Gheorghe Ștefan

JOCUL NU MAI ARE ROST

EDITURA ALBATROS

Gheorghe Ştefan

JOCUL NU MAI ARE ROST

Luni 7 iulie, ora 9,35. Reconstituirea s-a terminat. Hagiescu, fricos cum e și cum nu te aștepți să fie cu mutra lui de halterofil, mi-a spus să nu părăsesc barul, pentru că nu trebuie să ne amestecăm în problema asta, dar el habar n-are ce înseamnă pentru mine asta; așa că ce s-a întîmplat afară n-am putut vedea decît ascunzîndu-mă mereu după spatele lui, al lui Hagiescu adică, totuși nu mi-a scăpat nimic. Deci alaltăieri, în jurul orei 21, Bobu s-a așezat la masa de lîngă ușă și a comandat băutura lui obișnuită: bere cu rom. După aproximativ două ore s-a ridicat de la masă și a ieșit în stradă exact în momentul cînd, în drum spre casă, avocatul Duma trecea prin fața braseriei. Bobu s-a luat după el și, pe aleea Trandafirilor, cam la o sută de metri de la intrarea în blocul M., unde locuia avocatul, l-a înjunghiat pe la spate. În clipa cînd Duma cădea, dintr-un tufiș s-au auzit țipete. Țipase o fată care — cum să zic? — se afla acolo cu un tînăr. Restul se știe. (Vezi primele pagini.) Acum, după reconstituire, îmi pun trei întrebări. 1: De unde a știut Bobu la ce oră se va întoarce Duma acasă? 2: Stînd cu spatele la fereastră, cum de l-a văzut trecînd? 3: Care este mobilul crimei? Trei, plus una: S-a reconstituit crima sau versiunea lui Bobu despre crimă?

Cu aceste însemnări se completa a patra pagină dintr-un caiet gros, pe care Virgil Ionescu, sau Gil, cum îi spunea toată lumea, barmanul braseriei „Ancora", îl începuse cam la o oră după constatarea crimei. Primele două pagini erau pline cu semne de exclamare : *Asasinatul din Alcea Trandafirilor ! Bobu l-a înjunghiat pe avocatul Duma ! Ţipetele fatale ! Criminalul a fost imobilizat de trecători !* A treia pagină era consacrată primelor cercetări întreprinse de Gil :

Bobu a consumat :
300 grame rom
4 sticle bere.
Lista obiectelor găsite
după ora închiderii :
o batistă de damă, albă cu picăţele roz ;
1 leu hîrtie ;
un nasture gri de pantaloni ;
o cheie simplă ;
o brichetă chinezească ;
o sacoşă cu o sticlă de lapte bătut ;
şase bucăţi de hîrtie cu diferite însemnări.

Pe coperta caietului, destinat iniţial încasărilor directe, Gil scrisese cît putuse mai caligrafic, cu majuscule :

O CRIMĂ MISTERIOASĂ

Iar dedesubt, în scară :

Însemnări
pentru
un
roman
poliţist.

Numai cine a perseverat ani de zile într-o căutare despre care toți i-au spus că e zadarnică – și totuși, în cele din urmă, a triumfat — poate să înțeleagă starea în care se afla Gil : un amestec de febrilitate și de înfrigurare, de entuziasm și de neliniște, stare cu totul incompatibilă cu treburile de la bar, concretizată de altfel într-o pierdere de patruzeci și trei de lei. Gil fusese vreme îndelungată în situația vînătorului ghinionist care, în lipsa vînatului, dornic totuși să-și audă arma, trage în tufișuri. Citind mai mult romane polițiste, spectator și telespectator pasionat al filmelor „cu împușcături", și-a imaginat nenumărate întîmplări palpitante dirijîndu-le după toate regulile genului, adică pornind fie de la „cine-i vinovatul ?", fie de la „îl prinde sau scapă ?" fie, în sfîrșit, de la cele mai năstrușnice confuzii producătoare de efecte tari, groază și mister, plăsmuindu-și cu precădere personajele după chipul și asemănarea clienților mai mult sau mai puțin pașnici ai braseriei, care, astfel, fără știrea lor, erau cînd vinovați, cînd victime, părere care nu-i împiedica să-și vadă de taclale și pahare. Inofensivele metamorfoze durau puțin, subiectele imaginare dovedindu-se ori prea încîlcite, de nu le mai dădea de rost nici Gil, ori prea simple, ca rebusurile pentru începători. Și iată că *subiectul* apăru în realitate, misterios și captivant, întocmai cum și-l dorise Gil, care avea și el acum prilejul să constate că viața, privită din acest unghi strict personal, este cel mai izbutit roman polițist.

Ora 10,40. Căpitanul Stoica revine. Se închide în birou cu Hagiescu și cu Ica. Probabil că o să fiu chemat și eu. Sînt într-o situație dificilă. Nu din cauza lui Hagiescu. Presupun că Hagiescu n-are nici o le-

gătură cu crima și dacă presupun și nu spun că sînt sigur, o fac pentru că în astfel de cazuri nu trebuie să fii sigur de nimeni și de nimic. El, Hagiescu, e cu principiul „nu mă bag, nu mă amestec", iar sîmbătă seara era ocupat cu un grup de tovarăși, ca să zic așa, de la Tulcea, mă rog, treaba lor, aici e vorba de o crimă, nu de pui fripți. Din cauza Icăi sînt într-o situație dificilă. Era vorba ca ieri să mergem la Eforie. N-am găsit-o însă acasă. Azi mi-a spus că a fost foarte ocupată cu o mătușă bolnavă. Și tot povestind despre mătușa asta de care n-am auzit niciodată, nu știu cum s-a făcut că a adus vorba de Lili : că se mărită, că arată grozav de bine, că s-a făcut blondă și așa mai departe, chestii din astea. Dar Lili e la București. Cînd i-am amintit „amănuntul" acesta, s-a fistîcit, pe urmă mi-a mărturisit că la mijloc e un secret și că o să-mi spună mai tîrziu despre ce este vorba. Deci ieri Ica a fost la București. Și deodată mi-am dat seama că Bobu căuta întotdeauna o masă în raionul ei, și așa a făcut și în seara crimei.

— Ce-i porcăria asta, Gil ?

Un bărbat nici înalt, nici scund, ars de soare, cu ochii mici și verzi, neras de cine știe cînd, dacă nu cumva își lăsa barbă — părea ieșit dintr-o etuvă, dar cu sandale noi — se strîmba ca și cum ar fi înghițit o lămîie întreagă.

— Porcăria asta e gin, răspunse barmanul calm.

— Gin, pe dracu ! De ieri tot gin beau, fel de fel de ginuri : *Gordon gin, Seager London Dry gin, Seager Old Tom gin* și tu îmi spui că zeama asta de galoși e gin. Ești bun să-l miroși ?

Ginul mirosea a țuică. Gil uitase să spele paharul.

Blestemînd în gînd pe toți vagabonzii care își permit să bea fel de fel de ginuri, Gil vărsă conținutul, adăugă la cei patruzeci și trei de lei încă șase și umplu din nou paharul, pe care însul cu ochii verzi îl gustă cu vădită plăcere.

— Și ia spune, Gil, grozav ai vrea să știi *ce* și *cum*... Este? Toată lumea ar vrea să știe. Bobu a ajuns cineva.

— Cineva care o să facă închisoare.

— Asta nu se știe. Și nici n-are importanță. N-are importanță nici unde ajungi să-ți bei porția de zeamă de clopote. La pușcărie sau în altă parte, tot gustul ăla îl are. Este?

— Cînd l-ai văzut ultima oară? îl întrebă Gil într-o doară, spălînd un pahar abia spălat.

— Pe cine?

— Pe ăsta de zici c-a ajuns cineva.

— Eu nu umblu cu calendarul la mine! și sorbi ginul ca pe un ceai fierbinte, plescăi și continuă tărăgănat: Băiat bun Bobu... Și deștept... Ultima oară cînd l-am văzut era cu niște străini. Mai dă-mi un gin, Gil! Și un sifon. Am lucrat toată noaptea și nu m-am ales cu nimic.

— Unde ai lucrat?

— La Mamaia, la „Melody". Am făcut-o pe grecul cu doi tipi din București, care o făceau pe francezii... Da! Bobu crede că e cineva. Dacă l-a ales el tocmai pe Duma...

— Cum adică... l-a ales?

— Pune și gheață în gin!

— Am pus.

— Mai pune! Sau poate că a dat cu zarul. Mai știi? Doi-trei: Gil; unu-cinci: eu; șase-șase: Duma.

Și a căzut șase-șase. I-ai văzut vreodată împreună ? Eu nu i-am văzut niciodată. Zarul sau...

— Sau ce ?

— Sifonul e grozav. Aș face o baie în sifon.

— Ziceai că zarul sau...

— Am zis eu ceva ? N-am zis nimic. Eu nu-s decît un bișniță, mă ! Cinstit. Corect. Și... cine nu mă lasă în pace o pățește. Pricepi, Gil ? Ia-ți banii ! Restul e pentru gheață. Și să știi că noi doi n-am vorbit decît despre gin. Ciau, băiatule, și nu te pierde cu firea !

Insul își duse două degete la tîmplă, făcu cu ochiul și porni spre ieșire, trecîndu-și cînd o mînă, cînd alta peste gheața proaspătă din frapiere. În ușă se întoarse, repetă salutul cu cele două degete, deși nu-l privea nimeni. Gil își prepara un sirop de vișine. Tocmai cînd ducea paharul la gură, Ica îl anunță că era așteptat de căpitanul Stoica.

— Și cine-mi ține locul ?

— Eu. Dacă ești de acord.

— Ascultă, Ica ! Nu, nimic. Adică, da.

— Da sau nu ?

— Voiam să te întreb... Știi, eu nu mă amestec în treburile tale, dar... i-ai spus căpitanului că ieri ai fost la București ?

Ica zîmbi. Cînd zîmbea, ochii ei de pisică deveneau fosforescenți.

— I-am spus doar că seamănă cu Yves Montand. Chiar seamănă. Nu găsești ? A comandat cineva ceva?

— La masa actorilor. Un vermut simplu și un gin cu sifon. E vorba de o crimă, Ica !

Ica dădu din umeri și alese două pahare din cele rezervate pentru clienții deosebiți.

— Bobu venea des pe aici ? îl întrebă pe Gil căpitanul Stoica.

— De două-trei ori pe săptămînă.

— Cu tot felul de oameni, nu-i așa ? Sîmbătă seara cu cine era ?

— Nu știu, n-am observat. Sîmbătă seara... Știți cum e sîmbătă seara. Dar mi s-a spus că a venit singur.

— Cine ți-a spus ?

— O colegă.

— Care dintre ele ?

— Ica. Vreau să spun Domnica Pamfil.

— Ai întrebat-o ?

— Da.

— De ce ?

— Cum să zic...

— Simplu, cît mai simplu.

— Nu era normal s-o întreb ?

— Nu te supăra că-ți atrag atenția, dar acum eu pun întrebările.

— Din curiozitate...

— Și probabil că tot din curiozitate ai întrebat-o cine mai era la masă, dacă Bobu a intrat în vorbă cu ei, ce a consumat și cînd a plătit. O curiozitate aproape profesională, care a intrat în funcțiune abia *după*. Dar de ce *înainte* masa la care se afla Bobu a rămas cu totul în afara atenției dumitale ?

— Era multă lume și eram foarte ocupat.

— Deci Bobu era pentru dumneata un client oarecare, nu te interesa în mod deosebit.

— Nu, nu mă interesa în mod deosebit.

— Dumneata, în schimb, îl interesai.

— Eu ? !

— Da, dumneata. Aproape întotdeauna cînd venea aici, deşi ocupa o masă, trecea şi pe la bar, ca să mai staţi de vorbă. Şi tot puneaţi ceva la cale...

Gil îşi feri capul ca şi cum cuvintele căpitanului s-ar fi materializat, izbindu-l drept în faţă.

— Să vedeţi... La mijloc e o neînţelegere. De discutat, discutam, dar despre lucruri care nu s-au petrecut niciodată.

— Vrei să spui că nu vă puneaţi niciodată planurile în aplicare?

— Nu erau planuri. Nu plănuiam nimic.

Gil clipi şi înghiţi în sec.

— Vreţi să spuneţi că eu...

Indignarea îl colorase în roşu.

— Nu vreau să spun nimic. Aştept s-o faci dumneata. Sîmbătă seara Bobu nu s-a mai oprit la bar. Nici cînd s-a dus la toaletă. Asta nu te-a mirat?

— V-am spus că aproape nu l-am observat.

— Aproape?

— L-am văzut cînd a ieşit de la toaletă, dar n-aveam de ce să mă mir că nu se opreşte. Eram ocupat pînă peste cap.

— Şi ai continuat să fii şi după închiderea localului, nu-i aşa? Ai avut o zi de vîrf, vrei să spui. Şi totuşi ai găsit timp să pui tot felul de întrebări şi chiar să cercetezi locul unde se produsese crima. Toate acestea ţi-au luat aproape o jumătate de oră. Dar să admitem că ai făcut-o din curiozitate. Ce anume ţi-a stîrnit curiozitatea? Criminalul a fost prins, lucrurile erau cît se poate de limpezi.

— Mă intrigau împrejurările în care s-a produs crima. Şi crima în sine. Lipsea mobilul.

— De unde ştii dumneata că lipsea mobilul?

— Păi... am dedus.

— Ai dedus sau știai?
— Precis, precis... n-aveam de unde să știu.
— Dar... mai puțin precis?
Gil păru să nu înțeleagă întrebarea. Era încruntat și își mușca buza de jos ca un elev care simulează un efort de memorie. Adevărul e că nu se simțea deloc în largul lui; discuția se desfășura cu totul altfel decît se așteptase. Și atunci recurse la cunoscuta îndrăzneală a timidului:
— Ca să știți cum stau lucrurile cu mine, trebuie să vă spun că eu...
Urmă o relatare lungă și întortocheată despre pasiunea lui pentru misterios și senzațional, pe care Stoica o ascultă fără mirare și fără să-l întrerupă. Spre deosebire de unii colegi iritați de oamenii care nu se mulțumesc să-și vadă de treburile lor și care se amestecă în anchetele judiciare fără a fi solicitați, el îi prețuia tocmai din cauza asta. După o expresie care îi aparținea, nu-i plăceau oamenii-melci.
— Așa se explică, încheie Gil, și discuțiile mele cu Bobu și interesul pentru crimă.
Nu mărturisise că intenționa să scrie un roman polițist și tocmai se întreba dacă e cazul s-o facă, cînd Stoica interveni:
— Așa se explică și deducțiile. Dar dumneata știi probabil că o crimă fără mobil nu există decît cînd e vorba de un nebun, ori Bobu nu pare să fie nebun. Nu te-ai întrebat care ar putea fi mobilul?
— Ba m-am întrebat.
— Și?
— Deocamdată, nimic.
— Ar fi făcut-o pentru bani?

— Nu cred. Un bișnițar își alege întotdeauna mijloacele ca să facă bani. Și le alege în funcție de codul penal.

Căpitanul Stoica zîmbi și zise :

— Dar la o mînă din umbră nu te-ai gîndit ?

— La o mînă din umbră ?! Nu, nu m-am gîndit. Dar este o idee. Să știți că este o idee !

Gil se liniștise. Convins că nu mai era suspectat, se purta firesc, cu dezinvoltura specifică îndeletnicirii sale.

— O ultimă întrebare. La masa lui Bobu se afla un tînăr cu o bluză verde. Știi cine era ?

— Nu l-am observat.

— Și zici că e o idee... Pentru că tot te preocupă problemele astea, ți-aș sugera ca pînă la viitoarea noastră întîlnire să te gîndești cum ai proceda, acum cînd criminalul e prins, dacă mîna din umbră ți-ar aparține dumitale. S-ar putea să ajungi la o părere interesantă. Nu crezi ?

Gil nu spuse nimic.

„S-ar putea să ajungi la o părere interesantă.“ Și cu asta discuția noastră, care, de fapt, a fost un fel de interogatoriu, s-a terminat. În orice caz, așa-zisa sugestie nu poate decît să-mi folosească. Iată și conținutul celor șase bucăți de hîrtie :

1

Și dacă te-am iubit în tăcere,
a fost numai fiindcă ai vorbit tu tot timpul.

2

36.82.00 (ac.)
13.90.00 (serv.)

3

În seara asta, la 11!

4

Întreținerea	*137*
Rata	*200*
Marina	*100*
Gicu	*25*
Sonia	*40*
Croitor	*100*

5

3.XI.1968 km. 5 Cap de Mazăre

6

300 g. simburi de cireșe, 12 simburi de caise, 2 l. țuică sau rachiu, 150 g. zahăr (kirș).

Deci, o glumă pe care cineva și-a notat-o ca să n-o uite: două numere de telefon din București, de acasă și de la serviciu, o însemnare neclară, o listă de datorii, o altă însemnare neclară și rețeta băuturii numită kirș. Atrag atenția însemnările neclare, notate 3 și 5. În seara asta, la 11! Crima s-a produs pe la ora 23. 3.XI.1968. Data nu-mi spune nimic. Km 5. E vorba probabil de cartierul de dincolo de Abator. Cap de Mazăre? Nu știu ce poate să însemne. Dar,

avînd în vedere data și locul, nu cred că ar putea să aibă vreo legătură cu cazul nostru. Rămîne în atenție 3. Ar trebui să-l informez pe căpitan.

Gil închise caietul, șterse titlul și scrise în loc:

MÎNA DIN UMBRĂ

— Ce faci acolo, Gil?

— Ce să fac? Mă joc.

— Sper că nu i-ai spus căpitanului că am fost la București...

Pentru cîteva clipe universul întreg se reduse la doi ochi fosforescenți și... enigmatici.

2

De șase ani de cînd locuia la Constanța, căpitanul Stoica își propunea la fiecare început de vară să înoate în mare cel puțin o oră pe zi, și era primul an cînd, deocamdată, treaba asta îi reușea. În primii ani fusese, ca majoritatea localnicilor, victima musafirilor poftiți și nepoftiți, mai ales nepoftiți, rude și prieteni, dar și simple cunoștințe, care — cînd stăteau cîteva ore, uitînd că nu erau nici primii, nici ultimii și neținînd seama că gazdele nu se aflau în concediu — le acaparau toată seara și o bună parte din noapte; și asta se întîmpla de cîteva ori pe săptămînă; cînd stăteau cîteva zile, odihniți și bine dis-

puși, cu capul plin de soare, transformau toate camerele în dormitoare ; cu programul lor de vacanță, respectat întocmai, numai ei reușeau să doarmă. Gazdele — adică el, Mara și Eugen — se odihneau cînd și cum apuca fiecare. Ideea vizorului, pe cît de simplă, pe atît de utilă, o avusese fiul său, Eugen. Și tot lui Eugen îi revenea misiunea să cerceteze cine se afla în fața ușii și să raporteze. Cu treburile profesionale însă nu era nimic de făcut, în special cu cele neprevăzute, și cele mai multe erau neprevăzute: niciodată n-aveai de unde să știi cît timp o să-ți ia. De aici și cele cinci rămășaguri încheiate cu tot atîția colegi, constînd, fiecare, din șase sticle de bere „Cazino", pe care Stoica urma să le onoreze după prima renunțare la ora zilnică de înot, impusă de împrejurări independente de voința sa, ori să le cîștige la 1 septembrie.

Înotînd paralel cu țărmul, ori de cîte ori se pomenea gîndindu-se la cel mai complicat caz din ultimul timp, schimba brusc stilul de înot, o metodă de deconectare, care, de obicei, se dovedea eficientă ; de obicei, dar nu și acum.

Bobu mărturisise că l-a atacat pe avocatul Duma în schimbul a două mii de lei, acționînd la propunerea unui tînăr necunoscut, cu care se întîlnise întîmplător la braserie. Tînărul nu-i ceruse să-l ucidă pe Duma, și Bobu, cu chipul răvășit, tremurînd ca într-un acces de friguri, repeta într-una : „Cum era să-l ucid pentru două mii de lei?" El, personal, nu avusese nici un fel de legătură cu avocatul, nici nu-l cunoștea. O singură dată îl văzuse, nu mai știa unde, cînd cineva, nu mai știa cine, îi spusese că e unul care își tot schimbă pălăriile. Dar habar n-avea cum arăta, fiindcă îl atacase pe la spate. Era beat și avea

nevoie de bani. Da, tînărul îi făcuse semn să se ridice de la masă și să se ia după Duma. Cum își explică faptul că tînărul l-a ales tocmai pe dînsul? Nu s-a gîndit că poate i se întinde o cursă ? Nu s-a întrebat de unde știa acel tînăr că avea la el un cuțit... Nu, nu-și explică nimic, nu s-a gîndit la nimic, nu și-a pus nici un fel de întrebări, era beat și avea mare nevoie de bani ; acum n-ar mai face una ca asta pentru nimic în lume. Cuțitul nu-l incomoda. Se obișnuise. Era arma lui de apărare. Da, de apărare. De altfel, domnul căpitan probabil că a auzit de el, nu-i prima oară cînd vine aici, dar pentru fapte pedepsite de lege, e drept, totuși niciodată prea grave. Are șapte clase, știe și meserie, a fost într-o vreme zugrav, i s-ar fi dat posibilitatea și ar fi vrut și el să fie un om ca toți oamenii, dar uite că n-a putut, și-a pierdut busola pentru niște bișnițe nenorocite ; din cauza băuturii a pierdut-o. Acum e ca și însurat. Femeia așteaptă un copil. Poate că asta o să-l liniștească, mai ales că-și dă seama în ce încurcătură a intrat ; pesemne că scrie pe fața lui că e un nenorocit de bișnițar, altfel nătărăul ăla, dracu să-l ia, n-ar fi profitat de harababura pe care i-o stîrnise în cap romul și berea. Dar el are încredere în domnul căpitan, domnul căpitan știe că nimeni n-ar ucide pentru două mii de lei.

La aceeași masă — era o masă cu șase locuri — se mai aflase, în afară de tînărul necunoscut, o pereche, soț și soție, funcționari amîndoi, care locuiau într-un bloc din apropiere și veneau uneori la braserie mai ales seara. Fuseseră la cinema și, discutînd despre film, își ignoraseră vecinii de masă, totuși își dăduseră seama că cei doi, un bărbat la patruzeci de ani și un tînăr blond, nu erau împreună. Poate că

bărbatul și tînărul schimbaseră cîteva cuvinte, cum se întîmplă în restaurant, dar cu larma de sîmbătă seara și cu tonomatul pus la maximum n-au auzit nimic.

Perechea din tufiș nu văzuse decît sfîrșitul. Un bărbat căruia îi căzuse pălăria și care, la rîndul său, cădea după ea, cu un cuțit în spate. Nu, cuțitul era în mîna celuilalt care, auzind țipetele fetei, rămăsese cîteva clipe pe loc, ca prostit, apoi încercase să fugă. De ce au fugit și ei ? Fata locuiește în blocul M., o știe toată lumea, iar tînărul... Ei bine, tînărul e bucureștean și s-au cunoscut în ziua aceea, dimineața, la plajă. Ce-o să spună fata acasă ? O să spună că *treceau* întîmplător pe acolo, că tînărul o conducea ; fuseseră la cinema și o conducea, pentru că era tîrziu. Ea, văzîndu-l serios și la locul lui, îl rugase s-o conducă. Știți cum sînt părinții...

Singura persoană ce putuse preciza semnalmentele tînărului care (cu cele două mii de lei și cu cine mai știe ce altceva) l-a determinat pe Bobu să-l atace pe Duma era Ica. Un blond destul de bine făcut, bronzat, cu părul scurt, ochii albaștri, frumte potrivită, nas drept, mîini îngrijite. Simpatic. Sandale, pantaloni gri, bluză verde. Nimic deosebit. Ar fi totuși un amănunt : cureaua ceasului. Neagră și aproape de două ori mai lată decît se obișnuiește. Fumează mult. *Carpați* cu filtru. I-a golit scrumiera de două ori. Și era aproape sigură că tînărul nu discutase cu Bobu, în orice caz între cei doi nu avusese loc ceea ce se cheamă o discuție ; poate doar cîteva cuvinte schimbate în lipsa ei, și ea nu lipsise decît cîteva minute de fiecare dată, cînd s-a dus la bar sau la bucătărie. Bobu nu era treaz, dar nici beat nu era. Și nu se purta ca de obicei. Adică nu glumise cu ea,

nu-şi pusese discul preferat la tonomat, acela cu Gică Petrescu, îşi lăsase vecinii de masă în pace şi, trecînd pe lîngă bar, nu se oprise să stea de vorbă cu Gil. „Mi-am zis că i-au ieşit prost cine ştie ce combinaţii."

Odată intrat în funcţiune, complicatul sistem de urmărire furniză primele informaţii : tînărul se afla în acceleratul de Bucureşti (o bluză verde fusese găsită la toaleta gării). Apărură şi primele dificultăţi : o furtună care mutase iadul în cer, o pasageră care se afla la primul ei zbor şi un pilot galant care, la fiecare ţipăt al pasagerei, se simţea obligat să-i dea tot felul de explicaţii liniştitoare ; fiind strigate, explicaţiile aveau un efect contrariu. Ica nu era decît un ghem de spaimă. Ea care nu suporta nici un scrînciob obişnuit încerca senzaţia unei continue prăbuşiri, şi aceasta printre fulgerele lungi, orbitoare, toate părînd că se năpustesc asupra avionului. Pentru ea bezna şi tunetele însemnau de fiecare dată sfîrşitul, dar fulgerele scăpărau din nou şi ea se întreba dacă nu cumva totul se terminase de mult, fiindcă alt înţeles pentru acest nesfîrşit nu găsea. Ştia că nu era singură, însă nu simţea prezenţa celorlalţi, a pilotului şi a lui Stoica, şi era ca şi cum ar fi fost singură. Abia cînd îl văzu pe Stoica, la lumina altor fulgere, privindu-şi ceasul cu nerăbdarea călătorului grăbit, în ghemul de spaimă se ivi mai întîi un bob de curaj, apoi altul şi altul, şi ghemul de spaimă se desfăcu, se destrămă, iar senzaţia prăbuşirii dispăru. Şi el, căpitanul Stoica, strigase : „E inutil !" Întrebîndu-l ce e inutil, Stoica preciză că totul era inutil, adică întîrziaseră, călătoria asta nu mai avea nici un rost. Atunci, Ica zîmbi ; între fulgere şi tunete, între căderile şi redresările bruşte ale aparatului... zîmbi. În clipele acelea, acţiunea în care se angajase cu totul

pe neașteptate o interesa mai puțin decît la început, cînd Stoica i-a propus să-l însoțească într-un zbor de noapte pînă la București unde, în Gara de Nord — dacă aveau să ajungă la timp, adică înaintea accceleratului de Constanța — ea urma să încerce să-l recunoască pe tînărul care șezuse la masă cu Bobu. În clipele acelea, neobișnuitul sentiment iscat de trecerea bruscă de la treburile mărunte ale braserici la o întîmplare „ca-n filme", a cărei eroină era ea, Ica, aproape că se volatilizase. Pentru ea călătoria avea un rost. Transformarea ghemului de spaimă în multe, foarte multe boabe de curaj avea un rost acum.

Toate acestea i le-a mărturisit căpitanului Stoica mai tîrziu, în restaurantul Gării de Nord, înainte de întîlnirea cu Lili.

Accelcratul sosise cu aproape două ore înaintea lor. Un locotenent cu trăsături prea dulci pentru un bărbat îl informase că în tren fuseseră zeci de tineri cu semnalmentele transmise și adăugă că nu înțelegea de ce nu se precizase și culoarea cămășii, fapt — nu-i așa ? — destul de important. Drept răspuns, Stoica îi oferise o țigară.

Nu era fumător, totuși avea întotdeauna țigări la el, folosindu-se uneori de cunoscutele gesturi stereotipe — acceptarea țigării, aprinderea chibritului, primele fumuri — în scopuri neașteptat de diverse. Cînd, foarte rar, lua și el o țigară, cei care îl cunoșteau știau că ceva nu e în ordine sau, dimpotrivă, că totul se potrivește de minune.

Încercaseră să se învioreze cu o cafea la restaurantul gării. Cafeaua avea gustul eșecului. Păreau doi îndrăgostiți în preajma despărțirii. Și atunci intervenise faptul acela despre care au discutat înde-

lung, la întoarcere, căpitanul încercînd să-i explice Icăi că în ciuda aparențelor, nu fusese un joc al hazardului, că mai devreme ori mai tîrziu s-ar fi produs un alt fapt, la fel de util, întrucît întotdeauna rămîne o urmă, urmele nu pot fi evitate nici de oamenii invizibili din povestirile fantastice. Faptul îl constituise întîlnirea cu Lili, o colegă a Icăi, care se mutase la București și de cîteva luni lucra la restaurantul gării. Exclamații, sărutări, ciripituri, apoi căpitanul explicînd prezența Icăi acolo și Ica relatînd cu lux de amănunte zborul de noapte pe furtună, și din nou el revenind asupra tînărului, pentru că asta îl preocupa, dar și pentru că nu era exclus ca tînărul să fi trecut prin restaurant, să fi trecut anume chiar, evitînd să iasă din gară odată cu lumea care coborîse din acceleratul de Constanța. „Au fost cîțiva tineri aici, care veneau de la mare. Știți, îi remarc întotdeauna pe cei care vin de la mare. Și mă apucă un dor... Dar spuneți-mi, tînărul ăsta pe care-l căutați nu era cumva bîlbîit?“ „Nu, tu, nu era bîlbîit. Am uitat să-ți spun că avea la ceas o curea foarte lată.“ „O curea foarte lată? Neagră?“ „Neagră!“ „Atunci el a fost!“ Și Lili repetase semnalmentele. Coincideau. „M-a izbit felul lui de a se purta. Acum înțeleg de ce se purta așa, ca năucit, ca unul care abia l-a văzut pe dracu. Nu era beat și nici bolnav nu părea să fie, cum am crezut la început, înainte de a lua comanda. Cine știe ce i s-o fi întîmplat, mă gîndeam, și mi-a fost milă de el. A băut o cafea, a fumat trei țigări.“ „*Carpați* cu filtru?“ întrebă Ica. „Da, *Carpați* cu filtru. Și își tot întorcea capul spre ușă. Credeam că așteaptă pe cineva. La mine abia dacă s-a uitat. Nu se uita la nimeni. Erau aici...“ „Spune, spune că mă interesează!“ „La masa vecină era o

familie de francezi. Tatăl, mama și un puști de vreo paisprezece ani. Toată lumea se uita la el, numai ăsta de-l căutați nu se uita. Puștiul era teribil de simpatic și își fotografia părinții, dar nu așa, o fotografie, două, știți, ca reporterii de-i vezi în filme. Cred că și eu am ieșit într-una din ele." „Stai puțin ! interveni căpitanul. Știi franțuzește ?" „Eu ? Numai atît cît să mă descurc aici. Așa, ca Ica." Și cînd el, Stoica, își urmărea ideea care abia se încropise, întrezărind, în sfîrșit, o rază de speranță, cînd se concentrase ca un jucător de șah, calculînd toate mișcările posibile, cele două prietene declanșaseră un fel de ping-pong, aruncîndu-și una alteia, cu vădită mîndrie, imaginare platouri din care ieșeau aburi și arome. Ica : *champignons à la crème*. Lili : *carottes au beurre*. Ica : *chou-fleur à la sauce blanche*. Lili : *purée d'épinard*. Ica : *pommes*. Lili : *poires*. Ica : *pastèque*. Lili : *melon*... * Observînd, mai înainte, că Ica ezitase o clipă, el se grăbise să nu piardă ocazia : „Nu cumva ai înțeles unde se duceau ?" „Ba da. La mare. Veneau de la Suceava și plecau la Mamaia." „Ești sigură ?" „Absolut sigură". „Spuneai că tînărul a stat la masa aceea... Și ei ?" „Francezii ? Alături, chiar alături. Acolo unde-s bărboșii aia". „Știi la ce mă gîndesc ? Dacă puștiul fotografia așa cum spui, e posibil ca într-una din fotografii să-l fi prins și pe tînăr..." „Și știți cînd cred că s-a întîmplat asta ? Cînd a cerut plata. Țin minte precis. Eu eram în spatele băiatului, era ca și cum aș fi fotografiat eu, și l-am văzut că mă cheamă. Atunci nu m-am gîndit c-o să iasă și el în fotografie, dar acum sînt aproape sigură c-a ieșit...

* Ciuperci cu smîntînă, carote cu unt, conopidă cu sos alb, pireu de spanac, mere, pere, pepene verde, pepene galben.

Era cătrănit rău. Şi-a uitat şi chibriturile." Căpitanul tresărise, firește. Își oprise privirea pe năsucul cîrn şi pe buzele fardate în așa fel încît semănau cu o inimă minusculă. Avusese noroc cu fata asta. „Lili, ești o fată grozavă! Este că nu ai aruncat chibriturile?" Nu le aruncase. Cutia fusese aproape plină, n-avea de ce s-o arunce. „Deci numai întîmplarea", spusese mai tîrziu Ica. „Nu, nu e întîmplarea, sau nu e numai întîmplarea, precizează căpitanul. Pentru că — nu-i așa? — nu din întîmplare sînteți inimoase şi isteţe. Ce ziceți? E drept, puțin noroc nu strică niciodată. N'est ce pas?"

Ieşind din apă, Stoica făcu cîteva exerciții de respirație şi începu să se îmbrace repede. Se apropia ora prînzului şi lumea de pe plajă se rărise. La cîțiva pași, un alt bărbat, tot singur, scund, rotofei, se îmbrăca şi el. Dar o făcea alene şi cînta dintr-o arie de operetă:

„Şi atunci plec la Maxim
Intr-un salon intim
Cu fete drăgălaşe,
Micuțe şi gingaşe:
Lolo, Dodo, Joujou,
Cloclo, Margot, Froufròu..."

În drum spre locul de parcare, căpitanul Stoica se opri să-i telefoneze Marei. N-o găsi. Eugen, pe care nu se aştepta să-l găsească, era de mult acasă şi îl aştepta să-i arate niște culori „care au costat ceva, dar merită paralele". După pescuit, filatelie şi scrimă, acum, la şaisprezece ani, pasiunea băiatului era pictura. Stoica îi spuse că speră să nu întîrzie prea mult, totuşi să nu-l aştepte cu masa. Şi se mai

opri la un chioșc unde mîncă o chiflă și bău două pahare cu lapte bătut. Pe urmă, în mașină, se pomeni fredonînd dintr-o arie de operetă.

3

Cîinele roșu, cîinele galben, cîinele negru, cîinele care își schimbă culoarea după culoarea coșmarului zăcea inert, neputincios. Nu mai simțea și nu va mai simți niciodată labele păroase apăsîndu-i pieptul, strîngîndu-i gîtul, căutîndu-i fața. Nu-i mai vedea și nu-i va mai vedea niciodată ochii aceia mici și verzi sau bulbucați și vineți. Inert și neputincios, zăcea undeva laolaltă cu cele uitate pentru totdeauna. Așteptase liniștea. Și liniștea venise. Dar o liniște neadevărată, trunchiată de ceva nou, nedeslușit, care încă nu era teamă. Și nici remușcare nu era; dacă Bobu ar fi dat greș, ar căuta altceva care să-l scape de cîinele coșmarurilor...

4

Așteptîndu-l pe locotenentul Vasiliu, Stoica deschise un carnet cu scoarțe negre și culegînd cu degetul cîteva fire de nisip lipite pe pagină privi schița pe care, de altfel, o cunoștea pe dinafară. Era schița

sumară a locului crimei, însemnat cu X, precum și a braseriei „Ancora", o rotondă de sticlă cu o ciupercă de beton în mijloc. Dintre mesele braseriei, pe schiță nu figura decît cea la care șezuse Bobu. Aleea Trandafirilor tăia un spațiu verde, cu flori, tufișuri și copaci tineri și era puțin umblată, locatarii blocului M. preferînd bordura de asfalt, la care se ajungea din Bulevardul Păcii, una din arterele principale ale orașului. Strada Pescărușilor era mărginită numai pe o parte de blocuri, partea cealaltă, liberă, domina valul de pămînt, la poalele căruia începeau portul și șantierul naval.

Aceleași locuri, și în special porțiunea cuprinsă în schița căpitanului Stoica, mai fuseseră menționate în dosarele secției judiciare. Strada deschisă spre mare, prin construcția căreia — cu vreo cincisprezece ani în urmă — se lichida o mahala sordidă, rivaliza cu faleza. Trotuarul liber urmărea marginea rîpii care cobora abrupt spre port. Deși iscusit repartizată, întinderea vastă a portului producea totuși, la prima vedere, o impresie de învălmășeală. Ochiul înregistra, ca pe o imagine de caleidoscop, de-a valma, linii ferate și magazii, macarale și stive de cherestea, cheiuri și poduri, clădirea masivă a silozului și gara maritimă. Impresia era accentuată, în timpul zilei, de diversitatea culorilor care se primeneau mereu, schimbîndu-și nuanțele, uneori schimbîndu-se cu totul, în funcție de lumina, unică în felul ei, a marginii de mare. Noaptea luminile portului păreau luminile unui alt oraș. Era plăcut să te plimbi pe aici la toate orele și în toate anotimpurile, și căpitanul Stoica se plimbase deseori, mai ales în primii ani, cînd Mara lucra în spitalul vechi. Traversau Bulevardul, apoi, tre-

cînd printre blocuri, ajungeau aici și, uitîndu-și grijile, se simțeau mai tineri.

Dar, evident, nu pentru pitorescul lor erau menționate aceste locuri în dosarele secției judiciare, ci pentru că serviseră drept cadru unor scandaluri cu urmări mai mult sau mai puțin grave, la declanșarea cărora băuturile din barul lui Gil nu jucaseră un rol secundar. Una din căile principale de acces în port trecea foarte aproape de luminile multicolore, îmbietoare, ale firmei braseriei. Înăuntru, alte lumini, mai exact conuri de fum sub abajururi mici, verzi și galbene, ca și cum numai fumul ar fi fost luminos în penumbra statornică a localului. Uneori se strecurau aici cîțiva inși care vieţuiau de azi pe mîine, paralel cu lumea, simțindu-se bine în penumbră, prea bine chiar, pentru că nu trecea mult și îi vedeai scoțîndu-și inimile și punîndu-le pe masă, ciocnindu-le în chip de pahare, agitînd conuri de fum cu ele, în cele din urmă bînd unul din inima celuilalt. Erau niște inimi ponosite, găurite, care după un timp se muiau ca paharele de carton. Era momentul cînd Hagiescu se pregătea să intervină. Din postul său de observație, pe care îl schimba în funcție de pulsul localului, el urmărea evoluția inimilor și știa exact cînd trebuie să intervină. Cu alte cuvinte, sub rotonda de sticlă răfuielile erau, de cele mai multe ori, înăbușite în față, adică după spargerea cîtorva pahare și înainte de a se fi spart sifonul. Încerca el să salveze și paharele, însă momentul critic dura cu adevărat un moment, mai puțin decît drumul printre mese, pe care ținea să-l parcurgă cu discreție și demnitate. El nu făcea decît să-și umfle pieptul și să-și încordeze bicepșii, iar dacă efectul întîrzia să se arate, îl călca pe cel mai guraliv pe picior și larma se potolea. Urma

nota de plată și plecarea. Urma însă și ultima scenă, afară, pe una din alei, sau în tufișuri, sau chiar în plină stradă, scenă pe care căpitanul Stoica obișnuia s-o numească *a crimei posibile*. Și totuși, lovitura mortală fusese evitată. Evitată sau neizbutită. Pînă în seara de sîmbătă, 5 iulie, cînd...

Între timp, schița se complicase. Figura și telefonul din braserie și biroul lui Hagiescu, și intervalul dintre mese, pe care Bobu trebuia să-l fi străbătut, trecînd pe lîngă barul lui Gil.

Locotenentul Vasiliu își făcu apariția, calm ca de obicei, destins și distins, cu aerul unui om care acceptă să participe la o discuție neinteresantă, pentru că nu are ceva mai bun de făcut. Unii îi spuneau Prințul, dar căpitanul Stoica socotea porecla ca fiind cu totul nepotrivită și nici nu credea că ar putea să existe vreo poreclă care să reflecte ceea ce îl caracteriza de fapt pe acest mai tînăr prieten și colaborator, cu studii de chimie și psihologie, cu pasiune recentă pentru yoga, cu colecția sa de bibelouri, cu curajul său de cascador, cu voce de cîntăreț profesionist și, în sfîrșit, cu nepăsarea cu care vorbea despre sine. Dacă îi cîștigai încrederea, Prințul se dovedea un entuziast, un om care nu putea să întreprindă o acțiune, indiferent de însemnătatea ei, fără să caute soluțiile optime, și nici să vadă înfăptuindu-se ceva fără a simți nevoia de a interveni, de a ajuta, un entuziast care descoperise, pesemne, satisfacțiile depline ale meseriei.

— Ei ? îl întîmpină căpitanul Stoica.

— E în ordine. Și scoțînd dintr-o mapă cîteva fotografii, le puse pe birou.

— Bine lucrat ! zise Stoica, fără a se mai servi de lupa pe care și-o pregătise.

Se referea la faptul că locotenentul Vasiliu, după ce obținuse fotografia așa cum a fost făcută și o mărise, izolase spațiul în care apărea tînărul urmărit, mărise din nou, realizînd astfel cîteva fotografii clare reprezentîndu-l numai pe tînăr.

— Deci, conchise el cu satisfacție, Lili a avut dreptate. Ea n-a ieșit în nici o fotografie ?

— Ba da. În două.

— Îmi pare rău că nu ți-am spus să le iei. I le-aș fi trimis...

— Cum era să nu le iau ?

— Bravo, Vasiliule ! Ce m-aș face eu fără tine ? Spune-mi, a mers greu ?

— De loc. La ora asta, la Mamaia, sînt douăzeci și opt de familii de francezi compuse din trei persoane, cea de a treia fiind un băiat. Puștiul nostru însă este singurul căruia tatăl i-a cedat aparatul fotografic.

— Și ?

— Și le-am spus cum stau lucrurile. Firește, puștiul a fost în al nouălea cer. Nu i se ivește în fiecare zi prilejul să ajute un... detectiv. Iar tatăl, persoană onorabilă, *météorologiste*, nu mai contenea cu admirația.

— Adică ?

— Repeta mereu că sîmbătă a fost abia alaltăieri, că între alaltăieri și azi n-a fost decît ziua de ieri, iar noi am și găsit fotografia asasinului. Știi, am simplificat lucrurile.

— Și cutia de chibrituri ?

— Amprentele corespund cu cele de pe plicul cu bani. Dar pe plic mai apar și alte amprente despre care mă îndoiesc că ar fi ale celui ce-a înmînat lui Bobu plicul cu bani. De fapt, părerea mea e că, în prealabil, s-au îndepărtat cu grijă toate amprentele. Cele trei — aparținînd lui Bobu, tînărului și încă

unei persoane, probabil o femeie — apar pe o suprafață imaculată, prea imaculată.

— Deci amprentele au fost șterse de o a patra persoană. Asta vrei să spui, nu ?

— E prea devreme pentru certitudini, dar se pare că așa este.

— Numărul necunoscutelor, în ecuația noastră, crește, constată căpitanul cu o explicabilă insatisfacție, așezînd fotografiile una lîngă alta. Le privi, folosind de data asta și lupa, apoi își întoarse fața spre Vasiliu : Îți ajung două săptămîni ?

— N-o să lucrăm împreună ?

— Am lucrat vreodată altfel ? Dar eu nu pot pleca la București. Sper că nu vrei să pierd rămășagul...

— Care s-a dublat...

— Cum adică ?

— A fost aici o discuție, după ce-ai plecat. Și toți susțineau că n-ai să te întorci a doua zi. Atunci le-am propus să repete rămășagurile, în aceleași condiții, cu mine. Deci dacă pierzi dumneata, pierd și eu.

Era obiceiul lui Stoica, însușit și de Vasiliu, să recurgă la asemenea discuții lăturalnice, uneori simple flecăreli, menite să coboare tensiunea anchetei. Dar discutînd despre rămășaguri, fiecare luase cîte o fotografie, iar acum, după felul cum se priveau, se vedea că se gîndeau la același lucru.

— N-o să-ți fie ușor, spuse Stoica. Însă la București este cineva care s-ar putea să te ajute. O femeie. Sper să nu fie plecată și nici prea ocupată. Ai s-o cunoști prin colonelul Manoliu. Eu nu vreau să-ți fac decît o singură recomandare, vorba colonelului Serion. Dar, în prealabil, să revedem cîteva lucruri și, în primul rînd, relația dintre cei patru. Adică Duma, Bobu, tînărul și acest x, individul căruia îi aparține

inițiativa, instigatorul adică. Existența sa nu poate fi deocamdată probată, totuși deducțiile, cîte sînt posibile pînă în prezent, converg spre ea și aproape că o impun. Aproape, fiindcă n-ar fi exclus ca relația să-i cuprindă numai pe primii trei. N-ar fi exclus, însă pare puțin, foarte puțin probabil. Asta pentru că acțiunea a fost premeditată, iar instigatorul nu l-a ales întîmplător pe Bobu. Lovitura de cuțit dată pe la spate, dar țintind inima, este, după cum știi, clasică. În ultimii zece ani, aici la noi au fost cîteva cazuri în care s-a recurs la aceeași lovitură. Bobu afirmă că n-ar fi ucis pentru două mii de lei, și nu minte. A făcut-o pentru altceva și determinat de cineva care știa că va fi nevoit să accepte propunerea. Bobu mai zice la un moment dat, la al doilea interogatoriu, că n-a vrut să lovească *așa*. Deci cunoștea lovitura. În momentul de față nu poate fi vorba nici măcar de o ipoteză ; e o simplă părere : el, instigatorul, recurgînd la Bobu, mergea aproape la sigur, tocmai pentru că știa că acesta *poate* să lovească *așa*. Este, cred eu, evidentă relația dintre Bobu și acest cineva, o relație pe care Bobu are motive temeinice să n-o dezvăluie, probabil aceleași sau tangente cu motivele care l-au făcut să accepte propunerea să și ucidă. În această relație, dacă așa stau lucrurile, tînărului nu i-a revenit decît rolul de intermediar. Demonstrația va fi infirmată, firește, dacă se va stabili o relație directă între tînăr și Duma și dacă x-ul meu se va dovedi imaginar. Dar va căpăta noi temeiuri în cazul inexistenței dovedite a respectivei relații cînd acest x, într-un fel sau altul, va ieși sau va fi obligat să iasă din umbră.

Căpitanul Stoica se ridicase de la masa de lucru și acum măsura camera cu un aer oarecum profeso-

ral, pe care nu i-l cunoștea decît locotenentul Vasiliu, pentru că numai față de Vasiliu își îngăduia asemenea monologuri, unul sau două, la începutul anchetelor. Pe parcurs, căpitanul devenea mai laconic. Comunicarea dintre ei odată stabilită, cîteva vorbe sau un schimb de priviri erau suficiente. Îi plăcea să știe că locotenentul îl înțelege. Continuă :

— Presupunînd ca și pînă acum că tînărul care a fugit nu avea de ce să dorească moartea lui Duma și nici nu dispunea de argumentele care să-i asigure supunerea totală a lui Bobu, repet, presupunînd, fiindcă loc pentru surprize rămîne întotdeauna destul, relațiile care se mențin în prim-plan sînt Duma — x, Bobu — x, tînărul — x. Duma e mort, dar sper că-l voi face să vorbească prin alții și poate că unul din ei ne va conduce la x. Bobu, un timp, o să rămînă la declarațiile inițiale. De altfel, intenționez să-l las să creadă că nu ne îndoim de ele. El își închipuie, cred eu, că tînărul, dacă o să fie prins, va mărturisi, dar el speră să nu fie prins ; probabil a și primit asigurări în privința asta. Eu însă nu sînt deloc sigur că va mărturisi. Pentru că X, admițînd că este atît de abil pe cît pare, și-a luat toate măsurile. Este și pricina care mă face să-ți recomand ca după identificarea tînărului să-l lași un timp în pace și, în schimb, să obții de la cineva din jurul lui informația care să indice persoana din Constanța, de ordinele căreia blondul acesta destul de simpatic trebuie să țină seama, asumîndu-și pînă și riscul de a fi complice la un asasinat. După această prea lungă pledoarie în apărarea ipotezelor mele — deformare profesională, deși n-am optat pentru bară — aș vrea să aflu și punctul de vedere al tău, al psihologului, adică.

— De ce nu și al chimistului ? întrebă locotenentul Vasiliu.

— Pentru că pentru chimist acest voiaj, ca să-l numim așa, va fi un fel de concediu.

— Să sperăm. Poate că petele astea de pe mîini vor apuca, în sfîrșit, să dispară. Măcar cîteva zile să-mi vadă mîinile curate. Psihologul aplaudă demonstrația criminalistului Stoica.

— Uneori aplauzi un spectacol chiar dacă nu ești de acord cu punctul de vedere al autorului.

— În cazul de față, punctul de vedere e același, dar asta nu înseamnă că este și exact. Bucureștiul... Întîmplarea face să țin minte datele ultimului recensămînt. Cine l-a pus să plece la București ?

— Asta rămîne s-o aflăm de la tine. Ceea ce știm e că a plecat din cauza noastră.

5

În mîinile colonelului Serion, dosarul semăna cu mapele din clinici în care se păstrează foile de observație. Era remarca căpitanului Stoica, derivată din obișnuința lui de a urmări, întotdeauna cu uimire, ciudata metamorfoză a lucrurilor în funcție de oameni, de locuri, de alte lucruri, de lumină, de dispoziția personală, de o infinitate de factori într-un cuvînt, care făcea ca același lucru să apară într-o infinitate de înfățișări. „Metamorfoza dosarului, își zicea Stoica, se datora de bună seamă felului de a fi al

colonelului." Întregul birou, ocupat de altcineva, ar fi arătat, cu aceleași lucruri, altfel. Prezența bărbatului de cincizeci de ani — masiv, cu părul complet alb, elegant în costumul gri deschis, dar elegant în orice costum, chiar și într-unul uzat, și cu ochii lui negri, niciodată obosiți, deși citea mult și dormea puțin, cu mîinile sale liniștite, mari, cu calmul său proverbial — îi dădea uneori lui Stoica impresia că se află în cabinetul unui chirurg.

— Ai dreptate ! spuse colonelul închizînd dosarul. Cred că ai dreptate. Bobu a fost nevoit să accepte propunerea. Dar a fost și apt ca s-o îndeplinească. Și nu numai pentru că, după cum bine s-a dedus, cunoștea lovitura. Mulți de teapa lui o cunosc și totuși nu recurg la ea. Bișnița își are limitele ei, și a propune unui bișnițar să ucidă presupune ori ignorarea acestor limite, ori — așa cum pare în cazul nostru — certitudinea că respectivul e în stare să le depășească sau le-a și depășit. Înțelegi ce vreau să spun ?

Gestul aprobator al lui Stoica trecu neobservat, fiindcă, între timp, colonelul scoase din dosar fotografia lui Bobu și o ciocăni cu stiloul.

— Dumnealui nu mai e ceea ce se cheamă un bișnițar. Crima nu se include, ca să folosesc termenii dumitale, în sfera bișniței. Dar amîndoi am dedus că a existat și o altă faptă anterioară, necunoscută de noi. Ei bine, întrebarea e : cînd a încetat Bobu să fie doar un simplu bișnițar ? Abia acum sau încă de atunci ? Dacă acea faptă anterioară, pe care instigatorul — pentru că așa îl numesc eu pe individul care l-a îndemnat pe Bobu să ucidă — a folosit-o drept argument n-a fost o afacere oarecare, și n-a fost, înseamnă că din dosarul acesta lipsește piesa cea mai importantă.

— Asta în ceea ce îl privește pe Bobu.

— Pe Bobu, dar și pe celălalt. Firește, dacă există acest celălalt, și deocamdată avem toate motivele, precum bine zici, să presupunem că există. Cineva care *atunci* a fost martor sau complice.

— La o altă crimă ?

— Poate că da, poate că nu. Lucrurile, în orice caz, nu s-au petrecut pe terenul bișniței. Și dacă insist mereu asupra acestui *amănunt,* o fac ca să înțelegi exact la ce trebuie să te aștepți.

— Par prea optimist ?

— Căpitane Stoica, ești un optimist. Și ești omul căruia în ultima vreme i-au revenit misiuni dificile. Nu te-ai întrebat niciodată de ce ?

— Drept să spun, nu.

— Pentru că îți place — colonelul căută cuvîntul — neșansa. Aproape că o cultivi. Acrul acesta îți face bine, te întinerește. Dar să continui. Oare rămășagul cu ora zilnică de înot înseamnă altceva ? Sau ai renunțat ?

— N-am renunțat.

— Vezi ? Deduc că-ți place să înoți, că-ți place oricum, în orice împrejurări, dar *mai ales* în condițiile rămășagului. Văd că zîmbești. Deci am dreptate. Cu atît mai rău pentru el.

— Pentru care *el* ?

— Pentru misteriosul domn x, cum se zice în romanele polițiste. Este un individ priceput, poate și primejdios, dar nu cred că-i place neșansa. Acesta e și principalul dumitale atú. El și-a luat toate măsurile, a făcut și face totul ca să nu-ți acorde nici o șansă. Va încerca să te inducă în eroare, va încerca să te facă să renunți, însă nu va ține seama de faptul că adversarul său, adică dumneata, devine cu atît

mai periculos cu cît împrejurările îi sînt mai potrivnice.

— Mă faceți să mă simt ca un boxer pe care antrenorul...

Colonelul începu să rîdă:

— Îl laudă ca să-i dea curaj. Asta ai vrut să spui, nu ?

— Cam asta.

— Nu știu dacă ai aflat că am fost și antrenor de box. Metoda e clasică. Dar nu și general valabilă. Iar în cazul dumitale ar fi inutilă, pentru că nu de curaj duci lipsă. Ceea ce îți lipsește e altceva, și acest altceva reprezintă și atuul adversarului dumitale. Timpul ! Dumneata ai un termen pe care n-o să ți-l pot prelungi, pentru că va trebui să intervii și în afacerea... mă rog, ai să afli la vreme despre ce este vorba, acum nu trebuie să te preocupe alte lucruri, pe cînd el dispune de timp nelimitat. Ca și amicul său din București, tînerelul acela blond. De altfel, poate că și el se află la București sau la Iași, sau undeva la munte, sau într-un sat, poate a plecat într-o excursie în străinătate...

Colonelul se ridică de la masa de lucru și se apropie de fereastra care dădea spre Bulevard. O deschise. Odată cu aerul cald, în birou pătrunse și zarva dimineții. Se ridică și Stoica. Priveau amîndoi șirul aproape neîntrerupt de mașini, care se îndrepta spre Mamaia.

— Regret că tocmai acum am atîtea pe cap, zise colonelul Serion. Altfel te-aș însoți. Labirintul e pasiunea mea statornică. Aproape un viciu. Mai ales un labirint ca acesta, cufundat în beznă, în care, la început, n-ai la îndemînă decît cîteva chibrituri. Cu unul din ele va trebui să aprinzi torța, cel puțin așa

speri, să găsești o torță, dar s-ar putea să fie ultimul chibrit și s-ar putea să se stingă înainte de a găsi torța. Asta ca să folosesc stilul unui prieten de-al meu, bun șahist, care, ori de cîte ori se întîmplă să-l fac mat, susține că nu l-am învins eu, ci criminalistul din mine. Apropo ! Odată mi-a spus că a jucat și cu avocatul Duma, dar că nu-i place să joace cu el fiindcă e mereu cu gîndurile în altă parte. Un obsedat. Chiar așa a spus. Un obsedat. Dar uite că nu mai țin minte ce anume îl obseda. Colonelul își trecu mîna peste față și redeveni calm : În concluzie, dragul meu Stoica, o singură recomandare ! Să nu renunți la ora de înot pentru nimic în lume !

După un sfert de oră, încadrîndu-și *Fiatul* în șirul multicolor de mașini care se îndrepta spre Mamaia, Stoica își aruncă privirea spre fereastra unde avusese discuția cu colonelul. Fereastra era închisă. Stoica își spuse că problemele de criminalistică sînt complicate, pentru că viața, în general, e complicată și că asta o știe toată lumea, chiar și Eugen începe s-o știe, n-are nici un rost să faci o asemenea constatare într-un *Fiat* albastru, albastru fiindcă asta e culoarea preferată a Mareî, într-un *Fiat* care se va opri la locul de parcare al hotelului acela, dată fiind ora prea matinală pentru o vizită. Cum îi zice hotelului ? E un nume scurt, ce naiba ? Și fiecare literă măsoară aproape un metru. Felix ? Nu, în nici un caz Felix. E ceva cu M. M... M... M de la Maria ! Dar ce importanță are acum numele hotelului ? Probabil că numele adevărat nici nu merită să fie reținut. El, Stoica, nu suferă de nici o boală și nu-și face probleme din cauza unui lapsus. Dar are patruzeci și doi de ani. Între el și Serion să fie numai o diferență de opt ani ? La cincizeci. Serion e ceea ce se cheamă un as

chiar și pentru cei care fac hepatită cînd trebuie să recunoască meritele altora. Numai opt ani diferență !

Culoarea preferată a Marei îl învălui din toate părțile : lacul, cerul, marea. Și privirile femeilor în costume de baie îl învăluiră. Pe urmă, apa limpede, moale, aproape catifelată, în care corpul se pierdea și se regăsea, mișcările lungi trezind fiecare mușchi. Cîteva clipe fu liniște, o liniște și ea albastră, aproape totală. Doar foșnetul apei și bătăile inimii. Și, în sfîrșit, cu ceafa pe nisip, curenții electrici din creier scurgîndu-se în pămînt, bătăile inimii domolindu-se deveni conștient de frumusețea verii și de faptul că trecea pe lîngă această frumusețe. Rămase întins, cu ochii închiși, singur pe plaja aglomerată, și se trezi iarăși în labirintul întunecos al noii anchete — ancheta unei crime se desfășoară aproape întotdeauna într-un labirint întunecos, dar asta nu-i displace. Dosarul conținea documente puține, totuși suficiente pentru a contura o individualitate. Între zidurile care îl așteptau, crima avea să-i confere lui Bobu, potrivit unei inversate scări a valorilor, o autoritate de care bișnițarii nu se bucură. Dar și înainte, cînd cazierul lui nu înregistra decît o condamnare la doi ani pentru contrabandă și una la nouă luni pentru favorizarea de relații dubioase, Bobu nu fusese un bișnițar de rînd. Cu bișnițarii, cît timp aceștia se mărgineau la treburile lor, el, Stoica, nu prea avusese de-a face ; era informat ca oricare altul, știa doar în mare despre ce e vorba, de unde și perceperea parțială a nuanțelor cărora colonelul Serion înțelegea să le dea importanță. Colonelul era constănțean, fiul unui ceasor-

nicar care îl învățase să măsoare timpul cu secunda și să demonteze mecanismele cele mai complicate, mai mari sau mai mici și atît de mici, încît operația se desfășura sub lupă. Viața i se împletise cu viața orașului, iar orașul îl prețuia ; unii îi știau de frică, după caz, ca fiind unul din cei care făcuse ordine, lui revenindu-i domeniul unde lucrurile arătau ca niște ceasornice izbite de pereți, și asta cu intenție, fiindcă cei ce populau domeniul — infracționiști de tot felul — aveau tot interesul să provoace dezordine, încercînd s-o mențină ca pe o stare firească. „Cazurile" de astăzi reprezentau pe atunci însăși țesătura acestei stări, un fel de a doua viață a orașului, despre care se și afirma că este proprie orașului de port. Colonelul Serion — cum avea să mărturisească — acționase la început cu o pasiune de diletant. Eșecurile l-au surprins, dar tot ele i-au indicat soluția într-o bună zi.

Căpitanul Stoica zîmbi. Creierul supunea imaginile înregistrate întîmplător operației care în cinematografie se numește montaj și secvențele se succedau, selecționate, întocmai ca într-un film. Alături, doi străini — un bărbat și o femeie — vorbeau despre mănăstirea Agapia.

După cîțiva ani, maturizat, cu gesturi domolite, colonelul Serion revenea în oraș precedat de o faimă care avea să sporească neîncetat. Cea de a doua viață a orașului înflorise. Ciupercile otrăvitoare — ca și acelea din pădurile Neamțului, de care își aminteau acum cei doi străini — nu se mai puteau ascunde ; cum unele dintre acestea sînt și foarte frumoase, se vorbea chiar despre un anumit pitoresc al lumii

interlope. Serion le aborda ca un naturalist, dar în ritmul omului deprins să prețuiască secunda, ceea ce se traduse printr-un șir neîntrerupt de acțiuni spectaculoase, ca un serial polițist compus din nenumărate happy-end-uri. Se consacrase ciupercilor celor mai primejdioase și neglijase bișnița. „Asta a fost și una din greșelile mele", îi spusese lui Stoica cu șase ani în urmă, cînd îl punea la curent cu ceea ce numise specificul locului, specific în care ponderea revenea tocmai bișniței. „Acum oamenii noștri sînt specializați, sectoarele sînt bine delimitate, totuși ți-aș recomanda să te amesteci și în treburile vecinilor, dacă ai să ai timp." Timp avusese, dar nu se amestecase, pentru că nu i se ivise un prilej anume. Asista la discuțiile despre bișnițe — cuvîntul îi zgîria încă auzul — ca un rafinat jucător de bridge la o partidă de table. Și iată-l acum cu zarurile în mînă, obligat să ia partida în serios, încercînd să descifreze intențiile adversarului care — ignorînd deliberat regula riscului minim — a deschis jocul cu o mișcare neprevăzută. Își amintea cum barmanul de la „Ancora" îi spusese că bișnițarii acționează în funcție de prevederile codului penal. Așa și era. Regula riscului minim. Pentru că bișnița este un fel de business care mimează atributele marii escrocherii, imitînd uneori pe prestidigitator, dar niciodată pe acrobatul la trapez, deosebirea rezultînd tocmai din gradul riscului pînă la care sînt dispuși să meargă bișnițarii, veșnic hăituiți de propria lor teamă, de unde și predilecția pentru ganguri și taverne, descoperindu-se astfel prostește, ca păianjenii în colțurile întunecoase și prăfuite. Pătură de mijloc : nici găinari, nici escroci de clasă.

Bișnițarul de rînd se înfățișează deseori îmbrăcat fistichiu, în pantaloni uzați, cumpărați pe nimica toată de la vreun marinar italian, cu o bluză în culori țipătoare, purtată cîndva de un turc sau de un libanez, tipul care te întreabă cu glas scăzut dacă nu ești amator să cumperi un ceas elvețian, ori un pachet de țigări americane, ori un inel de aur, ori o brichetă englezească, ori chiar bluza sau pantalonii de pe el, asigurîndu-te că ți s-a ivit o ocazie rară și că te-a ales tocmai pe tine, fiindcă te pricepi și n-o să lași din mînă un asemenea chilipir. Ca să ajungă în posesia obiectelor respective, bișnițarul trebuie să intre în vorbă cu marinari străini și să le obțină fie foarte ieftin, fie gratuit, ceea ce este departe de a fi simplu, pentru că unii marinari, cu experiență „internațională" în materie de bișnițari, îi miros de la o poștă și nu se lasă păcăliți cu una cu două. Tentativa are loc și pe stradă, dar se preferă restaurantul sau barul, unde, deseori, intră în joc și... colaboratoarele bișnițarilor. Bișnița provoacă și întreține o seamă de delicte chiar dacă inițial n-a fost vorba decît de un pachet de țigări.

Cînd un bișnițar vrea să jignească un alt bișnițar, îl privește disprețuitor și-i aruncă printre dinți: „Mă, bișnițarule..."

Străinii de lîngă el se apucaseră să construiască o cetate de nisip. În timp ce se îmbrăca, se uita la ei dar cu gîndurile era tot la ale lui, obișnuit să vadă pe plajă oameni în toată firea redevenind copii.

Deși Bobu nu fusese, în lumea lui, un oarecare, prin tot ce riscase pînă acum rămăsese totuși un bișnițar. Faima și-o datora faptului că riscase mai mult ca alții. Indiciile abundau în acest sens, deși probe nu

existau. Stoica revăzu în gînd coperta galbenă, pe care cineva scrisese cu tuş negru :

PARASCHIV PARASCHIV
— Bobu —

Nici un document nu conţinea explicaţia poreclei lui Paraschiv Paraschiv, cel care, sub semnul crimei, părăsise pentru totdeauna tagma bişniţarilor. Bobu avea aproape patruzeci şi cinci de ani.

6

Stoica îşi opri maşina în dreptul unei case din fostul cartier *Anadolchioi*. Era o casă veche, cu o curte plină de flori pe care de cîteva zile nu le mai uda nimeni. Dimineaţa de marţi, proaspătă şi veselă în curţile vecine, se înfăţişa aici dezolantă. Nu numai din pricina florilor veştejite, ci şi a storurilor trase şi a unui cîine care nici nu lătra, nici nu zburda ; şi a unor pantofi bărbăteşti uitaţi pe pragul casei plini de noroi, deşi nu plouase de mult.

Uşa se deschise înainte ca Stoica să sune şi apăru o femeie tînără, frumoasă, într-un halat de baie vişiniu. Căpitanul o recunoscu imediat pe Florica Barbu, zisă şi Lais, a cărei fotografie însoţită de cîteva date, între care aceea că femeia nu mai ţinea minte cine i-a dat numele vestitei curtezane din antichitate, probabil un marinar grec, se afla în dosarul lui Bobu.

– Dumneata pe cine cauţi ? se răsti ea.

— Dacă n-aveți nimic împotrivă, aș vrea să stăm puțin de vorbă, spuse Stoica.

— Eu n-am ce vorbi cu dumneata ! spuse repede și la fel de răstit femeia.

— Păcat ! Credeam că vrei să-l ajuți.

— Să-l ajut ? Bobu e nevinovat, iar eu n-am nici un amestec.

— Atunci de unde știi că e nevinovat ?

— Inima de femeie, maică, inima de femeie i-o spune, se auzi glasul obosit al unei bătrâne care deschise mai larg ușa. O femeie care, uite, o să fie și ea mamă. Dar poftește-l, maică, în casă, că ne-aud vecinii. Poftiți, domnule, poftiți, tovarășe... Și după ce Stoica pătrunse într-un vestibul întunecos, cu un puternic miros de valeriană, bătrâna ținu să precizeze : Cum o să fie vinovat Bobu al meu, care nici o pasăre nu ți-ar tăia ?

Trecură într-o cameră neașteptat de mare, cu multiple întrebuințări, sau părînd astfel din pricina mobilierului diferit înghesuit acolo ; bătrâna ridică storurile, șterse cu șorțul scaunul oferit lui Stoica, se așeză și ea, în timp ce cealaltă femeie rămase în picioare, frămîntînd ciucurii cordonului de la halat.

Stoica scoase o fotografie din carnetul său cu scoarțe negre și i-o dădu bătrînei.

— Îl cunoașteți ?

Bătrâna luă fotografia cu băgare de seamă, ca și cum s-ar fi temut să n-o murdărească și răspunse clătinînd din cap :

— Nu-l cunosc, maică ! De unde să-l cunosc ?

— Nu l-ați văzut niciodată ?

— Niciodată. De ce să zic că l-am văzut, dacă nu l-am văzut !

Și puse fotografia pe masă.

Stoica o acoperi cu carnetul.

— Sînteți văduvă ?

— Văduvă, maică, văduvă. Bărbatul meu, Dumnezeu să-l ierte, s-a luat după una și dus a fost.

— De mult ?

— De mult. Nici nu mai țin minte de cînd. Singură l-am crescut pe Bobu. Toată viața am muncit. Și acum muncesc...

Stoica trase fotografia de sub carnet cu un deget și o împinse spre femeia tînără.

— Dumneata îl cunoști ?

— Nu-i totuna dacă îl cunosc sau nu ? V-am spus că n-am nici un amestec.

Privise fotografia în treacăt și fără interes. Stoica i-o întinse, ținînd-o aproape întoarsă.

— E o fotografie veche. Te rog să te uiți mai bine.

Femeia n-avea cum s-o vadă fără ca s-o ia în mînă, și o luă, dar o puse pe masă aproape imediat.

— De ce spui că-i veche cînd știi că nu e ? Vrei să mă duci ?

Stoica nu simțea nevoia s-o tempereze. De altfel, nu se afla acolo ca să tempereze pe cineva ; prefera s-o cunoască pe femeia „ca și măritată" cu Bobu cam așa cum era, nu cum, eventual, ar fi vrut să pară. În gama sentimentelor omenești, pe care avusese prilejul să le vadă manifestîndu-se, obrăznicia acestei femei — date fiind împrejurările — i se înfățișa ca o disperată și inutilă încercare de nesupunere nu față de el, ci față de tot ce se întîmpla. Și așteptînd s-o vadă urmînd o linie ascendentă, nu intenționa să facă altceva decît să înregistreze și să interpreteze.

— Dumneata ești destul de informată ca să știi că la un interogatoriu nimeni nu te va opri să negi orice mi-ai spune acum.

— Deci discutăm numai așa, în dorul lelii...

— Asta depinde de dumneata.

— Eu n-am nici un chef de nimic. Știu ce-o să se întîmple, știu ce se întîmplă cu cineva care ajunge în astfel de situații, dar nu-mi pasă. Am pierdut doi ani sortînd fructe, o să mai pierd și alții așteptîndu-l pe Bobu. Ei și ?

— De unde știi că fotografia nu-i veche ?

— După pălărie. O pălărie nouă, așa cum se poartă acum, n-are ce căuta într-o fotografie veche. Nu-i așa ?

Rise satisfăcută. Era prima oară cînd rîdea, și Stoica nu se putu abține să constate că rîdea frumos. Bruna asta cu ochi verzi, cu părul căzîndu-i liber pe umeri, zveltă, cu picioarele lungi, bruna asta insolentă, în care marinarul grec o redescoperise pe Lais, se arăta gata să-l aștepte pe Bobu, cu un copil.

— Nu înțeleg...

— Duma își schimba pălăriile cam o dată pe lună. Și asta de aici cred că e ultima. Pălărie de primăvară...

— Deci l-ai cunoscut ?

— Și ce-i cu asta ? Vrei să știi ce-am făcut eu ? Odată l-am lăsat să plătească un coniac, altădată un „Cinzano", a treia oară...

— A treia oară ?

— Ai vrea să auzi cine știe ce picanterii, nu-i așa ? Grozav vă plac picanteriile voua ăstora cu mutre serioase...

— Maică, de ce îl jignești ?

— Dumnealui nu se supără. E obișnuit. Făcîndu-și și meseria cu un anumit fel de oameni, s-a obișnuit. Ei, află, domnule că nu s-a întîmplat nimic. Mi-a făcut curte și n-am acceptat.

Stoica rămase calm, și încă fără nici un efort. Bătrîna se ridicase ; stătea cu mîna la gură. Mîna îi tremura. O mînă muncită, însemnată de reumatism, puternică însă, aproape bărbătească.

— Aha ! Înțeleg... Și femeia începu din nou să rîdă. Înțeleg ! Vrei să zici că Bobu a sărit la Duma ca să se răzbune, din gelozie adică... Povestea cu Duma s-a întîmplat înainte, înainte de a mă apuca să sortez fructe. Pe Bobu l-am cunoscut după. Sînt aproape trei ani la mijloc.

— Bine, bine, dar Bobu știa că...

— Bobu nu știa nimic, îl întrerupse ea. Trecutul meu nu-l interesa.

— Și, între timp, nu l-ai mai văzut pe Duma ?

— Nu.

— Și totuși pălăria i-ai văzut-o...

— N-ai înțeles ce-am vrut să spun. De văzut, l-am văzut, se tot plimba prin centru, dar n-am mai vorbit cu el. Cred că asta ai vrut să știi...

— Și Bobu cînd l-a cunoscut ?

— Uite, vezi, aici e aici. Poți să mă crezi sau să nu mă crezi, mi-e totuna. N-am avut niciodată impresia că Bobu îl cunoaște pe Duma.

— De ce spui *impresia* ? Nu puteai să știi precis ?

— Bobu nu-i omul care să vorbească despre toate fleacurile.

— Duma era un fleac ?

— Exact. Un fleac cu pălărie, Doamne, iartă-mă. Purta pălării vernil, crem, sinilii, tot culori din astea, de combinezoane.

Bătrîna se așează la loc. Urmărea discuția cu teamă. Acum se uita la Stoica, să vadă ce zice, dar Stoica tăcea.

— Înțelegi ? Un tip din ăștia care își închipuie că toate femeile se dau în vînt după ei.

— Din cauza pălăriei ? întrebă Stoica zîmbind.

— Văd că înțelegi. Acolo tot așa ești ?

— Unde acolo ?

— Unde întotdeauna e unul care bate la mașină tot ce spui.

— Eu lucrez cu magnetofonul.

— Ascultă, ți-a mai spus cineva că semeni cu Yves Montand ?

— Mi s-a mai spus. Dar probabil că lui Yves Montand nimeni nu-i spune că seamănă cu mine.

— Ești grozav ! Dacă n-ar fi legitimația, aș zice că ești un om ca toți oamenii. Sau nu trebuia să spun asta ?

— Ce mai contează una în plus ?

— Cred că nu te așteptai să mă port ca o fetiță. Rîse iarăși. Dar rîsul nu mai era același. Și dispăru repede, înlocuit de o tristețe care părea adevărată.

— Mai ții minte ce-a făcut sîmbătă ?

— Mi-a spus că se duce la Mamaia, la bowling.

— Pe la ce oră ?

— Dimineața. Adică nu chiar dimineața, că ne-am sculat tîrziu.

— La douăsprezece, precizează bătrîna. Am auzit la radio ora exactă : era douăsprezece cînd au plecat.

— V-ați dus amîndoi ?

— Am vrut să merg și eu, dar el mi-a spus că n-o să stea mult și că sîmbăta e prea multă lume la Ma-

maia. L-am petrecut pînă în stație, el a luat troleul, iar eu am coborît la plajă, la „Trei Papuci".

— Fără să vă dați întîlnire ?

— A rămas să ne vedem seara, acasă, și să mergem la o terasă.

— Și de la plajă unde te-ai dus ?

— Am venit acasă și m-am culcat.

— Așa este ! confirmă bătrîna. A venit acasă și s-a culcat.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă, am băut amîndouă cîte o cafea. Femeia își duse mîna la frunte : Na, c-am uitat să-ți fac și dumitale o cafea ! Adică, n-am uitat, dar cînd te-am văzut, mai degrabă ți-aș fi dat să bei cucută, zău așa.

— Nici acum nu-i tîrziu. Poți s-o pui în cafea.

— Fac eu cafeaua, zise bătrîna și se ridică.

— Ba las-că i-o fac eu. Matale nu știi unde-i cucuta.

Și ieși repede, descoperind o ușă mascată cu un covor.

Bătrîna începu să plîngă. Plîngea încet, aproape fără lacrimi. Se întoarse cu spatele. Apoi deschise un bufet și își făcu de lucru cu un borcan de dulceață. La început, Stoica se așteptase să le vadă pe amîndouă plîngînd. Dar ele trăiau nenorocirea cu o nepăsare ciudată, sau poate prefăcută, sau plînseseră prea mult pînă atunci. Lacrimile tîrzii îl stinghereau, nu știa ce să spună, ar fi fost absurd ca tocmai el s-o consoleze pe mama lui Bobu.

— Băiatul mamei... băiatul mamei... murmura bătrîna încet, pe urmă oftă și, cînd se întoarse, fața îi era uscată.

— N-ai nici o bănuială ?

— Nici una, maică, nici una. Dacă aș avea vreo bănuială, aș spune. Eu tot nu cred că-i adevărat. Trebuie să fie ceva... o încurcătură. Bobu nu-i uşă de biserică. Copil crescut fără tată, dar... Şi bătrîna clătină din cap, negînd.

— Matale tot Bobu îi spui ?

— Aşa i-am spus de la început. Era rotunjor şi-i plăcea să se dea de-a dura.

Florica Barbu se întoarse cu cafelele. În locul halatului de baie purta, acum, o rochie uşoară, albastră, cu cercuri galbene.

— Cum de v-aţi ales meseria asta ? întrebă ea, pe neaşteptate.

— Cineva trebuie s-o facă, nu ? Dar de ce îmi vorbeşti atît de politicos ? Am îmbătrînit cumva în timp ce făceai cafeaua ?

— M-am gîndit şi eu că cineva tot trebuie să facă meseria asta şi e mai bine s-o facă unul ca dumneata.

— Sper că n-ai renunţat la cucută.

— Ai să vezi singur dacă am renunţat sau nu.

— Poftește și o linguriță de dulceață, maică.

— Să ştii că nu vrem să vă îndulcim ca să vă purtaţi bine cu Bobu. Am vrut numai să văd ce-aveţi să faceţi. Aseară a fost la noi avocatul... Şi nu s-a atins de nimic. Nici apă n-a băut.

— Poate că nu i-a fost sete, interveni bătrîna.

— V-aţi şi gîndit la avocat ?

— Ce era să facem ? Cu cine să ne sfătuim ? vorbi tot bătrîna, în timp ce femeia turna apă minerală dintr-o sticlă aburită. Domnul Şarcu e un avocat bun, nu-i aşa ? L-a mai apărat o dată.

Stoica aprobă cu un semn din cap, deşi nu-l cunoştea pe avocat decît din auzite. Concentrată, cu zahăr puţin, cafeaua îi plăcea.

— Eu m-am gîndit la Şarcu ! spuse femeia. L-am văzut atunci, sîmbătă seara, la „Zorile". Nu ştiam că o să avem nevoie de el.

— Mulţumesc ! A fost bună, foarte bună, mai ales că e prima pe ziua de azi.

Se gîndi că renunţase la cafeaua de dimineaţă pentru că ţinuse să discute cu colonelul despre cazul Bobu înainte de ora rapoartelor ; şi se mai gîndi că acceptînd s-o bea aici, făcea unul din lucrurile acelea care îi intrigau pe mulţi colegi, deşi regulamentul nu le interzicea. „Trebuie să păstrăm o anumită distanţă, susţineau ei." Şi el era de acord în principiu, dar practica proprie îi demonstra că nu prestigiul acesta îl interesa în primul rînd.

— Va să zică v-aţi băut cafeaua. Şi după aceea ce-ai făcut ?

— Nimic. L-am aşteptat pînă pe la nouă, cînd m-am dus cu o prietenă la „Zorile".

— Cum o cheamă pe prietenă ?

— Ca şi pe mine : Florica. Dar ei i se spune Ciocîrlia şi nu-i o femeie neserioasă, nici n-a fost.

— Unde lucrează ?

— Nu lucrează nicăieri. Logodnicul ei e vaporean.

— Numai voi două aţi fost ?

— Numai noi. Dar ştiam că trebuia să vină şi Bobu. I-am lăsat vorbă unde sîntem.

— Şi pe urmă ?

— Am stat pînă ne-am plictisit. Ne-am întors acasă pe jos. Era trecut de unsprezece. Dimineaţa m-au trezit oamenii dumitale.

— Domnul avocat, interveni bătrîna, zice că totul o să se aranjeze...

— M-am gîndit la el fiindcă-l văzusem la „Zorile". E un tip serios, nu ca celălalt.

— Care celălalt ?

— Duma.

— Duma nu mai e în nici un fel. Stoica se ridică. S-ar putea să mai am nevoie de dumneata.

— Pot fi chemată la telefon.

— Aveți telefon ?

— N-avem. Dar au vecinii.

Femeia îi spuse numărul de telefon și-l petrecu pînă la portiță. Bătrîna rămase în prag. Cîinele nu-i dădu nici acum atenție lui Stoica, totuși, cînd auzi portița, lătră în silă o dată și se retrase după o ladă, la umbră.

— M-ai găsit cam mîrîită, spuse femeia. Cred că înțelegi...

— Înțeleg !

— Sînt sigură că înțelegi. Și continuă fără legătură : La urma urmei, în toate chestiile astea nu voi sînteți cei care începeți. Așa zicea și Bobu.

Pe masa de lucru, sub scrumiera masivă în care rareori stingea cîte o țigară, Stoica găsi un bilet :

Vă rog să-mi telefonați. Popescu.

Formă un număr de interior. În clădirea cu patru etaje se aflau — are și hazardul umor — patru Popești, cîte unul de fiecare etaj : Radu Popescu, Lucian Popescu, Victor Popescu și Popescu pur și simplu. Despre acest ultim Popescu, corespunzînd etajului patru, se spunea că pînă și nevastă-sa i se adresa cu Popescule... El însuși nu-și rostea prenumele — Hanibal — decît cînd îl obliga cine știe ce împrejurare. Diminutivul era acceptabil : Baldi. Dar numai părinții și foștii colegi de liceu îi spuneau Baldi. Pentru toți era Popescu pur și simplu. Căpitanul Popescu. Poate și din cauza înfățișării, în de-

plină concordanță cu Popescu, ilustrînd perfect acel „semne particulare n-are", dar în orice caz și datorită faptului că, pe plan profesional, în specialitatea sa, unul era Popescu și n-aveai cum să-l confunzi, chiar de-ar fi lucrat cu zece Popești.

Stoica și-l imagină la capătul firului, într-o încăpere mare, cu aspect de bibliotecă : multe mese, lămpi de birou ca niște gîturi de girafă, în diferite poziții, pe fiecare masă. De jur împrejur, lăsînd libere numai ușa și ferestrele, fișiere metalice. Ceva mai tare nu se vorbea decît la telefon.

— Alo ! Da ! Eu sînt, Popescu. Cobor imediat.

Și după trei minute îl avu în față.

— Scrisoarea asta a venit pe numele tău. Dar e unul la registratură care a deschis-o. Pesemne din exces de zel, pentru că a preluat inițiativa și mi-a trimis-o mie. Oricum, tot va copia de o sută de ori articolul cu privire la secretul corespondenței. Și mai e unul care a citit-o. Căpitanul Popescu își ciupi bărbia. Din păcate, nu pot să-l sancționez, pentru că acela sînt eu. Cînd văd un plic pe biroul meu, nu mai citesc adresa.

— Sper că nu-i o epistolă de amor...

— Citește-o și ai să vezi !

Stoica citi cu glas tare :

„Stimate domnule căpitan,

Sîmbătă 15 iulie, a.c., după ora închiderii în braseria *Ancora* s-au găsit, ca de obicei, diverse bucăți de hîrtie scrise. Două din acestea au următorul conținut : unu. *Și dacă te-am iubit în tăcere, a fost numai fiindcă ai vorbit tu tot timpul.* Mie personal nu mi se pare nimic suspect aici, dar poate că dumneavoastră o să aveți o altă părere. S-ar putea să fie un limbaj cifrat. *2. În seara asta la 11 l*

Ori crima s-a comis în jurul orei 23 ! Eu nu dispun de mijloace științifice ca să analizez scrieri și amprente. Rămîn la dispoziția dumneavoastră. (Dacă mîna din umbră mi-ar aparține mie, v-aș trimite scrisoarea asta ca să vă induc în eroare.) V.I. P.s. Anexez cele două însemnări în original. V.I.".

Căpitanul Stoica zîmbi și-l privi pe Popescu. Nimic nu trăda nerăbdarea lui Popescu de a-și spune părerea, însă Stoica își cunoștea colegul, știa că ar fi fost o dovadă de cruzime să nu manifeste nici un interes. Scrisoarea reușise să-l amuze, îl amuza faptul că barmanul Gil se dovedise atît de tipicar și atît de naiv, reușise să-l scoată din starea de nemulțumire nedeslușită cu gust de cucută, totuși ar fi dorit să revină la starea aceea și la măsurile pe care trebuia să le ia, mai urgente decît misiva adusă de Popescu. Dar Popescu aștepta. Aștepta întrebarea pe care Stoica i-o și puse :

— Ce părere ai ?

— Acest I.V. — e vorba de un bărbat — nu figurează în evidența mea. Spirit agitat, grăbit, cam dezordonat, dominat de fantezie. Ar putea fi, cred, un bun impresar. Vreau să spun că e perseverent sau poate fi determinat să fie.

— Și toate astea reies din cele cîteva rînduri ?

— E suficient un singur rînd. În cazul celui de-al doilea bilet, cred că e vorba de o femeie. Dar tot așa de bine ar putea fi și un bărbat. Incertitudinea, singură de altfel, constituie, prin ea însăși, un indiciu.

— N-aș zice că sesizez nuanța.

— O clipă ! Trebuie să știi că unele preocupări — artistice ori tangente cu arta, evidente aici — nivelează deosebirile dintre sexe. Vorbesc pe plan grafologic. Scrisul unor oameni de litere e o dovadă

clară. În concluzie : o persoană cultivată, ordonată, puțin afectată. Fire meditativă, cunoscînd, ca să zicem așa, voluptatea tristeții, fără a fi net pesimistă. Nu m-ar mira să aflu că e un poet.

— Sau o poetă...

— Da. Sau o poetă. Deosebirea nu-i prea mare.

— Știu eu... Și primul bilet ?

— Un bărbat. Autoritar, energic, sigur pe sine, destul de zgîrcit și optimist. Optimist, pentru că nu se poate concepe decît în capul mesei. Nici vorbă de limbaj cifrat. Îmi închipui că și-a notat textul ca pe o ciudățenie.

— Ciudățenie ?!

— Situația e străină de el. Nu-i omul care să tacă. Dimpotrivă.

— Ești un geniu, Popescule ! Dar nu te știam grafolog.

— Pardon ! Nici nu sînt grafolog. Și dacă vrei să știi, nu dau doi bani pe grafologie.

— Atunci ?

— E o chestiune de intuiție.

— Ceva ca ghicitul în cafea...

— Mă jignești. Nu uita că eu dispun de un laborator.

— Este exact ceea ce nu uit nici o clipă. Și tocmai de asta nu-nțeleg...

— Ce-i atît de greu de înțeles ? Colecționez scrisori. Așa cum alții colecționează fotografii. Adevărul e că și fotografii colecționez. De fapt, întregul laborator e un fel de colecție, un fel de muzeu al moravurilor.

— Pe care le deduci.

— Întocmai. Le deduc. În sfîrșit, ți-a căzut fisa. Anchetatorilor le furnizez date precise, obținute prin

metode științifice. Dar rămîn o mulțime de alte date, care mă interesează în aceeași măsură. Un magistrat n-ar avea ce face cu ele ; știu însă că pe un romancier l-ar entuziasma.

— Înțeleg, înțeleg tot ce spui, totuși în cazul de față te-ai rezumat la o demonstrație de...

— De grafologie ?! Nu. În primul rînd, pentru că știu că V. I., semnatarul scrisorii, nu-i altul decît Gil, barmanul, ori pe Gil îl cunosc, n-am nevoie să-i văd scrisul.

— Dar biletele ?

— Biletele... Am glumit și eu. O clipă ! Nu-i cazul să faci mutra asta. Știi doar că orice glumă are și partea ei serioasă. Acuma sper că te-ai lămurit. Dar ce-i cu tine ? Asta-i a doua țigară pe care o aprinzi de cînd sînt aici.

— Sînt bine dispus. Sînt atît de bine dispus, cum nici nu-ți poți imagina.

— Care va să zică, așa stau lucrurile...

— Cam așa.

— Drept să-ți spun, nu mă așteptam.

— La ce nu te așteptai ?

— La rezistența asta a lui Bobu.

— Aici nu-i vorba de Bobu, ținu să precizeze căpitanul Stoica.

— Atunci de cine e vorba ?

— Presupun că e un bărbat. Dar tot așa de bine ar putea fi și o femeie. Incertitudinea — una din multele incertitudini — nu constituie, prin ea însăși, nici un fel de indiciu.

Parafrazîndu-l, Stoica îi imitase și tonul.

— Și eu care te luasem în serios...

— Din păcate, am toate motivele să fiu tot atît de serios [illegible]

— Inutil ! il întrerupse Popescu. Cu tine îmi pierd vremea. Așa cum și-o pierde și Bobu și celălalt pe care-l cauți.

— Ce vrei să spui ?

— Știi tu bine ce vreau să spun.

— Zău dacă știu.

— Nu-i nimic, ai să afli ! Ești ca un șperaclu.

— Ca un șperaclu ?

— Întocmai. Sau ca picătura de apă care mai devreme sau mai tîrziu străpunge și țeasta cea mai rezistentă.

— Bine, bine, dar unde e țeasta ?

— Ai s-o găsești tu ! Mai ai ceva ?

— Mai am. Și Stoica scoase din carnet fotografia lui Duma. Sînt aici niște amprente. Proaspete. Te-aș ruga să pui pe cineva să le compare cu cele rămase neidentificate de pe plicul cu bani.

— Și altceva ?

— Deocamdată atît.

— În ordine...

Popescu ieși repede ca să nu-i mai lase timp de replică. Și Stoica se întreba de ce dorea ca presupunerea lui să fie infirmată.

Telefonul sună.

— Ți le-am *citit* chiar eu. Asculți ?

— Ascult.

— Două persoane, în afară de tine și de Vasiliu, au atins fotografia. Una din ele a pus mîna și pe plicul cu cele două mii de lei. O mînă cu degete mici, delicate...

— Mulțumesc !

— Nu pari prea încîntat. Te așteptai la altceva ?

— Nu, nu mă așteptam la altceva

— Atunci ?

— O să-ţi explic altă dată.

Ştia că n-o să-i explice niciodată nimic. În definitiv, căpitanul Popescu avea un avantaj şi era mai bine pentru el să-l păstreze ; avantajul oamenilor de laborator, fie de aici, fie din spitale, oameni într-o permanentă legătură cu boala, dar scutiţi de contactul nemijlocit cu bolnavii. Una e să observi şi să descrii microbi şi virusuri, celule răzvrătite de cancer şi substanţe care otrăvesc sîngele, toate acestea sugerînd, firește, hidoşenia bolii, totuşi înfăţişîndu-se deseori ca nişte imagini de caleidoscop, şi cu totul altceva e să vezi oameni zbătîndu-se într-o luptă inegală şi de atîtea ori inutilă cu boala. Se înţelege că te obişnuieşti, trebuie să te obişnuieşti, şi cu atît mai ciudat este să te pomeneşti cîteodată reacţionînd ca un student la prima lecţie practică lîngă patul bolnavului.

7

— De ce minţi ?

— Nu mint, dom'le căpitan.

— De cine ţi-e teamă ?

Bobu nu răspunse. Şedea ghemuit şi-l privea ca un cîine hăituit, care aşteaptă lovituri.

— În închisoare o să ai o gardă specială, n-are de ce să-ţi fie teamă. Omul pe care nu vrei să-l divulgi nu mai poate să-ţi facă nimic. Şi asta mulţi ani de acum încolo.

— N-am vrut să-l omor.

— Erai beat şi aveai mare nevoie de bani... Cunoşo povestea, am învăţat-o pe de rost, aşa cum şi dumneata, domnule Paraschiv, ai învăţat-o înainte. Degeaba încerci s-o faci pe prostul. M-ai înţeles foarte bine. Cînd te-ai dus la „Ancora", plicul cu cele două mii de lei îl aveai în buzunar.

— Nu-i adevărat !

— Dovada e aici ! şi Stoica ciocăni dosarul pe care Bobu îşi citi numele. Şi acum vorbeşte !

Bobu tăcea. Privea în gol.

— N-ai învăţat şi o altă poveste, pentru orice eventualitate ?

Urmărea faţa lui Bobu, crispată, căutătura pieziş a omului care îşi ascunde boala şi aştepta, lăsînd secundele să opereze ca picătura chinezească.

— Aveam plicul la mine, dar n-am vrut să-l omor... Nimeni nu mi-a cerut să-l omor...

— Cine şi cînd ţi l-a dat ?

— Tot el.

— Care el ? Tînărul sau... celălalt ?

— Tînărul. Altcineva nu s-a mai amestecat în treaba asta.

— Cînd ţi l-a dat ?

— Cu o seară înainte.

— Şi unde ?

— La „Victoria".

— Îl vedeai prima oară ! Pe Duma nici nu-l cunoşteai, dar erai beat şi aveai mare nevoie de bani. Asta-i povestea, pe scurt, nu ?

Bobu aprobă dînd din cap, pe urmă preciză:

— Atunci nu eram beat.

— De ce v-aţi mai întîlnit la „Ancora" ?

— Ca să-mi facă semn cînd va trece avocatul.

— Şi ca să fie sigur că n-o să te răzgîndeşti...

Căpitanul Stoica se ridică și trecu în spatele lui Bobu. Acesta nu se întoarse.

— De ce n-ai spus pînă acum că v-ați întîlnit cu o seară înainte? Minciuna asta n-avea la ce să-ți folosească.

— Nici eu nu știu de ce. Cînd am văzut ce s-a întîmplat, parcă mi-a dat cineva cu o măciucă în cap.

— Nu mai spune! Cu o măciucă în cap! Și totuși ai încercat să fugi... Stoica veni din nou în fața lui Bobu, împinse scaunul și rămase în picioare. Va să zică ai înfipt cuțitul între omoplați, omul a căzut, iar dumneata, văzînd ce s-a întîmplat, te-ai îngrozit. Dar ce-ai văzut? Acolo era aproape întuneric, n-aveai cum să-ți dai seama că l-ai ucis. Adevărul e altul, domnule Paraschiv. De văzut, nu l-ai văzut decît căzînd, și asta nu însemna că a murit, dar dumneata știai că lovitura pe care i-ai aplicat-o nu dă greș. Dacă ai fi aflat că n-a murit, atunci te-ai fi mirat.

— Pentru două mii de lei?!

— Nu, nu pentru două mii de lei. Altul a fost prețul. Și acesta s-a stabilit la „Victoria". Acolo ați ticluit și povestea pe care o tot repeți ca să dovedești nepremeditarea.

— N-am vrut să-l omor, dom'le căpitan, să mă bată Dumnezeu dacă am vrut să-l omor.

— Iar începi? Cînd te vei hotărî să spui adevărul, să mă anunți. Acum poți să pleci!

Bobu se ridică. Înalt, puternic, cu o față mare, puțin congestionată, cu ochi căprui și luminoși, abia însurit, nu era un om șters. Încerca să pară umil, ceea ce — cu statura lui — nu-i reușea. Ajunse aproape de ușă, cînd Stoica îl opri:

— O clipă! De ce Florica Barbu, viitoarea ta soție, n-a vrut să primească banii?

Întrebarea îl descumpănise. Părea că o repetă în gînd ca să-i pătrundă mai bine înțelesul.

— Cum să zic, dom'le căpitan... Mi-a cerut să-i spun despre ce e vorba.

— Și?

— Și n-aveam cum să-i spun.

— Nu puteai să născocești ceva? Tocmai dumneata...

— Nu-nțeleg! îngăimă Bobu.

— Nici nu trebuie să înțelegi. Nu era prima oară cînd îi dădeai bani. Atunci de ce tocmai banii aceștia n-a vrut să-i primească? Răspunde!

— Nu știu, dom'le căpitan. Banii erau pentru ea, altfel nu mă băgam în treaba asta.

— Deci nu vrei să spui.

— Dacă nu știu, dom'le căpitan... Ne-am și certat din cauza nenorocitilor ăstora de bani.

— S-a mai întîmplat ca vreodată să refuze bani?

— Nu, nu s-a mai întîmplat.

— Păi vezi!

— Nici eu n-am înțeles ce era cu ea. De cînd cu copilul, nu ne mai înțelegem.

— Altă placă, același cîntec. Cînd i-ai dat banii?

— Cînd m-am întors de la „Victoria". Pe la unu.

— Nu dormea?

— Dormea, dar se trezise.

— Și cum s-au petrecut lucrurile?

— I-am dat plicul, ea s-a uitat să vadă ce-i înăuntru, a văzut banii, m-a întrebat de unde-i am, i-am spus că nu-i treaba ei și mi-a aruncat plicul în față.

— Ce ți-a spus?

Bobu se uită în lături.

— Că sînt un nenorocit de bișniţar.

— Se aştepta la o sumă mai mare?

— Cu o zi înainte îi dădusem cîţiva poli. I-a luat fără să spună nimic. A ştiut de la început că nu sînt decît un nenorocit de bișniţar.

Era prima oară cînd căpitanul Stoica nu punea la îndoială spusele lui Bobu, dar după ce uşa se închise în urma lui, se iviră noi semne de întrebare şi nu mai fu atît de sigur că lucrurile se petrecuseră aşa cum i se relataseră. Îşi privi ceasul şi chemă poarta. Florica Barbu se dovedea a fi punctuală. Deschise fereastra. Pe Bulevard se aprindeau luminile, maşinile goneau în ambele sensuri; seara avea ceva de seară de sîmbătă.

Cînd femeia îşi făcu apariţia, Stoica înţelese de ce marinarul grec, sau cine o fi fost, o supranumise Lais. Într-o rochie albă, simplă, fără nici o podoabă, machiată minuţios, cu părul liber, deşi se străduia să arboreze un aer sobru, totuşi femeia te ducea cu gîndul la fructele uşor de ajuns.

— Îmi închipui că nu te aşteptai să fii chemată chiar azi.

Femeia nu spuse nimic şi nu schiţă nici un gest.

— Azi-dimineaţă ai mințit. Acum eşti dispusă să spui adevărul?

Femeia tăcea.

— Ce aştepţi? Vorbeşte!

— Magnetofonul. Aştept să-i daţi drumul.

Stoica trebui să facă un efort ca să nu zîmbească.

— La magnetofon vom recurge în prezenţa procurorului, dacă va fi cazul. Mi-ai spus că n-ai nici un amestec, că n-ai participat în nici un fel la crimă. Susţii şi acum acelaşi lucru?

— Bineînțeles.

— De ce n-ai vrut să primești plicul cu bani, pe care ți l-a dat logodnicul dumitale ?

— Ce legătură are asta cu crima ?

— Dumneata o știi mai bine decît mine.

— Nu știu nimic.

Insolența dispăruse. Acum o înlocuia o bizară împasibilitate. Femeia nu tresărise la nici o întrebare, ca și cum ar fi auzit exact întrebările la care se aștepta și nici asprimea lui nu părea s-o fi surprins.

— I-ai spus vreodată logodnicului dumitale că nu-ți ajung banii pe care-i cîștiga... așa cum îi cîștiga ?

— Dumneavoastră vă ajung banii ?

— Te rog să răspunzi la ceea ce te întreb !

— Sigur că i-am spus...

— Și totuși, cînd ți-a adus două mii de lei, nu le-ai primit. Trebuie că ai avut un motiv ca să faci asta, nu ?

Femeia ridică din umeri. Amîndoi, ca și Bobu, se comportau nefiresc, derutant. Răspunsurile, chiar cînd păreau ferme, sunau ca niște replici preluate mecanic.

Era ceva tulbure în această femeie. În unele momente te făcea să te gîndești la acele femei singure, pe care le vezi cu un geamantanaș în mînă, pe un peron de gară, sau la o măsuță stingheră într-o cofetărie, sau întîrziind nefiresc de mult în fața unei vitrine cu lucruri ieftine, sau pur și simplu așteptînd un tramvai, și ai vrea să le întrebi dacă n-ai putea să le fii de folos, pentru că par dezorientate, singurătatea prelungită le face să pară dezorientate, dar de cele mai multe ori te abții și ele trec, ori

treci tu și nu le mai vezi niciodată. Rămîi, uneori, cu un regret nedesluşit, şi te simţi ca pe un drum de toamnă cu frunze duse de vînt.

— Ştiai cum făcuse rost de bani ?

— Nu ştiam, dar nu-mi era greu să-mi închipui.

— Şi nu l-ai întrebat ?

— Nu mai ţin minte. Poate că l-am întrebat.

— Îmi face impresia că nu-ţi dai seama de gravitatea situaţiei.

— Nu-mi dau seama ? Aţi uitat că aştept un copil ?

— Atunci de ce nu vorbeşti ?

— L-am întrebat. Şi n-a vrut să-mi răspundă.

— Asta nu te-a mirat ?

— De mirat nu m-a mirat, dar mi-a fost teamă.

— Adică ?

— Adică m-am gîndit că trebuie să fie ceva la mijloc dacă nu-i convine să spună. Două mii de lei cîştigaţi într-o singură seară...

— Fumezi ?

— Fumez. Dar am observat că dumneavoastră nu fumaţi.

— Poftim !

— Mulţumesc !

Îşi aprinse şi Stoica o ţigară. Privind-o pe numita Lais, avea impresia că are în faţa lui o marionetă manevrată de o mînă pricepută.

— Întotdeauna a fost ceva la mijloc şi nu te-ai speriat. E timpul să vorbeşti serios. De ce n-ai primit banii ?

— V-am spus...

— N-ai spus nimic.

Femeia se ridică.

— Vreți să mă scoateți complice la crimă ? Toată chestia asta cu banii e o aiureală. N-am știut și nu știu nimic. Și nici acum nu înțeleg ce vreți de la mine.

— Calm, domnișoară, calm ! Singurul lucru pe care ți-l cer deocamdată e să-mi spui de ce n-ai luat banii. Clar ?

— Am vrut să vă spun. Dar n-o să mă credeți.

Femeia se așează din nou, strivi țigara în scrumieră și luă alta din pachetul pe care Stoica îl lăsase pe masă. Marioneta dispăruse. Și nepăsarea inițială dispăruse.

— În ziua aceea mă gîndisem prima oară la copil ca la ceva adevărat. Asta din cauza bătrînei care se apucase să-i facă o cămășuță. Copilul lui Bobu. Al lui Bobu și al meu. Am luat cămășuța și am rupt-o. Ce-am simțit atunci, am simțit și cînd am văzut banii.

— Se vede că Bobu nu s-a gîndit la copil ca la ceva adevărat...

— Greșiți ! Mai mult el vorbea de copil.

— Vorbea de copil și își pregătea cuțitul.

— Spuneați că vreți să vă ajut. Nici eu și nici bătrîna nu pricepem ce s-a întîmplat. Bobu nu-i omul care nitam-nisam să înfigă cuțitul, și încă în cineva pe care nici nu-l cunoaște. Și chiar dacă l-ar fi cunoscut și cine știe ce ar fi avut cu el, tot nu făcea una ca asta.

— Dar a făcut-o. Și în loc să spună adevărul, inventează tot felul de povești. Iar dumneata de ce m-ai mințit azi-dimineață ?

— Chestia cu banii ?

— Exact.

— Pentru că nu m-ați întrebat și pentru că nici nu m-am gîndit la banii aceia. Doar nu s-a apucat să se repeadă la om cu cuțitul în mînă pentru două mii de lei... Vreau să zic... chiar dacă l-a ucis din greșeală... Avocatul...

— Ce-i cu avocatul ?

— Avocatul nu știe încă nimic, dar așa spunea, că poate l-a ucis din greșeală.

— Voind să-l sperie sau cum ?

— Ei, să-l sperie... Dar el de ce nu vă spune ce s-a întîmplat ? De ce se teme ?

— Asta numai el o știe.

— Și chiar nu spune ?

— Povești...

— Dacă a fost o greșeală, avocatul a zis că-l apără, dacă nu...

— Dacă nu, nu-l apără ?

— Ba-l apără, dar...

— Ce te face să crezi că Bobu se teme ?

— Nici eu nu știu ce să mai cred. Dacă nu se teme, atunci de ce nu vorbește ?

— Crezi că există cineva, vreun tovarăș de combinații, sau știu eu cine, care putea să-i ceară să-l atace pe Duma ? Gîndește-te bine înainte de a răspunde.

— Nu văd cine ar putea să fie.

— Deci nu bănuiești pe nimeni ?

— Pe nimeni. Și dacă ar fi, de ce Bobu nu l-ar spune ? Ca să-i dea copilului un tată criminal ?

— Mulțumesc, domnișoară ! Pentru azi ajunge.

Neștiind că Stoica apăsase pe butonul fixat de masă și neauzind nici ușa, femeia tresări cînd văzu acolo un bărbat în uniformă.

— Dumnealui te va conduce. Bună seara !

— Bună seara.

Enumera diversele înfățișări ale femeii — insolentă, sentimentală, disprețuitoare, prietenoasă, impasibilă, binevoitoare — cînd în birou intră colonelul Serion.

— Intenționezi să-ți petreci noaptea aici ?

Schițînd o jumătate de zîmbet, căpitanul Stoica își ocoli fără rost biroul, revenind de unde plecase și nu spuse nimic.

— Ești cam obosit.

— Obosit ? N-am de ce să fiu obosit. Dar am un creier numai bun de dat la curățat...

— Atunci se impun măsuri urgente ! Și uite ce ți-aș propune eu, dacă n-ai nimic împotrivă. Să ne invităm nevestele la o bere. Pînă la sosirea lor, o să tragem și o raită prin labirintul dumitale. De acord ?

— De acord !

Dar căpitanul Stoica era atît de nerăbdător să se consulte cu colonelul Serion, încît drumul spre „Terasa Farului" trecu prin labirint. Îl străbătură discutînd, dacă se poate numi discuție monologul căpitanului, întrerupt din cînd în cînd doar de cîte un gest sau de cîte un „hm" al colonelului. Serion nu vorbi decît la masă, după ce-și goli paharul.

— N-aș zice că n-ai înaintat. Dimpotrivă. Piesele anonime cu care s-a deschis jocul au și început să-și manifeste identitatea. Altfel ca la șah, e adevărat ; aici abia dacă se știe care-s albele și care-s negrele, ca să nu mai vorbim de funcția fiecăreia. Începutul l-au făcut albele. Bobu este, fără îndoială, o piesă albă, probabil un *pion*, însă tot așa de bine poate fi un *cal*, o *tură* sau un *nebun*. Fapt e că pe el se contează ca pe un scut al *regelui*. Rămîne să-l pla-

sezi într-o situație neprevăzută de adversar. Deținînd avantajul spectatorului, înclin să cred că ai și făcut-o, cel puțin în parte, insistînd asupra plicului cu bani. Să revedem contradicțiile!

— Bobu avea plicul la el drept singura probă materială într-un eșafodaj destul de șubred de argumente pentru o crimă nepremeditată, involuntară. Totuși, cu o seară înainte, i-a dat acest plic femeii cu care trăiește, fără a avea motive să se aștepte la un refuz. Admițînd că femeia ar fi luat banii... De ce acest risc inutil, care revine și-n alte împrejurări, încît n-ar fi exclus ca la mijloc să fie o tactică? Aparența riscului. Este și asta o tactică, nu?

— Este. Sigur că este. Vorbind în principiu.

— De pildă, amprentele de pe plic. Cînd a început să circule, plicul era imaculat. Apar, mai întîi, amprentele tînărului. Dar sînt aproape convins că i l-a dat altcineva.

— Existența acestui *altcineva* pare să fie tot atît de sigură ca și existența acestei sticle cu bere, spuse colonelul Serion scoțînd din frapieră o sticlă care se aburi imediat. Și apropo de aparența riscului! Și-a lăsat amprentele pentru că n-are cazier. Dar n-avea de unde să știe că un puști din Franța o să-l fotografieze...

Colonelul rîse mulțumit. După cîteva clipe însă se încruntă: orchestra își terminase pauza și ghitarele electrice se angajară într-un veritabil tir de gloanțe sonore. Îl privi pe Stoica și trase aer în piept ca să poată vorbi mai tare.

— Vibrează! Vibrează masa. Nu simți?

— Simt. Vibrează și ficatul. Și creierul. Dar se gîndea la altceva. Și după ce-și bău paharul, se referi la ceea ce îl obseda: S-ar putea ca toate aceste

inadvertențe să fie ca niște marcaje puse intenționat greșit.

— Evident. La asta trebuie să ne așteptăm întotdeauna.

— Și mai ales cînd pentru adversar mișcările noastre sînt, un timp, previzibile. În orice caz, una din primele mișcări o viza pe Florica Barbu.

— Bine, dar refuzul ei de a primi banii nu era previzibil ; și nici explicația pe care ți-a dat-o în seara asta.

— În cazul cînd ar fi vorba de o piesă neagră. Dar dacă e albă, și prima mișcare revenindu-i *regelui,* acesta a instruit-o...

— Intuiția ce zice ? Albă sau neagră ?

— Nu știu. Își schimbă culoarea ca un cameleon.

— Poate că nici ea nu știe de partea cui trebuie să joace. Dar se va decide repede. Ai aflat ceva despre Duma ?

— Destule.

— Atunci e bine. Cine să te pună pe urmele asasinului dacă nu victima ? Dar să nu uit ! L-am întrebat pe partenerul meu, despre care mi se pare că ți-am mai vorbit, ce anume îl obseda pe Duma.

— Pălăriile !

— Poftim ?!

— Vreau să spun că își schimba mereu pălăria.

— Este o caracteristică, dar nu una care să-l fi deranjat pe partenerul meu de șah. Japonia îl obseda.

— Japonia ?!

— Ei da, Japonia. Avea ideile lui despre Japonia ; cînd începea să-și dezvolte tema preferată, nu mai termina, iar la șah, precum știi, nu se vorbește.

— Și credeți că ideile lui despre Japonia...

— Nu cred nimic. Sigur este însă că trebuie, sîntem obligați să ieșim din labirint. Soțiile noastre ne caută.

8

Miercuri 9 iulie, ora 10. Căpitanul mi-a mulțumit pentru cele două bilete și le-a cerut și pe celelalte. I-am arătat și lista obiectelor găsite. Nu s-a mulțumit cu lista. A vrut să le vadă. Noroc că le-am păstrat la mine. Hagiescu le-ar fi aruncat. Cel mai mult l-a interesat sacoșa cu sticla de lapte bătut. M-a întrebat, nu știu de ce, dacă îmi place laptele bătut. A comandat un șpriț slab, pe care l-a și băut stînd în picioare lîngă o masă. Acuma discută cu Ica. Poate voi afla ceva nou. Pentru că Ica mi-a vorbit, în sfîrșit, despre drumul la București, i-am arătat ce-am scris aici. Are o mulțime de idei fata asta. De exemplu, m-a întrebat de ce n-am trecut-o pe lista suspecților și pe soția victimei. A văzut-o ieri, la înmormîntare, adică atunci cînd s-a format cortegiul. Nu plîngea. Și era atît de elegantă și atît de pusă la punct, încît puteai crede că s-a pregătit din timp pentru doliu. Căpitanul a plecat, Ica e ocupată cu doi suedezi care la ora asta iau masa de prînz.

Căpitanul Stoica ceruse ca în timpul absenței locotenentului Vasiliu să fie asistat de Popișteanu.

Nu prea avusese de ales, fiindcă toți erau ocupați ca de obicei în timpul sezonului, dar probabil că și în alte împrejurări tot la Popișteanu s-ar fi gîndit. I-l recomandase căpitanul Popescu : „Are stofă băiatul ăsta. Și principalul e că-i place meseria". Pentru Stoica era suficient.

Acum polisportivul locotenent Popișteanu îl aștepta pe Aleea Trandafirilor, în preajma locului crimei. Arăta ca un tînăr în vacanță, nedecis cum să-și petreacă timpul. Stoica îi zîmbi și se îndreptară împreună spre blocul M, unde, în apartamentul 43, locuia Corina Duma.

Din prima clipă, căpitanul Stoica avu impresia că o mai văzuse pe femeia care la întrebarea dacă era Corina Duma răspunse afirmativ, dar nu dădu importanță faptului. De loc stingherită, agitînd mereu o sticlă mare, în formă de pară, îi invită să ia loc ; însă ea rămase în picioare, pentru că, după cum le spuse, încerca o nouă formulă de cocteil și era foarte important ca toate să se amestece cît mai bine. Cocteilurile o pasionau, ca personal se mulțumea doar să le guste, dar era încîntată cînd le vedea apreciate de alții. Și — o ! — era bucuroasă că putea să-și verifice noua formulă chiar acum, datorită domnilor care — nu-i așa ? — nu o vor refuza, băutura e inofensivă, aproape inofensivă, totul, speră ea, este dozat cît trebuie, atît cît trebuie dacă se ține seama că e un amestec de băuturi pentru femei, dar avînd în vedere ora destul de matinală... Vorbea degajat, cu tonul cel mai natural, și căpitanul Stoica, gîndindu-se că locotenentul Popișteanu, se întreba poate dacă nu cumva — în ciuda explicării rostului lor acolo — nu erau luați drept alții, fu mulțumit

văzîndu-l instalat comod într-un fotoliu și comportîndu-se ca un musafir obișnuit.

Înaltă, blondă, foarte bine făcută, cu părul strîns într-un coc, nefardată, purtînd ceva care nu era nici rochie, nici halat, ceva care părea transparent, deși nu era, răspîndind la fiecare mișcare un miros accentuat de lavandă ambrată, Corina Duma nu tăcu decît cînd fiecare avu paharul său în față, pe o măsuță joasă, și cînd, ridicîndu-l pe al ei, îi îndemnă s-o imite. Stoica se conformă, urmat imediat de Popișteanu ; băutura îi plăcu, îi plăcu și tăcerea în care se degusta, mai ales că sesiza deruta încă bine mascată a femeii care — deși regizase scena sau tocmai din cauza asta — nu se așteptase pesemne să-și vadă imitată atitudinea. În timp ce o privea pe deasupra paharului, impresia că a mai văzut-o deveni certitudine, concretizîndu-se într-o imagine clară.

— Nu-i așa că-i grozavă ? I-am găsit și un nume. Toate cocteilurile mele au cîte un nume. Acesta se numește incertitudine ! Ce părere aveți ? Nici dulce, nici amar, destul de tare și totuși răcoros. Și, mai ales, nu poți fi sigur ce conține.

Decis să schimbe atmosfera, Stoica se întrebă care ar fi procedeul cel mai nimerit și, după o scurtă cumpănă, apelă la cunoștințele sale mitologice.

— Eu i-aș spune Surîsul Laodamiei...

— Laodamia... Laodamia... Cine este această Laodamia ?

— Soția celui dintîi grec care a pășit pe țărmul troian și a fost ucis de Hector. Se numea, dacă nu mă înșel, Protesilaus. Ca să-și poată urma soțul, Laodamia s-a sinucis.

— Ce vreți să spuneți ?

— Vreau să spun că admir tăria cu care suportați tot ceea ce...

— Nu știam că dumneavoastră obișnuiți să prezentați condoleanțe! îl întrerupse ea, renunțînd brusc la masca amabilității.

— Nu prezint condoleanțe, deși n-aș vedea de ce n-aș face-o... dacă ar fi cazul.

— Ei bine, nu e cazul! Nu sînt dispusă să joc rolul văduvei neconsolate. Azi e miercuri, nu? Deci au trecut trei zile, destule ca să te obișnuiești cu gîndul că cineva a fost ucis.

În ciuda îndemînării cu care, la nevoie, își ascundea reacțiile, Stoica o privi cu stupoare, dar își reveni imediat și rosti pe un ton neutru:

— Acest cineva nu era soțul dumneavoastră?

— Am crezut că sînteți informați. Sau ați început ancheta cu mine?

— În ce privință să fim informați?

— În privința relațiilor noastre. Toată lumea știe că de fapt eram despărțiți. Dar acestea sînt chestiuni personale. Dacă criminalul n-ar fi fost prins...

— Atunci chestiunile personale ar fi fost mai puțin personale. Asta vreți să spuneți, nu?

— Mă rog, cam asta. M-am gîndit că fiind totuși soția lui, probabil că aș fi fost suspectată.

— De ce?

— Știu eu? În romanele polițiste așa se întîmplă. Cînd e ucis soțul, prima persoană suspectă...

— Depinde! o întrerupse locotenentul Popișteanu.

— Sigur, depinde de împrejurări, ori...

— Nu, nu la împrejurări m-am referit. Depinde de autor. Iertați-mă că vă deranjez! V-aș ruga să-mi dați un pahar cu apă.

— Un pahar cu apă ? O clipă. Preferați să fie de la frigider ?

— Dacă se poate...

Frigiderul se vedea prin ușa deschisă, într-o nișă care îi fusese destinată în holul dintre camere. Corina Duma stătea cu spatele. După un schimb de priviri cu Popișteanu, Stoica se uită în treacăt la mobilierul elegant și repartizat cu gust, oprindu-se asupra unei vitrine cu tot felul de obiecte despre care era în măsură să știe că proveneau din Japonia.

— Mulțumesc ! Popișteanu sorbi din paharul cu apă, îl luă și pe celălalt pe care-l goli.

— Răspunzînd amabilității dumneavoastră, începu Stoica după ce Corina Duma își reluă locul, eu v-aș oferi puțină... certitudine. Criminalul n-a fost prins.

Femeia pălise, sau era numai o impresie a lui ?

— Cum adică n-a fost prins ?! Mie mi s-a comunicat...

— Nu eu am fost cel care v-a comunicat.

— Bine, dar nu mai înțeleg nimic...

— E foarte simplu. Cineva a intenționat să-l ucidă pe soțul dumneavoastră. Drept armă și-a ales un cuțit, și preferînd să nu se folosească de propria sa mînă, a recurs la serviciile unui profesionist. Nu v-ați întrebat de ce acest Paraschiv Paraschiv, despre care probabil că n-ați auzit niciodată, l-a ucis pe soțul dumneavoastră ? Ca să fiu sincer, mă aşteptam la o oarecare curiozitate, și asta chiar în împrejurarea specială la care v-ați referit...

— Nu m-am întrebat, pentru că în ultimul timp viața soțului meu îmi era ca și străină.

— Atrăgîndu-vă atenţia că nu sînteţi obligată să-mi răspundeţi, aş vrea să vă mai pun cîteva întrebări.

— Vă rog !

— Cînd s-a produs ruptura ?

— Ruptura nu s-a produs dintr-o dată. A fost o eroare iniţială, care şi-a spus cuvîntul pe parcurs.

— De cît timp eraţi căsătoriţi ?

— De opt ani.

— Şi cînd v-aţi despărţit *de fapt* ? Folosesc expresia dumneavoastră.

— Acum un an, un an şi ceva.

— Îmi închipui că atunci totuşi s-a întîmplat ceva, ceva care a declanşat...

— Da, s-a întîmplat. Se umplu*se* paharul.

— Un pahar de incertitudine ? întrebă, candid, locotenentul Popişteanu.

— Asta înseamnă că-mi depreciaţi băutura, replică neîntîrziat femeia, surîzînd subţire.

— Dimpotrivă ! Abia acum apreciez rafinamentul amestecului. Priviţi ! Cu un gest aproape teatral, Popişteanu ridică paharul lui Stoica, pe jumătate plin, pentru că al său era gol. Cred că nici dumneavoastră nu v-aţi aşteptat să-şi schimbe culoarea. Şi... şi-o schimbă mereu. Denumindu-l *incertitudine*, v-aţi dovedit inspirată şi din acest punct de vedere, al culorii adică.

Popişteanu puse paharul pe masă şi nu mai adăugă nimic.

Era evident că divagaţia lui Popişteanu o făcuse să-şi piardă siguranţa. Stoica insistă :

— Şi cine a turnat ultima picătură ? Picătura decisivă...

— El.

— Intervenise o femeie ?

— Da, dar nu e vorba de asta.

— Dacă nu vreți să continuați, putem încheia convorbirea, deși cred că interesul dumneavoastră...

— Nu știu la ce v-ar folosi toate amănuntele acestea. Dar, mă rog, fie. Soțul meu se bucura de o anumită trecere la femei și asta nu mă deranja. Poate eram prea mîndră, nu-mi dau seama și nici n-are importanță. Rîdeam împreună de giseculițele ametite de verva unui avocat... Încurajat de această falsă situație și lăsîndu-mă să înțeleg că lucrurile nu mergeau mai departe, soțul meu era atît de încîntat de cuceririle sale ieftine, încît nu vedea că devenise ridicol, că amîndoi eram ridicoli.

Corina Duma își luă paharul și se uită în el. Vorbise rar și încet, aproape cu nepăsare. Continuă la fel, însă, treptat, se întristă :

— Speram într-o schimbare. Era, știam, o speranță fără temeiuri, pe care o întreținea, probabil, eroarea inițială. Am impresia că v-am dat a înțelege că soțul meu m-a înșelat și că, în sfîrșit, acesta ar fi fost faptul decisiv. M-am exprimat greșit. A intervenit o femeie... Dar intervenția ei n-a constat decît într-o fermă punere la punct. Cred că n-are rost să insist. E suficient să vă spun că abia atunci mi-am dat seama cu adevărat pînă unde era în stare să meargă omul în care nu voiesem să-mi pierd încrederea. Radu nu voia să divorțeze de mine.

— Și de ce nu voia ?

— Susținea că divorțul i-ar dăuna din punct de vedere profesional. Și mă sfătuia să nu intentez acțiunea, pentru că oricum aș pierde.

— Îmi închipui că era greu de trăit în condițiile acestea.

— Nu era ușor. Aș fi plecat, dar știți cum e cu locuințele.

— Cum se numește prietenul lui Radu Duma ?

— Antoniu. Marius Antoniu. E inginer la Șantierul naval.

— Spuneți-mi, doamnă Duma, săptămîna trecută, dumneavoastră și soțul dumneavoastră ați primit multe vizite ?

— Soțul meu nu-și invita amicii acasă. În ceea ce mă privește, vizite obișnuite...

— Adică ?

— Vreți să-i enumăr pe toți ?

— Dacă n-aveți nimic împotrivă...

— Pictorul Mărtoiu cu soția... Angela Dinu, actrița... Pia Corbu, o fată care face tot felul de obiecte de artizanat... Adela Marcu, soția ginecologului... Soții Iusuzoglu... El e funcționar, ea e cosmeticiană. Cam aceștia.

— Constănțeni, toți, da ? Dar din alte localități, dintre cei veniți la mare, nu v-a vizitat nimeni ?

— Pia Corbu e din București.

— Și aici unde stă ?

— Și-a luat o cameră la Eforie.

— Nord sau Sud ?

— Nord.

Stoica scoase din carnet trei fotografii și le puse pe măsuță.

— Cunoașteți vreuna din persoanele acestea ?

Corina Duma luă fotografiile și le desfășură ca pe niște cărți de joc, cu o singură mînă.

— Nu le cunosc. Cine e fata ?

— Prietena ucigașului.

— Care cred că e acesta, nu-i așa ? Dar nici unul n-are figură de criminal, deși...

Nemulțumit de revenirea femeii la atitudinea inițială, cînd își prezentase cocteilul — numai că acum nu era vorba despre cocteiluri, ci despre asasinul bărbatului al cărui nume totuși îl mai purta — Stoica o întrerupse :

— Remarcînd că aparențele sînt deseori înșelătoare, ar însemna să repet o banalitate.

— O banalitate de care totuși nu ținem seama și care mereu ne surprinde.

Cu o expresie nouă, stîrnită de licărul unui zîmbet ironic, Corina Duma păru să-i cîntărească pe amîndoi din ochi și trecu la un subiect neașteptat ; nu pentru că Stoica nu l-ar mai fi auzit — același subiect îl abordase de foarte curînd și Florica Barbu — ci pentru că îl luă drept o încercare stîngace de a schimba discuția, ori Corina Duma numai de stîngăcie nu dăduse dovadă pînă atunci.

— Știți, începu ea, e prima oară cînd mă gîndesc mai serios la profesiunea dumneavoastră. Mi se pare cam bizară.

— În ce sens ?

— N-aș putea să mă explic. Poate ingratitudinea noastră, a celorlalți, o face să fie așa. La un moment dat, mi-am amintit de Charlot. Vă rog să nu vă supărați... Cînd Charlot îl păcălește pe veșnicul lui inamic, polițistul, toată lumea rîde. Și în general lumea nu ține cu polițistul. Oare de ce ? La urma urmei, polițistul reprezintă ordinea.

— Da, dar ordinea nu-i în toate părțile aceeași și nici aceeași pentru toți.

— Înțeleg, înțeleg, totuși... În sfîrșit. Sper că nu v-ați supărat.

Observînd, din obișnuință, ceea ce la majoritatea oamenilor rămîne în afara controlului, căpitanul

Stoica zăbovi cîteva clipe asupra mîinilor femeii : stînga se odihnea pe brațul fotoliului ; dreapta, cu palma pe jumătate desfăcută, întoarsă pe genunchi, ca o pasăre, ca o pasăre obosită. Pregătind mișcarea următoare, n-ar fi vrut să prelungească divagația, totuși o prelungi.

— Mă gîndeam că aceleași lucruri, dar cu alte cuvinte, mi le-a mai spus cineva chiar ieri, mai precis femeia din fotografie, și mă întrebam care ar putea fi numitorul comun.

— N-am spus nimic original... Și vă asigur că am făcut-o cu cea mai bună intenție. Sper să nu existe nici un numitor comun. În ce mă privește, cred că sînt pe cale să elucidez o prejudecată.

— Nu vă grăbiți ! S-ar putea ca ultima întrebare să reabiliteze prejudecata. Cum s-o formulez, ca să nu vă jignesc ? Admițînd o despărțire de fapt, domnul Duma v-a acordat toată libertatea. Ați profitat de ea ?

Corina Duma zîmbi, o ușoară roșeață îi coloră fața, de fapt, cîte un bănuț roz pe fiecare obraz și unul pe frunte, dar și zîmbetul și bănuții roz dispărură repede.

— E o întrebare pe care cred că și-au pus-o mulți. Curiozitatea sau dorința de a primi un răspuns care să-ți dea posibilitatea să constați că nu ești mai rău ca alții... Dacă nu v-aș răspunde, mă îndoiesc că ați găsi pe cineva care să știe ceva precis.

— Nici Radu Duma nu știa ?

— De ce i-aș fi spus ?

— Și... durează de mult ?

— De o sută nouăzeci de zile. Tăcu, urmărindu-i reacția, apoi continuă intrigată : Cum, nu vă sur-

prinde o asemenea precizie ? Nu ? Totuşi nu mă p[illegible] abţine să nu vă explic. Am un calendar care face calculul acesta în fiecare zi. Azi, rupînd fila, am văzut că au trecut o sută nouăzeci de zile de la începutul anului şi că au mai rămas o sută şaptezeci şi cinci. Ne-am cunoscut în noaptea de revelion.

— E căsătorit ?

— Nu, nu e căsătorit. Dar asta n-are nici o importanţă.

— Cum adică ?

— Foarte simplu. Sîntem prieteni. În adevăratul înţeles al cuvîntului. Ştiu, e greu de crezut. Mai ales cînd... Vedeţi, îmi caut cuvintele. N-aş vrea să mă înţelegeţi greşit, dar mă gîndesc din nou la profesiunea dumneavoastră. Aveţi de-a face cu tot felul de oameni, însă cred că o anumită categorie predomină. V-aş compara cu un medic care, profesional, are de-a face în special cu oameni bolnavi. Greşesc ?

— N-aş spune că greşiţi. Dar simplificaţi. Există şi bolnavi închipuiţi, există şi oameni care simulează boala, există şi alţii care o ascund, există, în sfîrşit, bolnavi care se cred sănătoşi.

Corina Duma se grăbi să consimtă :

— Aveţi dreptate. Problema e complicată.

Stoica strînse cele trei fotografii şi se ridică.

— Dumneavoastră cu ce vă ocupaţi ?

— Eu ? Trăiesc. Nu e de ajuns ? De altfel, meseria mea e şi ea cam bizară, sau cel puţin aşa o văd astăzi. Am urmat filosofia. Radu nu mă lăsa să lucrez. Sper însă ca în curînd să fiu profesoară de filosofie. Dar de ce nu mă întrebaţi cum îl cheamă ?

— Pentru că ştiu despre cine e vorba.

— N-aveţi de unde să ştiţi.

— Dacă vă spun...

— Sînt absolut convinsă că...

— Nu trebuie să fiţi absolut convinsă de nimic. Cel puţin în acest caz. Pentru că doi oameni ca dumneavoastră nu pot trece neobservaţi.

— Sînteţi foarte amabil, totuşi cred că nimeni nu ne-a văzut împreună.

— S-ar părea că la mijloc e o întîmplare, însă profesoara de filosofie ştie că jocul întîmplării îşi are regulile lui. În dimineaţa de 1 ianuarie, cred că era pe la nouă, înainte de a mă culca, am ieşit pe balcon. Doctorul Pavelescu traversa strada...

— Extraordinar ! Atunci a fost prima şi ultima oară cînd puteam fi văzuţi împreună. Şi tocmai dumneavoastră... Dar trebuie să recunoaşteţi că eu v-am oferit datele, eu v-am spus că ne-am cunoscut la revelion.

— Recunosc !

— Nu trăim pe o insulă pustie, se auzi glasul lui Popişteanu, care răsfoia cartea de telefoane.

9

Bărbatul era calm. Purta ochelari şi avea un aer blajin.

— Ştiţi de ce v-am invitat aici ?

— Ştiu.

— Aţi fost informat ?

— N-ar fi trebuit să fiu ?

— Dimpotrivă. Asta ne scuteşte de introducere. Ce părere aveţi despre tot ce s-a întîmplat ?

— N-am nici o părere.

— Totuşi... o crimă nu are loc în fiecare zi.

— Am reacţionat ca la un fapt divers care nu mă privea. Pentru mine Radu Duma a murit de mult. Dispariţia sa fizică nu aduce nici un element în plus.

— Şi nu v-aţi gîndit că v-ar putea implica ?

— În ancheta dumneavoastră ? Sincer să fiu, nici nu mi-a trecut prin cap. Telefonul Corinei m-a surprins. Dar să precizăm : la început. Pentru că acuma înţeleg. Nu ştiu cîţi suspecţi figurează pe lista dumneavoastră şi nici locul pe care îl ocup eu, dar prezenţa mea pe această listă nu mi se pare nejustificată. Nu-mi dau seama cum veţi proceda, împrejurarea este cu totul inedită pentru mine, cert e că n-aş şti să mă disculp decît susţinînd că habar n-am cine şi de ce l-a ucis pe Duma. Eu sînt un om ocupat. Ceea ce mă deranjează este numai faptul că, probabil, o să pierd o groază de timp în mod cu totul şi cu totul inutil. Marius Antoniu se simţea bine pe scaunul obişnuit şi destul de comod, care la atîţia alţii, în astfel de situaţii, declanşa gesturi şi mişcări dintre cele mai nefireşti, ca un obiect de tortură. Şi Stoica nu-l întrerupse.

— Şi mai e ceva. Dacă se poate, aş prefera să răspund verbal. O declaraţie în scris ar echivala cu o sancţiune. Mi s-a mai cerut odată aşa ceva cînd am fost martor la un accident de circulaţie şi a fost un adevărat chin. Darmite în cazul de faţă ! Cu Radu Duma am fost prieten încă din liceu. La Bucureşti, în timpul facultăţii, ne vedeam aproape zilnic. Într-o vreme, am locuit împreună. Aveam firi opuse, preocupările noastre erau diferite, diferit era şi felul în care înţelegeam viaţa, şi totuşi n-am încetat să ne căutăm unul pe altul nici cînd am ajuns oameni în

toată firea. E un lucru pe care nu l-aș putea explica, n-am simțit niciodată nevoia să-l explic. Soția mea... Dar, de fapt, ea n-a fost primul om care și-a exprimat nedumerirea. Într-un mod sau altul, mulți au făcut-o. Ea însă a mers mai departe ; era, într-un fel, dreptul ei. Mai precis, a sfîrșit prin a-mi cere să nu-l mai aduc în casă. Spunea că dacă vreau să-l întîlnesc în altă parte, sînt liber s-o fac, ea nu mi-o poate interzice, dar în casa noastră nu voia să-l mai vadă.

— Presupun că s-a justificat...

— Nu era necesar să se justifice. Duma trecea drept un om ușuratic. Și nici nu voia să pară altfel. Dimpotrivă. Eu nu-l luam în serios, ba chiar mă amuza. Vedeți, privite retrospectiv, toate lucrurile acelea, cărora nu le dădeam prea multă importanță, apar într-o lumină nouă.

— La ce anume vă referiți ?

— Cam la tot ce făcea. S-o numim pe scurt : viața lui sentimentală. Credeam că există totuși anumite limite.

— O întrebare. Dacă nu v-ar fi lovit direct...

— Iertați-mă că vă întrerup, dar aceeași întrebare mi-am pus-o și eu. Răspunsul e simplu : aș fi continuat să fiu prieten cu el. Nu știu pînă cînd, nu știu ce ar fi trebuit să se întîmple ca să-l văd cu un an sau cu un ceas mai devreme așa cum l-am văzut atunci.

Intervenind, Stoica nu-și ascunse accentul ironic :

— Și e un lucru pe care nu l-ați putea explica și n-ați simțit niciodată nevoia să-l explicați...

— Chiar așa. Inginerul nu sesizase ironia. Totuși la ora asta măcar un capăt de explicație tot există. Și constă în tendința mea de a acorda circumstanțe atenuante și cînd e și cînd nu e cazul.

— Și mai ales, precizează Stoica, păstrîndu-și accentul, atunci cînd nu sînteți în cauză.

Inginerul se arătă mai receptiv. Crețuri orizontale îi micșorară fruntea, iar el își potrivi inutil ochelarii.

— Dacă aceasta este impresia pe care o produc... Și își desfăcu mîinile a neputință. Dar siguranța îi reveni repede, aproape imediat. În ceea ce mă privește, spuse el descrețindu-și fruntea, nu cred că sînt prea blînd cu mine. Constat însă că mă pierd în divagații. La urma urmei, ce așteptați să vă spun?

— În primul rînd, cîteva precizări. Soția lui Duma ne-a spus esențialul, însă e necesar să știm și unele amănunte și este normal să le aflăm de la dumneavoastră.

— E clar. După cum v-am spus, de la o vreme, am evitat să-l mai chem pe Duma la mine acasă, ne vedeam în oraș, sau la el, ca și cum nu s-ar fi schimbat nimic, dar dînsul, firește, a intuit situația. Dacă-mi amintesc bine, s-a rezumat doar la unele apropouri despre regretabila antipatie — acestea au fost chiar cuvintele lui — a soției mele. Ca și pînă atunci, îmi telefona destul de des. Într-o zi, nevastă-mea mi-a spus că Radu — cînd răspunde ea la telefon — adoptă o atitudine exagerat curtenitoare, care i se pare cu totul deplasată și chiar jignitoare. Cunoscîndu-i susceptibilitatea, mi-am zis că exagerează. După un timp, ea m-a făcut din nou atent, spunîndu-mi că prietenul meu îi telefonează la ora cînd știe că nu sînt acasă. Nici atunci n-am dat importanță faptului, punîndu-l în seama dorinței lui Duma de a spulbera acea regretabilă antipatie, ceea ce mi se părea foarte firesc. Au mai trecut cîteva zile și soția mea a revenit asupra aceluiași subiect, servindu-mi și cîteva exemple care pur și simplu mi s-au părut de necre-

zut. Țin minte : înțepenisem lîngă fereastră, capul îmi fierbea, căutam un argument, o explicație, încercam să neg evidența, erau ani și ani de prietenie la mijloc și, ca într-o proastă piesă de teatru, am auzit telefonul. Nevastă-mea a răspuns și după cîteva clipe mi-a făcut semn să preiau receptorul. Am auzit glasul lui Duma. Am stat și am ascultat, mi se făcuse negru înaintea ochilor, dar nu i-am spus nimic și n-am închis decît după ce a închis el.

— Și pe urmă ?

— Pe urmă nu s-a mai întîmplat nimic. Cu el n-am avut nici un fel de explicație. Cînd ne-am întîlnit, i-am întors spatele și cu asta s-a terminat totul.

Marius Antoniu vorbise cursiv și cu fermitate. Stoica lăsă tăcerea să se prelungească, pe urmă concluse :

— Deci ați avut toate motivele să-l urîți...

— Și l-am urît. Au fost momente cînd l-aș fi strîns de gît.

— Dar n-ați făcut-o !

— După cum se vede. Totuși am izbutit să-l ucid pe altă cale. Neașteptată. Epuizînd coșmarurile pe care mi le provoca și noaptea și ziua, am constatat la un moment dat că Radu Duma murise. Se pulverizase în coșmarurile mele ca într-un crematoriu. Îmi închipui că încercați să depistați oamenii care ar fi avut motive să-i dorească moartea lui Duma. Eu sînt unul din aceștia. Și, bineînțeles, e greu să credeți că pentru mine el murise înainte, cu mult înainte de a fi ucis. Dar acesta e adevărul.

Căpitanul Stoica își luase prînzul acasă și dormise un ceas încheiat. Apoi, sub un duș prelungit, făcuse ordine în cópia carnetului cu scoarțe negre, cópie

pe care o avea mereu în cap și pe care orice notar ar fi declarat-o întru totul conformă cu originalul. Găsise timp să admire și ultima ispravă a lui Eugen, o marină fără mare, în care se deslușea o barcă abandonată în mijlocul unei imense felii de șvaițer. Cu Mara discutase în mașină, în timp ce o conducea la spital. Adusese vorba și despre colegul ei, doctorul Pavelescu, dar Mara era preocupată, se gîndea la un bolnav, la niște complicații ivite pe neașteptate, singurul subiect care o interesa acum. Fusese, în mare măsură, amiaza liniștită a unui slujbaș cu program fix și cu tabieturi. Dar ca în istoriile despre dedublări — în acest caz o detriplare, dacă există un asemenea termen — Stoica, trăindu-și în felul său amiaza, fusese tot timpul alături de locotenentul Dinu Vasiliu la București și de locotenentul Popișteanu la Constanța. Cel din urmă apăru după o scurtă bătaie în ușă, ceru voie să bea apă și bău o jumătate de carafă.

— Mi-a fost o sete... După *incertitudinea* profesoarei de filosofie... În fața porții m-am încrucișat cu un cetățean, unul cu ochelari. Nu cumva era Antoniu ?

— El era. Ce impresie ți-a făcut ?

— Arată ca un inventator care n-a inventat nimic. Dar s-ar putea să greșesc. Din spirit de contradicție. Și o să vă explic cum vine asta. Fapt e că Angela Dinu, actrița, susține că e un tip formidabil.

— În ce sens ?

— În toate sensurile. Singurul său cusur ar fi modestia. O victimă a modestiei. Expresia aparține actriței. Cînd am auzit-o, am și văzut în gînd o coloană de marmură prăbușită între mașinile de la Șantierul naval. Modestia l-a făcut să refuze grațiile

muzelor. Evident, despre muze, doamna Angela Dinu vorbea ca despre niște verișoare. Dacă ar fi acceptat grațiile respective, dumnealui, Marius Antoniu, ar fi ajuns un artist de geniu. Dar nu le-a acceptat...

— Ce fel de artist ? În ce domeniu ?

— E întrebarea pe care i-am pus-o și eu. Pictor ? Sculptor ? Actor ? Mi-a răspuns cu tonul cel mai firesc : „Un artist total !" Vă rog să mă iertați că repet toate neroziile astea. Mie, în general, nu-mi plac actrițele. Am impresia că nu se demachiază niciodată.

Popișteanu își scoase creionul rezervor, Stoica așteptă să urmeze carnetul, dar nu apăru decît aceeași agendă pe care o folosise la Corina Duma.

— O să revin mai tîrziu la Angela Dinu. Ea e ultima cu care am stat de vorbă și singura care cred că a fost avertizată. Relatez în ordine. Vecinii. Mai precis, cîteva femei casnice. Toate au afirmat sau au lăsat să se înțeleagă că profesoara de filosofie o face pe cucoana. Este, probabil, interpretarea refuzului ei de a stabili relații cu ele. Radu Duma, în schimb, trecea drept un bărbat foarte atent cu toată lumea. „Galanton !" a precizat vecina de apartament în timp ce bătea maioneza. Cîteva mi-au cerut amănunte despre fata din tufiș. Nimic de reținut. Nimic în afară de ora cînd, în ultima vreme, Duma se întorcea acasă. Între zece jumătate și unsprezece jumătate. Nici mai devreme, nici mai tîrziu. Deci la mijloc era un program. Dar programul cui ? Și ce fel de program ? Pentru că profesional nu pare să fie. Pe Mărtoiu nu l-am găsit. A lăsat un bilet pe ușă : *Sînt la Mamaia*. Nici pe Adela Marcu n-am găsit-o acasă. Dar o bătrînă pe jumătate paralizată, care își trece

timpul la fereastră, l-a descris cu lux de amănunte pe bărbatul care, în ultimul timp, o vizita destul de des și mai ales în lipsa soțului. Indubitabil, e vorba de Duma. Trec la soții Iusuzoglu...

Stoica îl întrerupse cu un gest :

— O întrebare. Bătrîna știe că Duma a fost aici ?

— Știe.

— Și face vreo legătură ?

— Nu. Nu face nici o legătură.

— În ordine. Continuă !

— Soții Iusuzoglu sînt de părere — se pare că în toate împrejurările au aceeași părere — că mobilul crimei ar fi o răzbunare pe plan profesional. Și mi-au spus că ei au dedus de la bun început existența unui instigator. Pentru că Duma nu era văzut în companii dubioase decît în calitatea sa de avocat. Adevăratul asasin, zic ei, nu-i un oarecare.

— Unde lucrează Iusuzoglu ?

— În port. Ca traducător și interpret. Cunoaște cîteva limbi.

— Și ca ?

— Acasă. Are un cabinet de cosmetică destul de prosper, din cît am putut să-mi dau seama.

Popișteanu păru că ascultă propriile sale vorbe ca și cum le-ar fi rostit altcineva. Exclamă :

— Extraordinar !

— Într-adevăr ! se mărgini să spună Stoica.

— Cum de nu m-am gîndit ? O cosmeticiană cunoaște o mulțime de femei, fiecare femeie îi spune o mulțime de lucruri...

— Iar cînd se comite o crimă, urmă Stoica, își aprobă docilă bărbatul, pentru că așa-i stă bine unei perechi fericite și pentru că discreția, în astfel de situații, devine o virtute...

— Extraordinar ! repetă Popișteanu.

— S-ar putea să nu fie nimic extraordinar. S-ar putea ca doamna Iusuzoglu să fie discretă pur și simplu.

— Cînd e vorba de o crimă ?

— Nu trăim între criminali, ar spune, probabil, Corina Duma. Mai departe ! Pia Corbu...

— Pe Pia Corbu am găsit-o ameţită de soare, prăjind niște guvizi. Are numai păreri bune despre profesoara de filosofie, iar în ce-l privește pe Radu Duma nu poate să spună decît că era un om ca toţi oamenii.

— Fotografia tînărului probabil că nu i-a spus nimic.

— Nimic. Nu l-a văzut niciodată.

— Să-mi laşi adresa ei din București. S-ar putea să-i folosească lui Dinu Vasiliu. Observ de multe ori că deşi sîntem pregătiţi să avem de-a face cu simulanţi, totuşi atitudinile firești, sau care par firești, le considerăm ca atare.

— N-aş zice că Pia Corbu s-a comportat foarte firesc. Indiferența cu care discută despre uciderea unui om pe care-l cunoştea nu-i un lucru firesc.

— Nu trebuie să uităm că au trecut cîteva zile; destule, vorba Corinei Duma, ca să se obişnuiască cu gîndul şi ea, şi alţii... Destule ca să-şi pregătească rolul... Dar eu mă gîndeam la altceva. Vezi, e bine, cred că e bine, că nu exagerăm, chiar dacă pornim de la ideea că în prima fază toţi sînt mai mult sau mai puţin suspecţi. Asta e în folosul nostru, pentru că un om care se simte suspectat nu te mai ajută. Ceea ce îl preocupă e să-şi dovedească nevinovăţia. Şi nevinovăţia unui nevinovat este uneori destul de

greu de dovedit. Ce nu ţi-a plăcut la Angela Dinu ? Ce nu ţi-a plăcut în afară de faptul că e actriţă ?

— Sînt aproape sigur că profesoara de filosofie a avertizat-o. Am sesizat un fel de trac. Tracul nesiguranţei, probabil. Îşi învăţase rolul şi ieşea cu el pentru întiia oară. Eu eram primul spectator. Urmărindu-mi reacţiile, se verifica. S-a apucat să-l apere pe Antoniu, pentru că ştia ea ceva şi îşi închipuie că ştim şi noi. Cînd am întrebat-o ce părere are despre Adela Marcu, la fel, nu mai contenea cu laudele. Dar am lăsat-o la urmă nu numai fiindcă a fost ultima cu care am vorbit. Datorită ei, datorită efectelor pe care le urmărea actriţa, am început să înţeleg ce anume m-a intrigat tot timpul, încă de dimineaţă. Dumneavoastră n-aţi remarcat o tendinţă, o atitudine comună a celor din grupul Corinei Duma, aşa, sumar, cum vi le-am prezentat ?

— În legătură cu victima ?

— Cu victima, dar mai ales cu celălalt, cu cel pe care-l căutăm. S-ar zice că nimeni dintre ei nu manifestă vreun interes în privinţa asta ; nici măcar cea mai elementară curiozitate. Nimic nu mă îndreptăţeşte să cred într-o solidaritate cu instigatorul, şi totuşi asta este impresia cu care am plecat de la fiecare în parte. Nimeni nu pare că vrea să afle *cine* şi *de ce* l-a ucis pe Duma. Ca şi cum toţi ar şti. Senzaţia a fost atît de puternică, încît, la un moment dat, am ajuns să întreb dacă nu cumva avem de-a face cu un complot.

— Dar la o diversiune nu te-ai gîndit ?

— La o diversiune ? În ce sens ?

— În sensul că instigatorul ştie că ni se impun anumite piste, toate false.

— Cine ni le impune ?

— Logica cercetărilor.

— N-avem decît să procedăm ilogic.

— Adică să-i dejucăm planurile ? Bine, dar cum ? Ţi-am atras atenţia asupra acestui aspect al problemei pentru că mi-ai vorbit despre senzaţia pe care ai încercat-o. Este senzaţia capcanei. Oricum ai proceda, logic sau ilogic, capcana te ţine pe loc.

— Iar el stă ascuns, poate chiar la doi-trei paşi, şi te priveşte.

— Exact ! Văd c-ai înţeles. Dar, firește, nu-i decît o ipoteză. Poate îl supraestimez.

— Şi Bobu ?

— Fără probe concrete, care să-l oblige să vorbească, Bobu nu va vorbi.

— Declaraţiile lui sînt copilăreşti.

Stoica rîse.

— Cuvîntul mi se pare nepotrivit. La asemenea declaraţii recurg de cele mai multe ori oameni care nu mai au nimic copilăresc în ei, oameni care n-au fost niciodată copii, deşi, paradoxal, nici maturi nu sînt. Existenţa lor e un permanent compromis, o zbatere în gol, stîrnită de dorinţe neclare, care, odată satisfăcute, nu produc satisfacţii. Sînt declaraţiile unui abrutizat, deşi Bobu n-are înfăţişarea clasică a brutei.

— Vă stîrneşte mila ?

— Simţi asta ? Nu e propriu-zis milă. Poate neputinţa de a mă împăca cu gîndul că toate acestea se petrec în sfera normalului. Ţin minte că la facultate, într-un seminar, m-am ridicat cu înverşunare împotriva expertizei psihiatrului şi a consecinţelor ei, susţinînd că toţi criminalii se încadrează în patologie şi că dacă psihiatria n-a reuşit încă să identifice

anumite boli, asta nu înseamnă că ele nu există. Între timp, am ajuns să privesc altfel lucrurile. Văd că, pînă la proba contrarie, există și cazuri recuperabile. Procedura, deci, se dovedește justă. Și sancțiunile se dovedesc eficiente.

— S-ar putea spune că sînteți un criminalist care regretă existența obiectului profesiei sale. Atunci...

— Atunci cum de-am devenit criminalist ? Poate din aceleași motive pentru care un medic devine medic.

— Bine, dar treaba noastră nu se rezumă decît la descoperirea criminalului.

— Vrei să spui că nu luptăm împotriva crimei așa cum medicul luptă împotriva bolii... E adevărat. Treaba noastră, cum zici, s-ar putea compara cu cea a virusologului. Este suficient să-ți placă s-o faci. În ultimă instanță, tot împotriva crimei luptăm.

Stoica își trecu mîna peste față, dădu să-și aprindă o țigară, dar renunță.

— Nu știu cum se face că în ultimele zile mereu vine vorba despre meseria noastră. Există, sînt sigur, un numitor comun, care este, poate, chiar specificul acestei afaceri. Știu că nu sînt clar. Cînd am să fiu clar, vor fi făcuți mulți pași înainte. Deocamdată stăm pe loc, sau cel puțin asta am impresia...

Popișteanu se ridicase. În timp ce deschidea fereastra, spuse :

— Oamenii se plimbă, se duc la Mamaia... Dar îmi place să lucrez cu dumneavoastră.

Parcă anume ca să curme stinghereala lui Stoica sună telefonul.

— Alo ! Da. Vin imediat.

Puse receptorul la loc şi îndreptîndu-şi părul cu mîinile, îi spuse lui Popişteanu :

— Mă cheamă colonelul Serion. Am să te rog să rămîi aici. Îl aştept pe doctorul Pavelescu. Aştept şi un raport de la Dinu Vasiliu.

10

Ciinele îi adulmeca urma. Alt ciine — cenuşiu, cu botul lung, curat, cu ochi pătrunzători — Ciinele-Lup, binecunoscutul ciine poliţist. Îl simţea şi ziua şi noaptea, mai ales noaptea, cînd noile coşmaruri se dovedeau la fel de chinuitoare ca şi celelalte.

Cronicarul judiciar al ziarului local renunţase la obişnuitul ton reţinut şi-l descrisese pe Stoica în culori trandafirii, ca şi cum ar fi fost vorba de căpitanul „Farului" în preajma unui meci decisiv. „Ne punem toate speranţele în şeful echipei cărcia i-a fost încredinţat acest caz, dat fiind că pînă-n prezent n-a ratat niciodată. Ingenios, îndrăzneţ, calculat, perseverent, căpitanul..."

Zgarda ciinelui era alcătuită din verigi ţepoase, asamblate perfect, pe jumătate ascunse în blana lucioasă...

Ciini, mereu ciini. Cineva, de mult, i-a descifrat horoscopul. „Casa neputinţei sînt gemenii. În luna mai nu îi va merge nimica spre bine, şi va avea semn în cap, sau în şold, sau în unghii de la un ciine de aproape..." Luna mai trecuse. Era în iulie.

La masa lui de lucru, într-un costum gri deschis, aproape alb, înconjurat de patru ofițeri în uniforme prăfuite, transpirați și prăfuiți vizibil și ei, abia întorși din cine știe ce misiune, colonelul Serion, fără să-și ridice privirea de pe o hartă a litoralului, îi făcu semn căpitanului Stoica să ia loc. Acesta se sprijini cu o mînă de spătarul fotoliului, dar rămase în picioare. Acum colonelul nu mai semăna cu un chirurg, ci cu un șef de stat major. Nu vorbea nimeni și nu se auzea decît mișcarea creionului pe care colonelul îl purta pe hartă cu vîrful în sus. La un moment dat, creionul reveni în poziție normală și descrise un cerc.

— Aici ? întrebă colonelul.

— Aici ! confirmă unul din ofițeri.

— Deci între *Tariverde* și *Histria*. Locul e bine ales. Mașinile se văd de departe. Dar nu și oamenii. Un loc ideal pentru jocul de-a hoții și vardiștii. Pentru hoți, nu-i așa ?

Fără să aștepte răspunsul ofițerilor care nu se prea simțeau în largul lor, colonelul se uită la Stoica.

— Adineaori am vorbit cu avocatul Șarcu. Îl cunoști ?

— Numai din auzite.

— Probabil că va fi avocatul lui Bobu. Și ar vrea să discute cu dumneata.

— Nu e prematur ?

— Pentru avocat, da. Dar el solicită o întrevedere particulară, în calitatea lui de criminalist amator, ca să zic așa. Și părerea mea e că omul te va interesa. I-am spus că o să-i telefonezi.

— Asta am să și fac.

Colonelul Serion își întoarse din nou creionul cu vîrful în sus și ciocăni locul ideal pentru jocul de-a hoții și vardiștii.

Stoica ieși. În loc să coboare spre biroul său, urcă la etajul patru, etajul unde lucra căpitanul Popescu. Era sigur că-l va găsi, pentru că Popescu era de găsit întotdeauna, și era sigur că va afla ce voia să afle, pentru că Popescu cunoștea toată Constanța.

Îl găsi, într-adevăr, singur în camera cu multe mese și fișiere, vorbind la telefon :

— Nu, dragă, nu pentru că nu mă interesează, dar n-am timp. O să încerc. Dacă nu va fi prea tîrziu. Sigur, sigur ! De ce ? Stai cît vrei. Am spus eu că nu sînt simpatici ? Ce să fac ? Uite, chiar acum a intrat căpitanul Stoica. Nu te interesează cine a intrat ? Nici pe mine nu mă interesează. Dar ce să fac dacă are nevoie de mine ? Cum vrei să vorbesc ? Uite că el nu se miră. Bine, dragă. Petrecere frumoasă !

Puse receptorul la loc.

— Este că ai nevoie de mine ?

— Este !

— Atunci dă-i drumul ! Te pomenești că ai găsit țeasta...

— Am găsit pe dracu !

— Răbdare, frățioare, răbdare ! Am citit aseară un roman polițist. Știi ce-aș face eu cu unii care scriu romane polițiste ? I-aș aduce la noi, l-aș pune pe tovarășul colonel Serion să le țină un discurs și pe urmă... poftiți, neicușorilor, la treabă ! Mamă, mamă, ce-ar mai ieși ! Cu cheile lor pentru toate lacătele, specialiști în cele mai încurcate încurcături, nu s-ar descurca nici în cazurile cele mai simple.

— Cine te pune să citești romane polițiste ?

— Știu cu cine mă pune ? Și vorba e că pînă nu le termini, pînă nu afli ce și cum, nu le poți lăsa din mînă. Azi-noapte m-am culcat la două. Ca să aflu pînă la urmă că ucigașul era victima...

— Cum vine asta ?

— Foarte simplu. În ultimele cinci pagini totul devine foarte simplu. Ai impresia că autorul te arată cu degetul și-ți zice : „Vezi că te-am dus ?!"

— Ucigașul era victima ?!

— Așa-i că te interesează ? Sînt doi frați gemeni. Unul trăiește în America, celălalt în Australia. De fapt, cînd începe cartea, amîndoi se află în același loc, dar ăsta-i secretul autorului, pe care ți-l divulgă abia cînd ești gata să-ți ieși din pepeni. Cel din America, despre care crezi că a fost ucis, l-a ucis pe cel din Australia. E ca și cum ai descoperi că Radu Duma trăiește și că el e cel care l-a pus pe Bobu să-l ucidă pe frate-su geamăn din Vaslui, care a venit la mare.

— Bine, dar cei din jur...

— Acum vrei și amănunte ? Îți împrumut cartea s-o citești. Cînd ai intrat, vorbeam cu nevastă-mea. Voia să mă convingă s-o însoțesc într-o vizită. Dar eu abia aștept s-ajung acasă. Azi, la cafeaua cu lapte, am început alta. Și să vezi ce titlu are ! „Moartea vine cu bicicleta." Nu-i stupid ?

— Atunci de ce o mai citești ?

— De ce ? De ce ? Ai mai întrebat o dată. Mai bine spune ce treabă ai cu mine.

Stoica puse pe masă o listă cu cîteva nume.

— Interesant pomelnic ! zise Popescu după ce parcurse lista pe îndelete, marcînd trecerea de la un nume la altul printr-o ușoară îngustare a ochilor. Majoritatea, oameni de treabă, cetățeni onorabili. Că pentru unii moralitatea pare o noțiune cam elastică,

asta e altă mîncare de pește, legea nu-l pedepsește pe bărbatul care determină o femeie să divorțeze, deși nu intenționează să se însoare cu ea, după cum...

— O clipă ! La cine te referi ?

— E un exemplu între altele. Pe lista ta nu figurează decît femeia. O poveste veche a cărei singură urmare a fost că orașul a pierdut un eminent profesor de matematică. Mă rog, și faptul că la numărul femeilor divorțate s-a mai adăugat una. Pe ea ai aplaudat-o la teatru, iar în ceea ce îl privește pe Bobu, el și-a asumat sarcina de a-i semna ultimul pașaport.

— Deci Angela Dinu și Duma...

— Ești perspicace ! Pe atunci se numea Angela Moisiu...

— Nevasta lui Duma a știut ?

— Nevasta lui Duma nu era nevasta lui Duma. Vreau să spun *nu încă*.

— Și matematicianul ?

— Și-a luat geamantanul și a plecat. Ca în Topîrceanu.

— Ascultă, Popescule, de unde știi toate istoriile astea ?

— Cum adică de unde ? În primul rînd, nu uita că eu sînt constănțean, iar Constanța este un mic oraș mare, sau, dacă vrei, invers. Oamenii aceștia — Popescu arată lista — nu sînt ușă de biserică. În principiu, fiecare din ei poate fi bănuit de toate infracțiunile posibile. Dar mergînd pe drumul ăsta, nu ajungi nicăieri, te înfunzi în niște hățișuri care vor lungi pomelnicul la nesfîrșit.

— Cunoști o metodă mai bună ?

— Toate metodele sînt la fel de bune. Dar mai e nevoie și de altceva. Acest altceva — și tu știi mai

bine ca mine — se află în cap, nu în manuale, iar în capul tău se află din belșug.

Stoica nu-l lăsă să continue :

— Dacă-mi permiți, era vorba de capul tău, nu de-al meu.

— Aș vrea să înțelegi de ce prefer laboratorul. Aici lucrez, ca să zic așa, cu materialul clientului. Dacă aș acționa pe teren, m-aș rătăci cu siguranță în pomenitele hățișuri ; deci, fiind în cunoștință de cauză, nu mi-e greu să sesizez aceeași tendință și la alții. Pe scurt, ceea ce mă interesează în primul rînd nu sînt faptele care se încadrează în cutare sau cutare articol, pentru că mai devreme ori mai tîrziu oricum vor fi sancționate, ci faptele condamnabile, pe care legea *încă* nu le condamnă. În egală măsură, îmi reține atenția aparențele, mă întreb de ce totuși există și, uite-așa, nuanțele se tot subțiază, inventez tot felul de povești, fără dovezi, fără probe, pe unicul temei că nu știu al cîtelea simț și oroarea în fața imoralității mă îndeamnă să le presupun. Și evit terenul. Înțelegi ? Dacă aș fi singur, cu lista asta a ta în față, aș începe prin a mă îndoi de toți. Ceea ce nu-i neindicat, dar numai atît cît este necesar. Nuanța ! Delimitarea e dificilă. Ca în toate meseriile, este și aici nevoie de un anumit talent. Dar te cam fac să-ți pierzi vremea ; tu de informații ai nevoie, de aceea ești aici, nu de teorii. Și totuși teoria n-a fost chiar gratuită. Așa ai să înțelegi de ce sînt și voi fi evaziv : nu vreau să procedezi cum aș proceda eu. Dar nici să fii obiectiv ca un computer ! Soții Iusuzoglu... Ce-aș putea să-ți spun despre ei ? Tu nu ești un romancier în documentare, deci poți să fii sigur că nu ei l-au determinat pe Bobu să-l ucidă pe Duma. Nici ei, nici Angela Dinu, nici Marius Antoniu... Pe Marius Antoniu îl

cunosc din liceu. Cînta la violoncel. După bacalaureat a plecat la București să urmeze Conservatorul și s-a întors... inginer. Am auzit că are o nevastă frumoasă. Mărtoiu e un boem. A fost implicat în afacerea cu icoane vechi, dar Șarcu l-a scos basma curată. Nu știu despre ce a fost vorba. Pe mine nu mă interesează icoanele, nici vechi, nici noi. Dar lui Mărtoiu i-aș încredința orice sumă de bani fără chitanță. L-ai trecut aici și pe doctorul Pavelescu. Nu te întreb de ce, te rog însă, atunci cînd va fi cazul, să-mi spui și mie dacă motivele de acum au mai rămas în picioare. Știu că soția lui s-a sinucis, cauzele n-au fost elucidate, totuși cred că a fost suspectat pe nedrept.

— Cînd s-a întîmplat asta ?

— Acum vreo cinci ani. Era o femeie ciudată, în genul eroinelor unor romane englezești. O întîlneam uneori la biserica catolică.

— La biserica catolică ?! Ce căutai la biserica catolică ?

— Nu căutam nimic. Îmi place orga.

— Și orga ?

— Da, și orga. Și de ce nu ? Dar spune-mi mai bine ce caută pe lista asta doctorul Marcu. De la ce-ai pornit ? Pe doctorul Marcu îl cunosc bine.

— Dar pe soția lui ?

— Aha ! Încep să pricep. Și totuși am în continuare impresia că procedezi așa cum aș proceda eu, dacă aș ieși pe teren. Marcu... Zeci de femei îi datorează viața. Omul acesta își sacrifică și sănătatea pentru sănătatea altora. Și culmea : n-are copii ! El care adoră copiii și a adus pe lume alții copii... Este, cred, singura lui mare nemulțumire. Dar... sigur... tălmăcind... răstălmăcind... Știu : trebuie să începi prin a sus-

pecta! Totul e să te oprești la timp și în timp util. Vezi că mă pricep la sfaturi?

Stoica se abținu să-și expună argumentele.

— Ce voiam să te mai întreb? Spuneai că Șarcu l-a scos basma curată pe Mărtoiu. Acest Șarcu ar vrea să stea de vorbă cu mine în legătură cu asasinarea lui Duma.

— Să știi că n-ai să-ți pierzi vremea cu el așa cum ți-o pierzi cu mine. Mă mir că nu l-ai cunoscut. Vine uneori pe aici. Ar fi putut fi un mare criminalist. De fapt și este criminalist, numai că lucrează pentru propria sa plăcere. Ai auzit de Hercule Poirot? Nu? Păi bine, omule, mi-am închipuit că nu citești romane polițiste, că te relaxezi cu Proust... Dar să nu auzi de... Hercule Poirot, detectivul din cărțile Agathei Cristie.

— De curînd am văzut filmul „Zece negri mititei".

— Numai că în „Zece negri mititei" nu apare Poirot. În sfîrșit. Ceea ce trebuie să reținem e că unealta lui Poirot este creierul. El nu construiește pornind de la o amprentă lăsată pe un pahar, nici de la un fir de păr găsit pe covor, și nici la un tehnician ca mine nu apelează. El gîndește. Totuși e un detectiv. Lucrează adică pentru cineva, chestionează, cercetează locul, solicită declarații și așa mai departe. Ei bine, Șarcu este un fel de Poirot care nu întreprinde nici un fel de acțiune, rezumîndu-se doar la deducții. Nimeni nu l-ar putea învinui de ce se amestecă în treburile noastre. Rezultatele la care ajunge nu se concretizează. E ca un poet care nu-și publică versurile și nici nu le arată nimănui.

— Și găsești că toate acestea sînt lucruri normale?

— În măsura în care sînt normale pasiunile pure, gratuite.

— Perfect. Dar și inutile în acest caz. Și legale, pentru că nici un legiuitor nu s-a gîndit la o asemenea posibilitate. Odată ce Șarcu e convins că a descoperit un criminal și rămîne totuși cu brațele încrucișate, oare nu se face vinovat de tăinuire ?

— Nu ! El ajunge la o ipoteză. Crede, firește, în ea, însă nu deține o dovadă concretă, fiindcă, așa cum ți-am spus, nici n-o caută. Și atunci unde-i tăinuirea ?

— Nu știu ce să zic. Nu m-am gîndit niciodată că se poate face criminalistică numai așa, de dragul criminalisticii. În orice caz, m-ai făcut curios. Te-aș invita la o bere. O meritățm cu prisosință. Dacă mai rămîi...

— Nu, nu mai rămîn. O să beau o bere acasă.

— Am uitat că te așteaptă... Cum zicea că se numește cartea ?

— „Moartea vine cu bicicleta."

12

Pe doctorul Pavelescu îl cunoscuse prin Mara, aproape cu un an în urmă, la un simpozion național despre ereditate, care se organizase la Constanța. Căpitanul Stoica o rugase pe Mara să-i procure o invitație, pentru că îl preocupa „semnul lui Cain", acel suplimentar cromozom masculin recunoscut la o seamă de asasini si bolnavi cu tendințe criminale. Se

aştepta, dacă nu la noutăţi, cel puţin la o expunere mai concludentă decît în articolele pe care le citise. Nu era o preocupare oarecare. Informaţiile despre „semnul lui Cain", chiar şi cele recente, veneau în sprijinul părerii studentului de altădată, după care toţi criminalii s-ar încadra în patologic. Şi criminalistul Stoica se pomenise retrăind febrilitatea cu care el, tînăr student, se căţăra pe copacii cunoaşterii, slujindu-se de lianele îndoielii, precum şi voluptatea paradoxului înfruchipat în scara cu o singură treaptă, nelipsită în escaladările metafizice. Era plăcut să constaţi că atributele tinereţii nu ayuseseră soarta filelor din calendar, care, odată rupte, niciodată nu mai revin la loc. Dar cînd, recitind diverse texte mai mult sau mai puţin filosofice despre bine şi rău, se văzu subliniind rîndurile unui apostol : „Nu fac binele pe care-l vreau, ci răul pe care nu-l vreau. Şi dacă fac ce nu vreau, nu eu sînt cel ce face, ci păcatul care locuieşte în mine", criminalistul se alarmă : de aici pînă la acea unică treaptă nu era decît un pas. Şi dacă nu-l făcuse era datorită lucidităţii şi prudenţei, atribute ale maturităţii, atribute, e drept, dar şi argumente. Profesionistul de acum căuta argumente. Aşa se explică interesul pentru simpozion, dezamăgirea provocată de ignorarea de către participanţi a „semnului lui Cain" şi hotărîrea sa de a aborda problema la masa de la „Continental", cu toate că se afla acolo numai în calitate de soţ al doctoriţei Stoica, în ciuda faptului neîndoielnic că medicii, ocupaţi cu specialităţile culinare dobrogene, nu erau dispuşi să discute chestiuni medicale. Crezuse că va reuşi să atragă atenţia autorului comunicării despre ereditatea în anumite boli psihice, însă renumitul psihiatru, atent numai

la oasele crapului în saramură, nu-l învrednici nici măcar cu o privire. Singurul care se angajase în discuție a fost doctorul Pavelescu.

Era un mănunchi de contradicții acest doctor Pavelescu! Trecînd de la un fel de mîncare la altul, uneori numai de la o înghițitură la alta, trecea și de la o părere la opusul ei. Singura sa consecvență consta în inconsecvență, fapt recunoscut de altfel chiar de el și considerat drept o dovadă a sincerității. „Numai morții sînt statornici, pentru că n-au încotro, nu mai pot să revină nici asupra faptelor, nici asupra vorbelor." Avea acest fel de a vorbi, ca și cum ar fi reprodus fraze celebre. Firește, căpitanul Stoica nu mai ținea minte cuvintele, însă ecoul cîtorva idei exprimate atunci încă mai persista. Își amintea, de exemplu, afirmația că unii bolnavi psihici care săvîrșesc crime morale sînt greu de identificat și cu atît mai greu de izolat datorită uimitoarei lor abilități. Reținuse și considerarea abilității ca fiind capacitatea de adaptare la condițiile existenței. „În acord sau în dezacord cu coordonatele morale?" întrebase Mara. „Ce caută aici coordonatele morale? replicase doctorul. Lucrurile se petrec ca pe un ring de box, cu singura deosebire că în viață tocmai lovitura sub centură asigură de obicei victoria." El, Stoica, renunțase să mai insiste asupra „semnului lui Cain", cînd îl auzi pe doctor întrebîndu-se dacă executarea ordinelor emise de un dement — se referea la Hitler — nu constituie un act de demență. Fiindcă dacă se poate explica crima săvîrșită în legitimă apărare, este absurd să invoci indiferent ce argument — fie frica, fie instinctul de conservare, fie lașitatea — ca să explici un masacru în masă comis cu sînge rece de un grup de oameni,

care după aceea serbează evenimentul cu bere și cîrnați. Să fi fost toți purtătorii unui cromozom în plus ?

Problema intrase în pîclă. Stoica își mai amintea că fusese impresionat de gama extrem de variată a zîmbetului acestui jongler de idei, între care nu toate erau focuri de artificii. Către sfîrșitul mesei, Pavelescu făcu o remarcă despre paharele cu Murfatlar : „Sînt atît de luminoase, încît ai zice că înăuntru ard becuri..."

„Îl cunoști bine pe Pavelescu ? Ce-i cu el ?" o întrebase pe Mara în drum spre casă. „Cine-l cunoaște ? Știu că e un internist excelent. N-are pe nimeni pe lumea asta. Am auzit că a fost însurat și că soția lui s-a sinucis. Se spune că bea. Dar eu nu l-am văzut niciodată beat."

Și iată-l pe doctorul Pavelescu în situația de a răspunde acum la cîteva întrebări neplăcute pentru el. Inevitabile. Vinovați sau nevinovați, aici nimeni nu se afla întîmplător, deși legea, atîta timp cît vinovăția nu putea fi dovedită cu probe neîndoielnice, îi considera pe toți nevinovați. Totuși vinovatul, dacă pista nu era falsă, se găsea între ei și, deocamdată, legea îl ocrotea pînă la descoperirea probelor, pe care, firește, nu el trebuie să le furnizeze, ci nu era obligat să dovedească nimic. Despre ceilalți, cei ce rămîneau nevinovați și după închiderea anchetei, rareori se putea spune că nu aveau absolut nici o vină, numai că aceasta era fie nedovedită, fie nesancționabilă, ieșind din prevederile codului penal, dar încadrîndu-se în nescrisul cod etic.

Căpitanul Stoica începu prin a-i aminti doctorului prima lor întîlnire. Și doctorul spuse că a fost o discuție interesantă la o masă care se anunța

anostă, ca toate mesele oficiale. Fusese prima oară cînd discuta cu un criminalist. Acum era a doua oară...

— Numai că acum nu mai sînt un interlocutor oarecare, preciză Pavelescu. Doamna Duma m-a informat despre vizita pe care i-aţi făcut-o. Am înţeles că asasinul susţine că a fost plătit. Să presupun că sînt acuzat de instigare la crimă ? Cum aş putea să mă disculp ?

— Nimeni nu vă acuză de nimic, deci n-aveţi de ce să vă disculpaţi, îl linişti Stoica.

— Atunci de ce mă aflu aici ?

— În asemenea cazuri se recurge, inevitabil, la o anumită rutină. Pornim de la persoanele care au o legătură cît de mică cu victima sau cu asasinul...

— Da, da ! Înţeleg. E normal să procedaţi aşa, e foarte normal. Pe avocatul Duma nu-l cunoşteam decît din vedere, iar doamna Duma era ca şi divorţată.

— Dar soţul se opunea divorţului.

— E adevărat. Se opunea. Şi mijlocul cel mai simplu ca să-i obţii consimţămîntul era să-l ucizi... Asta vreţi să spuneţi.

Doctorul Pavelescu începu să rîdă. Pe urmă ştergîndu-şi faţa transpirată cu o batistă albă, îşi şterse şi rîsul.

— Scuzaţi-mă, dar nu m-am gîndit niciodată la soluţia asta. Fără doar şi poate, soluţia optimă. Abia acum şi aici, cînd nu mă mai îndoiesc că e vorba de un criminal plătit, trebuie să recunosc că ea rezolvă totul, absolut totul şi cu un risc minim, aşa cum nici un divorţ n-ar putea-o face.

— De ce cu un risc minim ?

— Pentru că nu văd cum o să-l găsiţi.

— Continuați, vă rog !

— Spuneam că e soluția ideală. Dispărînd atît de... atît de definitiv, e ca și cum n-ar fi existat niciodată. Vorbesc de Duma. Sînt destul de clar ?

— Cum nu se poate mai clar.

— Fapt e că numai la soluția asta nu m-am gîndit. Poate pentru că...

— Nu i-ați intuit consecințele

— Nu, nu de asta e vorba.

— Atunci ?

Doctorul Pavelescu aruncă o privire pe fereastră, păru că ascultă zgomotele străzii, schiță un zîmbet, unul din nenumăratele sale zîmbete, redeveni serios și zise :

— E destul de straniu ceea ce se întîmplă. Nu știu cine și de ce l-a ucis, dar printre cei care beneficiază într-un fel de pe urma crimei mă număr și eu. Asta îmi dă o senzație greu de explicat. Este absurd ce spun, absurd și nejustificat : sînt momente cînd cred, cînd sînt înclinat să cred că cineva a acționat în numele meu. Și ca și cum aș căuta argumente împotriva acestei păreri cu totul și cu totul lipsită de sens, îmi spun că prietenia noastră nu era cunoscută...

— Ce perspective aveați ?

— N-aveam nici un fel de perspective. Limitîndu-mă la felul în care înțelegeam eu lucrurile, nici nu mă gîndeam la perspective. Prietenia Corinei a fost ca un dar neașteptat. Îl prețuiam și îl prețuise. Firește, situația ei conjugală nu era dintre cele mai plăcute. Așteptam. Așteptam să se întîmple ceva. Ori iată că s-a întîmplat... Nu e de mirare că bănuielile cad asupra noastră. Și cînd se va termina situația asta ? Poate că nu se va termina niciodată... Ca și-n cazul celălalt...

— La ce vă referiți ?

— La moartea soției mele. S-a sinucis. Nu s-a putut stabili motivul. Am trăit și voi trăi mereu sub povara unei acuzații cumplite, fără să am nici o posibilitate de-a mă dezvinovăți. Acum lucrurile sînt și mai complicate. La prima vedere s-ar părea că deznodămîntul tragic reprezintă pentru noi soluția optimă. Am insistat destul asupra acestui aspect. Dar medalia își are reversul ei. Ce se va spune dacă, tocmai acum, prietenia noastră ar deveni cunoscută ? Ca să nu mai vorbim de căsătorie... Pentru că și opinia publică...

— E cu totul altceva.

— Poftim ?

— Spuneam că e cu totul altceva. Opinia publică vede pe întuneric și trece prin ziduri. Și bazîndu-se pe nu știu cîte păreri subiective, ajunge totuși la o concluzie obiectivă. Dar să revenim. Cînd ați cunoscut-o pe doamna Duma erați liber, nu-i așa ?

— Amîndoi eram liberi. Pe doamna Duma am cunoscut-o la revelion. Era singură. Duma, mi-a spus ea, petrecea în altă parte. Pe urmă, am înțeles că nu era o întîmplare : nu numai de revelion era singură.

Auzind zgomot în spatele său, doctorul tresări, dar văzînd că nu era decît locotenentul Popișteanu care aprindea lumina, își reveni imediat. Cu mîna dreaptă netezea marginea biroului, în timp ce stînga se odihnea pe genunchi. Prelungind tăcerea, căpitanul Stoica îl privea. Neonul descoperise pe fața doctorului o expresie nouă, ivită brusc, amintind epuizarea nervoasă după încetarea efectului unui stimulent.

— Nu știu ce să vă mai spun, domnule Stoica. Credeți că o să-l găsiți pe cel care s-a folosit de mîna asasinului ?

Stoica zîmbi.

— Dumneavoastră v-aţi arătat cam pesimist în privinţa asta. N-aveţi încredere în noi ?

— Ba am toată încrederea, dar odată ce eu mă aflu aici, înseamnă că *celălalt* e liber.

— Şi dumneavoastră sînteţi liber, deşi vă aflaţi aici...

Urmărindu-i mereu faţa, Stoica împinse spre el cele trei fotografii. Doctorul le privi fără să le atingă, aşteptînd întrebarea. Secundele multiplicau înţelesul întrebării care întîrzia şi pe faţa doctorului apăreau alte şi alte cute, ca şi cum un nevăzut machior se apucase s-o transforme într-o mască a oboselii. Cuvintele nerostite intrau în pielă, cam aceeaşi pielă în care, la „Continental", se pierduseră părerile contradictorii stîrnite de „semnul lui Cain".

— Deocamdată, numai Bobu şi-a pierdut libertatea. Numele nu vă spune nimic, nu-i aşa ? De fapt, e o poreclă. Porecla omului despre care aţi auzit că ar fi un asasin plătit. Plătit sau nu, el a fost obligat să se supună şi să ucidă. În ceea ce priveşte libertatea *celuilalt*, vă asigur că este provizorie, aşa că nu mai aveţi mult de aşteptat.

Strîngînd fotografiile despre care nu dăduse nici o lămurire, Stoica se ridică şi-l conduse pe doctor pînă la uşă.

13

Deşi laconic, raportul lui Dinu Vasiliu era, pentru Stoica, suficient ca să-şi dea seama că locotenentul nu se mai simţea în situaţia celui ce caută un ac

într-un car cu fîn. Se întîlnise cu colonelul Manoliu care îl recomandase „specialistei în problemele tineretului" și, pînă una alta, se familiariza cu viața de noapte a Bucureștiului. Popișteanu ridică din umeri. Pentru că Popișteanu nu știa nimic despre colonelul Manoliu, nici despre femeia pe care, odată, Stoica o învestise pompos „specialistă în problemele tineretului" și de atunci tot așa îi plăcea s-o numească. Era ceea ce se cheamă o femeie interesantă această Simona, cu răzvrătirea ei permanentă, vădit inutilă, împotriva arborelui său genealogic de ramurile căruia atîrnau lucruri care, luate împreună, produceau o impresie cel puțin ciudată : o togă de magistrat, chipiul unui ceferist, un brîu episcopal, degetarul unei croitorese cu ziua, o mistrie, pipa unui marinar și evantaiul de fildeș al unei cîntărețe de operă. Simona, care își compara cavoul familiei cu un magazin de consignație, spunea că avea să-l completeze cu o pereche de ochelari Zeiss cu o singură dioptrie, prin care ea, Simona, scruta lumea, și un stilou Parker, cu care tot ea semna o rubrică săptămînală de modă, o alta lunară de cronică plastică și... rapoartele către colonelul Manoliu. Pe Stoica îl secondase de trei ori — trecuseră de atunci cîțiva ani — și de fiecare dată tînărul criminalist îi declarase colonelului Manoliu că, de fapt, el o secondase. Deși de loc ostentativă, Simona îl făcuse să se simtă ca un turist în compania unui ghid atotștiutor, atît de bine cunoștea orașul, aproape stradă cu stradă, și din cele mai variate unghiuri de vedere, de la cel al istoricului, pînă la cel al reporterului de fapte diverse, vădind un spirit de observație și o capacitate de deducție surprinzătoare. Odată, într-un troleibuz, auzind doi bărbați discutînd despre o magnolie, îi

spusese că era vorba de magnolia din Bulevardul Dacia, ceea ce, ascultînd în continuare discuția, se adeveri.

Popișteanu nu înțelegea de loc de ce, punîndu-și în ordine hîrtiile, Stoica arăta din ce în ce mai mulțumit și la întrebarea pe care i-o puse, răspunsul nu exprimă această mulțumire.

— Credeți că a trecut pe aici ?

Se referea, evident, la instigatorul lui Bobu.

— Dacă a trecut ? Știu eu ? Poate că da, poate că nu.

Și-l întrebă la rîndul său :

— Tu ce crezi ?

— Poate să fie cu totul altcineva...

— Cu totul altcineva decît cine ?

— Decît, să zicem, doctorul Pavelescu.

— A cărui soție s-a sinucis din motive necunoscute, îl completă Stoica, închizînd sertarele. Ești însurat ?

— Nu, nu sînt.

— Și nici nu te așteaptă nimeni ?

— În seara asta, nu.

— Peste masa de prînz ai sărit. Cred că ți-e foame. Ar fi bine să mănînci ceva la „Ancora". Trebuie să lăsăm impresia că perseverăm pe o pistă falsă. Vrei să spui că asta și facem, adăugă peste cîteva clipe, deși pe fața lui Popișteanu nu se putea citi nimic. Asta și facem, dar numai în aparență, pentru că...

Telefonul îl întrerupse. Era tîrziu și se aștepta să audă glasul Marei. Dar nu auzi decît respirația cuiva care tăcea și zgomotele confuze din preajma unui telefon public. Era, probabil, respirația unui bărbat. Individul folosise numărul direct, cunoscut de puțină

lume. Respira regulat, liniștit, nu i se întîmplase nimic care să-l împiedice să vorbească.

— Pare totuși un amator, spuse Stoica după ce închise telefonul.

— Cine ? întrebă Popișteanu care, consultîndu-și agenda, nu dăduse importanță telefonului.

— Ai pierdut ocazia să-i auzi respirația...

— Cum ? *El* a fost ?

Stoica se ridică, dădu la o parte scaunul și, netezindu-și părul, răspunse încet :

— *El* a fost. Sau *ea* Pare respirația unui bărbat, dar și o femeie poate să respire la fel.

— Și ce rost a avut comedia asta ?

— Individul își acoperă urmele cu tot felul de piste false. Asta-i.

— Dar dacă a plecat și-n locul lui a telefonat altcineva ?

— Nu cred. Dacă încă nu figurează în agenda dumitale, pe care nu știu de ce nu te decizi s-o pui în buzunar, în orice caz va figura. Lucrînd prin intermediari, omul n-a lăsat urme, vreau să spun că deocamdată n-am dat peste nici o urmă de care am putea fi siguri că este a lui, dar mi se pare neîndoielnic faptul că e constănțean.

— Altcineva decît un constănțean n-ar fi avut motive să-l ucidă pe Duma ?

— Ba da. Dar altcineva n-avea cum să dispună de Bobu.

Telefonul sună din nou. De data aceasta era Mara.

După zece minute *Fiatul* albastru îl lăsa pe Popișteanu în fața braseriei „Ancora", apoi se îndreptă spre spital. Omul de la volan, încruntat, deformînd

voit aria de operetă, pînă la a o face să semene cu o gravă arie de operă, fredona :

Şi atunci plec la Maxim
Într-un salon intim
Cu fete drăgălaşe,
Micute şi gingaşe...

14

— Şansa e minimă, spuse Stoica, mulţumit să constate din nou că scrupulele sale legate de secretul profesional se rezolvau de la sine, pentru că Şarcu, dorind mai mult să informeze decît să obţină informaţii, nu se interesă nici de numele ofiţerului trimis la Bucureşti, nici de metodele pe care acesta avea să le folosească.

Există oameni incapabili să stabilească un dialog, oameni pentru care intervenţiile interlocutorului nu înseamnă decît inoportune întreruperi ale propriului monolog, şi care, în cele din urmă, te fac să înţelegi lucrul acesta, asigurîndu-şi astfel liniştea de a perora în voie. Încadrîndu-l pe Şarcu în categoria acestora, Stoica îl situă în zona persoanelor acceptabile, pe care nu le eviţi întotdeauna, ba chiar, din cînd în cînd, le cauţi compania. Şarcu era şi nu era un flecar. Îşi expunea ideile aşa cum copiii îşi arată jucăriile, socotind că merită atenţia şi preţuirea, dar o făcea fără vanitate, sau cu o vanitate bine ascunsă, inte-

resul, dacă nu și admirația interlocutorului, părînd să însemne pentru el reacția cea mai firească.

Se aflau într-o încăpere neobișnuit de mare, realizată prin dărîmarea peretelui dintre două camere. „Nu sufăr de claustrofobie, dar nu-mi plac odăile mici", spusese Șarcu. Interiorul rezolva într-un chip neașteptat discordia dintre austeritate și reversul ei, alăturînd dulapurilor sobre, cu cărți, nuduri impresioniste, iar vazelor cu gladiole albe un mic laborator. Mai erau acolo două fotografii mari reprezentînd aceeași femeie, un divan îngust, neîmbietor, acoperit cu o pătură cenușie, o poliță cu soldați de plumb și masa de lucru pe care nu se aflau decît o foaie de hîrtie albă și un stilou. „Contrastele animă spiritul", spusese Șarcu.

Stoica ședea pe taburetul micului laborator, jucîndu-se cu o lupă. Șarcu se plimba prin vasta încăpere, aranjînd în treacăt cîte un obiect care nu era la locul lui.

— De acord, spuse. Șansa-i minimă. Și în fond de ce-l căutați ? Individul care s-a folosit de mîna lui Bobu va ieși singur la suprafață, ca un înecat.

— Cine v-a vorbit despre acest individ ?

— Lumea. Poate tutungiul de la care îmi iau porția zilnic de țigări, poate nevastă-mea, poate barmanul de la „Ancora"...

— Spuneți-mi, domnule Șarcu, sînteți convins că este vorba de un instigator ?

— Nu sînt convins. Întîmplarea a făcut să-l cunosc foarte bine pe avocatul Duma. De aici și interesul meu special pentru afacerea asta. Îl cunosc și pe Bobu. O răfuială numai între ei doi nu mi se pare imposibilă. M-am gîndit la multe posibilități. Una

din ele s-ar referi la Florica Barbu. Este, nu-i așa, o femeie frumoasă...

— Și alte posibilități ?

— Între avocați și escroci se stabilesc, volens nolens, niște relații. Departe de mine intenția să-mi defăimez tagma. Sînt avocați și avocați. Duma era într-o permanentă criză financiară. Femeile...

— Și pălăriile...

— Deci ați reținut mania asta ridicolă. Pălăriile lui Duma îmi amintesc de un alt caz. E vorba de un casier, un client de-al meu, care, trebuind să justifice lipsa unei sume importante de bani, invoca mereu traiul său modest. Și, într-adevăr, cheltuielile casei se rezumau de ani de zile la strictul necesar. Parcă-l văd : costum gri cumpărat de gata, cămașă albă de nailon, cu guler tare, cravată argintie, pantofi negri, dintre cei mai ieftini. Dar, prin contrast, butonii îți săreau în ochi. De cîte ori l-am văzut, butonii erau de fiecare dată alții. Și nu butoni așa cum se găsesc în orice galanterie, ci adevărate bijuterii.

— Omul avea mania butonilor, îi scăpă lui Stoica.

— M-am dus, urmă Șarcu, ignorînd întreruperea, la cel mai mare bijutier din oraș. Executase de curînd o comandă specială : o pereche de butoni din patru perle veritabile aduse de clientul în cauză. Pălăriile lui Duma nu te conduc la nici un pălărier, sugerează însă o anumită fire.

Peroratia avocatului abunda în digresiuni ; uneori era greu să-l urmărești, mai ales că trecea de la o idee la alta fără ca măcar să-și schimbe tonul.

— Bobu l-a ucis pe Duma. Lipsa mobilului și unele indicii par a implica un instigator. Dar dacă Duma intenționa să-l ucidă pe Bobu și acesta i-a luat-o înainte ? Încercînd să-mi închipui ce v-a declarat Bobu,

caut alibiul. Acum înțelegeți care este avantajul meu și de ce nu fac din pasiunea mea o profesiune...

— Bine, dar rezultatele...

— Rezultatele... Pentru mine nu atît rezultatele contează, cît mai ales problemele în sine. Să zicem că ne aflăm în fața unui munte și amîndoi vrem să ajungem pe creastă. Dumneavoastră aveți la dispoziție un anumit număr de ore, pe cînd eu dispun de tot timpul meu liber. Dumneavoastră sînteți înarmat cu o busolă, cu un binoclu, cu mai știu eu ce, aveți și haine de schimb ca să nu vă pierdeți vremea cu popasuri de prisos ; eu nu sînt decît un drumeț oarecare, mergînd pe drumul care mi se pare mai interesant și care nu este întotdeauna cel mai scurt. Dumneavoastră, mereu atent ca să nu greșiți direcția, sînteți foarte puțin disponibil pentru priveliști ca și pentru tot ceea ce știți că nu va figura în raport, de unde și discuțiile numai cu anumiți oameni, în timp ce pe mine nimeni și nimic nu mă oprește să poposesc la o stînă ca să văd răsăritul lunii, sau să fac un ocol ca să văd o peșteră care n-are nici o legătură cu ținta inițială, sau pur și simplu să mă întind în iarbă cu fața în sus și să m-apuc de numărat stelele. Rezultatul ? Dumneavoastră ați ajuns pe creastă în timp util — și pentru dumneavoastră acesta este și rezultatul — pe cînd pentru mine, după cum prea bine se vede, creasta nu e decît un pretext.

Șarcu își aprinse țigara de foi cu o brichetă rotundă, roșie. Fuma țigări de foi mici, de mărimea unor țigări obișnuite, care îi stăteau la îndemînă în cîteva farfurioare de aramă. Savură primul fum și vorbi împrăștiind rotocoalele albăstrii, plăcut mirositoare, cu mîna.

— Creasta reprezintă sfîrșitul. Pentru unii contează sfîrșitul : pentru cei mai mulți. În romane, în filme, chiar și în viață. O carte căreia îi lipsește sfîrșitul e bună de aruncat. La cinema mulți vin cu întîrziere, dar nimeni nu pleacă, vorbesc în general, înainte de a afla cum se termină filmul. În viață... în viață toți își doresc un sfîrșit cît mai depărtat, și foarte puțini sînt aceia care se întreabă dacă dorința lor are vreun sens, și încă și mai puțini care răspund negativ.

— Sînteți modest.

— Modest ? Eu ? Nu mă cunoașteți. Și apoi ce legătură au toate astea cu modestia ?

— Legătura constă în timpul record...

Șarcu nu-l lăsă să continue :

— Pardon !. Nu m-ați înțeles. Eu fac criminalistică așa cum alții fac filosofie. Cînd studiezi opera unui filosof, ceea ce te interesează nu este să ajungi la ultima pagină. Graba n-are ce căuta aici. Revenind la cazul în speță, aș vrea să vă întreb dacă în preocupările dumneavoastră rezervați un cît de mic spațiu fenomenelor inexplicabile.

— Evident !

— Nu vă grăbiți cu răspunsul ! Prin fenomene inexplicabile înțeleg tot ce nu se va putea explica niciodată. Niciodată ! Nici atunci cînd vom termina de explorat întregul sistem solar.

— Infinitul, nașterea, moartea... începu să înșire Stoica cu o voce albă, ca și cum ar fi rostit cele mai banale cuvinte.

Prima impresie pe care și-o făcuse despre Șarcu se modifica, dar încă nu-și dădea seama în ce fel.

— Și mai sînt, mai sînt, spuse Șarcu, schimbînd locul unui soldat de plumb. Dar să ne rezumăm la

domeniul nostru. Asasinatul ! La prima vedere, s-ar zice că avem de-a face cu o ecuație care — odată rezolvată — totul devine explicabil. Iată însă un exemplu, unul singur, privind doi președinți ai Statelor Unite, Lincoln și Kennedy. Primul a fost ales președinte în 1860, cel de-al doilea în 1960. Succesorii lor purtau același nume : Johnson. Andrew Johnson s-a născut în 1808 ; Lyndon Johnson în 1908. Secretarul lui Kennedy, care se numea Lincoln, l-a sfătuit să nu plece la Dallas... Toate acestea nu vă spun nimic ? Atunci să continuăm ! În treacăt fie zis, numele lui Lincoln și Kennedy au fiecare cîte șapte litere, iar numele lui Andrew Johnson și Lyndon Johnson, treisprezece litere. Cei doi președinți au fost uciși într-o vineri. John Wilkes Booth l-a omorît pe Lincoln trăgînd în cap din spate, dintr-un teatru, și a fugit într-un antrepozit. Lee Harvey Oswald a tras asupra lui Kennedy tot în cap din spate, dintr-un antrepozit, și s-a ascuns într-un teatru. Asasinul lui Lincoln s-a născut în 1839, celălalt în 1939. Amîndoi au fost asasinați înainte de a fi judecați, iar numele lor totalizează fiecare cincisprezece litere. Mă opresc aici. Cred că e suficient pentru a demonstra prezența inexplicabilului și în criminalistică, de atîtea ori, dacă nu aproape întotdeauna, ignorat de profesioniști.

— Pentru că inexplicabilul nu explică nimic, încercă Stoica un joc de cuvinte, întrebîndu-se în același timp de ce, ascultînd pînă și asemenea divagații, nu avea totuși senzația timpului pierdut.

Șarcu schiță un zîmbet și se așeză, în sfîrșit, pe brațul unui fotoliu.

— Nimic sau totul. O să vă spun un lucru care s-ar putea să vi se pară ciudat. Criminalistica m-a

atras pentru că n-am înțeles crima... Încercînd să aflu cum se petrec lucrurile astea, am stat de vorbă cu zeci de criminali ; nici unul n-a izbutit să formuleze un răspuns clar. În locul acestuia, mi-a fost dat să aud cele mai năstrușnice și mai inabile dezvinovățiri. Le cunoașteți și dumneavoastră. De la o vreme, urmă Șarcu, reluîndu-și plimbarea, îmi îndrept tot mai mult atenția asupra victimelor. Ele, victimele, n-au nevoie nici de alibiuri, nici de circumstanțe atenuante și sînt mai puțin complicate decît asasinii. Dar... Ei bine, tocmai de la acest clasic *dar* a pornit ipoteza după care...

Șarcu se opri și tăcu brusc, privindu-l pe căpitanul Stoica cu luare-aminte, ca și cum ar fi vrut să verifice efectul produs de vorbele sale.

— Sînteți un interlocutor deosebit de agreabil, spuse el după cîteva clipe, constatînd că Stoica îl urmărea cu o seriozitate statornică. De altfel, o să vedeți imediat că această lungă și întortocheată introducere n-a fost inutilă. N-o să vă mai spun în ce constă ipoteza mea, pentru că o veți deduce singur. Ei bine, pînă la ora asta, cunosc patru persoane despre care nu s-ar putea spune că ar manifesta tendințe criminale și care totuși au admis că ar fi fost în stare să-l ucidă pe Duma. Mai mult : două din ele mi-au declarat că au și simțit acel impuls care, probabil, premerge crima. Regret că nu vă pot da numele lor, dar vă asigur că nu v-ar servi la nimic.

— Trebuie să înțeleg, întrebă Stoica, punînd lupa la locul ei, că așa după cum există oameni care cer palme, există și unii care cer să fie uciși ?

— Exact ! Dar, bineînțeles, ipoteza mea nu se referă decît la o minoritate a cazurilor.

— Între care și cazul lui Duma, spuse Stoica, ridicîndu-se de pe taburet. Cunosc și eu cîteva persoane care ar fi vrut să-l ucidă...

— Vedeți ?

— Dar nu l-au ucis.

— Cineva totuși a făcut-o. În primul rînd, Bobu. Sau nu numai el.

— De ce v-ați oferit să-l apărați ?

— Nu m-am oferit. Mi s-a cerut să-l apăr. De ce am acceptat ? Pentru că accept întotdeauna. Dar, repet, problema mă interesează în mod deosebit.

— Din punctul de vedere al criminalistului...

— Care, sper, să-i fie de folos apărătorului. Cu mine Bobu va vorbi altfel. Atunci misiunea dumneavoastră va fi terminată, iar dacă o să vă interesez, am să vă țin la curent.

— Depinde de felul în care se va termina misiunea mea.

— Aveți îndoieli ?

— Ca de obicei.

— Nu mai mult ? Cazul nu vi se pare ieșit din comun ?

— Toate cazurile mi se par ieșite din comun... la început.

Șarcu ridică mîna, gata să replice, cînd ușa mare, prevăzută cu draperii în motive orientale, se deschise și în cadrul ei apăru femeia pe care o reprezentau cele două fotografii din cabinetul avocatului. Cu mîna rămasă în aer, schimbînd doar intenția gestului, Șarcu făcu prezentările. Doamna Șarcu era o femeie la patruzeci de ani, probabil cu vreo zece ani mai tînără decît soțul ei, parînd trecerea anilor cu dezinvoltura pe care i-o dădea conștiința frumuseții întreținute încă fără efort sau cu efort minim. Tipul

femeii cu forme pline, senzuale, soția avocatului nu voia să pară altfel și această lipsă de complexe îi conferea o siguranță pe care rivalele sale, fără îndoială, i-o invidiau.

Restul conversației, în trei, fu consacrat primei aselenizări. Doamna Șarcu venea de la plajă și avea o mulțime de noutăți.

După un sfert de oră, traversînd grădina din fața casei lui Șarcu, însoțit de acesta, Stoica își văzu cu surprindere colaboratorul pe trotuarul de vizavi. Dimineața, îl informase pe locotenentul Popișteanu unde se duce, dar nu fusese vorba să se întîlnească. Și Popișteanu era prea calm. „Dacă a venit aici, nu se poate să nu se fi întîmplat ceva neașteptat." Arăta și acum ca un tînăr în vacanță, nedecis cum să-și petreacă timpul. Despărțindu-se de avocat cu asigurări reciproce că se vor vedea în curînd, Stoica se grăbi să traverseze strada.

— Am încercat să vă telefonez, dar telefonul era defect, Adela Marcu...

— Ce-i cu Adela Marcu ?

— O să vă explic pe drum. Situația m-a obligat să procedez repede... Nici pe doctorul Grigorescu nu l-am găsit... Am chemat Salvarea.

— Și unde e acum ?

— La spital.

— În ce stare ?

— Nu știu.

Conducîndu-și atent *Fiatul* pe străzile animate, Stoica nu pierdu totuși nici un cuvînt din relatarea lui Popișteanu. Locotenentul sunase la apartamentul familiei Marcu la ora nouă și cinci minute. N-a răspuns nimeni. Dinăuntru nu se auzea nici un zgomot. Ieșind din bloc, a aruncat din întîmplare o privire

spre fereastra bătrînei la care fusese în ziua precedentă. Bătrîna era acolo și-l chema prin semne. A urcat din nou. Blocul e în formă de L. Apartamentul în care locuiește bătrîna se află pe același palier cu apartamentul soților Marcu, dar pe aripa mai scurtă, așa că de aici se văd ferestrele celelalte. Pe la șapte, imediat după plecarea soțului, Adela Marcu a scos așternutul la aerisit, după vreo oră l-a strîns și a închis toate ferestrele, coborînd și storurile, așa cum face în fiecare dimineață. Bătrîna se aștepta s-o vadă ieșind. Era una din distracțiile ei să ghicească în ce rochie va apare cocheta soție a doctorului. Cînd s-a terminat emisiunea pentru pionieri — deci la ora opt și douăzeci și cinci — una din ferestrele apartamentului — cea de la dormitor — era iarăși deschisă, iar Adela Marcu, palidă, numai în sutien, părea în prada unei crize de astm. S-a arătat de două ori la fereastră, apoi n-a mai revenit, iar fereastra a rămas deschisă...

Însoțit de un locatar, Popișteanu deschise ușa și o văzu pe Adela Marcu întinsă pe jos chiar în vestibul, istovită de suferință, livid, zbătîndu-se încă în spasme. Locotenentul chemă Salvarea și luă toate măsurile care se puteau lua prin telefon. Telefonul avocatului Șarcu nu răspundea.

— Pe doctorul Marcu l-ai anunțat? Este doar soțul ei.

— A făcut-o locatarul.

— Și?

— A sosit în același timp cu Salvarea.

— Pe cine ai lăsat acolo?

— Pe plutonierul major Mihalcea.

— Cu încuviințarea doctorului Marcu?

— Şi cu asigurarea că pînă la venirea dumneavoastră nu se va atinge de nimic, spuse Popişteanu, imitînd tonul subalternului preasupus, care nu i se potrivea de loc. Fruntea lui Stoica, în ciuda imprejurării, se descreţi.

15

Cadavrul era acoperit cu un cearşaf. Doctorul Marcu încremenise alături, pe un scaun, cu privirea în gol. Pe măsuţa de lîngă pat se veştejeau într-un borcan nişte flori galbene, rămase probabil de la bolnavul dinainte. Stoica închise încet uşa rezervei şi văzu din nou, în buzunarul halatului pe care i se opriseră ochii, creionul acela neobişnuit, foarte plat, cu mină roşie. Mara îi spusese odată că unul din colegii ei avea mania colecţionării creioanelor şi Stoica nu se îndoia că fusese vorba de acest doctor Negoiţă care îl condusese aici explicînd simptomele pancreatitei acute şi care, odată uşa închisă, reluase acelaşi subiect. Explica şi se explica.

La început, simptomele erau evidente, n-avea de ce să presupună o altă cauză. Dar acum, firesţe, numai autopsia... Şi totuşi, din punct de vedere clinic...

Popişteanu părea interesat de simptomele pancreatitei acute. Punea din cînd în cînd cîte o întrebare. Desfăşurarea rapidă a lucrurilor nu lăsase nimănui

timp să se întrebe asupra rostului intervenției lor în această întîmplare particulară.

— La ce oră se va cunoaște rezultatul autopsiei? întrebă Stoica, întrerupîndu-l pe doctorul Negoiță.

— Cred că pe la patru. Da, la patru! răspunse acesta automat, pentru ca abia după aceea să-și dea seama de vădit dezinteres față de punctul său de vedere... clinic.

Sprîncenele i se arcuiseră, dîndu-i o expresie hazlie sau, mai bine-zis, accentuînd obișnuita sa expresie datorată unor amănunte pe care Stoica nu le reținu, deși fizionomiile îl interesau întotdeauna. Doctorul Negoiță se uită repede la cei doi, iar pe fața lui aproape că se putea citi: „Dumneavoastră credeți că...“ O frază neterminată, pentru că nu știa cum s-o termine. Și păru mulțumit cînd, chemat de o soră la un bolnav, se despărți de ei într-un mod care reuși să pară foarte firesc.

Ținînd seama de ceea ce știa și mai ales nu știa *încă*, Stoica se considera îndreptățit să afle totul. Dar și faptul că Popișteanu luase primele măsuri le dădeau, în continuare, unele drepturi. Doctorul Marcu era sau părea să fie prea copleșit ca să pună întrebări. Iar ca să i se pună lui întrebări era, deocamdată, nepotrivit. „Știați că soția dumneavoastră și avocatul Duma...“

— Vrei să treci la volan?

El se așeză alături, își privi ceasul, dar nu văzu ce oră era. Se gîndea la vorbele doctorului Negoiță: „Știți, survin complicații și uneori nu mai avem timp să intervenim... Da, așa cum s-a și întîmplat. Ceea ce m-a derutat oarecum era faptul că soția colegului nostru ținea un regim alimentar sever. Și nu pentru că ar fi fost bolnavă. Din considerente estetice. De la el

am aflat, de pildă, că ascară n-a mîncat decît piersici... Doctorul Marcu era împotriva acestei diete inutile. Dar pancreatita acută...“ Nu, nu i se putea reproșa nimic omului cu creioane. Cînd colecționezi creioane, viața are ceva din atmosfera senină a unei papetării unde însuși pămîntul nu-i altceva decît un glob strălucitor din material plastic. Sau începi prin a simți așa ceva și te apuci de adunat creioane.

Plutonierul major Mihalcea, pe care Popișteanu îl lăsase acolo, se plictisise. Locuința ginecologului era plină de bibelouri, de fotografii și de reviste. Între bibelouri, o evidentă precădere o aveau cele înfățișînd păsări. Da, a trebuit ca Bobu să-și înfigă cuțitul între omoplații lui Duma, pentru ca să se declanșeze acest caleidoscop, această uriașă jucărie ingenioasă, cu zeci de fațete, cu zeci de oglinzi paralele, cu toate întortocherile labirintului multicolor, pe care el, Stoica, le cerceta calm și fără mirare. Pălării și bibelouri... Cocteiluri cu nume bizare și creioane neobișnuite, femei frumoase și bărbați cu tot felul de idei, soldați de plumb și flori galbene, Lais și Japonia... O pasăre cît un degetar pe una din noptierele patului conjugal, o pasăre care se născeuse într-un curcubeu, undeva în Japonia... Fotografiile atestau cea de a doua pasiune a ginecologului.

Creioanele, cocteilurile, păsările, bibelourile și toate celelalte pasiuni mai mult sau mai puțin secundare își găseau aici corespondentul în fotografiile artistice, foarte artistice, pe care doctorul Marcu le executase ca un fotoreporter de meserie : un negru mîncînd o felie de pepene verde, un pocherist numărîndu-și banii, un forceps sprijinit de o cutie cu bomboane... Fotografiile care o înfățișau pe Adela

Marcu fuseseră făcute, mai toate, pe plajă. O față luminoasă, ochii mari, în care nu se oglindea nici o grijă, un rîs neutru în unele sau o îngîndurare simulată cu stîngăcie în altele, părul liber, acoperind sau descoperind fruntea fără umbre. Pe măsuța de toaletă, sticluțe, cutiuțe, flaconașe și borcănașe, pe care Stoica le cercetase cu deosebită atenție, spre neînțelegerea plutonierului major Mihalcea, care se plimba de moarte. Om de acțiune, Mihalcea intenționa să se transfere la serviciul economic... Tocmai se întreba de ce Stoica nu făcea nimic, pentru că a privi toate fleacurile adunate acolo nu i se părea că însemna a face ceva, cînd în broasca de la intrare se auzi răsucindu-se o cheie. O tuse seacă însoți deschiderea și închiderea ușii. Persoana care intrase zăbovea în vestibul. Un zgomot nedeslușit putea să însemne că-și schimba pantofii cu papucii de casă. Pe urmă o altă ușă se deschise, cea dinspre bucătărie, nevăzutul personaj dădu drumul la apă, așteptă cîteva clipe, umplu un pahar, bău și, după alte cîteva clipe, își făcu, în sfîrșit, apariția. Era doctorul Marcu.

Stoica avu prilejul să constate dibăcia lui Popișteanu de a vorbi fără să spună de fapt nimic, dar lăsînd mereu să se înțeleagă că ar fi fost de prisos să explice prezența lor acolo, întrucît doctorul o deducea, de bună seamă, singur. Era un mod de a ține mingea pe loc, acea minge care trebuia să-l găsească pe Stoica în poziție de tragere. Stoica folosi răgazul ca să înregistreze cîteva amănunte : papucii de casă ; în buzunarul hainei, ziarul cumpărat după ce doctorul părăsise spitalul, fiindcă mai devreme nu l-ar fi găsit, ziarele centrale punîndu-se în vînzare după ora zece ; nodul de la cravată intact și părul pieptănat cu grijă... Nu se grăbea să conchidă nimic. Ma-

nifestase pînă atunci o aparentă grabă în decizii, dar avusese motivele sale s-o facă, iar faptul că ele, aceste motive, nu erau ghidate decît de propriul său fler nu-l stingherea. Dimpotrivă. Renunțase de la bun început la ipoteza simplei coincidențe, că un vînător îndelung exersat, care nu confundă foșnetul stîrnit de vînt cu cel iscat de o fiară. Renunțase și la ipoteza sinuciderii. Nu mai rămînea decît crima. În ciuda explicațiilor diluate ale doctorului Negoiță, pancreatita acută nu fusese nici o clipă investită de el drept cauză a modului în care ultima amantă a lui Duma părăsise scena. Crima era și singura ipoteză utilă. Eventuala infirmare în urma autopsiei n-ar fi implicat decît o simplă renunțare, fără consecințe, dar, pînă una alta, tocmai acest răstimp, pînă la autopsie, cînd nu i se puteau cunoaște presupunerile, trebuia folosit.

Mingea ajunse la el și o preluă.

— Intenția colegului meu era să ceară cîteva relații de la soția dumneavoastră. Din păcate, a sosit prea tîrziu, deși nu știu dacă o asemenea criză...

Lăsă dinadins fraza neterminată, obligîndu-l oarecum pe celălalt s-o continue.

— Ce fel de relații ?

Doctorul își rosti întrebarea cu o voce neutră, obosită.

— Soția dumneavoastră era prietenă cu doamna Duma.

— Înțeleg !

— Îmi închipui că ați discutat despre asasinarea lui Duma. Vă rog să mă iertați, știu că nu este momentul cel mai potrivit, am putea amîna...

— Ce să amînăm ?

— Opinia dumneavoastră ne-ar putea fi de folos.

— Opinia mea? În legătură cu asasinarea lui Duma? Nu cred că v-ar fi de folos. Pentru că n-am nici o opinie.

— L-ați cunoscut pe Duma?

— L-am cunoscut. Într-o vreme ne vizitam. Era genul de bărbat care place femeilor nepretențioase și mă miram că o femeie ca nevastă-sa... Este, aș zice, amintirea unei impresii. Nu l-am mai văzut de mult, cred că de vreo doi ani. Asta-i tot ce pot să vă spun. Regret că nu mă simt bine, nu mă simt bine de loc, altfel v-aș face o cafea. Pur și simplu nu reușesc să realizez ceea ce s-a întîmplat. Azi-dimineață... Dar n-aș vrea să vă rețin. De altfel o să ies și eu. Mi-e imposibil să rămîn singur aici.

Stoica își puse în joc întreaga sa fantezie, dar nu găsi nici un motiv care să-i îngăduie să mai zăbovească în apartamentul ginecologului. Își aminti că-l avea la îndemînă pe plutonierul major Mihalcea și, după ce ușa se închise în urma lor, îi făcu un semn convențional, de ajuns ca omul să înțeleagă ce avea de făcut. Cîteva minute mai tîrziu, instalat la volanul *Fiatului*, Mihalcea se cufunda în lectura unui ziar, care îi ascundea fața, ceva mai înviorată acum, iar el, Stoica, transpirînd în cabina supraîncălzită a unui telefon public își anunța băiatul că nu va veni la masă. Închizînd ușa, se întoarse spre Popișteanu:

— Ce-ai zice de-o saramură?

Popișteanu răspunse cu un gest care voia să spună că propunerea era grozavă. Dar gestul se referea și la ceea ce credea că reușise să deslușească în hățișul acțiunilor celuilalt. Nu era momentul potrivit pentru

o saramură, dar tocmai asta îi plăcea lui Popișteanu ; cu neconformismul vîrstei romantice pe care încă o trăia, îl făcu să descopere în cea mai obișnuită saramură neîndoielnice semne de artă culinară. I se citea satisfacția pe față, cînd îl auzi pe Stoica :

— Mai ia o porție ! Nu se știe dacă pînă mîine o să mai avem timp să mîncăm. Eu, în orice caz, mai iau una. Sau poate luăm altceva ? Ce zici ?

Popișteanu nu avea nimic de zis. Așteptînd a doua porție, Stoica își expuse planul :

— După ce aflăm rezultatul autopsiei, o să-l anunțăm pe procuror, iar dumneata va trebui să faci un pachet — la nevoie ai să împrumuți un geamantan — cu toate medicamentele și cu toate produsele cosmetice pe care ai să le găsești în apartamentul lui Marcu. Le aduci la laborator. Apoi, împreună, o să stăm nițel de vorbă cu... Cu cine crezi ?

— Cu profesoara de filosofie ?

— Țț !

— Cu Bobu ?

— Nici atît.

— Sînt multe persoane cu care am putea sta de vorbă.

— Evident. Dar mă gîndesc la una care te-a cam contrariat.

— Actrița ?

— Da. Cu Angela Dinu o să stăm nițel de vorbă. Într-un fel e ca și cum am sta de vorbă cu Adela Marcu... E ceva ce nu-nțelegi ?

— Ca să fiu sincer, nu-nțeleg aproape nimic.

— De ce ? Lucrurile par complicate, dar nu sînt, abia acum nu sînt sau încep să nu fie. Joci șah ?

— Nu prea.

— Nici eu. Fac comparații cu șalul din cauza tovarășului colonel Serion. M-am molipsit. Vezi dumneata, o mișcare menită să complice situația, în realitate o simplifică. Cu condiția să nu te lași influențat de adversar.

— Și dacă e vorba de altceva?

— Dar nu e vorba de altceva.

— Și nici de altcineva?

— Fii atent! Începi să te lași influențat. Acum înțelegi?

Popișteanu nu avea nevoie de multe cuvinte ca să-și traducă gîndurile, lăsînd deseori impresia că le rezumă. Și tocmai acum, cînd Stoica nu se aștepta decît la un gest aprobativ, nu se știe de ce — poate datorită ambianței create de prînzul acela improvizat — Popișteanu se arătă într-o lumină nouă. Vorbi rar, făcînd din scobitori și chibrituri tot felul de arabescuri.

— Cred că încep să înțeleg. Să vedeți... Prima oară cînd am complicat și eu lucrurile, aveam vreo opt-nouă ani. Era primăvară. Începea sezonul vînătorilor de păsări. Un joc crud este acest joc al vînătorilor de păsări. Dar mă tenta pentru că puștii de vîrsta mea nu erau primiți. Ca să-i fac să mă accepte, i-am ispitit cu fel de fel de bunătăți luate pe ascuns din cămară. Ideea mi-a venit uitîndu-mă cum așezau momelile sub capcane. Și-am venit și eu cu momelile mele. Pentru vînători, nu pentru păsări. Nuci, stafide, halva, mere și prune uscate... Și m-au primit. A treia sau a patra zi, acasă, tărăboi. Nimeni nu-mi spunea nimic, dar aveam impresia că toți ochii sînt pe mine. Ce-a fost, ce n-a fost în capul meu, fapt e că atunci cînd zarva era în toi, m-am furișat în

magazia de lemne, am dat foc unui ghemotoc de hîrtie peste care am pus cîteva surcele și cînd au izbucnit flăcările, am fugit înapoi în casă, strigînd că arde magazia... M-am pripit și asta a fost și greșeala decisivă. Cînd tata a ieșit în curte, n-a zărit nici urmă de fum. Abia cînd a deschis magazia, a văzut cele cîteva surcele stingîndu-se de la sine. M-a privit lung, dar nu mi-a zis nimic. După cîteva ore însă m-a privit la fel și nu și-a luat ochii de pe mine pînă nu mi-au dat lacrimile. Atunci m-a întrebat la ce mi-au trebuit dulciurile și poamele.

În timp ce povestea, pe fața lui Popișteanu se întipărise o expresie care sugera mutra puștiului de altădată și Stoica își propuse să-i mai stîrnească amintirile, cu prima ocazie.

— Poate greșesc, urmă locotenentul și expresia feței redeveni cea obișnuită, dar presupun că sîntem aici tocmai pentru ca focul să aibă timp să se înteţească.

— Nu greșești de loc. Stoica își privi ceasul. Cred că putem să telefonăm la spital. Vrei s-o faci dumneata ?

Stoica achită nota de plată și aprinse o țigară, atent la propriile sale gesturi, mulțumit că nu exprimau nici o nervozitate. Cu aceeași mulțumire, peste cîteva minute constata că și Popișteanu își păstra calmul, și încă într-o asemenea măsură încît un al treilea nici nu s-ar fi gîndit că ceea ce aflase la telefon ar avea vreo importanță. Reluîndu-și locul la masă și observînd nota de plată nu spuse decît că și el renunțase la cea de a doua porție de saramură.

16

Prînzul se desfășura ca de obicei. Se serveau reciproc. Vorbeau rar despre lucruri fără importanță. Era cald și dintre cei șase nasturi ai halatului, ea nu se încheiase decît la trei. Un prînz calm, un prînz conjugal, un calm conjugal ca în reveriile triștilor meseni din birturile economice.

Dar la picioarele lui, sub masă, se tot mișca un cîine și toate bucatele aveau pentru el gust de cenușă...

17

Otrava, administrată în doze homeopatice, acționase lent, probabil în decurs de zece zile. Mai precis, o combinație originală de substanțe toxice obținute probabil din plante. Consumatoare de tranchilizante, Adela Marcu a apelat probabil la serviciile unui șarlatan care...

— Care pe dracu ! rosti Stoica cu glas tare, încheind astfel recapitularea mintală a așa-zisului raport care i se înmînase la spital. De trei ori *probabil :* cîte unul pentru fiecare frază ! Și considerații personale dovedind că cetățeanul acela chel, care mirosea a coniac, băuse de curînd, și nu în doze homeopatice.

Trecuse aproape o jumătate de oră de cînd ședea la biroul său, cu o foaie de hîrtie albă în față, pe care o ciocănea din cînd în cînd cu un creion. Fumase

și o țigară, a doua în ziua aceea. Vorbise cu Mara la telefon, dar aproape că nu-și mai amintea ce-și spuseseră. Vorbise la telefon și cu procuratura și își amintea cuvînt cu cuvînt dialogul oficial, în urma căruia își asumase toate riscurile inițiativei ; vocea moale de la capătul firului stîrnise în mintea căpitanului imaginea neîmbietoare a unui pahar cu limonadă uitat pe o masă, în plin soare. Acum, după ce încheiase recapitularea datelor autopsiei, lăsă creionul, își masă cu degetele mari tîmplele, apoi luă din nou creionul și începu să scrie. Întocmi o listă de nume, pe care o privi îndelung și reveni, adăugind niște semne: +, — și x ; + însemna suspect, — mai puțin suspect, iar x implicarea, într-un fel sau altul, în ambele crime. Stoica folosea noțiunea de *implicare* într-un sens foarte larg, extinzînd-o asupra majorității, dacă nu și a tuturor perscanelor care figurau în carnetul cu scoarțe negre. Odată îi explicase Marei :

— E ca și cu cercurile de pe suprafața unui lac atunci cînd arunci pietre. E așa, dar e și altfel, citeodată e chiar invers, totuși comparația nu-i rea, te ajută să înțelegi. Reține că numai pe lac mărimea cercurilor depinde de greutatea pietrei, de viteză, de înălțime și, probabil, și de alți factori, iar două pietre produc două serii de cercuri interferente. Numai pe lac, în condiții identice, lucrurile se petrec întotdeauna la fel. Firește, viața e ceva mai complicată. În viață există pietre care par mari și nu sînt, și invers, precum există mai multe serii de cercuri interferente produse de o singură piatră. Sarcina noastră e să deosebim adevărul de aparență. Pare complicat ? Și este complicat. Dar uite-așa se face că de

obicei îmi bat capul cu o mulțime de oameni, cu mai mulți decît este necesar.

Lista ieși lungă și plină de semne.

— Prostii ! zise Stoica recitind-o. Rupse de cîteva ori foaia, mototoli bucățile și le aruncă la coș. Apoi reîncepu să-și maseze tîmplele.

Popișteanu îl găsi cu o altă foaie de hîrtie în față, pe care își pusese creionul și-l învîrtea.

— În ordine ! făcu locotenentul care acum nu mai arăta ca un tînăr în vacanță, nedecis cum să-și petreacă timpul.

Părea obosit.

— Unde l-ai găsit ?

— La spital. În curte, lîngă morgă. Stătea pe o bancă.

— Și cum ați aranjat cu lucrurile ?

— Ne-am dus împreună, m-a ajutat la împachetat.

— A spus ceva ?

— N-a scos o vorbă.

— Mihalcea s-a întors ?

— Ne-am întors împreună. Trebuia să continue ?

Stoica nu-i răspunse. Întrebă :

— Și pînă la spital ?

— N-a mai fost nicăieri. S-a oprit numai la o tutungerie și la un bufet unde a băut un coniac în picioare.

— Și Angela Dinu ?

— E aici. Dar mai e cineva : doctorul Pavelescu.

— Aha ! Cheamă-l pe el. Pe ea roag-o să mai aștepte. Dă-i un ziar de azi, sau de cînd o fi, că tot n-o să-l citească.

— Inoportun ? întrebă doctorul, intrînd cu unul din zîmbetele sale.

— Aici nimeni nu-i inoportun, și de altfel îmi face plăcere să vă revăd.

— Plăcerea e reciprocă, îl asigură doctorul Pavelescu cu un zîmbet mai larg, așezîndu-se pe scaunul oferit de Popișteanu. N-o să vă răpesc decît cîteva minute. Dar am toate motivele să cred că o să vă intereseze, deși nu e în legătură cu întrevederea noastră anterioară. Are însă legătură cu prima noastră întîlnire, cu discuția de atunci. E o problemă care a început să mă preocupe și pe mine și, cu alt prilej, poate o să mai discutăm.

Dezinvoltura doctorului nu părea să-l mire pe Stoica. Aștepta cu o curiozitate care abia dacă depășea circumstanța.

— De fapt, chiar aș dori să discutăm, dar nu aici și nu acum, preciză în continuare doctorul, scoțînd din portofel o bucată de hîrtie tipărită, probabil o tăietură dintr-o revistă, pe care o puse pe birou. Asta e ce v-am adus.

Luînd hîrtia, Stoica citi următoarele : *„Trei cercetători de la Princeton University au demonstrat că, la fel ca foamea, setea sau comportamentul sexual, instinctul crimei își are sursa în chimia creierului, și anume în acțiunea acetilcolinei asupra unei zone bine delimitate a hipotalamusului. Ceea ce înseamnă că, folosind substanțe adecvate, se poate acționa asupra lui. Cei trei cercetători au reușit, deocamdată, să neutralizeze agresivitatea șobolanilor, și, în altă serie de experiențe, să transforme șoricei placizi în ucigași feroci“.*

Cînd lăsă hîrtia pe masă, îl auzi din nou pe doctor :

— După cum vedeți, teoria „semnului lui Cain“ nu este singulară. Și cred că mai sînt și altele care

vor să demonstreze același lucru, dar nu m-au interesat.

— Și acum vă interesează ? întrebă Stoica pe tonul unei simple constatări.

— Nu în mod cu totul special, însă mă interesează. Doctorul zîmbi ca și cum ar fi spus exact ceea ce știa că i-ar fi plăcut lui Stoica să audă, și, între timp, se ridică. Puteam să v-o trimit — continuă arătînd tăietura din revistă — prin soția dumneavoastră, dar cum știam c-am să mă duc la Mamaia...

— Vă rămîn îndatorat, spuse Stoica și-l petrecu pînă la ușă, ținîndu-l ușor de braț. Vă rămîn îndatorat, repetă el, și cred că o să vă caut destul de curînd.

Îi lăsă brațul și deschise ușa.

Pe fața doctorului plutea un zîmbet subțire, care nu părea să fie altceva decît un simplu semn de amabilitate.

În schimb, pe fața căpitanului, după ce închise ușa și se rezemă cu spatele de ea, nu era nici urmă de zîmbet. Popișteanu tocmai terminase de citit cele cîteva fraze și, cu tăietura din revistă în mînă, îl privea nedumerit.

— Ce-a fost asta ? întrebă el.

Stoica ridică din umeri.

— Bizari oameni ! mai zise Popișteanu.

— Mai mult sau mai puțin bizari, răspunse Stoica. Unii par bizari din cauza unghiului nostru de vedere. În orice caz, doctorul Pavelescu...

Telefonul îl întrerupse. Ascultînd ce i se spunea, căpitanul deveni atent și vădit interesat.

— Extraordinar ! exclamă el punînd receptorul în furcă. Și la privirea întrebătoare a lui Popișteanu,

zise : Mă refer la Panait, șeful laboratorului. Magistral lucrat !

Cîteva clipe, căpitanul reflectă în tăcere, trecînd de la admirația față de Panait, șeful laboratorului, la datele comunicate de acesta. Pe urmă, informîndu-l pe Popișteanu, începu să deseneze cercuri, dar nu la întîmplare, ci cu atenție deosebită pentru fiecare cerc.

— Adela Marcu, spuse el, folosea tot felul de produse cosmetice care, toate, proveneau de la un cabinet particular. Împreună cu acestea, dumneata ai împachetat — fiind ajutat de soțul ei, nu-i așa ? — trei soiuri de tranchilizante ; două, Napoton și Carbaxin, în ambalaje originale ; al treilea, Librium, din import, într-un flacon identic cu cele întrebuințate de cosmeticiană pentru un demachiant care nu-i altceva decît produsul de pe piață „Doina". Ați mai împachetat și două serii de pilule. Într-o cutiuță de plastic, similară cu cea pentru crema de zi, pilule de slăbit, iar în altă cutiuță de plastic, folosită de regulă pentru crema de noapte, pilulele care... în sfîrșit, otrava.

— Deci doctorul Marcu e scos din cauză.

— Nu te grăbi să tragi concluzii ! E puțin probabil ca doctorul să fi pus otrava în pachet știind despre ce este vorba. De altfel nici nu mă aștept ca el să fie făptașul, totuși e mai prudent să ne abținem de la concluzii. Vezi cercurile astea ? Stoica împinse hîrtia spre marginea biroului. Trei din ele sînt hașurate parțial ; cînd toate vor fi hașurate în întregime, atunci, abia atunci, vom trage concluziile. De fapt, ele se vor impune de la sine. Cercul acesta — Stoica îl indică cu creionul — o reprezintă pe

Angela Dinu. Și e, deocamdată, imaculat. Vrei s-o inviți ?

Popișteanu ieși fără să mai spună nimic. Potrivindu-și ținuta, Stoica se întreba cum își va face apariția actrița. O văzuse de cîteva ori jucînd, o reținuse, deși rolurile erau secundare, și auzise întîmplător că înainte de a se fi stabilit în Constanța, Angela Dinu jucase mai mult și în roluri mai mari.

Actrița își făcu apariția în așa fel încît puteai să te întrebi dacă nu cumva și-a propus să pară o femeie oarecare ; fără gesturi teatrale, fără exces de podoabe, fără dezinvoltura caracteristică celor obișnuiți cu scena ; arborase, dacă nu cumva era al ei, un aer modest, aproape timid, potrivit de altfel cu întreaga înfățișare care reclama acel atît de neplăcut femeilor „semne particulare n-are". E drept, din făptura ei destul de puțintică răzbătea ceva de pisică, una din acelea care te zgîrie cînd nici nu te aștepți. „Dar asta putea fi, își spuse Stoica, indicîndu-i scaunul din fața biroului, o impresie subiectivă."

Popișteanu se arăta consecvent în atitudinea mărturisită față de actrițe. După ce o însoțise ca un funcționar care nu-și face decît datoria, se duse la fereastră, unde rămase în picioare și privea afară, ștergîndu-și mîinile cu o batistă.

— Colegul meu, începu Stoica, v-a solicitat cîteva informații în legătură cu moartea avocatului Duma. Ne-am permis să vă invităm aici, pentru că lucrurile s-au complicat. S-a produs o nouă crimă.

Actrița tresări. Pe poșeta albă mîinile își schimbară poziția.

— Victima e Adela Marcu.

Actrița păli și scoase un strigăt, apoi, cu o mare uimire în privire, rosti în șoaptă numele Adelei. Popișteanu se întoarse cu fața la ea și o scrută cu ochii micșorați. Tăcerea se prelungi.

— Ați cunoscut-o bine ? întrebă Stoica.

— Eram prietene. Dar cînd, cînd s-a întîmplat !?

— Azi-dimineață.

— Azi-dimineață ! repetă ea mașinal, făcînd eforturi vizibile de a-și veni în fire și de a se obișnui cu vestea care încă i se părea de necrezut.

— Din cele spuse colegului meu, vorbi mai departe Stoica, deduc că, după părerea dumneavoastră, a fost o femeie remarcabilă.

— Da, cu totul remarcabilă.

— Cu ce ocazie v-ați cunoscut ?

— Avem prieteni comuni.

— Deci nu m-am înșelat...

— În ce privință nu v-ați înșelat ?

Mîinile actriței își schimbară din nou poziția pe poșetă.

— Nu ne-am înșelat asupra utilității unei discuții cu dumneavoastră, preciză el, mișcînd hîrtia de pe birou și legînd apoi două cercuri printr-o linie fermă, gest care atrase atît atenția actriței, cît și a lui Popișteanu, așa încît, cîteva clipe, toți trei rămaseră cu ochii pe foaia cu cercuri. Să fie vreo legătură între cele două crime ? Ce părere aveți ? o întrebă căpitanul Stoica, accentuînd tonul degajat al unui amfitrion amabil.

Ambele priviri părăsiră foaia cu cercuri și se îndreptară spre el. A lui Popișteanu, surprinsă, ca și cum întrebarea i s-ar fi părut nepotrivită ; a ei, la fel de surprinsă, era însoțită totuși de o destindere a

mîinilor. La mîinile ei se și uita Stoica, în așteptarea răspunsului.

— Nu știu ce să vă spun, îngăimă actrița.

— Înțeleg ! Abia ați aflat că prietena dumneavoastră a fost ucisă ; este firesc să vă vină greu să discutați despre asta la rece, totuși trebuie s-o faceți. Aș încerca să vă ajut. Există persoana care presupune că Duma și Adela Marcu erau în relații intime.

— Am... am auzit. Dar ea nu mi-a spus niciodată nimic.

— Vă vedeați des ?

— Destul de des.

— Și ultima oară cînd v-ați văzut ?

— Ultima oară ? Ultima oară ne-am văzut luni. Și azi e joi. Dumnezeule, cîte se pot întîmpla în cîteva zile...

— Eu vorbeam despre Duma.

Angela Dinu rămase o clipă cu gura întredeschisă.

— Despre Duma ?! Bine, dar...

— Nu vedeți legătura ?

Stoica se ridică, traversă camera, reveni lîngă birou, căută ceva într-un sertar, dar nu scoase nimic de acolo, închise sertarul, toate acestea calm, aproape alene, urmărit mereu de Popișteanu care se întreba ce avea să urmeze, fiind sigur că avea să urmeze ceva în genul unei mișcări spectaculoase la șah, pentru că pînă acum totul se petrecuse prea firesc, nefiresc de firesc, cam ca la interogatoriile formale cînd nu te aștepți la nici o surpriză ; ai nevoie de o declarație în plus și atîta tot. Stoica trase scaunul spre el, își sprijini coatele de spătar și uitîndu-se cînd la mîinile, cînd la fața actriței, vorbi liniștit :

— Şi totuşi legătura este evidentă. Faptul că victimele erau în relaţiile cunoscute, faptul că ambele crime s-au produs aproape una după alta şi, în sfîrşit, ceea ce vă priveşte şi pe dumneavoastră : faptul că aveau, potrivit expresiei pe care aţi folosit-o, mulţi prieteni comuni, că făceau parte cam din aceeaşi lume... Fraza rămase suspendată. Continuă pe acelaşi ton : Nu vreau să spun că persoanele din anturajul acesta comun ar fi mai mult sau mai puţin implicate, mai mult sau mai puţin suspecte, nu vreau să spun asta, dar, oricum, pînă la proba contrarie, pînă cînd lucrurile se vor limpezi...

„De ce atîtea ocolişuri ? se gîndea Popişteanu. De ce tocmai cu Angela Dinu procedează căpitanul cu atîtea menajamente ?“ Se obişnuise cu diversitatea modalităţilor adoptate de Stoica, în funcţie de cel interogat, îşi însuşise şi el metoda, totuşi, în cazul actriţei, se aşteptase la altceva, nu ştia la ce anume, dar la altceva, poate la un interogatoriu fulger, care să nu-i lase timp să-şi găsească masca.

— Ei bine, pînă atunci, urmă Stoica, ceea ce aşteptăm de la dumneavoastră este să ne spuneţi...

— Dar eu nu ştiu nimic, îl întrerupse femeia, nimic care v-ar putea interesa.

— Să vedem. Cînd aţi divorţat... Observînd cum mîinile se crispau pe poşetă, Stoica făcu o pauză. Duma vă promisese ceva ? Aţi sperat într-o căsătorie ?

— Nu-nţeleg...

— Ba înţelegeţi foarte bine ! Dacă vreţi să fiu şi mai clar...

— Nu mi-a promis nimic şi nici nu aşteptam promisiuni, se grăbi actriţa să vorbească. A fost pur şi simplu o greşeală. I se poate întîmpla oricui.

— Și v-ați mai întîlnit ?

— Întîmplător. Dar ruptura a rămas definitivă.

Stoica se așeză pe scaun, privi din nou cercurile și spuse :

— Vreau să vă pun o întrebare care s-ar putea să vi se pară cam bizară. Ați făcut vreodată cură de slăbire ?

Actrița nu-și ascunse contrarietatea ; totuși zîmbi :

— Dacă este necesar să știți și asta... Da, am făcut.

Și continuă să zîmbească, iar mîinile, pe poșeta albă, se odihneau.

— V-ați rezumat la un regim alimentar, sau ați luat și medicamente ?

Actrița dădu din umeri.

— Să știți că nu pun întrebări de prisos.

După felul cum îl privea, se putea presupune că Stoica o amuza ; probabil că o amuza efortul pe care-l făcea atacînd un asemenea subiect. Oricum, Popișteanu era mulțumit că putea să stea lîngă fereastră și nu pe scaunul din fața Angelei Dinu. Actrița nu era o femeie slabă, dar nici grasă nu era, în orice caz nu te făcea să crezi că are nevoie de o cură de slăbire și în oricare altă împrejurare întrebarea ar fi fost deplasată. Dar aici nu se purta o conversație de salon, întrebarea, firește, își avea tîlcul ei, pe care Popișteanu încerca, deocamdată fără succes, să-l întrezărească.

— S-a întîmplat să iau și medicamente, admise Angela Dinu.

— Le-ați procurat de la farmacie ?

— Dar de unde din altă parte ? Și ce importanță are asta ? Probabil că are, se corectă singură actrița, dacă mă întrebați. Mi le-a dat o cosmeticiană.

— Care se numește Iusuzoglu...

Actrița făcu ochii mari, mîinile, pe poșetă, i se agitară din nou.

— Cine v-a recomandat-o ?

— Duma.

Stoica se adresă lui Popișteanu :

— Dacă ești bun... Și întorcînd foaia cu cercuri, scrise pe ea cîteva cuvinte. Du-i, te rog, asta lui Panait la laborator.

Popișteanu luă hîrtia și ieși. Angela Dinu ceru permisiunea să-și aprindă o țigară. Stoica îi oferi una din pachetul său, apoi telefonă. Vorbi cu cineva care se afla în biroul colonelului și care îl informă că tovarășul colonel Serion plecase la Mangalia. Vorbi apoi cu garajul și prelungi convorbirea în mod artificial pînă la întoarcerea lui Popișteanu. Cu gesturile unui prestidigitator plictisit, acesta puse pe birou două cutiuțe de plastic. Pilulele se vedeau bine : albe într-una, galbene în cealaltă. Actrița le privi ca și cum s-ar fi așteptat să le vadă explodînd.

— Este vreo deosebire între acestea și acelea pe care vi le-a dat doamna Iusuzoglu ?

— Nu, cred că nu este nici o deosebire, răspunse actrița încet, continuînd să le privească.

— Nu sînteți sigură ?

— Ba da, sînt sigură.

— Vă mulțumesc !

Stoica îi aprinse o nouă țigară, rotocoalele de fum încălziră ambianța, cei doi se priveau prin fum, ai fi zis că un bărbat și o femeie se află undeva la o masă, într-o cafenea, mai ales că între timp se îndulcise și lumina.

— Totuși nu-nțeleg ! începu actrița. Doamna Iusuzoglu...

Stoica o opri cu un gest :

— Apropo de doamna Iusuzoglu ! V-aș ruga ca pînă mîine, să zicem pînă mîine la prînz, să nu comentați cele discutate aici.

— Știți... de fapt, nici nu-mi dau seama prea bine despre ce am discutat, zise actrița cu neprefăcută sau bine simulată inocență. M-ați întrebat despre Duma, despre Adela Marcu și pînă la urmă...

Stoica rîse :

— Am ajuns la doamna Iusuzoglu.

— Da, și vedeți... nu știu cum să vă spun... n-am impresia că ea se ocupă cu asemenea lucruri... Actrița aruncă o nouă privire, acum ceva mai liniștită, asupra celor două cutiuțe. Vreau să spun că n-o face decît foarte rar și după multe insistențe.

— O cunoașteți bine ?

— Destul de bine. Din cauza machiajului, tratamentul cosmetic, în cazul nostru, e absolut necesar.

— De ce preferați un cabinet particular ?

— Are autorizație.

— Nici nu mă îndoiesc. Dar de ce o preferați ?

— În primul rînd, pentru că e o cosmeticiană foarte bună. În al doilea rînd, știți, soțul ei lucrează în port, are posibilitatea să-i procure preparate străine. Presupun că nu e chiar legal ceea ce fac, dar nu-i o crimă...

— Nu-i o crimă, spuse și Stoica, jucîndu-se cu cele două cutiuțe. Se ridică. Deci am promisiunea dumneavoastră că pînă mîine la prînz...

— N-am să vorbesc cu nimeni. Se ridică și ea, își sprijini poșeta de birou, mîinile pe poșetă tremurau abia perceptibil. Am impresia că trăiesc ceva

ireal, zise ea. Adela... Își mușcă buzele. Mi-e imposibil să cred... Și de ce doamna Iusuzoglu ? Nu, nu-nțeleg nimic.

Stoica făcu un gest imprecis, care putea să însemne tot atît de bine că nici el nu-nțelegea mult mai mult, sau că, în ceea ce îl privea, era pe deplin edificat, în orice caz, că discuția se terminase și asta era situația, un gest care n-avu darul s-o lămurească pe Angela Dinu. Și cînd ea, cu o voce nesigură, spuse că într-o asemenea împrejurare nici nu știi ce să zici, nici nu știi ce să faci, Stoica repetă gestul. Recurse apoi la obișnuitele formule de politețe și-l rugă pe Popișteanu s-o conducă pînă la poartă. Rămas singur, răsuflă ușurat și începu să măsoare camera de la ușă la fereastră, de la fereastră la ușă, ca într-o sală de așteptare. Popișteanu reveni repede. Era surescitat și mulțumit că, în sfîrșit, putea și el să vorbească.

— Culmea ar fi ca tot Duma să fi procurat și chestiile astea !

— De ce ar fi culmea ? Prin contrast, căpitanul părea foarte liniștit.

Deschise încet un sertar, și tot atît de încet așeză înăuntru cele două cutii.

— Și spune — se întoarse spre Popișteanu — se pare că ești lămurit pe deplin.

Fie că nu sesizase ironia din glasul lui Stoica, fie că arzînd de nerăbdare să-și expună punctul de vedere o accepta, Popișteanu nu-și stăvili elanul :

— Un adevărat tur de forță ! Duma a fost asasinat sîmbătă, Adela Marcu este asasinată joi. Și totuși criminalul e Duma ! Pentru că otrava și-a făcut efectul lent... Ce mai ! Îmi scot pălăria !

Stoica îl privea amuzat.

— Ai terminat ?

— Sînteţi modest, asta e !

— Bine, bine, dar pînă una alta, fă-mă şi pe mine să pricep un lucru. Aceleaşi pastile le-a folosit, după cum a mărturisit, şi Angela Dinu, ori Angela Dinu e vie şi nevătămată.

— Da, dar numai pastilele acestea conţin otravă.

— Exact. Pastilele galbene.

— Deci...

— Deci... ce ? Escrocul sentimental nu-şi extermina amantele. Cel puţin pînă la Adela Marcu n-a făcut-o.

— Omul a evoluat...

— Morţii nu se disculpă. Poţi să le arunci toate păcatele lumii în spate.

— Şi dacă doamna Iusuzoglu o să declare că i-a vîndut lui pastilele ?

— Atunci vom deduce că tot el a introdus otrava! Cum ? Cu seringa ? Sau le-a schimbat ? Deocamdată nimeni nu ne-a spus că-l pasiona chimia. Japonia era pasiunea lui. Şi pălăriile. Dar dacă pastilele cu otravă erau gata preparate ?

— Aici e aici.

— Da, aici e aici.

— Atunci această Iusuzoglu... mai făcu Popişteanu o încercare.

— Ea sau altcineva, zise Stoica.

Popişteanu arăta ca o minge dezumflată.

— Cu alte cuvinte, batem pasul pe loc ! constată el cu amărăciune.

— Crezi ? În orice caz, pentru ziua de azi ne-ajunge.

Ieşi din mare în dreptul barului „Melody". Afară era mai rece decît în apă, răcoare de-a binelea, totuşi se şterse numai pe faţă, cu mîinile ; îi făcea bine răcoarea după canicula de peste zi, era reconfortantă şi deconectantă baia asta de aer proaspăt şi sărat, pe care o prelungi aşezîndu-se pe cadranul de piatră al unui ceas solar. Şi liniştea îi făcea bine. Mamaia trepida acum în ritmul orchestrelor. Zeii se travestiseră, ca în fiecare seară, în nişte băieţi veseli, care torturau instrumentele muzicale, lumea se îngrămădea pe ringurile de dans, neîncăpătoare oricît de mari ar fi fost, ca plutele naufragiaţilor. Pe plajă nu rămăsese nimeni, pînă şi îndrăgostiţii preferau să li se cînte despre lună decît s-o privească, rotundă şi încă portocalie. Şi Stoica lăsa liniştea să-i pătrundă în creier ca pe o apă curată şi rece. Şezu astfel vreo jumătate de ceas.

Cînd trecu pe lîngă salonul de la parterul barului, cineva îl strigă. Nu recunoscu vocea. Celălalt insistă. Îl descoperi la singura masă scoasă afară, în penumbră. Era Şarcu, cu nevastă-sa.

— Ce mică-i lumea ! constată bucuros avocatul, ridicîndu-se de la masă. Vă rog să mă iertaţi că v-am oprit, dar nu păreaţi grăbit ! Mi-aş îngădui să vă invit la un şpriţ.

După o scurtă ezitare, Stoica acceptă invitaţia. Verva avocatului înlesni trecerea minutelor convenţionale, mai ales că o seconda şi verva chelnerului care considera de datoria lui să verifice personal calitatea băuturilor.

— Cînd v-am zărit, discutam despre imprevizibil. Nevastă-mea ar prefera o viață lină. În ce mă privește, fără o doză bună de imprevizibil, viața mi s-ar părea insuportabilă. Dumneavoastră ce părere aveți ?

Stoica nu ajunse să-și formuleze părerea, cînd avocatul, volubil, obișnuit să vorbească în numele altora, spuse ca și cum ar fi auzit răspunsul :

— Evident, ar fi insuportabilă. Cine s-ar fi gîndit azi-dimineață că o să ne întîlnim aici ? Desigur, exemplul e minor. Mai exact, ar fi minor dacă n-ați fi exact persoana pe care doream s-o văd. Dar nu e numai dorința mea la mijloc, ci și interesul dumneavoastră. Altfel nu îndrăzneam să vă opresc, nu-mi place să răpesc timpul nimănui și cu atît mai puțin al unui om supraocupat, ca dumneavoastră. Sînt convins că nu veți regreta această întîlnire. Așteptăm pe cineva pe care v-ar fi util să-l cunoașteți chiar și într-o împrejurare extraprofesională. Ghiciți cine urmează să vină !

Stoica tăcea. Nu curiozitatea îi fusese stîrnită în primul rînd ; curiozitatea era la el un atribut permanent. Avocatul îl intrigase, ca scamatoriile cărora nu reușești să le dai de rost îl intrigase. Impresiile de dimineață se sedimentaseră, și dominantă rămase impresia că Șarcu era, în ciuda aparenței de complexitate și pitoresc, o colecție de cusururi avocățești, poate și de calități, dar calitățile avocățești nu-l interesau pe Stoica. Înțelegînd, după cîteva clipe lungi, că e lăsat să vorbească, revăzu în gînd lista pe care o rupsese și aruncă la întîmplare :

— Marius Antoniu.

Pe fruntea lui Șarcu cutele verticale luară brusc locul celor orizontale.

— Bine, dar nu văd... nu-nțeleg... de unde și pînă unde...

Era prima oară cînd nu-l auzea pe avocat vorbind fluent; aproape că se bîlbîia. Și nu se grăbi să-l ajute. Îi oferi un foc doamnei Șarcu, care își netezea o țigară, puse cutia de chibrituri pe masă, lîngă tabachera cu țigări de foi, aceleași țigări de foi de format redus și aceeași brichetă roșie cunoscută din timpul vizitei matinale la avocat, apoi spuse fără nici un fel de sublinieri :

— Deci am ghicit.

Ca și cum ar fi fost cît se poate de normal să ghicească.

— Ați ghicit ! Acesta e cuvîntul.

— O spuneți pe un ton din care ar reieși că a fost o simplă coincidență. Dar — și aici Stoica rîse în sine — s-ar putea ca împrejurarea de față să nu fie întru totul extraprofesională...

Șarcu îl asculta cu expresia omului care așteaptă să-i spui că ai glumit. Stoica însă nu-i făcu pe plac. Dimpotrivă.

— ...deși probabilitatea ar părea inexplicabilă. Știu însă că aveți o slăbiciune pentru inexplicabil, chiar și pentru cel real, nu doar aparent. Atunci de ce vă mirați ?

Șarcu încercă să rîdă. Stoica se adresă soției avocatului :

— Vă rog să mă iertați ! Discuția noastră...

— Pe mine să mă iertați, îl întrerupse ea. Sînt puțin cam obosită. Și adăugă pe neașteptate : Știți, domnule Stoica, că aveți în soțul meu un admirator ?

— Nu ne cunoaștem decît... începu el pe un ton de scuză, dar ea îl întrerupse din nou :

— De puțin timp, știu. Și totuși toată ziua mi-a vorbit despre dumneavoastră.

— Adevărul e că am fler, mă pricep la oameni, își regăsi verva avocatul. I-am spus nevestei mele că mi-ar place să vă întîlnesc ca adversar, dar cum amîndoi avem cam același drum...

— Mă supraapreciați ! se apără Stoica. De altfel, știți bine că eu depind de toate rigorile meseriei, pe cînd dumneavoastră... Își bău șprițul și rămase cu mîna pe pahar. Dumneavoastră aveți, de pildă, posibilitatea să vă întîlniți în particular cu unul sau cu altul, așa cum vă întîlniți aici cu domnul Antoniu...

— Sînt gata ca în limitele acestei posibilități să vă ofer șanse egale.

— Vă mulțumesc, dar cred că n-o să fructific aceste șanse.

— În ce sens o spuneți ? Credeți că asemenea întîlniri n-ar fi compatibile cu...

— Nu m-am gîndit la asta, îl întrerupse Stoica. Ezită un moment înainte de a continua. Pur și simplu, n-ar mai avea rost.

— Cum așa ? Ați avansat atît de mult ? Numai în cîteva ore ?!

Apariția ospătarului cu șprițurile îl scuti pe Stoica de un răspuns formal.

— De fapt, de ce m-aș mira ? se corectă avocatul. Imprevizibilul !

Își ridică palma desfăcută ca și cum ar fi ținut un obiect de preț.

— Sau... n-aduce anul ce aduce ceasul, traduse prozaic Stoica. Nu-i așa ?

— Întocmai, aprobă avocatul. Ca să vezi, draga mea, se întoarse el spre nevastă-sa, și eu care eram sigur că o să mă ocup de dosarul lui Bobu abia după vacanță. Dar sper să nu-mi ia prea mult timp. Știți, ținu el să-l informeze pe Stoica, ne-am decis și noi să apelăm la serviciile O.N.T.-ului. Facem o excursie în Italia. Eu nu sînt omul jumătăților de măsură ; nevastă-mea însă m-a convins că tot e mai bine cu O.N.T.-ul decît de loc.

— Și nu-i așa ? întrebă doamna Șarcu într-un fel care arăta că încă nu era sigură de acceptarea punctului ei de vedere. Spuneți și dumneavoastră, domnule Stoica, dacă n-am dreptate ! Soțul meu susține că asta îi amintește de excursiile școlare. Nu zic nu, dar pînă cînd o să avem posibilitatea să călătorim pe cont propriu...

Stoica asculta glasul doamnei Șarcu prea puțin atent la vorbele ei, suficient însă ca să nu înțeleagă de ce femeia se întunecă la față. Înțelese în clipele următoare.

— Săraca Adela ! Și ea, la fel, spunea să mai așteptăm...

— E vorba de o prietenă a nevestei mele, care a murit pe neașteptate, îl lămuri avocatul pe Stoica.

— Da, cu totul pe neașteptate, întări doamna Șarcu.

— Probabil c-a făcut un infarct, opină soțul.

— Nu cred că suferea de inimă. N-ar fi suportat plaja dacă suferea de inimă.

— Nu mi-ai spus tu că-n ultimele zile n-a mai venit la plajă ?

— E adevărat, în ultimele zile n-a mai venit. Spunea că o doare capul. Dar Marcu și-ar fi dat seama dacă era ceva grav. Doamna Șarcu oftă. Toate astea nu mai au nici o importanță...

— Moartea... începu avocatul, ridicîndu-și mîna, dar binedispusul chelner îl întrerupse și mîna îi căzu pe masă ca o pasăre bolnavă. Trebuie să pice și Antoniu, zise el mai tîrziu, cu ochii pe ceas.

— Bun vin ! constată Stoica, golindu-și paharul. Și se ridică.

— Cum ? Plecați ? Avocatul părea foarte surprins.

— Aș rămîne bucuros, dar sînt așteptat.

— Mi-e teamă că v-ați plictisit cu noi, spuse doamna Șarcu.

— Dimpotrivă ! Mi-a făcut plăcere să vă revăd. Scaunul era greu. Nu se lăsa ușor manevrat ca celălalt, de la birou. Regret, domnule Șarcu, că nu pot fructifica șansa pe care mi-o oferiți.

Se despărțiră, cum se spune în cronicile diplomatice, cordial. Avocatul îl urmări cu o privire contrariată. Doamna Șarcu își aprinse singură o țigară, cu gesturi nervoase, fără s-o mai netezească.

Pe o alee sinuoasă, îngustă, mărginită de arbuști, inginerul Marius Antoniu, la braț cu o blondă foarte parfumată, fiind în afara unui con de lumină, nu putea fi văzut. În schimb, îl văzu bine pe Stoica și tresări.

— Ce s-a-ntîmplat, dragă ?

Vocea blondei, în ciuda parfumului, se asocia în mintea căpitanului cu florile artificiale, din material plastic, care îl indispuneau întotdeauna. Își continuă drumul în tăcere.

Căpitanul Stoica și locotenentul Popișteanu se aflau în apartamentul soților Iusuzoglu de aproximativ un sfert de oră ; un apartament de trei camere, la primul etaj al unui bloc-turn din Tomis Nord, aproape de Mamaia. Soții Iusuzoglu nu aveau copii, locuiau acolo numai ei doi. Se mutaseră de curînd și prilejul fusese folosit pentru o primenire radicală : mobilă nouă, mochete noi, perdele noi, lămpi noi ; chiar și cărțile, într-o bibliotecă nouă, păreau noi. Obiectele se mențineau într-o stare neutră, personalitatea locatarilor nu se răsfrînsese încă asupra lor. Nici vaza de cristal din mijlocul mesei rotunde, care lucea ca o oglindă, nu se însuflețise. Florile proaspete aveau ceva din încremenirea florilor artificiale, ca și cum și-ar fi oprit respirația. Lîngă vază, o listă de nume scrise cu cerneală roșie, probabil lista clienților. Și autorizația. Nu i-o ceruse nimeni. Se vede însă că doamna Iusuzoglu pregătise totul în urma telefonului dat de căpitanul Stoica și se tot aștepta să le vadă cercetate, cel puțin asta deduceai din felul cum le privea, ca un elev care — scos la tablă pentru a dezlega o problemă — vrea să atragă atenția profesorului asupra caietului cu probleme rezolvate acasă. Cei doi continuau să nu le dea nici o atenție, ignorînd și cafelele apărute între timp, în dreptul fiecăruia, ignorînd, de asemenea, camera către care ușa era larg deschisă, evident, cabinetul.

Înfățișarea doamnei Iusuzoglu o încadra în categoria femeilor comparate, de obicei, cu păpușile de porțelan : un porțelan cu totul și cu totul intact, care,

impecabil ca o mostră, părea ostentativ — *Folosiți cu încredere produsele mele și veți arăta ca mine !* — iar impresia pe care o producea nu era dintre cele mai plăcute. Porțelanul n-avea nici o fisură, dar pentru că știai despre ce era vorba — și era vorba de faptul că doamna Iusuzoglu nu se mai afla la prima tinerețe — te așteptai ca porțelanul să plesnească dintr-o clipă în alta. Într-un cuvînt, fața doamnei Iusuzoglu părea a fi însăși masca — reclamă a propriului ei cabinet de cosmetică.

Pentru că Stoica nu renunțase la întrebările generale privind ocupația cosmeticienei, o făcuse pesemne să creadă că rostul vizitei se limita la verificarea legalității cabinetului particular, mai ales că, din spusele ei, se aștepta la așa ceva, nu era prima oară cînd își vedea periclitată situația, deși — poate să se convingă oricine — autorizația expira abia peste cîteva luni. Ei, da, înțelegea și singură, o obținuse într-o conjunctură anumită, cînd cabinetele cooperativei abia se încropeau, acum fiecare atelier de coafură, din cele mari firește, e prevăzut cu un cabinet de cosmetică. I s-a propus și ei să lucreze într-unul din ele și ar fi mai rentabil, dar ea s-a obișnuit așa, pur și simplu s-a obișnuit, și nu vede ce e rău în asta ; la urma urmei plătește un impozit destul de substanțial, foarte substanțial ; statul nu pierde nimic, ba, dimpotrivă, impozitul e fix, clientela variază ; sînt perioade cînd nu-i mai rămîne nimic, sau aproape nimic, de aia n-ar fi exclus să lichideze ; soțul ei mereu o sfătuiește să renunțe la cabinet ; soțul ei cîștigă suficient pentru amîndoi, dar acesta nu-i un punct de vedere, în nici un caz punctul ei de vedere, fiindcă îi place să muncească, cosmetica o pasionează, clientele sînt mulțumite ; lista cliente-

lor, după cum se vede, nu-i prea lungă, dar ea nici n-ar vrea să aibă mai multe ; nu banii o interesează în primul rînd, ci...

„Ala-bala-portocala, ala-bala-portocala" o secondă, în gînd, Popişteanu. O invizibilă cască de oţel îi strîngea capul. Dormise prost. Se visase la morgă, unde cineva cotrobăia în el ca într-un motor de automobil. Voia să strige că e o eroare, el nu murise cu adevărat, dar nu izbutea să articuleze nici un cuvînt. Cînd, în sfîrşit, începu să vadă, o văzu pe Adela Marcu în halat alb, plină de sînge, aplecată asupra lui, cu un bisturiu în mînă. Se trezise lac de sudoare pe la cinci, şi nu mai putu adormi.

Stoica, în schimb, dormise bine. Sprițul băut la Mamaia acționase ca un sedativ. Dar renunțase şi el la ultima oră de somn, pusese ceasul să sune cu o oră mai devreme, ca să-şi pregătească în liniște raportul de dimineață. Căpitanul Popescu îl ascultase cu satisfacţia suporterului care îşi vede favoritul în formă bună. Şi ceilalţi se arătaseră încrezători, nu ridicase nimeni nici o obiecţie importantă.

În încheiere, colonelul Serion se declarase de acord cu felul în care el, Stoica, acţionase ; legătura între cele două asasinate i se părea plauzibilă, proba materială pe care o reprezentau pilulele, şi mai ales informaţiile obţinute de la Angela Dinu dovedeau că cercetarea s-a înscris pe o cale promiţătoare. Între patru ochi, înainte de a pleca la Mangalia, colonelul îşi exprimase din nou regretul că nu are posibilitatea să se ocupe mai îndeaproape de acest caz. Experimentatul criminalist se urcase în maşină cu aerul unui fotbalist trimis pe banca rezervelor înaintea meciului decisiv. Stoica nu se îndoia că de data asta colonelul Serion îi ghicise o bună parte din gîndurile

pe care raportul n-avusese nici cum și nici de ce să le cuprindă.

— Folosiți, presupun, o întrerupse el pe doamna Iusuzoglu, preparatele dumneavoastră.

— Da. Așa se obișnuiește. Clientele au anumite preferințe.

— Se întîmplă să apeleze la dumneavoastră și pentru altfel de preparate ?

— Ce vreți să spuneți ?

— Mă gîndesc la unele medicamente străine. Cred că se obișnuiește și asta.

Masca de porțelan rămînea mereu imobilă. Era, probabil, modalitatea optimă de a amîna apariția ridurilor. Nimic nu anima mușchii feței ; numai ochii își schimbau expresia.

— Vă închipuiți că fac speculă cu medicamente ?

— Nu-mi închipui nimic. V-am întrebat doar. Deci n-ați procurat niciodată medicamente...

— Ca să fiu sinceră...

— E de dorit să fiți sinceră.

— S-a întîmplat să fac unele mici servicii... Dar absolut dezinteresat.

— Mai concret. Ce fel de medicamente erau ?

— Nici nu erau, de fapt, medicamente. Vitamine, calciu... Cu totul ocazional, am făcut rost odată de niște aspirine Bayer.

— Tot așa, ocazional, ați făcut rost și de niște pilule de slăbit ?

O scurtă contractare a maxilarelor, o trecătoare dilatare a pupilelor, masca însă rămînea impasibilă.

— Nu știu, nu-mi amintesc. Și nu-nțeleg...

— O să înțelegeți imediat !

Scoțînd din buzunar cele două cutiuțe, Stoica le puse pe masă.

Doamna Iusuzoglu nu le aruncă decît o singură privire şi dădu din umeri.

— Adineauri v-aţi propus să fiţi sinceră. Ar fi bine să perseveraţi. E în interesul dumneavoastră.

— Bine, dar vă rog să credeţi că eu...

— Ce să cred, doamnă ? E inutil să vă mai prefaceţi. Dacă lucrurile n-ar fi ieşit la iveală... Dar au ieşit. Şi ştiţi cel puţin tot atît de bine ca şi noi despre ce e vorba. Ceea ce nu ştim încă este cauza care v-a împins la crimă.

Un *a* scurt, aspirat, o fisură — în sfîrşit — în masca de porţelan, între sprîncene, un gest cu mîna, ca de apărare, toate în acelaşi timp...

— Deci vă ascult ! zise Stoica, deşi vedea că doamna Iusuzoglu nu era în stare să vorbească. Atitudinea ei trăda dezorientare şi teamă. Vă ascult ! insistă el, ciocănind masa cu degetul mijlociu în ritmul metronomului.

— Dumneavoastră glumiţi... Despre ce fel de crimă e vorba ? Se uită de la unul la altul, îşi duse mîna la gît, încercînd să desfacă o eşarfă inexistentă şi iar se uită de la unul la altul. Apoi îngăimă : Nu ştiu nimic. Şi adăugă disperată : Vă jur că nu ştiu nimic !

Stoica o privea ca şi cum n-ar fi auzit-o, continuîndu-şi ciocănitul.

— Vă rog să mă credeţi... Nu ştiu despre ce vorbiţi.

Ciocăniturile se înteţiră.

— Am să vă spun tot, am să vă spun tot ce ştiu, dar vă jur încă o dată... Cosmeticiana nu duse fraza pînă la capăt. Privirea i se adună pe cele două cutiuţe. Cine v-a spus că le are de la mine, v-a minţit.

— Continuaţi !

— Cine v-a spus că le are de la mine ?

— N-are importanță cine ne-a spus. Important e faptul că provin de la dumneavoastră. În privința asta nu încape nici o îndoială. Recunoașteți că dumneavoastră le-ați procurat ?

— Recunosc. Cuvîntul fu scos cu cleștele. Dar persoana căreia i le-am dat...

— Știm. Avocatul Duma a murit. Repet, nu așteptăm de la dumneavoastră decît o confirmare.

Fisura dintre sprîncene se adînci. Apărură altele două la colțurile gurii.

— Duma era prieten cu soțul meu. M-a rugat, a insistat... Pentru altcineva n-aș fi riscat. Ce vreți să vă mai spun ?

— S-a întîmplat de multe ori ?

— De vreo patru-cinci ori. Da, exact de cinci ori. M-a asigurat că n-o să mai știe nimeni. Nu-nțeleg cum a putut Duma...

— Nu cred că a fost indiscret. Dar să nu ne îndepărtăm de subiect. Știați pentru cine erau ?

— Nu. Preferam să nu știu.

— Pe astea cînd i le-ați dat ?

— Acum vreo trei săptămîni.

— Și tot nu știați cine urma să le folosească ?

— Nu, nu știam.

— Acuma însă ați aflat...

— N-am aflat nimic. Cum puteam să aflu ?

— Să admitem că Radu Duma nu v-a spus numele femeii. Dar ieri, cînd ați auzit că Adela Marcu a murit, n-ați făcut nici o legătură ?

Porțelanul continua să plesnească.

— Vreți să spuneți că Adela Marcu...

— Exact ! Asta vreau să spun. Faptul că n-ați știut cine o să folosească pilulele galbene nu schimbă nimic, nu vă micșorează vina.

— Pilulele galbene!? Bine, dar e absurd. Nu mai înțeleg nimic. Care e vina mea?

— Nu le-ați preparat dumneavoastră?

— Ba da, eu le-am preparat. Pilulele galbene. Pilulele albe le-am cumpărat de la un marinar străin, care m-a asigurat că sînt inofensive. Și chiar dacă n-ar fi fost, din așa ceva nu se moare. Pe Adela Marcu am cunoscut-o foarte puțin, printr-o clientă de-a mea. Duma nu mi-a vorbit niciodată despre ea. Dumneavoastră spuneți că pilulele le-a luat pentru ea. Știu că am greșit, știu că sînt vinovată, dar ce legătură am eu cu moartea ei?

— Să revenim la pilulele galbene, și anume la această ultimă cutie pe care i-ați vîndut-o lui Duma. Vă atrag atenția că laboratorul nostru a stabilit cu precizie conținutul lor. Ceea ce facem acum, o mai spun o dată, e o simplă formalitate. Am vrea să auzim și de la dumneavoastră ce ați pus în ele.

Masca suferi o schimbare neașteptată. Doamna Iusuzoglu rîdea. Porțelanul se colorase în roz.

— Ce-am pus în ele? Antinevralgic!

Stoica schimbă o privire cu Popișteanu. Expresia locotenentului fu suficientă ca să-și dea seama că auzise bine. Și, neîndoielnic, cosmeticienei nu-i ardea de glume. Ceva îi spunea că pășeau pe drumuri paralele, fiecare cu adevărul său, valabile amîndouă, deși în totală opoziție.

— Și totuși pilulele astea nu conțin antinevralgic, ci otrava cu care a fost omorită Adela Marcu. Păstrați-vă calmul! Pînă la proba contrarie, aș vrea să cred că dumneavoastră ați făcut pilulele din antinevralgice. Dar faptul trebuie dovedit.

— Dacă doriți, le înghit chiar acum pe toate.

Şi cosmeticiana întinse mîna spre cutiuţa cu pilulele galbene.

— Nu v-aş sfătui s-o faceţi. Dovada, obţinută în felul acesta, nu v-ar mai servi la nimic. Răspundeţi-mi mai întîi la o întrebare. De ce toată povestea asta cu antinevralgicele ?

— Ca să complicăm lucrurile. A fost ideea soţului meu. Spunea că pe client trebuie să-l impresionezi...

— Şi le-aţi complicat...

Stoica îşi privi mîinile fără să le vadă. Încerca să-şi adune gîndurile şi să le limpezească. Ca prin ape tulburi întrevăzu, pe rînd, chipuri nedesluşite. Unul era al lui Duma, singurul cunoscut. Altul, al lui Iusuzoglu, omul cu ideea nefastă, omul care putea să fie vinovat, după cum putea să fie şi nevinovat. Cel de-al treilea şi cel mai stăruitor era un chip fără identitate, sau mai exact, cu identitatea oricăruia din cei trecuţi pe lista ruptă într-un moment de neputincioasă iritare. Asta în cazul cînd, indiferent de semnul alăturat, + — sau ×, figurase pe listă... Labirintul se dovedea tot mai întortocheat şi, în ciuda unui optimism trecător, calea aleasă putea fi a unui cerc închis. Cu cîteva minute în urmă, lumina întrezărită se înteţise ; se înteţise ca să se stingă. Îşi ridică privirea şi o opri pe cutiuţa cu pilule galbene.

— Deci i le-aţi dat lui Duma acum trei săptămîni...

— Cam aşa, cam acum trei săptămîni. Dar pot să vă spun data exactă. Şi dădu să se ridice.

— Nu, nu-i nevoie ! o opri Stoica. E sigur că n-a mai aflat nimeni de ele ?

— Absolut sigur.

— Am impresia că ceva a rămas neclar pentru dumneavoastră. Aici nu e vorba numai de speculă cu medicamente. Eu n-am glumit cînd v-am spus că

pilulele galbene conțin otravă. Deci una din două: ori le-ați preparat dumneavoastră așa cum sînt acum, ori cineva le-a înlocuit. E singura alternativă. Dumneavoastră afirmați că le-ați preparat, ca de obicei, din antinevralgice. Și mai afirmați că în afară de soțul dumneavoastră și de Duma, altcineva nu știa de ele. Atunci ?

— Soțul meu...

Intonația și gestul arătau limpede ce voia să spună cosmeticiana despre soțul ei.

Stoica se ridică și, înconjurînd masa, se apropie de ușa cabinetului. Privi cîteva clipe încăperea destul de strîmtă, unde clientele doamnei Iusuzoglu se înverșunau, cu sau fără rost, după cum frumusețea lor era reală sau închipuită, să-și întoarcă fața, la propriu și la figurat, de la efectele timpului, cum te-ai feri de praful stîrnit de o mașină, sau cel puțin să întîrzie aceste efecte și cît de cît să le micșoreze ; o înverșunare tristă uneori, ridicolă alteori, foarte rar atingîndu-și scopul, dar și atunci pentru puțină vreme, o înverșunare întotdeauna dramatică în esență, neplăcută bărbaților, neplăcută și femeilor foarte tinere, care, la suprafața lucrurilor, nu văd decît fețe unsuroase, creme și loțiuni, comprese și pudre. Întorcîndu-se, luă cutiuțele și le cîntări în palmă. Pentru așa ceva e nevoie de oarecari ustensile. Cine ar apela la un laborator ca să-i facă pilule cu otravă ? Puse cutiuțele în buzunar.

— Ar trebui să vă reținem, doamnă Iusuzoglu. V-ați rezumat la simple afirmații. Cu totul insuficiente pentru a vă disculpa. Dar chiar și eliminîndu-se intenția criminală, rămîn celelalte, destule... Nu văd o altă circumstanță atenuantă în afară de o contribuție concretă la identificarea criminalului. Își șterse

mîinile cu batista. Deocamdată, n-o să vă reținem. Nu-i vorba de o favoare. Vreau totuși să vă ofer o șansă, mai exact spus, un răgaz. Ca să recapitulați lucrurile, să reflectați și să vă decideți! O să vă telefonăm noi. Dar așteptăm și telefonul dumneavoastră în caz că vă decideți mai repede.

Luă, în sfîrșit, lista clientelor.

— Le-ați trecut pe toate aici?

Cosmeticiana confirmă, dînd din cap.

Porțelanul își pierduse strălucirea. În lumina becului din vestibul masca părea de var.

20

Se făcea că era într-un mare magazin de pălării, dacă se putea numi magazin spațiul acela nedeterminat, închis cu pereți de oglindă care multiplicau la nesfîrșit tot ce se afla între ei. Un lanț fără capăt de manechine în costume de baie trecea prin fața lui și fiecare manechin purta o pălărie bărbătească, îmbiindu-l să aleagă. La început, manechinele erau niște fete drăguțe, ușor de confundat între ele, care se mulțumeau să-i zîmbească, prezentînd pălăria cu aceleași gesturi: întîi dînd-o pe spate, apoi trăgînd-o pe frunte și punînd-o pe-o ureche. Pălării obișnuite, în culori pastelate. La picioarele lui, pe jumătate culcată pe o rogojină japoneză „tatami". Olguța îi întindea o pălărie galbenă ca lămîia. Cineva, în spate, începu să rîdă. Se întoarse. Din oglinzi, din toate oglinzile, îl privea celălalt... Îl privea fără să-l vadă.

Ochii treceau prin el ca prin sticlă. Acum înțelese că nu lui, ci celuilalt îi întindea Olguța pălăria galbenă ca lămîia. Pe el însuși nu-l reflecta nici o oglindă, ca și cum nu s-ar fi aflat acolo. Numai celălalt era în oglinzi. Privirea Olguței, și ea, trecea prin el ca prin sticlă, întîlnindu-se cu privirea celuilalt. Lumina roșie se înteți, toate oglinzile se sparseră dintr-o dată și se văzu pe o plajă cu pietre mari, inundată de soare. Pe jos, urme de cîini. Nu se zărea nici un cîine, dar el îi simțea pe aproape, pîndindu-l.

21

Ca în coșmarul omului obsedat de cîini, se perindară și prin fața lui Stoica, dar aievea, cîteva femei, clientele doamnei Iusuzoglu, între care unele erau chiar manechinele din visul cu pălării.

Figura și Florica Barbu pe listă : ultima.

— M-a dus o prietenă. Zicea s-o facem și noi odată pe cucoanele. Bani aruncați ! N-oi fi eu cucoană, da' nici n-am de ce să-mi repar fațada. Cine-i slută, slută rămîne, poate să se dea și c-un butoi de cremă.

Pîlulele, albe sau galbene, le vedea pentru prima oară. Auzise de medicamente care se iau ca să slăbești, dar ea, slavă Domnului, n-a avut niciodată nevoie de așa ceva. Nu, nici prin casă nu le-a văzut. Cine să le aducă și pentru ce ?

Roșcată, grăsuță, sfioasă ca o școlăriță de altădată, Agata Niculescu, dactilografă la tribunal, văzînd cele

două cutiuțe transparente, își duse mîna la gură și recunoscu tot. Dar ea e mulțumită așa cum e, n-are impresia că e prea grasă. Ca dovadă, cutiuțele erau neatinse. Le avea acasă. Stoica o reținu cam o oră, cît i-a trebuit lui Mihalcea să aducă pilulele și lui Panait să le facă analiza. Pilulele galbene conțineau antinevralgic.

Corina Duma — prima pe lista cosmeticienei — declară că văzuse odată la soțul ei mai multe cutiuțe cu astfel de pilule, albe și galbene, dar nu le dăduse nici o importanță. Ea, personal, era sănătoasă, și nu lua nici un fel de medicamente. Nu, de la doamna Iusuzoglu n-a cumpărat decît cremă, o cremă vitaminizată cu adaos de cetaceu, dacă asta are vreo importanță. Profesoara de filosofie se interesă de mersul cercetărilor și își exprimă speranța că atunci cînd se vor încheia, domnul căpitan va accepta o invitație la un cocteil în patru, cea de-a patra persoană, soția domnului căpitan, fiind colegă cu doctorul Pavelescu, ceea ce, nu-i așa, simplifică lucrurile... Ea n-ar fi îndrăznit să-l invite, sau nu încă, însă doctorul Pavelescu i-a spus că e o idee excelentă, ar fi un cocteil deosebit de agreabil... E atît de greu să aduni patru oameni care au ce să-și spună... Profitînd de intrarea plutonierului major Mihalcea, Stoica nu zise nici da, nici nu. Apoi, după plecarea Corinei Duma, se uită aproape un minut la nasturii cămășii lui Mihalcea, fără ca să-și dea seama la ce se uita.

Cinci femei părăsiră biroul lui Stoica, neînțelegînd prea bine de ce fuseseră chemate. N-auziseră niciodată de avocatul Duma ; pe doamna Iusuzoglu o frecventau pentru că era pricepută și nu cumpăra-

seră de la ea nici măcar produse cosmetice, cu atît mai puțin medicamente.

Sanda Bejan, chimistă la uzina de superfosfați, păru, ca și celelalte cinci, picată din lună și dădu cam aceleași răspunsuri. Dar cînd Stoica puse pe birou cutiuțele transparente, chimista reacționă ca la vederea unui pistol încărcat îndreptat spre ea și, bîlbîindu-se, reveni asupra declarației, mărturisind că se folosise de respectivele preparate ca să-i facă pe plac mătușii la care stătea ; mătușa o tot bătea la cap că e prea grasă, ea, personal, nu avea impresia asta. Ce se întîmplă însă ? De ce a fost chemată ?

Pe soția lui Șarcu, clientă și ea a doamnei Iusuzoglu, Stoica o primi după o interminabilă discuție cu soțul ei care nu înțelegea despre ce era vorba, deși repeta mereu *înțeleg, înțeleg,* adăugînd totuși de fiecare dată cîte un *dar.* Și nu se știe cum, ajunse la concluzia că toată chestiunea se rezuma la o evaziune fiscală. „Înțeleg, rigorile serviciului, dar timpul unui criminalist..." Stoica nu-l contrazise, lăsîndu-se compătimit.

Mihalcea tocmai mormăia niște considerații nu prea binevoitoare despre femei, cînd — înghițindu-și ultimul cuvînt — se grăbi să-și aranjeze ținuta ; apăruse doamna Șarcu. Declară că este cu totul și cu totul surprinsă, în ciuda teoriilor bărbatului ei despre neprevăzut. Își pusese o sumedenie de întrebări în legătură cu această invitație, pentru că era convinsă că nu avocatul, ci ea avea dreptate : domnul Stoica n-ar fi deranjat-o pentru un fleac. Probabil că s-a întîmplat ceva. Dar ce s-a întîmplat ? Ea nu știe nimic. Doamna Iusuzoglu — s-a amintit numele doamnei Iusuzoglu, nu ? — e o femeie foarte, foarte corectă. O cunoaște de mulți ani și niciodată... Ac-

ceptă ţigara, oferindu-i lui Stoica posibilitatea să intervină fără a fi nepoliticos cu soţia unui criminalist amator. Da, l-a cunoscut personal pe avocatul Duma ; fiind coleg cu soţul ei era şi normal să-l cunoască. Ce părere îşi făcuse despre el ? E greu de spus. Pe cei morţi nu se cuvine să-i vorbeşti de rău... Şi totuşi ce s-a întîmplat ? Cu ce i-ar putea fi de folos domnului Stoica ?

În profesia lui Stoica n-au ce căuta prejudecăţile, nici antipatiile sau simpatiile n-au ce căuta. Îi părea bine, spuse, că doamna Şarcu părea familiarizată cu problemele juridice, asta îl scutea de precizări penibile. Rutina cercetării, cum ar spune domnul Şarcu, îl obliga să ia cîte o declaraţie de la toate clientele cosmeticienei, pentru că — aici scoase cutiuţele care nu produseră nici o impresie asupra doamnei Şarcu — iată şi dovada, cosmeticiana şi-a extins aria preocupărilor, preparînd şi furnizînd medicamente. Impasibilă, doamna Şarcu aştepta urmarea. Şi la urmă, exprimîndu-şi îndoiala că doamna Şarcu ar fi auzit ceva despre această îndeletnicire a cosmeticienei, dar... Vorbind, observă că Mihalcea privea dezaprobator formele pline, puse în evidenţă de croiala îndrăzneaţă a unei rochii galbene şi, observînd lucrul acesta, se gîndi că trecuse cu uşurinţă peste impasibilitatea doamnei Şarcu ; trebuia să însemne ceva această impasibilitate : abia afirmase că doamna Iusuzoglu era foarte, foarte corectă. Nu-i plăcea, nu-i plăcuse de la bun început faptul că femeia din faţa lui era una şi aceeaşi cu interlocutoarea de la taverna „Melody". Şi ea îi răspunse ca şi cum i-ar fi ghicit gîndurile. Nu i se întîmpla prima oară cînd îşi dădea seama că era o naivă, o credulă irremediabilă şi că bărbatul ei are dreptate cînd îi re-

proșează tendința de a vedea la oameni numai calități, sau, în primul rînd, calitățile. Chiar și acum, cînd e sigură că domnul Stoica știe ce spune și se întemeiază pe probe neîndoielnice, ea tot ar fi înclinată să ia apărarea doamnei Iusuzoglu. Evident, n-a auzit niciodată despre această îndeletnicire a cosmeticienei.

„Pot, deci, să conchid, că dumneavoastră personal nu v-ați procurat niciodată vreun medicament de la doamna Iusuzoglu ?"

Scosese și cutiuțele între timp, le așezase la vedere, dar interlocutoarei nu-i produseră nici un fel de impresie.

„Asta e de la sine înțeles", i-a răspuns foarte degajat soția avocatului.

„Apropo... apropo de Duma..." Și Stoica avu senzația că pășește pe un teren alunecos. „Se pare că Duma înlesnea specula, se pare că, uneori, fusese un fel de intermediar."

„Nu-i de mirare. De la Duma te puteai aștepta la orice." Răspunsul venise prompt, fără ezitări. Și totuși... Să fi fost și altceva decît curiozitatea, foarte firească de altfel ? Și totuși, după o pauză, l-a întrebat : „Vreți să-mi explicați ?"

„Ce să vă explic ?"

„Așa după cum ați spus și dumneavoastră, sînt oarecum familiarizată cu problemele juridice. O soție, nu-i așa, e normal să fie la curent cu preocupările soțului. Ei bine, nu văd legătura."

„Legătura ?"

„Ați făcut o legătură între moartea lui Duma și specula cu medicamente a doamnei Iusuzoglu."

„Am făcut eu această legătură ?"

Nu era de mirare că întrebarea a surprins-o. Cu sprîncenele ridicate, aştepta parcă să mai audă ceva. Stoica n-o lăsă să aştepte.

„Printre medicamentele cosmeticienei erau şi nişte pilule de slăbit...“

„Înţeleg... Înţeleg că trebuia să înţeleg ceva, dar, ca să fiu sinceră, nu înţeleg nimic. Sau...“

Se oprise, părînd că-şi caută cuvintele. Scoase o batistă din poşetă şi îşi tamponă încet nasul şi tîmplele.

„Sau ?“

„Nu, nimic. Mă gîndeam doar că aţi vrea să ştiţi dacă nu cumva am cumpărat de la doamna Iusuzoglu pilulele cărora se pare că le acordaţi o atenţie specială, vorbesc despre pilulele de slăbit, şi că m-am jenat să admit că fac cură de slăbire. Ce-i drept, nu mă aşteptam să discut cu dumneavoastră asemenea probleme, dar odată ce m-aţi invitat aici, pot să vă spun că fac parte din femeile pe care nu le preocupă silueta. Există şi asemenea femei. Deci...“

Şi doamna Şarcu surîse, considerînd în mod vădit că surîsul ei făcea inutilă orice altă întrebare ; surîsul şi rochia galbenă, croită anume ca să-i pună în evidenţă formele pline...

Mai trecură şi alte femei prin biroul lui Stoica, lista fu epuizată, se confirma faptul că doamna Iusuzoglu preparase pilulele galbene din antinevralgice în trei cazuri verificate, „beneficiarele“ fiind Angela Dinu, Agata Niculescu şi Sanda Bejan. Apoi se presupunea că în împrejurări similare se mai aflase o femeie care fie că nu se număra printre clientele cosmeticienei, fie că făcuse o declaraţie falsă. În sfîrşit, se impunea ipoteza că, în cazul Adelei Marcu, cineva, avînd şi mijloacele şi cunoştinţele necesare,

schimbase pilulele galbene. Ipoteza nu excludea posibilitatea ca doamna Iusuzoglu să fi pus ea însăși otrava, de la bun început.

Ea sau soțul ei. Gîndurile se poticneau, refuzînd neverosimilul. Labirintul. Din nou labirintul...

Cineva se oprise pe culoar, în fața ușii. Ezita să intre.

22

— Nu știam ce să fac : să intru, să nu intru...

— Și de ce această ezitare ?

Căpitanul Popescu rise scurt ; de fapt, tot rîsul lui se reduse la un singur *ha*. Sub braț avea o poșetă. „Pe căldura asta, o poșetă sau un elefant, mi-e totuna", își spuse în gînd Stoica, încercînd să agite aerul cu palma.

— L-am întîlnit în capul scărilor pe plutonierul major Mihalcea. Zicea că ești în transă.

— Asta-i traducerea ta, nu-s vorbele lui, nu-i încap în gură.

Căpitanul Popescu nu-i răspunse și se așeză pe scaunul din fața biroului.

— Femeile alea... Multe au mai fost ! Ca la Sfîntul Anton.

— De ce ca la Sfîntul Anton ? A, da ! Am uitat că frecventezi biserica catolică. Dacă vrei să-mi spui că mi-am pierdut vremea, nu te mai osteni.

— O știi și singur ?

— Nu de asta, dar e prea cald ca să-ți explic.

— De ce nu te duci acasă ?
— Pentru că mîine e sîmbătă.
— Da, e un motiv destul de serios...
— Pentru mine este.
— Nici nu mă îndoiesc. Ia stai ! Sîmbătă, sîmbătă... Înțeleg.
— Dacă înțelegi, e perfect.
— Șapte ! Șapte ! Șapte ! Infinitul. Numărul armoniilor transcendentale, al revelațiilor, al geniului artistic...
— Ce-i aiureala asta ?
— Aiureală ? Nicidecum. E vorba de o teorie a numerelor, pe care orice magician o știe pe dinafară.
— Da, în cazul acesta, nu-i o aiureală. Te rog să mă ierți...
— Rîzi, rîzi, dar nu uita că la baza medicinii a stat cîndva magia. Și n-ai observat în basme o predilecție pentru anumite numere ? Stai să vezi...
— Lasă, altă dată...
— Te complaci în ignoranță ca boțivul în...
— Ascultă, Popescule !
— Eu ascult, tu n-asculți ! Cînd e s-auzi ceva nou, ciulește-ți urechile, nu „lasă, altă dată"... Orga nu te interesează, romanele polițiste nu te interesează, nici cura de slăbire, nefiind gras, nu te-a interesat... Ei, da, privirea asta de acum nu-mi displace. E, în sfîrșit, o privire de intelectual... Doi ochi : două semne de întrebare. Observă bine ! Întotdeauna vei descoperi în ochii ignorantului, ca și în cei ai semidoctului, cîte un foarte distinct și satisfăcut semn de exclamare. El știe tot și nu mai vrea să afle nimic. Aude, de pildă, un cuvînt pe care nu l-a mai auzit. Nu-l interesează, își vede de treabă. Sau îi cade sub ochi,

pe o listă, un nume, să zicem Pia Corbu. N-o cunoaște, nu-l interesează.

— Pia Corbu ? !

— O clipă ! La biroul unui sectorist s-a adus o poșetă găsită pe plajă. Un ruj, o batistă, ceva mărunțiș, un dermatograf, mă rog, chestii din astea. Plajă fac mii și mii de femei, se pierd zeci de poșete. Da, dar există și un căpitan Popescu la postul său de observație, unde de fapt nu l-a pus nimeni și care are onoarea să fie coleg cu un distins criminalist.

— Dă-mi poșeta.

— Dar ai, domnule, puțintică răbdare ! Se poate ? Și nu te mai uita la ea, că n-ai să vezi nimic deosebit. O poșetă oarecare. Unde am rămas ? Da, la distinsul coleg. Un om metodic, așa cum și trebuie să fie un criminalist. Popescu îi ascultă rapoartele cu încîntare, parcă ar fi la cinema, și chestiunea cu pilulele galbene îl obsedează. Acum două ore, în biroul unui sectorist, se uita la obiectele pierdute, dar se gîndea tot la pilulele galbene. Nici nu și-a dat seama cînd a deschis o poșetă. Înăuntru, printre altele, un plic cu pilule verzi. Mîna, automat, a trecut la altă poșetă. Nimic, adică nici un fel de pilule. A treia poșetă, a patra și... surpriză !

— Isprăvește cu ironiile și dă-mi poșeta.

— Grăbit mai ești... Dacă și Popescu ar fi fost tot atît de grăbit, nu stătea să-și piardă vremea cu poșetele, nici dacă înainte, cînd colegul i-a arătat lista, nu reținea nici un nume. Surpriza trebuie s-o și meriți.

— Nu vreau să-ți diminuez meritul, totuși cred că nu te îndoiești că oricum aș fi stat de vorbă cu Pia Corbu.

— Da, dar sper că nu i-ai fi umblat în poşetă... Eşti un ingrat ! Acum îmi explic eu de ce suporterii iartă atîtea vedetelor... Ascultă ! Pilulele galbene conţin antinevralgic. Le-a analizat laborantul Panait. Poftim şi poşeta ! Presupun că preferi să i-o înmînezi personal proprietarei. De altfel, e jos la poartă. Aşteaptă să fie chemată. Mi-am zis că nu strică să aştepte puţin.

— Popescule...

— ?

— Popescule, ai să-mi spui şi mie teoria aia, pe care orice magician o ştie pe dinafară ?

— Depinde. Şi căpitanul Popescu o porni încet spre uşă. Cu mîna pe clanţă, se opri. Sper că n-ai să mă acuzi de imixtiune în treburile tale dacă am să-ţi atrag atenţia asupra agendei din poşetă. E acolo un număr de telefon, pe care nu mă îndoiesc că l-ai fi observat şi singur, deşi atîtea femei chestionate l-ar fi obosit şi pe Sfîntul Anton.

Înaltă, subţire, blondă, cu ochi albaştri, visători, Pia Corbu fusese probabil comparată — cînd, potrivit modei, purtase părul lung — cu o salcie plîngătoare ; acum, cu părul tăiat băieţeşte, e de presupus că stîrnea în mintea amatorilor de comparaţii imaginea unei căprioare. Stoica, prin excelenţă amator de comparaţii, nu se gîndi nici la sălcii, nici la căprioare, fiindcă, încercînd să asocieze silueta Piei Corbu cu posibilitatea unei cure de slăbire, nu şi-o putea închipui decît anemiată în ultimul grad, pe un pat de spital, cu aparatul de perfuzie alături. Şi totuşi nu era exclus ca şi ea să fi îngurgitat pilulele cosmeticienei. Nu se putea obişnui cu gîndul că moda stabileşte nu numai lungimea fustei, ci şi linia corpului, ba şi dimensiunile unor părţi ale sale, totuşi ştia că

așa este și că, de pildă, bustul *se poartă* cînd mare, cînd mic, ca și cum s-ar putea schimba odată cu jacheta. Știa, de asemenea, că există femei care nu ezită să se supună unor complicate intervenții chirurgicale numai să fie în pas cu moda. Mara îi povestise despre o pacientă de-a ei, studentă, care, ca să slăbească, făcuse o cură de oțet. Rezultatul: o insomnie cumplită, noapte de noapte, rezistentă la orice medicație. Cu asemenea gînduri o studia pe tînăra din fața lui, în timpul cît aceasta își controla poșeta.

— Nu lipsește nimic?

— Nimic.

— Ați fi preferat să n-o găsim, nu-i așa?

După ce discutase cu atîtea femei, alesese aproape fără voie, sătul de întortocheate introduceri, întrebarea directă, dar o făcuse și datorită instinctului care îi dicta să renunțe la menajamente.

— De ce? Sprîncenele ridicate așteptau un răspuns care întîrzia. O fracțiune de secundă în ochii albaștri pîlpîi o luminiță. Apoi sprîncenele coborîră.

Stoica prelungi tăcerea și fu mulțumit să constate că domnișoara Pia dădea primele semne de nesiguranță Dar constatarea, bazată pe o schimbare de mimică și aerul defensiv care o însoțea, se dovedi eronată.

— Ciudate lucruri se mai petrec aici! Cred că mă luați drept alta. Acum, dumneavoastră... Dimineață a fost altcineva, care mi-a pus tot felul de întrebări...

Tonul fusese aproape insolent. Stoica rămase nemișcat și nu spuse nimic.

— Mă luați drept alta, evident. Eu n-am nici o legătură cu... Lăsă fraza neterminată, dar Stoica nu se arătă amator să presupună restul.

— Cu ce n-aveți nici o legătură ?

— Cu... cu cele ce se întîmplă aici.

— Aici se întîmplă multe. La ce anume vă referiți ?

— Nu mă refer la nimic. Dumneavoastră...

— De ce nu vă duceți ideea pînă la capăt ?

— Prefer să-mi puneți întrebări.

— Nu intenționez să vă supun unui interogatoriu. Și nici colegul meu n-a avut intenția asta. V-a cerut niște relații. Faptul că ați fost în măsură să i le dați ar fi suficient să înțelegeți de ce v-a deranjat. I-ați spus cîteva lucruri care meritau osteneala.

— Nu i-am spus nimic deosebit.

— Ceea ce știu e că l-ați ajutat să-și facă o imagine destul de clară despre soții Duma. Se pare că i-ați cunoscut bine pe amîndoi.

— Mai mult pe ea.

— O femeie interesantă...

— Foarte interesantă !

— Și destul de pitoresc cercul ei de prieteni...

— Nu-i cunosc decît pe cîțiva.

— Și Duma ? Ați spus despre el că era un bărbat ca toți bărbații.

— Da ? Poate.

— Și ați mai spus că pe doamna Duma ați cunoscut-o prin el.

— Nu-i adevărat !

— Cred că-i un amănunt lipsit de importanță. Sau nu-i așa ?

— Nu înțeleg ce urmăriți.

— Chiar nu-nțelegeți ? Cînd am presupus că ați fi preferat să nu găsim poșeta, m-am gîndit la un număr de telefon, pe care în agenda dumneavoastră l-ați trecut la litera T, deși tot atît de bine puteați

să-l treceți la litera D sau chiar R. Continuă cu, sau continuați dumneavoastră?

Pia Corbu tăcea, își plimba privirea pe suprafața biroului și tăcea; tresări ușor cînd îl văzu ridicîndu-se, dar rămase mută. Trecînd spre mijlocul încăperii, căpitanul Stoica se uită o clipă la umerii ei, umerii unei femei lipsite de apărare, apoi se întrebă dacă nu cumva proceda ca un trăgător la țintă pe întuneric. Cîmpul de cercetare lărgindu-se de la o zi la alta, lucrurile, în ciuda confirmării unor ipoteze inițiale, în loc să se simplifice, se complicau. Pe lista cu cercuri alte cercuri nu mai încăpeau și chiar dacă ar fi încăput, toate gravitau în jurul punctului de plecare. Numărul persoanelor detectate creștea, dosarul se îngroșa, datele esențiale însă rămîneau cam aceleași. Se întîmplă uneori ca, pornind de la un asasinat, să te pomenești descoperind o seamă de infracțiuni mai mult sau mai puțin grave, fără legătură cu asasinatul, dar îngreunînd descoperirea criminalului, pentru că ești tentat să ici o altă infracțiune drept un început de indiciu. Stîrnindu-se un soi de învolburare printre oamenii care au sau își închipuie că au, sau despre care criminalistul presupune că ar avea vreo legătură cu crima — deci fie cu victima, fie cu criminalul, fie cu amîndoi — cîteodată acorzi o importanță exagerată unor fapte care nu fac altceva decît să înmulțească numărul copacilor din cauza cărora nu se vede pădurea. Știi toate acestea și totuși e greu să reziști, acumulezi și acumulezi ca morarul din poveste, care din cauza sacilor cu făină nu mai poate ieși din moară. Însăși regula cercetării îți impune să aduni cît mai multe date, dar se întîmplă să fie prea multe și te derutează. Ca la o răscruce cu zeci de drumuri. Chiar dacă nu-ți

pierdea poşeta, Pia Corbu tot aici ar fi ajuns, însă el, Stoica, n-ar fi avut de unde să ştie că femeia îşi notase acel număr de telefon, cel de-al doilea argument pentru menţinerea ei pe lista suspecţilor. „Hazardul!" ar fi înclinat să spună cineva, însă acum era un hazard în uniformă de sectorist... Şi cu perspicacitatea lui Popescu...

Primul argument se contura abia acum, după ivirea celui de-al doilea. La început nu fusese decît o mică ciudăţenie, care, ca orice ciudăţenie, mică sau mare, îi atrăsese atenţia şi, potrivit obiceiului, o înscrise în memoria infailibilă a caietului cu scoarţe negre, sub forma unei întrebări : *Ce caută litera P pe suportul unui bibelou japonez?* Era vorba de păsărica multicoloră din apartamentul soţilor Marcu, pe suportul căreia, nici cît o monedă de cinci bani, litera se vedea clar şi nu părea adăugată de altcineva. Un P albastru pe un fond galben, iar lacul albastru, aceeaşi calitate de lac, se vedea şi pe bibelou. Întrebarea rămăsese fără răspuns sau primise mai multe răspunsuri, ceea ce era acelaşi lucru. Oricum, dacă în primul moment Stoica nu se îndoise de originalitatea bibeloului, spunîndu-şi că o pasiune reală nu se satisface cu surogate, acum, luînd cunoştinţă de numărul de telefon din agenda Piei Corbu, era înclinat să nu mai vadă ciudăţenia în faptul că un artizan japonez nu se foloseşte pentru iniţiala sa de caracterele japoneze. Femeia din faţa lui îşi risipise şi talentul şi dragostea...

— O să continui eu. Indiferent pe cine aţi cunoscut mai întîi, pe avocatul Duma sau pe soţia lui, aţi lăsat să se înţeleagă că simpatia dumneavoastră se îndrepta spre ea. Duma nu era pentru dumneavoastră decît

soțul prietenei, iar ei trăind așa cum trăiau, nu l-ați întîlnit decît ocazional acasă la ei. Sau greșesc ?

— Ba nu, nu greșiți.

— Perfect !

Reveni la birou, trase scaunul, dar nu se așeză. Știind că-i îndreptase atenția asupra numărului de telefon, femeia încerca probabil să dezlege șarada cu cele trei inițiale sau poate că o și dezlegase și își pregătea răspunsul ; era momentul să treacă la cealaltă șaradă, cu o singură inițială.

— Deci, cum s-ar zice, continuă căpitanul Stoica, relații neutre. Și ca și cum ar fi reflectat asupra justeței concluziei : Dar lucrurile nu stau așa. Mă întreb de ce nu spuneți adevărul ? De ce nu spuneți adevărul ?

— Adevărul despre ce ?

— Despre dumneavoastră și Duma.

— Dar v-am spus...

— Să vorbim limpede. Ceea ce mi-ați spus sau ceea ce ați lăsat să se înțeleagă nu reprezintă adevărul, nu, nici pe departe nu reprezintă adevărul.

Pia Corbu făcu un gest de enervare.

— Am fost chemată aici să mi se restituie poșeta.

— Puteți pleca, nu vă reține nimeni ! O să vă trimit o invitație pentru mîine dimineață, după cum și intenționam de altfel. Dar pentru că a intervenit povestea asta cu poșeta, mi-am spus că n-are rost să pierdeți o plajă. Nu mai aveți multe zile de stat aici.

— Asta o știți de la gazda mea. Dacă și informațiile celelalte sînt la fel de exacte, nu m-aș mira să-mi atribuiți cine știe ce grozăvii... Adevărul e că mai rămîn aici. Dar nu la aceeași gazdă. Am găsit o

cameră mai aproape de mare. Deci și dumneavoastră vi se întîmplă să vă înșelați...

— Și încă de cîte ori! Rîzînd, Stoica dădu de mai multe ori din cap, parcă nemulțumit să constate că i se întîmpla să se înșele. Dar rostul unor asemenea discuții tocmai acesta este : să evităm erorile, să le corectăm. Să vă dau un exemplu. Fiind informat că faceți tot felul de obiecte de artizanat, am crezut că vă inspirați din arta noastră populară... Este o informație întrucîtva eronată, pentru că dumneavoastră vă inspirați și din folclorul altor popoare... Un asemenea obiect, un obiect de artă, l-am admirat personal nu de mult.

— Nu știu despre ce vorbiți.

— Persoana care mi l-a arătat mi-a spus că este o imitație, urmă Stoica fără să ia în seamă întreruperea, dar pînă cînd nu m-am convins singur, n-am crezut. Foarte frumos lucrat.

— Mulțumesc, însă tot nu știu despre ce vorbiți.

— Înseamnă că ați făcut mai multe asemenea obiecte care au ajuns aici. Îmi închipui că este, că a fost adică, un cadou, și încă unul foarte nimerit. Radu Duma avea o mare slăbiciune pentru bibelouri japoneze.

— Iarăși Duma! făcu Pia Corbu cu tonul victimei unui pisălog.

— Da, iarăși Duma. Ați lucrat pentru el în manieră japoneză o pasăre, o păsărică multicoloră. Și n-ați omis inițiala prenumelui. Se pare că e ceva obișnuit la dumneavoastră să folosiți inițiale. Telefonul lui Duma l-ați trecut la T, la T de la tribunal. Era și normal să nu-l căutați acasă.

A trage la țintă pe întuneric... Sau a scădea cu bună știință șansele de a nimeri ținta... Colonelul

Serion spusese că îl caracterizează satisfacția reușitei în condițiile unei șanse minime. Și totuși numai el, Stoica, știa cu cîtă neplăcere recurgea, în cursul anchetelor, la asemenea tatonări, ca și cum ar fi verificat încărcătura armei apăsînd pe trăgaci. Dar se întîmpla să n-aibă încotro. Se întîmpla destul de des să n-aibă încotro...

— Și dacă ar fi așa ? Toate acestea nu mă privesc decît pe mine.

Acum putea să se așeze. Reușise.

— În măsura în care *toate acestea* n-au nici o legătură cu cele ce se întîmplă aici. După cum vedeți, ne-am întors de unde am plecat. Repet, n-am intenția să vă supun unui interogatoriu, cel puțin nu în momentul de față. Depinde numai de dumneavoastră dacă vom ajunge sau nu la un interogatoriu, nu aștept decît o simplă declarație.

— Și ce anume vreți să declar ?

— Adevărul despre relațiile dumneavoastră cu Radu Duma. Asta trebuie să declarați !

Privirea Piei Corbu rătăci din nou cîteva clipe pe suprafața biroului, ajunse pe creionul lui Stoica și se opri acolo. Mîinile, una peste alta, stăteau inerte pe poșetă.

— L-am cunoscut pe Duma acum doi ani. În tren l-am cunoscut. În drum spre Constanța. Nu m-a mințit. Mi-a spus că este căsătorit, dar că trăiește ca un celibatar și că nu intenționează să divorțeze pentru că n-are de gînd să se mai însoare. Mi-a spus că e un om resemnat și plictisit și că nu mai așteaptă nimic de la viață. Pia Corbu vorbea cu pauze mari, măsurînd cu ochii lungimea creionului de pe birou, de la un capăt la altul, de mai multe ori. M-a între-

bat unde am de gînd să mă opresc. I-am spus. A doua zi m-a căutat. Nu eram acasă. Mi-a lăsat un bilet. Ne-am întîlnit la Mamaia. A fost o plimbare scurtă. Pentru că din fericire — și o să înțelegeți imediat de ce a fost așa — urma să mă întîlnesc cu o actriță de aici, poate ați văzut-o jucînd, Angela Dinu. În aceeași seară am cunoscut-o pe Corina. Întîmplător. Cu totul întîmplător. La teatru. De fapt, după un spectacol. O așteptam amîndouă, fără să ne cunoaștem, pe Angela Dinu. Prin Angela Dinu am cunoscut-o. Nu mă așteptam, și a fost ca un fel de șoc. M-a invitat la ea chiar în seara aceea. Era o situație penibilă, totuși m-am dus. El, Duma, nu era acasă. Și, treptat, am început să mă simt bine. Datorită Corinei, bineînțeles. N-a lipsit mult să-i spun cum i-am cumpărat soțul, atît de mult mi-a plăcut. Pe urmă ne-am revăzut. Ea nu vorbea niciodată despre soțul ei, ca și cum nici n-ar fi existat. Nu sufera din cauza lui ; pur și simplu îl ignora. Pentru că o admiram pe Corina, îmi dădeam seama că nu ea greșise ; concluzia ei, îmi dădeam seama, se întemeia pe ceva foarte clar și foarte precis. Corina e o femeie deosebită, foarte deosebită, nu știu dacă m-ați înțeles.

— Și pe el l-ați mai întîlnit ?

— M-a căutat de mai multe ori. I-am spus cum stau lucrurile și i-am cerut să-și înceteze vizitele. De altfel, între noi nu fusese nimic care să-i justifice insistența. Avea reacții nefirești. Niciodată nu știai la ce trebuie să te aștepți. Cînd între noi totul s-a terminat... Da, abia atunci am înțeles că Radu Duma nu era decît un farsor. Reacțiile imprevizibile erau calculate, făceau parte din metodă.

Privirea Piei Corbu părăsi creionul, căută altceva, se opri pe mîna lui Stoica, el își retrase mîna fără

să vrea, privirea albastră rămînînd pe locul de pe birou unde fusese mîna.

Cu tunsoarea ei băiețească, cu umerii ei înguști, așa cum stătea aplecată, femeia nu-l mai irita, ca la început.

— Numele acesta, Adela Marcu, vă spune ceva?

— Am cunoscut-o la Corina. Am auzit că a murit.

— De la cine ați auzit?

— De la mai multă lume.

— A murit otrăvită.

— S-a sinucis?

— Nu, nu cred că s-a sinucis.

— Atunci...

— Pasărea... știți, păsărica aceea... a ajuns la ea, se afla la ea.

Inițial, îi trecuse prin minte să înceapă de aici, de la păsărica exotică, se gîndise chiar la o relație directă Pia Corbu-Adela Marcu, cu sau fără amestecul lui Duma, neexcluzînd eventualitatea unui cadou sau a unei vînzări directe; n-ar fi fost nimic deosebit și n-ar fi dovedit nimic, la urma urmei Pia Corbu din asta trăia, asta era meseria ei. Se răzgîndise atît din cauza manierei japoneze, cît și a convingerii că instigatorul nu fusese o femeie, sau în nici un caz o femeie din București, pentru că n-ar fi avut temei să se bizuie în asemenea măsură pe Bobu, pe acceptarea și pe tăcerea lui Bobu. Dar ori de unde ar fi început, singura mărturisire la care se putea aștepta era cea pe care o obținuse. Urmărindu-i reacțiile, aproape insesizabile, vădind o nepăsare care putea fi reală — singura mai accentuată, cînd pomenise de pasăre, n-a constat decît într-un rictus de dispreț la adresa lui Duma, la ingratitudinea acestuia — se pomeni construind ipo-

teze noi, care însă, din păcate, nu făceau decît să reflecte inconsistența ipotezelor existente. Ambele asasinate te duceau cu gîndul la un creier care nu părea să se adăpostească în căpșorul blond... Atunci ce căuta? De ce o mai reținea? Femeia spusese ce avusese de spus. El obținuse o declarație în plus, vizînd profilul moral al lui Duma, suficient de conturat și așa. Și totuși? Și totuși Pia Corbu îi solicita încă atenția, ca un pion din garda regelui, cum ar fi spus colonelul Serion. Otrava, și încă ascunsă în niște pilule de slăbit, era de bună seamă cu totul compatibilă cu creatoarea acelui bibelou în stil japonez...

— Probabil că i-a dat-o Corina. Eu i-am făcut-o cadou Corinei, crezînd că astfel de lucruri o pasionează pe ea, nu m-am gîndit nici o clipă la soțul ei, așa cum, nu știu de ce, ați presupus dumneavoastră.

— Bine, domnișoară, acum v-aș ruga să vă uitați la pilulele astea. Nu cumva le-ați mai văzut? Nu, nu vă grăbiți!

— Odată ce... Odată ce știți ce conține poșeta...

— Deci ați avut și dumneavoastră tot așa... două feluri? De unde le-ați cumpărat?

— Dar nu-i vorba decît de un medicament pentru slăbit, nu înțeleg de ce v-ar interesa. Să zicem că pastilele le am de la Radu Duma. Asta ar încurca teribil lucrurile, nu-i așa? Și totuși nu văd de ce nu v-aș spune adevărul. De la el le am. Pentru o prietenă din București. Dar am luat și eu cîteva.

Stoica era înclinat să-i spună: „Mă faceți să rîd. Ultimul lucru de care ați avea nevoie e o cură de slăbire".

— Mai aveți ceva de adăugat?

— Nu.

— Atunci nu vă rămîne decît să rezumați în scris ceea ce mi-ați declarat. Adică : „L-am cunoscut pe avocatul Radu Duma...“ Mă rog... și nu uitați datele.

— La ce v-ar servi o asemenea declarație ?

— Să admitem că e o simplă formalitate. Dar țineți seama că dosarul în care va fi inclusă e dosarul unei crime.

— Bine, dar asta înseamnă...

Stoica nu-i răspunse. Căută într-un sertar și scoase o fotografie.

— Îl cunoașteți pe tînărul acesta ?

— Nu-l cunosc.

— Nu l-ați văzut niciodată ?

— Nu, niciodată !

23

Rîpa se căsca la picioarele sale în nenumărate nuanțe de verde, după soiul buruienilor crescute în voie. Jos, plaja cu pietre mari, între care, cu ani în urmă, cîte unii se încumetau să facă nudism. Fuseseră și ei acolo, de cîteva ori fuseseră. El i-a smuls mărturisirea într-una din zilele acelea, într-una din zilele și nopțile acelea, cînd nu și-a găsit liniștea pînă ce n-a aflat tot, tot ce se putea mărturisi și chiar mai mult decît atît.

Rătăcise pe străzi toată dimineața. Coșmarul îl obosise. Manechinele și pălăriile lor, rîsul batjocoritor, Olguța întinsă pe rogojina japoneză — toate stăruiau încă în creierul suprasolicitat, ca abu-

rii alcoolului după o noapte de beție. Ajunsese aici, la marginea rîpei, evitînd străzile principale, pentru că simțea nevoia să fie singur. Nu intenționase să ajungă aici, dar odată ajuns, înțelese că nu fusese doar nevoia de a fi singur. Jos, plaja cu pietre mari era plaja din vis, plaja de la sfîrșitul coșmarului...

Dacă ar coborî în rîpă, dacă ar traversa plaja, dacă de pe o piatră s-ar arunca în mare, cum nu știa să înoate... Închise ochii. Surîse. Jocul încă nu se terminase. Și, oricum, n-ar alege marea. Existau destule mijloace; numai el cunoștea cîteva zeci, le cunoștea în amănunt, ca un specialist, făcea și asta parte pe undeva din specialitatea lui, se gîndise la ele și întotdeauna insistase asupra amănuntului esențial, ireversibil, ultimul, amănuntul care se consuma într-o supremă delectare solitară. Deschise ochii. Îi deschise ca să nu mai vadă chipurile deformate, pe care orice se putea desluși, în afară de urmele delectării. De la o vreme, gîndurile nu i se mai supuneau, nu se mai lăsau manevrate și frica îl copleșea tot mai des de la o vreme, adică din ceasul care ar fi trebuit să-i aducă eliberarea. Ciudat gust mai avea și eliberarea asta...

Îi plăcuse întotdeauna să-și imagineze creierul ca pe un aparat perfect. Fusese mîndru de creierul său, așa cum alții se mîndreau cu statura sau cu musculatura lor. Și tocmai acum cînd nu-i era îngăduită nici cea mai mică greșeală, echilibrul între rațiune și imaginație părea periclitat, în dauna rațiunii, favorizîndu-se primejdioasa tendință de a deforma realitatea. Aparatul care se gîndea pe sine era încă în stare să-l avertizeze, avertizîndu-l în același timp și asupra acestui încă, precauție inutilă dat fiind că

aparatul se regla singur, dacă putea s-o facă...

Sub soarele amiezii, buruienile dormitau, el însă le vedea încolăcindu-se și rîpa i se păru colcăind de șerpi...

24

Corina Duma
Florica Barbu
Marius Antoniu
Soția lui Marius Antoniu
Angela Dinu
Mărtoiu
Soția lui Mărtoiu
Pia Corbu
Iusuzoglu
Iusuzoglu — soțul
Dr. Marcu
Dr. Pavelescu
Adela Marcu

Treisprezece.

Scrîă lista, o rupea, pe urmă o scria din nou și iarăși o rupea și tot așa de nenumărate ori, știind că ceea ce face e pierdere de vreme, în primul rînd pentru că o cunoștea pe dinafară ; numele acelea îl obsedau ca o reclamă peste care dai ori de cîte ori deschizi fereastra și pe care continui s-o vezi în amănunt chiar cu ochii închiși. În al doilea rînd, pentru că nu modifica mai nimic, tăia un plus sau

adăuga un minus, ștergea un nume și punea altul în loc, dar era ca și cum n-ar fi modificat nimic, esențialul rămînea neschimbat, ca datele unei probleme scrise și rescrise, totul corect, foarte corect, pînă la soluție. Unul din numele acelea putea fi soluția. Dar care din ele? De ce nu figurau pe listă și numele altor persoane interogate? De bună seamă, lista pe care o avea în cap era mai lungă.

Întocmirea listei devenise aproape un act reflex. Începea de obicei cu soția lui Duma, tot un gest reflex și acesta, fiindcă, de fapt, n-o suspecta mai mult ca pe alții, nu mai mult ca, de pildă, pe Angela Dinu. Florica Barbu figura rar pe listă; în schimb, Marius Antoniu nu lipsea niciodată. Se întîmplă, și nu rar, ca floarea galbenă a geloziei să stîrnească în cel care o poartă dorința de a ucide. El însuși parcursese nenumărate pagini între care se păstrau presate tot felul de exemplare ale acestei flori, singura ignorată de botaniști, dar atît de cunoscută specialiștilor din alte domenii, între care criminaliștii nefiind cei din urmă. De altfel, gelozia ca mobil al crimei era subînțeleasă aproape în fiecare semn plus, gelozia și toate sentimentele care derivă din ea, sentimente pe care textele unor tangouri le simplifică atunci cînd le reduc la ură. Ura, însoțită sau neînsoțită de gelozie, explica și ea același semn plus în dreptul a cel puțin trei nume.

Impasul determina cele mai neașteptate speculații, poate interesante, dar deocamdată, în lipsa probelor, erau inutile. Se înșirau numele ca și cum ar fi fost vorba de personajele unei piese de teatru, și tot ca în cazul unor asemenea personaje încerca să le reconstituie personalitatea din date puse inegal și incomplet în lumină. Peste toate, el nu văzuse spec-

tacolul. De fapt, cu o singură excepție, nimeni nu-l văzuse desfășurîndu-se scenă cu scenă. I se povestiseră cîteva scene disparate, treaba asta revenindu-le martorilor, care fuseseră spectatori mai mult sau mai puțin voluntari la o scenă ori alta. Subiectivismul era lucrul cel mai neînsemnat pe care puteai să li-l reproșezi. Avusese, e drept, posibilitatea de a sta de vorbă cu unele personaje, ca la un spectacol-experiment, însă pînă și ele, personajele, nu cunoșteau piesa scenă cu scenă sau se prefăceau că n-o cunosc. Exista un singur om care văzuse spectacolul de la început pînă la sfîrșit : autorul, autorul și totodată regizorul, cel care concepuse planul uciderii lui Duma și — cu ajutorul lui Bobu — îl pusese în aplicare. Figura pe listă ? Dar indiferent dacă figura sau nu, oare scena otrăvirii Adelei Marcu se consumase în cadrul aceluiași spectacol ?

Între semnele de pe listă, continua să rămînă dominant cel al întrebării.

După ce rupse iar lista în bucățele și le aruncă în coșul de hîrtii, se lăsă pe spătarul scaunului, cu ochii în gol, un gol în care însă nu întîrziară să apară siluetele corespunzătoare numelor de pe listă, trecînd, revenind, cîte una sau în grup, în posturi diferite, solicitîndu-i atenția ca și pînă acum, cu aceeași pregnanță, deși unghiul de vedere se schimbase. Își zicea că așa se întîmplă întotdeauna, întotdeauna există la început o listă scrisă sau nescrisă, în care — pe măsură ce ancheta înaintează — se operează eliminări succesive, procedeu similar cu cel folosit la stabilirea unui diagnostic, cînd analizele nesemnificative se exclud de la sine, reținîndu-se cele care pun în lumină cauza bolii. Simplificînd, cam așa se petrec lucrurile și așa se vor petrece și de data asta.

Atunci, aceleași nume aveau să-și piardă rezonanța datorată suspiciunii. De aici și tactul care se impunea, obligația profesională de a nu depăși limitele îngăduite, mai ales în împrejurarea aceasta cînd avea de-a face cu oameni amestecați pentru prima oară într-o anchetă judiciară. Cu excepția Floricăi Barbu, și, într-o anumită măsură, a doctorului Pavelescu, care, la moartea soției, fusese nevoit să dea cîteva declarații, toți ceilalți, potrivit informațiilor, nu fuseseră niciodată și în nici o calitate interogați în vederea unui proces penal. Cu excepția aceleiasi Florica Barbu, făceau parte dintr-o anumită categorie socială, fapt care explica vîlva iscată de crimă.

Orașul manifestase la început mai mult uimire decît interes. Un timp, mulți cetățeni optaseră pentru versiunea accidentului, acceptînd greu ideea că ceea ce se petrecuse fusese chiar o crimă. Crima se producea de obicei la periferia vieții, acolo unde, zbătîndu-se într-o existență anacronică, mai rătăceau niște oameni fără căpătîi. Crimele, cîte au fost, purtau această pecete, și, cu rare excepții, autorii erau descoperiți repede. Dacă își aducea bine aminte, de cînd se afla în Constanța, un singur criminal rămăsese nedescoperit. În celelalte cazuri, firele s-au descurcat destul de lesne, dovedindu-se a fi înnodate dacă nu la întîmplare, în orice caz în grabă și fără pricepere, aproape întotdeauna după o porție respectabilă de băutură. Unii anchetați în legătură cu crima proveneau și ei din aceeași lume cu iz de igrasie, mai toți bărbații aveau ori păreau să aibă căutătura piezișă, mai toate femeile erau ori păreau să fie înfricoșate.

De la bun început, de data aceasta, totul s-a petrecut altfel, altul era cadrul anchetei, alții erau oa-

menii, alta era, în primul rînd, factura crimei, îndreptăţindu-te să presupui luciditate şi inteligenţă, poate chiar o anumită experienţă. Simpla parcurgere a listei era concludentă : nu întîmplător apelase la toate persoanele acelea, între care cele mai multe reprezentau într-un fel sau altul oraşul cu viaţa sa obişnuită.

...Trecuse şi ora siestei, trecuse şi zăpuşeala, acum ziua era pe sfîrşite ; o jumătate de fereastră se întunecase, cealaltă se întuneca ; maşina îl aştepta docilă, ca un cal deprins cu toanele stăpînului, iar el, stăpînul, se gîndea la ea cu o anumită afecţiune, întocmai ca la un cal, deşi nu ştia cum te gîndeşti la un cal, dar îşi închipuia, chiar de la început se gîndise la ea ca la un cal, pentru că, la vîrsta de azi a lui Eugen, el cal îşi dorise, cal visase să aibă, ba ştiuse şi cum o să arate calul : alb şi falnic, cum numai un cal ridicat în două picioare poate fi falnic...

Aidoma unui operator de film, opri mişcarea la imaginea calului alb ridicat în două picioare. Şi aşa, cîteva clipe, se odihni.

Apoi auzi telefonul. La capătul firului era locotenentul Dinu Vasiliu. Pe măsură ce-l asculta, devenea tot mai atent şi nu-l întrerupse decît ca să-l asigure că aude bine. Dînd din cap, zîmbind, trecu în două rînduri receptorul de la o ureche la alta, deşi auzea clar fiecare cuvînt. Ceru pe urmă să i se repete anumite lucruri şi îşi notă cîte ceva în caietul cu scoarţe negre.

Acest caiet cu scoarţe negre fu presupus de Dinu Vasiliu, căci folosi familiarul *s-a notat ?* de cîteva ori. Cîndva, la început, caietul îl intrigase ca ceva

care nu mergea cu Stoica. Dar se iviră destule ocazii, în care caietul își dovedi utilitatea și îl acceptă, ce-i drept numai în buzunarul lui Stoica. Pe-al său îl ținea în sertar, neatins.

Convorbirea se încheie cu o seamă de dispoziții pe care căpitanul Stoica i le dădu scurt și cu fermitate, ca și cum le-ar fi avut pregătite dinainte.

Își aprinse o țigară, trase cîteva fumuri și o uită arzînd în scrumieră. Mai eficace decît imaginea calului alb, veștile primite îi alungară toată oboseala. Tînărul blond fusese depistat. Responsabilul unei frizerii centrale îl recunoscuse în fotografia făcută de puștiul francez în restaurantul Gării de Nord. Tot flerul Simonei... Studiind fotografia, semnatara rubricii de modă se gîndi la un fapt neașteptat de simplu, și anume că tînărul, luîndu-și toate măsurile, putea să evite locurile și localurile publice, ceea ce se și părea că face, dar nu putea să rămînă netuns. Deși purta părul scurt, frizura avea un oarecare dichis. În consecință, luîndu-se în considerație și spiritul de observație al frizerilor, un stoc de fotografii fu difuzat la frizerii. Locotenentul Dinu Vasiliu primise cu scepticism ideea Simonei și stăruia pe alte piste mai serioase, credea el, mai vrednice de luat în seamă. Dar n-au trecut nici douăzeci și patru de ore și în dimineața aceea, așteptîndu-și chipurile rîndul la bărbierit, asistase la sosirea tînărului, cît și la toate operațiile obișnuite — tuns, ras și frizat — pentru care respectivul își rezerva cîte o oră, vinerea, de două ori pe lună. Nevinovatul tabiet fusese cu ghinion. El, Dinu Vasiliu, părăsise frizeria tot nebărbierit, dar Simona profitase de ocazie ca să-și refacă manichiura. Amănuntul, firește, nu conta, conta însă pentru Stoica tendința lui Dinu

Vasiliu de a aduce vorba despre Simona și cînd era și cînd nu era nevoie...

Colonelul Manoliu îi pusese la dispoziție lui Vasiliu și două „umbre", așa că totul era în ordine. La ora cînd telefona lui Stoica, tînărul își ocupase locul într-un cinematograf de pe Calea Moșilor.

Tînărul se numea Augustin Petrescu, prietenii îi spuneau Gusti, avea douăzeci și trei de ani ; era din Ploiești, singur la părinți, amîndoi funcționari, locuia ca flotant într-o cameră mobilată, pe Șoseaua Ștefan cel Mare și urma Facultatea de medicină. Nu se comporta ca un om care se teme să nu fie urmărit, avea însă, la vîrsta lui și pe căldura aceea, un program cam ciudat, sau poate întîmplător fusese o zi de plictiseală. După ce își îndeplinise tabietul, se plimbase fără țintă, oprindu-se la vitrine și fără să se întîlnească cu nimeni, pînă la vremea prînzului, cînd a intrat într-un restaurant de mîna a doua. De acolo, între feluri, a telefonat cuiva și, intenționat sau nu, nu i-a pronunțat numele, rezumîndu-se la fixarea unei întîlniri în fața cinematografului de pe Calea Moșilor. După-amiaza și-a petrecut-o de unul singur acasă. În drum spre cinema, s-a oprit la o patiserie, a mîncat o plăcintă și a citit *Informația Bucureștiului*. La ora stabilită s-a întîlnit cu o fată de vreo aptsprezece ani, care coborîse dintr-un tramvai.

Cu mîinile pe masă, cu creionul în dreapta, ca și cum s-ar fi pregătit de scris, deși nu intenționa să scrie nimic, poziție în care putea să înrememească o oră, două, trei, toată seara dacă era cazul — în timpul zilei un asemenea răgaz nu se ivea aproape niciodată — Stoica se gîndea la Augustin Petrescu ca la personajul unei cărți, la începutul lecturii, cînd datele sînt încă puține, cînd imaginea pe care ți-o

faci depinde de paginile următoare, totuşi te stabileşti la o anumită imagine, neaşteptat de bine conturată, definitivă sau provizorie, dar asta n-are importanţă, pentru că poţi s-o schimbi oricînd, principalul e să simţi că ai de-a face cu un om viu, altfel nu reuşeşti să pătrunzi în realitatea cărţii. Reconstituind întîmplările zilei, aşa cum le trăise Augustin Petrescu — de la tabietul chenzinal pînă la intrarea la cinema — îşi spuse că dacă nimic nu trăda starea de teamă, la fel de întemeiat se putea deduce că totul o punea în evidenţă. Sînt infractori care încearcă să se elibereze din starea de teamă printr-o modificare radicală a modului de viaţă, schimbînd mereu locul şi comportîndu-se nefiresc, şi sînt infractori care continuă să trăiască în acelaşi loc, ca şi cum nu s-ar fi petrecut nimic. Oricum ar fi, starea de teamă, cu nenumăratele ei nuanţe, în raport cu experienţa infractorului, se instalează întotdeauna şi ceva o trădează. În cazul lui Augustin Petrescu, nu teama se punea la îndoială, teama exista, ci conştiinţa vinovăţiei, în sensul că pentru Stoica nu era de loc limpede cît de vinovat se simţea tînărul şi cît ştia el despre vina sa. Aflase că fusese părtaş la o crimă ? Sau redusese acţiunile sale la înlesnirea unei răfuieli fără rezultat fatal ?- Fugise cu primul tren, îşi schimbase cămaşa, dar toate acestea nu reprezentau o dovadă că ştia ce se întîmplă în urma sa, şi cu atît mai puţin că ştiuse de la început. Augustin Petrescu nu trebuia să plătească mai mult, dar nici mai puţin. Pînă una alta, fără ştirea lui contribuia la identificarea persoanei în numele căreia acţionase. Dar mai tîrziu, odată identificată această persoană, urma să se stabilească exact în ce anume a constat acţiunea şi intenţia care

îl ghidase. Și nu era prematur să te întrebi în ce măsură se făcuse vinovat de complicitate la crimă premeditată omul care urmărea în acest timp cine știe ce film într-o sală de pe Calea Moșilor, pentru că, tocmai pentru că era atît de simplu să te limitezi la probele existente. Nici de la Bobu și nici de la celălalt, încă necunoscut, nu se putea aștepta să afle adevărul despre Augustin Popescu. Paradoxal în aparență, de soarta tînărului, aceea pe care o merita, se ocupa omul care întruchipa pentru el adversarul. Augustin Petrescu nu trebuia să plătească mai puțin, dar nici mai mult.

Locotenentul Popișteanu îl găsi pe căpitanul Stoica în aceeași poziție, cu creionul în mînă.

25

Mamache, boxerul din blocul M., mi-a spus că două zile la rînd a văzut-o pe Corina Duma cu același bărbat. Soția victimei nu poartă nici un fel de doliu, nici cel puțin o panglică neagră.

Gil făcu trei șprițuri de vermut roșu și continuă :

Ica îmi spune că habar n-am ce-i un suflet de femeie. Adică cum vine asta? Ce caută aici sufletul? Eu aș zice că tocmai de suflet nu poate fi vorba.

Gil trecu la altă pagină, o numerotă — 21 — și scrise mai departe :

E tot mai greu să obții informații noi. Oamenii nu mai vorbesc despre crima lui Bobu. Oamenii uită repede. Și nu atît că uită, ci trec la altceva, la alte evenimente. Acum se discută despre moartea nevestei unui doctor. O moarte suspectă, poate crimă, poate sinucidere. Dar evenimentul nr. 1 e zborul spre lună. Mai sînt cîteva zile și

— Un verre de gin, s'il vous plait...

Insul cu ochi mici și verzi era aproape de nerecunoscut: își lăsase barbă, purta o impecabilă bluză albastră și nu părea nici măcar mahmur.

— Non dimentichi il limone...

Lămîie era și zîmbetul lui Gil.

— Este că te-ai prinde dacă nu m-ai cunoaște? Mai rămîne să-mi aleg meseria. Scoase o fițuică și citi de acolo: *ingegnere, medico, professore, avvocato*... Puse fițuica la loc. Ce zici? Parc-ar merge *ingegnere*... Își bombă pieptul și repetă mulțumit: *ingegnere*... Două ginuri!

— Cine-i al doilea?

— Tu ești al doilea. Fac cinste!

— Pentru mine e cam devreme.

— Pentru mine e tîrziu. La ora asta trebuia să fiu la Mamaia.

— Nu ți-e cald cu barbă?

— Ba bine că nu. Să-ți vînd un pont. Dar să știi că barba e totul, fără barbă nu garantez. Aplecîndu-se, urmă în șoaptă: Cu Bobu e de rău.

— Ai aflat ceva?

— N-am aflat nimic. Tocmai de aia zic că e de rău. Unde-i celălalt? Asta-i întrebarea.

— Care celălalt?

— M-aș clăti cu un vermut. Ce zici, ar merge un vermut?

— Vrei să spui c-a fost și un complice?

— Despre ce vorbești?

— Știi tu despre ce.

Insul rîse. Numai cu gura. Ochii verzi nu rîdeau

— Te lași tras de limbă... Și asta nu-i bine.

— Cine m-a tras de limbă?

— Eu te-am tras. Adineauri. Crezi că știu și eu ceea ce știi tu. Ei află că nu știu nimic. Și nici nu vreau să știu. Dar vorba e că tu știi ceva și vrei să știi mai mult. Lucrezi pentru *el* ?

După zece minute Gil nota :

Culmea e că nici nu știu cum îl cheamă pe omul care dă tîrcoale. Dar pot să aflu. De la Mamache. Mamache îi știe pe toți. Punct. A apărut Hagiescu.

Omul la care se gîndea Gil se afla în biroul lui Stoica. Boxerul crezu că nu fusese destul de clar și repetă ceea ce i se părea lui că era mai important, așteptînd ca celălalt să se alarmeze. Stoica se juca cu o legătură de chei și continua să surîdă. Abia venise de acasă, n-apucase decît să-și scoată cheile din buzunar.

— Ziceați că vi se spune Mamache. De ce Mamache ? De unde vine ?

Boxerul îl privi mirat, însușindu-și încă o dată reproșul obișnuit al antrenorului : „Tu, Mamache, te pierzi în amănunte. La fel faci și cînd vorbești". Și chiar așa : trebuia să se prezinte și gata. Ce rost avusese să amintească porecla ? Se purtase cu o anumită familiaritate. Adică : am venit să vă previn, să vă ajut... cred că mă cunoașteți... cine nu mă cunoaște ? Eu sînt Mamache. Pe urmă, s-a pierdut în amănunte. De exemplu, ce-l interesa pe căpitan unde și cu cine fusese el înainte de a primi telefonul ? Știți, ca băieții...

Pe de altă parte, nici Stoica nu era mulțumit de sine, dar nu în asemenea măsură încît să-l fi părăsit buna dispoziție. I se adresase acestui simpatic Mamache cu un plural nepotrivit. Asta în al doilea rînd.

În primul rînd, trebuia să se fi arătat mai interesat, așa cum și era de altfel. Adevărul e că nu se îndura să se despartă de această dimineață de sîmbătă, de această dimineață de vară, suculentă ca un fruct copt, răcoroasă încă și limpede. Sub duș cîntase.

Mara îl ruga să se grăbească. Mara întotdeauna e în criză de timp și are impresia că ceilalți sînt prea înceți. Casa mirosea a cafea și a pîine prăjită. Paharele cu oranjadă așteptau aburite. Neluat în seamă, Eugen vorbea de unul singur.

După ce a lăsat-o pe Mara la spital, a făcut un tur al peninsulei, mereu aproape de mare, o mare de aluminiu între macaralele portului, apoi albastră-verzuie dincolo de faleză și sinilie, vrîstată de inegale benzi cenușii, către largul răsăritului. Văzută de sus, mulțimea de pe plajă îi aminti colonia de foci dintr-un documentar cinematografic.

Ajuns în birou, primul lucru pe care l-a făcut a fost să deschidă fereastra. Dimineața se afla lîngă el ca o femeie frumoasă, ca cea mai frumoasă dintre femei... Figura de stil era o reminiscență a unor lecturi vechi, știa asta, totuși tulburătoarea prezență se impunea ca atare, condiționată de starea de bine, de prelungirea dulcelui popas în miracolul orei transparente, care adunase tot farmecul verii. Fusese zilnic la mare și nu se întîlnise cu vara, trecea pe lîngă ea și se cufunda în labirintul crimei, or iată că în dimineața aceasta, cînd nici nu coborîse bine din pat, vara îl prinsese de mîini și de picioare, oprindu-l lîngă ea, supunîndu-l. Simțea că era de ajuns un singur semn, unul din cele care întruchipau labirintul, pentru ca vara să se retragă, să dispară, nelăsînd din atributele ei decît arșița. Ceva trebuia să intervină: unul din documentele cercetării, dar

deschiderea sertarului depindea de el, şi el încă se mai juca cu cheile, sau cineva care să deschidă uşa, sau telefonul. Intervenise deschiderea uşii : brusc, după un scurt ciocănit, lăsîndu-l pe Mamache să intre.

Matinalul vizitator venise să-l informeze că în ajun cineva îi telefonase, propunîndu-i o mie de lei în schimbul *scoaterii din circulaţie* a lui, a lui Stoica adică, pentru vreo zece zile. Boxerul era indignat. Pumnii, ochii şi maxilarele, dar mai ales pumnii o dovedeau cu prisosinţă. Se considera lezat în demnitatea lui de boxer şi jură că se va face luntre şi punte ca să afle cine a fost *măgarul şi dobitocul* care îndrăznise să-l jignească în asemenea hal.

— Mamei nu-i plăcea numele Panait, pe care mi-l dăduse tata, şi pentru că m-am născut de Sfînta Maria, mi-a spus Mamache.

— Aha !

Stoica dăduse din cap, spusese *aha !*, mai dăduse o dată din cap, încercînd să fie serios. La fel ar fi reacţionat dacă ar fi auzit că salata de roşii se face din gutui. Alese o cheie şi deschise sertarul.

— Trebuia să primeşti, adică să te prefaci că primeşti. Şi-am fi aflat cine este.

— Da, domnule ! Boxerul se lovi peste frunte. Cum de nu m-am gîndit...

Era dezolat.

Stoica se îndoia că lucrurile s-ar fi rezolvat atît de simplu.

— Poate mai telefonează, speră Mamache.

— Poate. Dar nu cred. Îi oferi o ţigară.

— Mulţumesc, nu fumez. Maxilarele nu i se mai contractau. Se liniştise. Pentru cîteva clipe. Cum de nu m-am gîndit...

— Lasă asta ! Îl cunoşti pe Bobu ?

— Îi cunosc pe toţi, răspunse repede şi parcă în silă.

— Chiar pe toţi ?

— Din cei vechi, pe toţi.

Cineva bătu în uşă şi o întredeschise. Era Popescu. Nu-şi strecură decît capul.

— Eşti ocupat ? Revin mai tîrziu.

Boxerul se întoarse spre uşă şi Popescu îl recunoscu.

— Mamache ! şi se repezi spre el cu mîinile întinse. Ce cauţi aici, Mamache ?

— Am făcut o prostie cît mine de mare.

— O prostie ? ! Ce fel de prostie ? Popescu se uita cînd la boxer, cînd la Stoica. Şi după ce Stoica îl puse la curent cu cele întîmplate, spuse : Bravo, Mamache !

— Pentru ce *bravo* ? Doar nu vă închipuiţi că eu...

— Stai, nu te supăra ! Cum o să-mi închipui ! Ai fost prompt. Ca întotdeauna. Se întoarse spre Stoica : L-ai văzut cînd l-a făcut cnocaut pe taurul ăla din Tulcea ? Apoi se adresă lui Mamache : Cum îi zicea ? „Burak", răspunse Mamache. Şi iar spre Stoica : Nu l-ai văzut ? Păcat ! Burak ăsta nu-i un fitecine. După primele două reprize nimeni nu-i mai dădea nici o şansă lui Mamache. Încasase zdravăn. Simţise şi corzile. Dar cînd a sunat gongul pentru repriza a treia... ei bine, cînd a sunat gongul, Mamache al nostru s-a năpustit ca un berbec şi dă-i, şi dă-i, poc-poc, poc-poc, fără să-i lase celuilalt nici un răgaz. Apoi, într-o secundă, s-a retras cu jumătate de pas, atît cît i-a trebuit să-şi pregătească stînga şi cînd a slobozit-o, de beton să fi fost Burak şi pumnul lui Mamache tot l-ar fi doborît. Strașnică lovitură ! Un

cnocaut de zile mari. Popescu își șterse fața cu batista. Ca să vezi ce intenții are individul...

— Crezi ? întrebă Stoica.

— Te mai îndoiești ?

Stoica își ridică și își coborî sprîncenele fără să spună nimic.

Boxerul, care ascultase încurcat și încruntat laudele lui Popescu, zise că ar trebui să plece. Popescu îl bătu pe umăr și-l conduse pînă la ușă.

Rămași singuri, cei doi se priviră ca jucătorii de cărți cînd încearcă, fiecare, să ghicească intenția celuilalt. Stoica nu părea grăbit să vorbească.

— Dacă Mamache accepta... începu Popescu, tatonînd.

— De unde îi cunoaște așa de bine pe bișnițari ? Zicea că-i cunoaște pe toți.

— Cine ? Mamache ? Cum să nu-i cunoască dacă a fost și el unul de-ai lor ?

— Și nu mai este ?

— Eu așa zic : că nu mai este.

— Ce s-ar fi întîmplat dacă accepta ? Nu s-ar fi întîmplat nimic...

— Adică ?

— Foarte simplu. Cînd pui la cale două crime și cînd le pui la cale așa cum le-a pus *el*... Clar ?

— Să admitem că e clar. Dar povestea cu telefonul n-a născocit-o Mamache.

— Ascultă, Popescule ! Ce-ai face tu dacă ai vrea să dovedești cuiva că habar n-ai de grafologie ? Nu te strîmba, vorbesc foarte serios ! Presupun că ai face cît mai multe erori, multe și grosolane, mai grosolane decît le-ar face unul care nu s-ar pricepe de loc. Am dreptate ?

— Mă rog...

— Ei uite, așa procedează și individul meu. Ingenios și abil, vrea să pară un amator oarecare. Dar — fii atent! — tocmai naivitățile sale voite îl trădează. Stoica începu să se plimbe prin cameră. Este o impresie inițială, care a devenit certitudine.

— Certitudine?!

— Da! Sînt o mulțime de amănunte contradictorii, pe care n-ai de unde să le știi, toate menite să deruteze și toate purtînd amprenta unui individ care nu se lasă călăuzit numai de instinct, ba chiar aș zice că instinctul nu ocupă nici un loc în metodele lui. Povestea cu telefonul e stupidă. Și nu-i primul lucru stupid pe care îl face el. E ca un contrabandist care-și ascunde perlele într-un sandviș cu marmeladă. Și știi cum se întîmplă: uneori tocmai trucurile cele mai ieftine prind. Tăcînd cîteva clipe, Stoica trase spre el scaunul din dreptul biroului și se așeză, încălecîndu-l, cu fața spre spătar. Problema nu e *dacă o să fie descoperit*. De descoperit, o să-l descoperim noi. Problema va începe odată cu etapa decisivă. Individul e pregătit, mai ales pentru etapa decisivă e pregătit.

Era rîndul lui Popescu să măsoare camera. O făcea încet, cu capul puțin plecat, îngîndurat. Stoica tăcuse, dar el tot părea că-l ascultă. Cînd se opri, i se schimbă și expresia feței: apăru din nou aerul acela de aparentă și mucalită superficialitate.

— Îmi placi, băiete! exclamă el. Picătura chinezească sfîrșește întotdeauna prin a străpunge țeasta...

Stoica nu-i împărtăși entuziasmul.

— Amprentele morale! exclamă din nou celălalt, pocnind din degete. Desfacem, cu alte cuvinte, lada cu vechituri. Cotrobăim prin unelte ruginite. Cheia asta se numește *intuiție*, lupa de colo e *deducția*, iar

metrul ăsta de croitorie nu-i altceva decît *flerul*. Le împachetăm într-un ziar de acum treizeci de ani şi pornim la treabă. Depistăm, adică, amprentele morale. Dă-l dracului de laborator !

— Tu ai băut ceva de dimineaţă ?

— Bineînţeles. Un pahar cu lapte bătut. Dar vorba unui amic de-al meu, pescar şi remist de forţă, văd că discutăm împreună şi ne înţelegem separat. N-am făcut altceva decît să-ţi răspund. Şi să-ţi dau dreptate. Era vorba de etapa decisivă, nu ? Etapa luptei creier la creier, faţă în faţă.

— Ce-ar fi să încerci să vorbeşti omeneşte ?

— Păi asta şi fac. Dar ţine cont că odată cu laptele bătut am înghiţit şi ultimele pagini din „Moartea vine cu bicicleta".

— Deci asta era ! Acum totul e cît se poate de clar.

— Ba nu, tocmai acum nu e clar. Individul, vreau să zic detectivul din chestia asta cu bicicleta îţi seamănă leit. Dacă ai fi englez, aş spune că autorul s-a gîndit la tine. Metoda lui : amprentele morale. E un bătrînel cu ochelari, cu un fular pe care nu-l scoate nici vara, cu pantofi galbeni...

— Şi care îmi seamănă leit. Mulţumesc !

— N-ai pentru ce. Pantofi am zis ? Am greşit. Ghete. Ghete galbene cu elastic. Ei bine, mergînd pe urma amprentelor morale, a descoperit criminalul în persoana unui foarte respectabil fabricant de dulciuri. Pînă aici totul e-n regulă. I-am şi zis în gînd : „Bravo, băiete !" Aşa cum ţi-am zis şi ţie, adineaori. Deci criminalul a fost prins. Nici un dubiu. Dar şi nici o probă.

— Şi atunci ?

— Vezi ? Vezi că te interesează ? Bătrînelul era cît p-aci să-şi iasă din ghete de disperare, cînd apăru adevăratul detectiv, unul care se ţinuse de o parte, nu-l văzuse nimeni, dar el venea cu proba. Şi proba...

Îl întrerupse telefonul.

— O fi Popişteanu, zise Stoica înainte de a ridica receptorul.

Dar nu era Popişteanu. Era locotenentul Dinu Vasiliu. Convorbirea cu Bucureştiul ţinu mult. La un moment dat, căpitanul Popescu făcu un semn că vrea să plece, dar Stoica îi răspunse cu alt semn, să rămînă. Popescu se tot uita la ceas. Apoi apăru plutonierul major Mihalcea, congestionat, cu bluza leoarcă de transpiraţie. Încercă să-i atragă atenţia lui Stoica, spuse chiar cîteva cuvinte, căpitanul însă i-l arătă pe Popescu, adică să vorbească cu Popescu. Şi Popescu, ascultîndu-l pe Mihalcea, făcu un pas spre Stoica, înţelese însă că discuţia cu Dinu Vasiliu continuă să fie importantă, aşa că se întoarse, îl luă de braţ pe Mihalcea şi-l trase lîngă fereastră. Mihalcea gesticula într-una cu o singură mînă ; cu cealaltă se ştergea de transpiraţie, inutil însă ; arşiţa îl dovedise, acţionase asupra lui ca o baie de abur uscat.

Dinu Vasiliu începuse cu o „erată" : Augustin Petrescu nu era student la medicină. Fusese. Pînă-n primăvara trecută cînd, spre finele anului trei, a fost exmatriculat. După o vacanţă prelungită, fostul medicinist reveni în Capitală, îşi luă cameră cu chirie şi se angajă model la Institutul de arte plastice. Poza în poziţii nefireşti, era privit ceasuri de-a rîndul ca un obiect pe jumătate însufleţit, totuşi asta nu-l împiedica să se comporte, în timpul liber, ca un stu-

dent în medicină, care păşeşte spre viitor ferm şi senin. Gazda lui îl recomanda tuturor prietenelor pentru mîna sa uşoară. (Cinci lei — intramusculara, şapte lei — intravenoasa.) Una din pacientele *doctoraşului* are o soră la Constanţa. Aceasta din urmă, Agripina Hristu, l-a cunoscut pe Augustin Petrescu în casa sorei sale din Bucureşti şi se pare că inima ei a încercat o tîrzie, dar cu atît mai profundă înfiorare. Fapt e că l-a invitat la mare, oferindu-i găzduire completă... Tînărul nu are o prietenă statornică. Fata invitată la cinema e o verişoară autentică. Sora doamnei Petrescu, mama fetei, stabilită de mult în Bucureşti, nu ştie că nepotul a fost exmatriculat, şi la fiecare prînz de duminică îi rezervă un tacîm.

Informaţiile, expuse iniţial pe puncte, detaliate apoi şi condimentate, se încheiau cu o întrebare: „Oare nu era momentul ca Augustin Petrescu să fie adus la Constanţa?“ Stoica dispuse continuarea urmăririi.

Între timp, Mihalcea îşi recăpătase calmul şi remarcînd că Stoica aprindea una din rarele sale ţigări, îl lăsă să tragă cîteva fumuri şi abia după aceea vorbi, reducînd la o jumătate de întrebare ceea ce ar fi trebuit să fie, cînd intrase, un potop de cuvinte :

— Ştiaţi că cererea mea...

— A fost respinsă. Ştiam.

— Şi nu...

— Nu. Nu se mai poate face nimic.

Îi răspundea fără să-l privească, adunînd cu buricul unui deget firele de scrum din jurul scrumierei. Dar nu-i era greu să-şi dea seama ce mutră făcea Mihalcea. Omul ceruse să treacă la serviciul

economic, el, Stoica, nu văzuse nimic rău în asta, nimic rău şi nimic deosebit, căutînd totuşi motivul, îl găsi cu totul în altă parte decît se aştepta: Mihalcea aştepta o vorbă de laudă. Dar nimeni nu se gîndise la asta, după cum nimeni nu se simţea vinovat de complexul de inferioritate care începuse să-l chinuie.

În sfîrşit, îl privi. Aşa cum bănuia, nasul i se lungise, încreţiturile din colţurile ochilor se înmulţiseră, expresia întreagă era a unui om care a pierdut trenul.

— Şi nu te întrebi de ce?

Mihalcea nu-şi punea nici o întrebare. La ce bun să-şi pună întrebări cînd răspunsurile nu depind de el? Cam acesta era raţionamentul care i se citea pe faţă.

— Pentru că eşti bun aici unde te afli acum şi nu ne dă mîna să te înlocuim.

Stoica nu văzuse niciodată cum se trezeşte un urs, dar la acest fapt se gîndi observînd reacţia lui Mihalcea. Şi zîmbi. Şi-i oferi o ţigară. Şi continuă să nu se uite la Popescu, deşi acesta se apropiase de ei, şi fără doar şi poate voia să spună ceva. „Ursul" se trezise de-a binelea. Fuma şi faţa nu-i lucea numai de transpiraţie.

— Unde mai găsim noi o „umbră" ca dumneata?

În joc intraseră multe „umbre", fiecare anchetator îşi avea „umbra" sa nevăzută, aproape omniprezentă, aproape, pentru că dincolo de pragul caselor nu avea acces. Impediment relativ: zidurile, cînd e necesar, pot deveni transparente... Astfel, „umbra" doctorului Marcu l-a văzut pe acesta golind nenumărate sticle de vin cu tatăl Adelei, un ţăran din Argeş; alta a văzut-o pe Corina Duma înghesuind

într-o ladă, ca într-un sicriu, lucrurile care îi aparţinuseră avocatului, inclusiv colecţia de pălării, nu însă şi bibelourile japoneze ; delicata misiune se desfăşura ca o examinare clinică de la distanţă, înregistrînd starea pacienţilor în absenţa aparentă a medicilor. Şi, într-adevăr, Mihalcea se dovedea a fi greu de înlocuit în aceste misiuni de primă importanţă.

— Mai ai de pus vreo întrebare ?

N-avea nici o întrebare de pus nici acum, dar din cu totul alte cauze.

Cînd uşa se închise, Stoica încercă să ghicească ce avea să spună Popescu, aşteptîndu-se de bună seamă la o ironie. Însă acesta îşi freca bărbia cu degetul mare şi nu spuse nimic.

— Ştii ceva despre Agripina Hristu ?

— Agripina Hristu ? Degetul părăsi bărbia, indicînd acum un punct de pe tavan. Cine-i Agripina Hristu ?

— Asta te întreb şi eu !

26

O casă veche pe strada Sarmisegetuza. Un copil pe trepte, la umbră, cu gura întredeschisă, ţinînd în mînă un covrig mîncat pe jumătate. Dispuse la început geometric, învălmăşindu-se acum pe toată întinderea curţii, flori adormite. O marchiză cu geamuri mate, colorate diferit. În agitaţia sezonului estival, oază de linişte : o linişte de pe vremea patefonului.

— Aici stă doamna Hristu ?

Copilul îşi dă capul pe spate şi strigă :

— Tantina ! Tantinaaaa...

Femeia apare în ușa marchizei și Stoica își coboară privirea pe capul copilului. Femeia se face nevăzută ; nu avea pe ea decît un combinezon, mai exact un mini-combinezon liliachiu. Reapare într-un capot de aceeași culoare. Da, e Agripina Hristu și pînă-n casă își cere de cîteva ori scuze fără să precizeze de ce, intercalînd tot atîtea asigurări că nu e deranjată de loc, vai, dar de loc. Ritualul politeții ia sfîrșit brusc cînd Agripina Hristu află că vizitatorul nu e un sezonist în căutare de cameră. Totuși continuă să fie amabilă și nu pare neliniștită. Deși mai aproape de cincizeci decît de patruzeci de ani, gazda ocazională a lui Augustin Petrescu este și se știe încă frumoasă ca o amiază de octombrie cînd poame mari cad singure din pomi. Poate așa se explică felul ei de a fi, convingerea că într-un bărbat normal gesturile, atitudinile și privirile sale nu pot avea decît ecoul scontat. Povestește pe larg cum l-a cunoscut pe Augustin Petrescu, păstrînd un echivoc cu funcție de condiment atît cît e necesar, bucatele fiind apetisante în sine. Stoica își amintește de camerele mobilate din timpul studenției, ceea ce nu-l împiedică să-i urmărească reacțiile cînd îi arată fotografiile, mai multe acum, vreo șapte, născocind o poveste despre un prieten al lui Augustin Petrescu, o poveste construită din aluzii menite să tatoneze punctele vulnerabile ale femeii care, iată, s-a oprit la fotografia Floricăi Barbu. Încruntarea n-a ținut decît o clipă și tot o clipă colțurile gurii au tremurat, dar breșa s-a produs, Agripina Hristu simte nevoia unui confident, iar bărbatul din fața ei o privește calm și înțelegător.

— Eu i-am spus că pictorul e neserios, i-am atras atenția. Dar una e să ți se aprindă călciiele și alta-i să-ți pierzi mințile...

Multe gînduri rămîn nerostite, ca într-o discuție reluată despre lucruri știute.

— M-au invitat și pe mine la bar, dar nu m-am dus. Atunci s-a întîmplat, nu ?

— Cum v-ați dat seama ?

Întrebarea e riscantă. Stoica nu știe ce anume s-a întîmplat și un singur cuvînt nepotrivit poate să strice totul.

— A cheltuit o groază de bani după aceea. Ne-am dus la Mangalia cu taxiul și tot cu taxiul ne-am întors. Acolo am băut numai șampanie. Pînă atunci Gusti socotea fiecare leu. Mi-am dat seama că nu-i lucru curat. Cine știe în ce combinație l-a atras pictorul...

Acum tatonează ea. Se uită la fotografie, presupunînd probabil că tot răul venea de acolo, de la ochii aceia care știau să privească. un bărbat, de la gura aceea care părea întredeschisă, deși nu era, de la părul acela care nu avea nevoie de dibăcia coafor ilor... Și toate acestea cînd n-ai împlinit încă douăzeci și cinci de ani...

— Nu l-ați petrecut la gară, nu-i așa ?

Răspunde dînd din cap și se întristează. Nu se mai uită la fotografie. Dacă sufletul ar sîngera, undeva pe pielea albă, pe piept sau pe tîmplă s-ar ivi picături de sînge. Neliniștile aventurii tîrzii s-au dovedit întemeiate ; aceleași riduri par mai adînci, aceleași trăsături, mai obosite.

— Nu e asta ! zice Stoica. Ea nu-l aude sau nu-l crede. E ceva mai grav.

Ea își înalță capul și în ciuda celor auzite, ochii i se luminează : pentru ea nu poate fi nimic mai grav și dacă nu e asta, atunci... Dar Stoica vorbește mai departe, ea face eforturi ca să înțeleagă și cînd înțelege refuză totuși să creadă, își ia fața în mîini și spune că nu-i adevărat, o spune de cîteva ori, însă tonul se schimbă, devine vaiet și ea își clatină capul și nu-i pasă că un bărbat o vede urîțită. Poate nici ea n-a știut pînă acum că junele blond a însemnat mai mult decît o aventură trecătoare... Stoica vorbește despre circumstanțe atenuante și chiar despre un maxim de șanse în eventualitatea că Augustin Petrescu a fost un complice inconștient, victima ticăloșiei altuia și a propriei sale naivități. Este exact ce-ar vrea să audă Agripina Hristu în clipa asta. Și ea începe să-l blesteme pe pictor, pentru că numai el, pictorul, e vinovat, Gusti n-are nici o vină, Gusti e nevinovăția întruchipată. A uitat de femeia din fotografie, acum singurul lucru important e salvarea lui Gusti, scoaterea lui din această încurcătură în care a intrat fără voie, împins de pictor. Și totuși, după un timp, își amintește, dar de data asta se lasă animată de alte sentimente, întru totul altruiste, izbutind să ignore posibilitatea infidelității.

— Mi-a cerut să nu-l conduc la gară pentru că voia să rămînă cu impresia că nu ne despărțim.

Credulitatea femeii indiferent de vîrstă, teama ei de a pierde, cultivarea minciunii convenabile... O ciudată naivitate o face pe Agripina Hristu să-și dezgolească sufletul cu mult prea multă ușurință. Stoica e aproape sigur că rolul ei pe tabla de șah n-a fost prevăzut de adversar. Dar l-a aflat între timp ? O avertizează din nou asupra importanței fiecărui amănunt, inutil de altfel. Copilul care își roade covrigul

stă la ea de trei zile, un nepot de la țară, pe care n-are cine să-l ducă la plajă ; ei nu-i prieste soarele. De ce i-a făcut cunoștință cu pictorul ? Ca să aibă acum de pătimit, de aia. Agripina Hristu se lasă dusă de șuvoiul vorbelor, vorbește mult și nu spune mai nimic, dar între cuvinte și dedesubtul lor apar înțelesuri destul de limpezi. L-a văzut prima oară cînd venise cu niște sezoniști, pentru cameră. Vara trecută. În timp ce sezoniștii încercau saltelele și se uitau pe pereți, el o privea țintă, cu ochii larg deschiși, atît de surprins încît ea crezuse că i se deschisese capotul. Cînd sezoniștii s-au dus să vadă baia, el a reținut-o sau numai privirea lui a reținut-o, i-a spus că e pictor și că, neapărat, chiar a doua zi, trebuie să-i pozeze. Formulată astfel și rostită altfel, propunerea, cu toată doza ei de flatare, putea fi jignitoare, dar tonul face muzica și tonul fusese aproape reverențios, exprimînd o admirație copleșitoare. Firește, chingile convenționalismului nu îngăduiau decît o singură ripostă, pe care, iarăși, doar tonul trebuia s-o prezinte în lumina dorită. Agripina Hristu optase pentru o lumină tulbure ; refuzul ei nu însemna acceptare, dar nici refuz categoric nu era ; în orice caz, fusese sigură că a doua zi pictorul va reveni. Și l-a așteptat. El însă n-a revenit nici a doua zi, nici în zilele următoare. Cît a ținut sezonul, nu s-a mai arătat. A reapărut tîrziu, toamna, cînd aproape îl uitase.

Pe măsură ce relatarea înainta, golurile deveneau mai mari. Ca într-un joc cu multe piese lipsă, Stoica n-avea la îndemînă pentru construcțiile sale mintale decît propoziții disparate și fraze trunchiate, totuși intervenea rar, problema era delicată ; delicată, în felul ei, era și Agripina Hristu.

Nici scuze, nici explicații. Pictorul se comportase ca și cum despre ziua aceea ar fi fost vorba, ca și cum ziua aceea ar fi fost a doua zi de atunci. Venise cu uneltele sale și turuia despre frumusețea crizantemelor, nedezlipindu-și ochii de pe crezantemele din grădină, încît ai fi zis că le vedea desenate acolo, crezanteme galbene, albastre și albe. Cînd începu să-și pregătească pensulele, femeia îl opri și sub pretextul unor treburi de neamînat în oraș îi dădu să înțeleagă că vizita era inoportună. Pictorul se arătă după cîteva zile fără pensule și vopsele, în schimb dădu la iveală o sticlă de vin scump, pe care o destupă și o bău mai mult singur, șezînd într-un fotoliu din care nu se ridică decît ca să-i sărute mîna și să plece. Vizitele se succedară la intervale rare și inegale, desfășurîndu-se cam la fel, adică fără o justificare pe înțelesul Agripinei Hristu pentru care un bărbat și o femeie însemnau întotdeauna o pereche. Pictorul nu era un bărbat timid, nu evita să vorbească despre femei și cîteodată o privea ca-n prima zi...

Potrivind piesele disparate, Stoica reconstituie resortul care a determinat întîlnirea dintre pictor și fostul medicinist, sentimentele și resentimentele femeii; totul se înfățișează clar și logic, inclusiv ceea ce a urmat. Întîmplarea totuși rămîne confuză. Nu în privința femeii. Copleșită de neașteptata admirație a bărbatului, femeia se așteptase la orice în afară de inexplicabila sa indiferență, și deschizîndu-i ușa în timp ce noul și mult mai tînărul ei prieten se afla acolo, socoti că-i administrează o lecție. Nici în cazul lui Augustin Petrescu întîmplarea nu-și pierdea claritatea. Ce-i drept, pentru că fusese descoperit datorită unui nevinovat tablet și pentru că nimerise

fără voie în laţul asasinului, devenindu-i tot fără voie părtaş — admitea deocamdată Stoica — s-ar fi zis că era victima unui constant ghinion. Dar Stoica nu credea în ghinion cînd era vorba de o crimă. Disecase destule fapte care se înfăţişau sub acest semn în contradicţie cu logica de toate zilele şi descoperise aproape întotdeauna firul logic, cauza sau cauzele explicînd prezenţa cuiva în perimetrul crimei. Inocenţa nu apărea aici decît foarte rar. Şi chiar dacă nu se putea vorbi de o complicitate, existau temeiuri destule pentru îndreptăţirea unor bănuieli grave. Complicitatea la crimă nu era dovedită, dar dovedită era cu prisosinţă posibilitatea unei asemenea complicităţi, capacitatea junelui blond de a o săvîrşi. În orice caz, în noaptea crimei procedase ca un complice conştient.

Dacă întîmplarea în centrul căreia se afla Agripina Hristu, cel puţin pentru un timp, rămînea totuşi confuză, faptul se datora pictorului, relatării subiective despre purtarea sa nefirească. Cînd, la un moment dat, i-a auzit numele, n-a schiţat nici un gest de surpriză, surpriza era depăşită de regretul că amînase discuţia cu omul care, deşi mereu prezent pe listă, rămăsese în afara anchetei şi care, iată, îl recrutase pe Augustin Petrescu.

Ascensorul e defect. Urcă unsprezece etaje şi caută uşa. Pictorul şi-a scris numele cu tuş negru de-a dreptul pe uşă, ca şi cum s-ar fi semnat :

Corneliu Mărtoiu.

Mai sus, prins cu o pioneză, biletul pe care îl văzuse şi Popişteanu :

Sînt la Mamaia.

Sună. Nu răspunde nimeni. Ușa nu-i prevăzută cu vizor. Sună la vecini. Apare un bărbat somnoros, în pantaloni de pijama, fără bluză, care-i spune că el nu-i birou de informații.

Coboară unsprezece etaje și se oprește la cutiile de scrisori. În cutia lui Mărtoiu, un ziar. Citește textul din dreptul deschizăturii : *„19,55 : Amstrong și Aldrin decolează de pe suprafața Lunii în direcția vehiculului principal aflat pe orbita lunară“*. Textul făcea parte din planul de zbor al navei „Apolo 11“ apărut în ziarul de ieri.

27

Era la al șaselea pahar. A doua sticlă, pe jumătate goală, părea mai consistentă, cu buchetul mai pregnant, deși vinul era același, un Muscat Otonel veritabil, vechi, care îi amintea, nu știa de ce, de seva pomilor tineri. Îi plăcuse odată să desprindă cîte o fîșie de coajă și cu ochii închiși să miroasă și apoi să guste seva. Îi plăcuseră multe lucruri ciudate, neobișnuite; la început se mirase că alții le ignoră, mai tîrziu găsise în singularitatea gusturilor sale argumentul orgoliului conștient, unul din argumente... Era, își zicea, un rafinat și obișnuia să spună că distanța dintre om și animal crește odată cu numărul și calitatea rafinamentelor.

Sorbindu-și paharul, tăcu un timp, apoi se lăsă pe spate și cu ochii în tavan rîse prostește.

— Iar începi ? zise femeia fără să-l privească.

Se uită la coperta cărții de pe măsuța dintre cele două fotolii. De vreo zece minute se tot uita la desenul acela, reprezentînd în alb și negru o porțiune de junglă, peste care era scris titlul cărții : „Cei goi și cei morți". Avea impresia că nu se gîndea la nimic. În realitate gîndurile se învălmășeau, dar se și excludeau reciproc, pentru ca imediat alte gînduri să le ia locul și tot așa, fără încetare și fără noimă.

— Adevărul e că am vrut să spun ceva, nu mai țin minte ce anume, ceva important...

Se treziseră devreme. Făcuseră cîte un duș și trecuseră în bucătărie. „În dimineața asta nu ieșim", spusese bărbatul și înlocuise brînza de vaci și oul fiert, cu icre de știucă și roquefort cu unt. Băuse acolo trei pahare cu vin. Ea își preparase un amestec cu mult suc de lămîie. Cu cel de-al patrulea pahar în mînă, el dăduse un telefon ca să-și amîne treburile, apoi scosese telefonul din priză, coborîse toate storurile și mutase băuturile pe măsuța joasă, trăgînd mai aproape cele două fotolii.

— Nimic nu mai este important, spuse ea. Am impresia că sînt într-o gară și aștept un tren. Din tot ce se petrece în gară, nu mă interesează nimic. Singurul lucru care mă interesează e trenul meu.

El sesiză singularul și în aceeași clipă își imagină scena gării cu trenul în care ea se urca singură. Voi să-i atragă atenția că sînt legați de mîini și de picioare, dar își spuse că ea știa lucrul acesta, singularul nu însemna nimic, nu era decît un fel de a

vorbi și rămase tăcut, în timp ce în mintea lui dialogul continua mut. După cîteva minute spuse :

— Adevărul e că nu m-am gîndit c-o să fim legați de mîini și de picioare. Înțelegi ce vreau să spun ?

Ea își prepara un nou amestec în care sucul de lămîie era mai puțin de un sfert și nu-i răspunse.

— Adevărul e... La naiba cu ticurile astea verbale! Ce dracu m-a apucat cu adevărul e, adevărul e ?

— Adevărul e că am ajuns amîndoi la limită, zise ea. Și nu se mai poate schimba nimic.

— Ești cam confuză. Ce-ai vrea să se schimbe ?

— O să ne chinuim toată viața. Dacă n-o să renunțăm la întrebări inutile, o să ne chinuim toată viața. Și eu nu mai pot — înțelegi ? — nu mai pot să suport toate astea !

— Care... toate astea ?

— Adevărul e... Ei da, adevărul e că ești un om bolnav.

— Nebun, vrei să spui. Nu sînt nebun. Din păcate, nu sînt nebun. Sau nu încă. Tu ești și vei rămîne singurul om care știe că nu mi-am pierdut nici o clipă controlul. Am fost tot timpul lucid și nu regret nimic. Pe cînd tu...

— Pe cînd eu ? !

— N-are importanță.

Se schimbase ceva, în ultima săptămînă se schimbase de fapt totul, dar mintea lui nu se eliberase din vechea robie, și chiar acum același cîine sărea pe el, căutîndu-i grumazul.

Femeia amestecă băuturile și în paharul aproape plin adăugă cîteva picături de suc de lămîie.

Colonelul Serion își schimbase hainele și trecuse pe la frizer, dar frizerul nu reușise să șteargă urmele nopților albe de la Mangalia, imprimate pe față ca un fond de ten prost. Cu doi-trei ani înainte, o cafea ar fi fost de ajuns ca să dispară orice urmă de nesomn și oboseală. Acum era la a doua ceașcă de cafea și nu simțea nici un efect în afară de niște neplăcute zvîcniri în tîmple. Fără să vrea, căpitanul Stoica vorbise încet, parcă să nu tulbure somnul cuiva și colonelul Serion i-a spus că degeaba vorbește încet, oricum ar fi rostite, veștile rămîn aceleași și dacă le-ar fi aflat mai devreme ; nu mai luă altă ceașcă de cafea, ajungeau veștile ca să-i piară somnul. Stoica termină cu o întrebare, la care colonelul zise :

— Da, probabil. În orice caz, pare să fie evident că individul are de gînd să dispară.

— Peste vreo zece zile ! Cînd a vorbit cu Mamache, precizarea i-a scăpat fără voie.

— Dacă n-a spus-o într-o doară. Fapt e că ceva îl împiedică să fugă chiar acum. Serion își masă tîmplele, apoi se ridică și începu să se plimbe prin cameră. Ai dreptate cînd spui că vrea să pară mai prost decît este. Mai prost sau, aș zice, un alt gen de om, un alt tip. După toate aparențele, un intelectual care se gîndește cam cum ar proceda altcineva. Și cred că a început să-l încolțească și teama aceea care nu-i o simplă teamă. Fiecare o simte în felul său, dar e ceva de care nu scapă nici unul. Și atunci încep să-și agite clopoțeii. Da... De multe ori șansa noastră începe aici. Vorbesc de cazurile astea cînd ți

se semnalează un vînat și nu știi ce este : iepure sau mistreț ? Cînd te aștepți mai puțin, îl vezi în luminiș.

— Dacă am ști exact ce se petrece în capul lor...

— Exact n-o să știm niciodată. Idealul ar fi să putem trăi în conștiință ceea ce ei trăiesc în realitate. Am cunoscut odată pe cineva care reușea să se îmbete cu sifon. Dar el băuse înainte, știa ce-i asta, știa cum vine, fusese și la dezalcoolizare. Cu alte cuvinte, noi...

Sfîrși fraza în gînd și rîse.

Se înveselise și Stoica. Îi făcea bine să stea de vorbă cu Serion, întotdeauna îi făcea bine, chiar și cînd acesta, necunoscînd toate amănuntele anchetei, se limita la considerații generale ; simpla sa prezență, calmul său proverbial îl ajutau să-și clătească gîndurile, cum îi plăcea să spună, să devină el însuși mai calm. De la discuția în care colonelul adusese vorba despre arterioscleroză era, fără să-și dea seama, foarte atent la simptomele cunoscute și simțea un fel de mulțumire căreia nu-i căuta explicația, dar care se explica prin constatarea că memoria colonelului funcționa excelent. Un criminalist poate fi comparat în privința memoriei cu un romancier. Lapsusurile, în ambele profesii, sînt de neconceput. E destul ca cineva chel în capitolul trei să se pieptene în capitolul zece pentru ca cititorul să nu mai dea doi bani pe toată povestea. Poveștile adevărate, pe care trebuie să le descurce criminaliștii, sînt pline de personaje care de la un capitol la altul își schimbă nu numai podoaba capului, ba chiar și capul, ca la un carnaval unde Ionescu devine Popescu, iar domnul Popescu se dovedește a fi doamna Ionescu.

Înviorat, Stoica se pregătește să plece, cînd colonelul îl întrebă :

— Ai vorbit cu Paşcanu ?

— Cine-i Paşcanu ?

— Omul care le dă bani. Nu se pricepe la pictură, în schimb se pricepe la pictori. E un fel de tata mare al pictorilor de aici. Colonelul începu să-şi aranjeze lucrurile de pe masă. Dinu Vasiliu vine de la Bucureşti cu rapidul ?

— Cu rapidul, da.

— Ce voiam să te mai întreb ? Cîţi concurează pentru primul loc ?

— Cinci.

— Numai cinci ? Parcă erau mai mulţi.

— Au rămas cinci. Dar şi mie mi se par mai mulţi. Poate din cauza femeilor.

— Din cauza femeilor ? Nu pare să fie mîna unei femei aici.

Stoica nu răspunse şi colonelul nu insistă.

Veriga căreia îi datora indicarea unui drum pe scurtătură, pe care ar fi ajuns oricum, nu apăruse din senin. Cel care i-o oferise fusese barmanul Gil, ori nici Gil n-o găsise fără s-o caute ; cînd mai întîi cauţi şi pe urmă găseşti, nu se poate spune că ai găsit din întîmplare. Verigile următoare, nici ele, nu s-au ivit întîmplător. Iar ultima, în ciuda tuturor aparenţelor, era departe de a fi efectul inspiraţiei, al unei inspiraţii care tot aşa de bine putea să nu se producă.

Stoica îşi începea de obicei ziua punîndu-şi în ordine hîrtiile şi aducînd la zi însemnările din caietul cu scoarţe negre. Era o treabă care nu-l irita şi nici în silă n-o îndeplinea. Ceea ce îl irita era dezordinea şi obişnuia să spună că în dezordine şi vraişte îi erau şi gîndurile.

În dimineața aceea de sîmbătă și-a deschis de cîteva ori sertarele și tot de atîtea ori le-a închis la loc, negăsind sfertul de ceas pentru rezolvarea hîrtiilor. Aproape de prînz, plecînd de la colonelul Serion, se opri în biroul său ca să-i telefoneze Marei, la spital. Așteptînd să i se facă legătura, trase sertarele cu un gest automat. Îl așteptau treburi urgente, nu era momentul să umble în sertare, avea însă nevoie de cîteva lucruri și începu să le caute. Discutînd cu Mara, scoase plicul cu fotografii, apoi o hîrtie, altă hîrtie, un dosar și cînd închise telefonul, privirea îi căzu pe unul din bilețelele *găsite* de Gil. Citi :

3.XI.1968 km. 5 Cap de Mazăre

Înghiți în sec și mai citi o dată, ajutîndu-se de lupă. Pe urmă rămase tăcut și nemișcat, clipind însă mai des ca de obicei. Pusese lupa peste ultimul cuvînt și acum îl vedea ca prin apă. Brusc, ridică receptorul și formă un număr de interior. Cunoscuta voce de la capătul firului era plictisită, dar se învioră repede. „Bine. Ne întîlnim jos", auzi Stoica.

— Cap de Mazăre era porecla unui bișnițar, unul cam slab de minte ! îi spunea aceeași voce, sunînd acum aproape, din dreapta, amestecată cu rumoarea unui grup de tineri oprit la stop.

Fiatul coti pe o stradă mai liniștită. Stoica se uită la celălalt cu o privire satisfăcută de coechipier și ascultă mai departe.

— Slab la minte, de unde și porecla, pentru că avea un cap normal, vreau să spun că nu de la forma capului i se trăgea porecla. Îi țin minte și mustața și cravata țipătoare, care părea întotdeauna aceeași, poate că și era aceeași.

— Înjunghiat?

— Înjunghiat. Dar de unde știi? Ia stai așa, băiatule! Greșesc eu sau...

— Nu, nu greșești.

— Și acum ce faci?

— Acum? Consult un grafolog. Mai precis vorbind, capitolul despre grafologie dintr-o enciclopedie ambulantă.

Sfîrșind fraza, opri și mașina.

— Am ajuns?

— Am ajuns.

În cutia de scrisori, același ziar: „19,55: Armstrong și Aldrin...“ Pe ușa liftului același anunț: „Defect“.

— La al cîtelea stă?

— La al unsprezecelea.

— Și știai că liftul e defect?

— Știam.

— Urcînd unsprezece etaje, un om transpiră echivalentul a două halbe de bere...

— E-n ordine!

Ajunși în fața ușii, Stoica scoase bilețelul.

— L-am „fotografiat“, n-am nevoie de el.

Ochii expertului înregistrară numele literă cu literă.

— El este!

— Sigur?

— Te îndoiești?

— Acum nu mai am nici un motiv să mă îndoiesc.

— Degeaba suni. Sau asta o faci numai așa, din optimism?

Stoica se mai opri o dată în fața blocului. Arșița era în toi și briza nu ajungea pînă acolo. Se ștergeau amîndoi cu batistele, treabă cam fără rost, ca

și cum s-ar fi șters sub duș. Treceau pe lîngă ei sezoniști congestionați și obosiți de prea multă plajă; veselia de dimineață dispăruse de pe fețe, atîrna numai de culorile stridente ale sumarelor veșminte, cam aceleași pentru toate vîrstele, indiferent de sex.

— Nu mergem ? La ce te gîndești ?

— Mă gîndesc că pe căldura asta criminalii ar trebui să-și ia vacanță. Și mă mai gîndesc că pictorul e pe undeva pe aici. După cîteva clipe adăugă : Deci nu se știe cine l-a ucis pe Cap de Mazăre...

— Mă mir că nu-ți amintești. A fost un tărăboi grozav. Nu erai aici ?

— Eram în concediu.

— Stai puțin ! Abia acum mi-a căzut fisa. Eu nu ți-am spus că asasinul n-a fost descoperit...

— Nu, nu mi-ai spus.

— Atunci e ceva care se leagă, nu-i așa ?

— Totul se leagă. Întotdeauna.

29

Femeia dormea așa cum o lăsase. El trecuse în dormitor și adormise așteptînd-o. Văzînd, la deșteptare, locul de alături gol, crezu că plecase și acum se bucura că o găsea acolo, se bucura că nu era singur. Strînse paharele și le duse în bucătărie. Turnă apă pentru cafea. Nu știa ce oră era, dar căldura și lumina care pătrundeau prin storul de pînză groasă arătau că era o oră de la miezul zilei, poate două, poate patru, nu-l

interesa și n-avea nici o importanță, toate orele erau la fel de chinuitoare.

Femeia nu se trezise. Puse ceștile pe măsuță și se așeză. Trase spre el una din cești, aprinse o țigară, sorbi din cafea, fără să-și ia ochii de la femeia nemișcată, atît de cunoscută și uneori atît de străină. În aburul cafelei se contură imaginea aceluiași trup pe jumătate culcat pe o rogojină japoneză, cu o pălărie galbenă în mîinile întinse. Goli ceașca dintr-o singură înghițitură, imaginea se destrămă, se înfiripă din nou și iarăși se destrămă.

...O văzuse prima oară la tribunal în camera rezervată avocaților, camera aceea lungă, cu o masă la mijloc, înconjurată de scaune, unde avocații aveau ceva din aerul celor ce așteaptă în birourile de plasare. El intrase într-o doară acolo, căuta un avocat a cărui faimă îl scutea de asemenea așteptări penibile. Cineva povestea o anecdotă și el rămase să audă poanta. Dar anecdota era lungă, avu tot timpul să remarce femeia și s-o studieze în voie. Ascultă și ea anecdota. La sfîrșit, cînd rîdeau amîndoi, privirile li s-au întîlnit. La a doua tinerețe el, la a doua tinerețe ea, după trei luni erau căsătoriți. Trăiau aproape izolați, într-un paradis al lor, nebănuind că infernul era atît de aproape.

30

Îl asculta pe Popișteanu cu o nerăbdare ce nu-l caracteriza, intervenind cu cîte un cuvînt care invita la rezumare. Obținea astfel un rezumat al rezumatu-

lui, fiindcă Popișteanu, centralizînd informațiile despre persoanele supravegheate, făcuse el însuși o primă selecție. Cu două-trei ore înainte ar fi dat importanță fiecărui amănunt din această înșiruire de fapte în care se consumaseră ultimele douăzeci și patru de ore din viața celor mai mult sau mai puțin implicați în cele două asasinate. Acum totul se desfășura ca la reconstituirea unei partide de șah cu rezultatul ca și cunoscut, într-un moment de dezavantaj pentru el, dar un dezavantaj aparent, pentru că descifrase metoda adversarului, iar mișcarea următoare... Aminase cu bună știință și cu voluptatea jucătorului care își îngăduie — în febra finalului — o clipă de relaxare, mișcarea următoare cînd talerul avea să se aplece spre el, decizînd soarta jocului. Imaginar, mișcarea fusese executată, surprizele păreau excluse, totuși, ca în orice joc, era momentul de maximă tensiune, dar și de maximă satisfacție, altfel nu se explică de ce toți jucătorii pasionați îl prelungesc.

Presupunerea că adversarul era deosebit de abil se confirma, paradoxal, tocmai în această fază cînd i se hotăra înfrîngerea. O dovadă era și în cele cîteva cuvinte referitoare la Mărtoiu din expunerea lui Popișteanu :

— N-a mai dat pe acasă. Dar asta nu i se întîmplă prima oară.

Din felul cum fuseseră rostite aceste cuvinte se deducea că Popișteanu nu-l suspecta pe pictor. Dar și pe lista lui, a lui Stoica, cercul care corespundea lui Mărtoiu rămăsese, pînă acum, intact, iar căpitanul știa că avea să rămînă la fel, pînă la sfîrșit. Pictorul îi telefonase. Și ceea ce auzise, stenografiind cuvînt

cu cuvînt, se constituise în unul din cei doi factori decisivi, care marcau începutul finalului.

— Și nevastă-sa ?

— Se pare că nu-i în Constanța.

Ce s-ar fi întîmplat dacă el și nu Popișteanu ar fi stat de vorbă cu pictorul ? Stoica se îndoia că lucrurile ar fi luat o altă întorsătură. Pentru amîndoi, Mărtoiu nu reprezenta decît un pion fără importanță. Stătea undeva de o parte, neutru. un figurant oarecare. Pînă la descoperirea relației cu Augustin Petrescu, relația care o implica și pe cealaltă, cu instigatorul...

Îl trimise pe Popișteanu la Pașcanu, acel „tatamare" al pictorilor, așteptă să se închidă ușa și mai așteptă cîteva clipe să i se potolească pulsul, apoi deschise un dosar care trecuse prin multe mîini. cînd se stîrnise acel tărăboi grozav, cum se exprimase Popescu. Declarații, expertize, fotografii, acte și rapoarte, zeci de pagini dactilografiate sau scrise de mînă. Un singur lucru lipsea : mențiunea *Rezolvat*.

...În ziua de 3 noiembrie 1968, la ora cinci și un sfert, Gheorghe Simion, muncitor în port, zărește în curtea depozitului de vinuri din cartierul Kilometrul 5 un om întins pe pămînt. Grăbit fiind și presupunînd că e vorba de un beţiv, Gheorghe Simion nu se oprește. Dar în stația de autobuz, întîlnindu-se cu sectoristul, îi comunică cele văzute. La ora opt, căpitanul Duțu prezintă primul raport. Omul găsit în curtea depozitului de vinuri se numește Ibrahim Celebî, zis Cap de Mazăre, în vîrstă de 29 de ani, fără ocupație, necăsătorit. A fost înjunghiat mortal în jurul orei două. Asupra lui s-au

găsit buletinul de identitate și două sute patruzeci de lei. Celebi băuse în depozit pînă la ora închiderii, împreună cu Gogu Romaniță și concubina acestuia, Ileana Ciocan, plătindu-le o parte din consumație. Celebi locuia în partea opusă a orașului, lîngă stadion. Șeful depozitului de vinuri l-a mai avut client de trei ori în ultima săptămînă, dar n-a încercat să afle ce căuta Celebi în cartier, deși acestuia nu părea să-i pese că pierde ultimul autobuz. Căpitanul Duțu se angajă să descopere legătura lui Celebi în cartierul Kilometrul 5.

Un angajament pripit. Nici după patruzeci și opt de ore legătura nu se descoperă. Lui Celebi nu-i plăcuse să bea de unul singur. Intra în vorbă cu cine se nimerea, oferind un pahar sau mai multe, împrietenindu-se repede cu toată lumea. Prin biroul lui Duțu se perindă, rînd pe rînd, toți clienții depozitului. Și nu sînt puțini, zilele trec, cercetarea se ramifică, echipa lui Duțu răscolește cartierul, răscolește strada unde locuia Celebi, răscolește lumea bișniței, totul fără nici un rezultat. În dosarul lui Ibrahim Celebi, zis Cap de Mazăre, piesele se aglomerează inutil : posesorul cuțitului rămîne necunoscut.

Mișcarea fusese făcută. Acel *dacă nu cumva* referitor la locul și rolul pictorului în labirintul crimei era clarificat. Iar cînd omul pe care îl căuta de șapte zile apăruse în fascicolul de lumină al deducției, Stoica avu pentru o clipă impresia că-l vede aievea, pe scaunul din față, unde părea că se află de mult. Îi cercetă în voie trăsăturile și expresia feței, descoperind ceva nou în ele, ceva ce fusese dintotdeauna, dar devenind vizibil abia acum, ca după îndepărtarea unui strat protector.

Ceru să fie adus Bobu. Apoi dădu cîteva dispoziții pentru încercuirea instigatorului între gratii invizibile deocamdată.

Bobu arăta cam decolorat și vlăguit. Se așeză pe marginea scaunului, cu mîinile între picioare și cu capul plecat. Stoica făcea ordine în sertare. După ce îi indicase scaunul, nu-i mai dăduse nici o atenție. Își șterse fața cu batista. Se miră văzînd cît de udă era : el nu mai simțea căldura. Trecură așa vreo cinci minute.

— De ce l-ai omorît pe Cap de Mazăre ?

Capul lui Bobu căzu brusc între umeri și tot atît de brusc, ca împins de un resort, după o clipă se redresă. Se uită cu ochii holbați la Stoica, gura i se deschise și părea înțepenit.

Întrebarea fusese rostită cu o voce calmă, neutră, aproape indiferentă. Și Stoica nu se prefăcea. Împrejurarea era spectaculoasă, dar el nu făcea decît să se pregătească pentru acțiunea hotărîtoare ca un vînător care, pornit în căutarea ursului, își încearcă arma cu alte sălbăticiuni ce-i ies în cale, însă cu deosebirea că vînatul cel mare, în cazul lui, era condiționat de celălalt. Prins în capcană, Bobu nu reprezenta, comparativ, decît un vulpoi jigărit, ajuns la capătul puterilor, pe care instinctul nu-l mai ajută să se zbată și să încerce o scăpare. Așa se și comporta Bobu. Nici un gînd salvator nu-i venea în minte ; întrebarea directă îi scoase din cap tot ce învățase să spună, cînd se pregătise pentru toate situațiile, nu însă și pentru asta, singura fără ieșire și față de care se socotise probabil pus la adăpost. Stătea în continuare neclintit, aproape gata să cadă de pe scaun, așteptînd poate să audă ceva care să schimbe înțelesul întrebării, dar omul care își piro-

nise ochii în țeasta lui nu mai spunea nimic și aștepta ; nici măcar nu repeta întrebarea. Cine știe, pesemne că Bobu avu dintr-o dată viziunea tuturor consecințelor, o imagine sumbră, care îl copleși, pentru că izbucni într-un hohot de plîns cu sughițuri, corpul i se cutremura, mîinile se agitau ; începu să se tragă de păr și să-și lovească fruntea.

Stoica își coborî privirea și repetă aceeași întrebare :

— De ce l-ai omorît pe Cap de Mazăre ?

Drept rezultat, hohotele se întețiră, dar acum se amestecau cu înjurături și blesteme la adresa femeilor în general și în special la una din ele. Contenind în cele din urmă din plîns, începu să vorbească repede și cu ciudă, mînat de insuportabila senzație a lipsei oricărei speranțe, pe care totuși, n-avea încotro, trebuia s-o suporte ; izbutea să înțeleagă că scăpase în sfîrșit de teamă și că numai acesta putea fi prețul.

Stoica nu-l întrerupse, deși Bobu se pierdea în amănunte fără rost și numai după ce-l văzu tăcînd mai mult de un minut, vorbi :

— Mi-ai spus de ce l-ai omorît pe Duma. Dar eu te-am întrebat de ce l-ai omorît pe Cap de Mazăre...

Bobu avu o tresărire de mirare.

— Păi v-am spus...

— Nu, nu mi-ai spus.

— Ne-am bătut pentru o fată. Aveam cuțitul la mine...

— Cum se numea fata ?

— Maria.

— Asta în timp ce erai cu Florica Barbu ?

— Nu. Atunci eram liber.

— Maria și mai cum ?

— Parcă Ciurel, sau Ciurea, nu mai știu, nici atunci n-am înțeles prea bine.

— Și i-ai spus ?

— Nu i-am spus, dar și-a dat seama.

— Și altcineva... cine și-a mai dat seama ?

— Nimeni.

— De ce ești așa de sigur ? Dacă ai scos cuțitul, înseamnă că aveai ceva cu fata aceea, v-a văzut cineva împreună.

Bobu își frămînta mîinile, i se mișcau și umerii, se încrunta, nu-și găsea locul.

— Ce-i aici așa de complicat ? Cînd ții la o fată, te întîlnești cu ea, lumea te vede... Poate a tras-o cineva de limbă, sau poate ați fost văzuți toți trei, poate odată v-ați certat...

— Să vă spun cum a fost. Și zău că nu mint ! Pe Maria aia am luat-o de pe stradă și am adus-o acasă. Nu ca pe o femeie, ca pe o pisică flămîndă am luat-o. O văzusem singură și nenorocită. Stătea în fața vitrinei bufetului Soveja și se uita cum mănîncă lumea. Golanii își băteau joc de ea. Nu părea să fie în toate mințile. Ce mi-am zis ? Să fac și eu o faptă creștinească, atîta cît pot. Și-am luat-o. Nu era urîtă, dar să mă bată Dumnezeu dacă m-am gîndit să profit, nici prin gînd nu mi-a trecut. Nu mă uitam la ea ca la o femeie. Voiam s-o țin o zi-două, să mă lămuresc ce-i cu ea și să văd, poate s-o ajut într-un fel. Maică-mi, și ei, i s-a făcut milă de ea, zicea că seamănă cu soru-mea care a murit de mică.

Bobu se uită la Stoica cu o expresie de nevinovăție. Stoica îl îndemnă să continue.

— N-a trebuit să treacă nici o zi ca să-mi dau seama că într-adevăr nu era în toate mințile, chiar dacă nu era nebună de legat. Ce era să facem ? Nu

puteam s-o aruncăm înapoi în stradă. Nimeni n-a văzut-o la noi, nici vecinii, numai Cap de Mazăre. Lui îi plăceau femeile, i-a plăcut și aia, măcar că era nebună. I-am spus să-și ia gîndul de la ea. El însă insista să i-o las lui. După vreo două săptămîni, într-o seară cînd nici eu, nici maică-mea nu eram acasă, nenorocita a dispărut. Am căutat-o și n-am găsit-o. Atunci l-am căutat pe el. Zicea că habar n-are de nimic. M-am făcut că-l cred, însă i-am luat urma și drept acolo unde o ținea ascunsă m-a dus, într-o casă de la Kilometrul 5.

Bobu tăcu. Părea mai liniștit acum după ce vorbise în voie. Stoica îi dădu o țigară și aștepta să tragă cîteva fumuri.

— Totuși nu te-ai întrebat cine mai putea să știe, sau cel puțin să bănuiască ?

— Nu m-am întrebat ! De atunci, numai la asta mă gîndesc...

— De cînd de atunci ?

Bobu trase adînc două fumuri, unul după altul, și vorbi cu glasul scăzut, privind într-o parte :

— De cînd am văzut biletul, un bilet pe care scria totul precis, cînd și unde s-a întîmplat.

— Blondul acela ți l-a dat ?

— Acela, naiba să-l ia !

— Și ce-ai făcut cu biletul ?

— Asta-i, că nu mai știu ce-am făcut cu el. Cînd mi-au golit buzunarele, nu mai era.

— De ce nu l-ai rupt ?

— Nu știu de ce nu l-am rupt. Îmi frigea degetele cînd îl atingeam, da' nu-mi venea să-l rup și să-l arunc. Mă tot uitam la el, ca prostu mă uitam și îmi băteam capul să ghicesc cine l-a scris. Toată noaptea am stat treaz și de vreo două ori am aprins

lumina să-l mai văd o dată, că tot nu-mi venea să cred.

— Și chiar nu bănuiești pe nimeni ?

— Pe cine să bănuiesc ? N-am fost decît noi doi acolo, numai dracu putea să ne vadă.

— Și femeia de ce n-a luat banii ?

— Florica ? I-am spus c-am intrat într-o belea din care nu știu dacă o să mai ies și ea a început să țipe ca ieșită din minți. Se gîndea la copil, săraca... E femeie bună Florica, păcat de ea și de viața ei cu mine, că eu am nenorocit-o... Da' acuma gata, s-au dus dracului toate. Bobu își ridicase privirea. Ziceați că poate cineva a tras-o de limbă pe fata aceea. N-avea cine, adică n-avea cum.

— De unde știi ?

— Păi ea nu mai e.

— Cum adică nu mai e ?

— Și-a pierdut cu totul mințile și au dus-o la balamuc.

— Cînd asta ?

— Chiar atunci, după cîteva zile, după ce-am văzut-o la cimitir.

— La cimitir ? !

— La cimitirul turcesc. Îl bocea. Pe el îl bocea. Pe mine mă blestema. Nebuna se îndrăgostise de Cap de Mazăre.

— Să luăm zilele pe rînd. Pe Cap de Mazăre l-ai omorît în noaptea de 3 spre 4 noiembrie. Să zicem că pe 7 noiembrie l-au înmormîntat. Cînd ai fost la cimitir ?

— A doua zi după înmormîntare.

— De ce te-ai dus ?

— Nu știu. Nu știu de ce m-am dus. Dar cînd am văzut-o acolo, mi-am dat seama că de aia m-am dus, pe ea o căutam.

— Între timp n-ai mai văzut-o ?

— Nu, n-am văzut-o. La Kilometrul 5 stătea la o babă, care fără doar și poate auzise ce s-a întîmplat.

— Deci te-ai dus la cimitir...

— Și cum vă spuneam, îl bocea. Nici nu știu de unde găsise atîtea cuvinte, că înainte mai mult mută stătea. Bocindu-l, mă tot pomenea pe mine, că ea niciodată nu l-a iubit pe Bobu. numai pe el, pe Ibrahim, l-a iubit și că o să-i arate ea lui Bobu și tot chestii din astea. Uitase nenorocita că am cules-o de pe stradă, dracu s-o pieptene ! Aici a fost să fie nenorocul meu : într-un cap de muiere și aia nebună...

— Și pe urmă ?

— Pe urmă... cînd-adică ?

— După ce-ai văzut-o. Ai vorbit cu ea ?

— Am vorbit.

— Și ți-a spus că știe ?

— Mi-a spus că eu l-am ucis pe Ibrahim, dar nu cum ar spune un om teafăr la cap. Cu vorbele ei de nebună. Era ca turbată.

— Și nu v-a văzut nimeni cînd vorbeați ?

— Nici măcar paznicul. Era frig și ploua.

— Ați plecat împreună ?

— Eu mă gîndeam s-o aduc tot la mine, ba am și luat-o de mînă, i-am spus ce m-am priceput eu atunci, poate o îmblînzesc, că nu era lucru de glumă cu limba ei. Dar a fugit și dusă a fost.

— După aceea n-ai mai văzut-o ?

— N-am mai avut cînd s-o văd. A doua zi am trimis-o la babă pe maică-mea. Nebuna nu venise acasă. Baba, cu telefonul ei fără fir, aflase că a luat-o Salvarea din Piața Ovidiu. Am căutat oameni care au fost de față și i-am descusut. Îmi era teamă că și acolo bocise și blestema. Dar nu. Se dezbrăcase aproape în pielea goală și începuse să danseze. Rîdea și dansa. În ploaie, lîngă statuie.

Aprinzînd încă o țigară, Bobu așteptă altă întrebare și văzînd că nu i se pune, îndrăzni :

— Dumneavoastră îl știți ?

Tonul era afirmativ, totuși întrebarea se deslușea limpede.

— Ai să-l știi și dumneata, spuse Stoica privindu-l în ochi, citind în ei ura, care nu avea să-l părăsească multă vreme, ani și ani, o ură neputincioasă, fără prilej de răzbunare. Ridicîndu-se, îl informă : Prietena dumitale, Florica Barbu, a și vorbit cu un avocat. Unul care te-a mai apărat.

— Șarcu. El trebuie să fie.,

— Da, Șarcu.

Vestea îl bucură pe Bobu. Vestea, pesemne și faptul că cineva se interesa de el, nu era singur ; femeia nu-l părăsise.

— E un avocat pe cinste, zise el. Și un om, pîinea lui Dumnezeu ! Bine s-a gîndit Florica. Și dumneavoastră sînteți un om bun, don' căpitan. Nu vă supărați că vă spun...

După ce-l trimise pe Bobu într-o cameră alăturată, să-și scrie declarația și să aștepte acolo, Stoica îi telefonă Corinei Duma, apoi doctorului Pavelescu. Auzindu-i vocea, Stoica avu o ezitare, totuși vorbi,

spuse cine era la telefon și doctorul adoptă un ton amical, pe care fu nevoit să-l adopte și el; doctorul îl întrebă dacă avea să le dea o veste bună, ceea ce îl făcu să ezite din nou și răspunse în doi peri. Cu aceeași degajare vorbi și Corina Duma care ținu să-l informeze că tocmai gustau un nou amestec de-al ei, pe bază de caisată și că era ceva cu totul și cu totul deosebit. Stoica o lăsă să vorbească, apoi, asigurînd-o că e ultima oară cînd apelează la ea, îi puse cîteva întrebări care avură darul s-o amuze. Pe Stoica îl interesa răspunsul la o singură întrebare — celelalte le servise drept garnitură — și-l obținu. Era răspunsul așteptat.

Cînd punea receptorul în furcă, auzi o bătaie în ușă, ușa se deschise încet și, cu aerul lui dintotdeauna, apăru locotenentul Dinu Vasiliu. Plăcerea reciprocă a revederii o marcă strîngerea de mînă, mai puternică și cu cîteva secunde mai lungă decît cea de fiecare zi, după care locotenentul depuse pe birou un raport scris. Nu-și spuseră mai mult decît ce se spune în asemenea împrejurări, totuși locotenentul își privi șeful cu luare-aminte și cu un zîmbet complice zise:

— L-ați descoperit, nu-i așa?

Cute orizontale încrețiră fruntea lui Stoica.

— De unde știi?

— Nu e meseria mea? La ora asta ar trebui să fiți topit de căldură. Și totuși sînteți în cea mai bună formă.

— Crezi că e un indiciu suficient?

— Sper să fie suficient.

— Dragă Vasiliule... Dar trebuie să-l așteptăm pe Popișteanu. El te-a înlocuit cît ai fost plecat la

Bucureşti. Şi n-are rost să spun de două ori ceea ce vreau să auziţi amîndoi.

— Să-l aduc pe Augustin Petrescu ?

— Nu. Lasă-l să mai aştepte ! E cineva pe care-l căutăm şi nu l-am găsit încă.

— E vorba cumva de Mărtoiu ?

— Deci l-ai descusut. Bravo !

— A vorbit singur. În tren. Eu n-am făcut decît să-i dau o bere. Băiatul e cam speriat. Ca la spovedanie a vorbit. Mi-a spus o mulţime de lucruri. Dar ce avea Mărtoiu cu Duma, nu ştie nici el. De fapt, dacă-i adevărat ce spune, nici că avocatul urma să fie ucis nu ştia.

— Şi ce ţi-a mai spus Petrescu ? Care e versiunea lui despre crimă ?

— El încearcă să se disculpe. Şi pînă la un punct reuşeşte. Argumentul său e că n-a avut nici un motiv să devină complice la crimă, mai ales că nu ştie nici cine a fost ucis, iar pe Mărtoiu îl cunoştea doar de cîteva zile. Pictorul i-ar fi spus că nu era vorba decît de o farsă. El, Petrescu, n-a avut curiozitatea să afle mai mult, sau poate i s-a spus şi nu ţine minte, pentru că discuţia a avut loc după ce-au consumat nişte şprituri. De fapt, în zilele acelea cam tot timpul se afla sub influenţa alcoolului şi prima întîlnire cu Bobu a luat-o ca pe o distracţie.

Pe urmă, la „Ancora", cînd a văzut că s-a iscat zarvă mare, l-a cuprins panica. Avînd şi biletul de tren luat pentru noaptea aceea, a fugit la gară. Finalul acesta, la care se adaugă şi schimbarea cămăşii, mi s-a părut cam cusut cu aţă albă, dar n-am insistat, nici n-am mai avut timp s-o fac.

31

„Duma e o jigodie. Ai știut că e o jigodie?“
„Atunci nu știam.“
„Nu știai? Și cînd ți-ai dat seama, ce-ai făcut? Ce-ai făcut?“
Cîinele care îi căuta grumazul nu-i lăsa nici o clipă de liniște; cîinele care îi căuta grumazul era el însuși. Și creierul otrăvit nu făcu decît să aducă la suprafață, în conștient, ceea ce subconștientul zămislise poate de mult.

Nu cu un pahar de vin în mînă, nici în toiul sau la capătul unei certe și nici în prada mîniei, ci la rece, lucid, calm, ca un chirurg, ca un strateg, își compuse planul, fără nici o ezitare.

32

— Deci, după părerea mea, așa sau cam așa stau lucrurile. Ce aveți de spus?

Stoica se lăsă pe spătarul scaunului, cu umerii relaxați, cu mîinile, relaxate și ele, pe birou. Rezemat de pervaz, Dinu Vasiliu își ținea brațele încrucișate, fixînd un punct de pe podea. Popișteanu ședea la măsuța rotundă și fixa, la rîndul său, un alt punct de pe podea. Cu cîteva minute înainte, Popișteanu se

aflase la fereastră, iar Dinu Vasiliu şezuse la măsuţa rotundă. Schimbarea locurilor însoţise reacţia provocată de concluzia căpitanului. Acum, după un procedeu nu neobişnuit, însă rar folosit, la care numai Stoica recurgea întotdeauna, trebuiau să caute punctele slabe ale demonstraţiei şi să încerce s-o contrazică. Era ca o anticipare a confruntărilor care aveau să urmeze.

Pe Popişteanu îl tenta procedeul în sine, inedit pentru el. Şi se decise primul :

— Un dublu şantaj, un complice mai mult sau mai puţin întîmplător, o serie de complicaţii artificiale, totul e logic şi convingător. Dar..

— Dar ?

— Motivul ! Aici e ceva neclar. Pornind de la declaraţiile cu privire la pilulele acelea, aţi stabilit un fel de ordine cronologică pe o anumită durată de timp în viaţa lui Duma, or femeia respectivă nu apare în perioada respectivă.

— De aceea am şi precizat că e vorba de o gelozie retrospectivă, în sensul că ceea ce a determinat-o s-a întîmplat în trecut...

— Tocmai. Întrebarea e *cînd ? Cînd anume* s-a întîmplat şi cînd a aflat el ? Asta pentru a se putea răspunde la o altă întrebare : „De ce a acţionat atît de tîrziu ?“

— Pentru că, să zicem, nu era dispus să acţioneze orbeşte.

— E verosimil ? Nu se contrazice aspectul pasional al crimei ?

— Depinde de individ. La unii gelozia şi dorinţa de a ucide sînt simultane sau aproape simultane ;

la alții dorința de a ucide apare după un timp, uneori după foarte mult timp. Știi cum se zice : „Nu există boli, ci bolnavi". Teoria, cred eu, se aplică și în domeniul nostru. Motivul, nimic de zis, e important întotdeauna. Dar în împrejurarea dată, cred că nu motivul contează în primul rînd, ci metoda. Ceea ce îl demască pe criminal e metoda. În cazul său aș face și o deosebire între dorința de a ucide și ideea crimei. E o nuanță care trebuie reținută. Ideea ! Asta l-a captivat.

Locotenentul Dinu Vasiliu făcu un pas înainte și începu pe tonul celei mai obișnuite conversații :

— Eu n-aș spune că metoda îl demască. Și nici nu văd în ce ar consta această metodă. Văd, în schimb, o serie de erori elementare. Cum vi le explicați ? Formulînd întrebarea, Dinu Vasiliu nu se uită la nimeni și nici nu așteptă răspunsul, urmînd aproape imediat : Să le recapitulăm. Sau, mai bine, să recapitulăm întreaga combinație !

Vorbea iarăși Dinu Vasiliu. Adineaori, abia venit de la gară, se comportase într-un fel care nu-l caracteriza. Febrilitatea, precipitarea aceea juvenilă îl părăsiseră cu totul ; era liniștit și, aparent, degajat.

— Deci anul trecut, în noiembrie, cam pe 7—8 noiembrie probabil, omul nostru, aflîndu-se în cimitirul turcesc, aflîndu-se acolo nu din întîmplare, ci căutînd ceva care să-l pună pe urmele asasinului lui Cap de Mazăre, pentru că intenționa să se servească de el, aude o bocitoare care îl blestemă chiar pe asasin.

— Ca-n filme ! făcu Stoica bine dispus și ironic de parcă n-ar fi fost vorba de propria sa versiune.

— Pe mine nu asta mă deranjează. Admit că personajul este așa cum ni l-ați descris și atunci această investigare, o performanță în felul ei, pare totuși credibilă. Dar ce se întîmplă mai tîrziu ? Mai tîrziu nu mai avem de-a face cu același personaj. Erorile despre care vorbeam nu pot fi ale lui. Cu alte cuvinte, ideea crimei este aproape perfectă și în deplină concordanță cu modalitatea depistării lui Bobu, pe cînd punerea ei în practică se face cu mijloace atît de grosolane, încît ai impresia că primul autor a cedat locul altuia și nu s-a mai amestecat. Nu e de crezut așa ceva, știu.

— Și atunci ? întrebă Popișteanu.

— Aș zice că la început individul a fost favorizat de unele împrejurări, a avut poate chiar și un moment de inspirație. Un jucător slab care, favorizat de noroc, e luat drept ceea ce nu este. Prima eroare pe care o face este că se adresează pictorului Mărtoiu. Dar am trecut peste un amănunt important. Ideea crimei i-a venit anul trecut, în noiembrie, însă de aplicat, o aplică abia după opt luni. Să fie doar ezitarea ? N-aș crede. Dumneata — și Dinu Vasiliu îl privi pe Stoica — ai găsit probabil o explicație.

— Părerea mea, spuse Popișteanu, văzînd că Stoica nu pare dispus să vorbească, e că individul s-a răzgîndit. Dacă ar fi fost vorba de gelozie, nu se răzgîndea, sau se răzgîndea odată pentru totdeauna.

— Să zicem că s-a răzgîndit și să lăsăm chestiunea deschisă, simplifică lucrurile Dinu Vasiliu. Eroarea de a apela la Mărtoiu se soldează cu furnizarea unei probe greu de contestat : biletul, cu data omorîrii lui Cap de Mazăre de către Bobu. Nici cea mai elementară precauție ! Chiar și cineva care n-a văzut niciodată un film polițist și n-a citit o carte polițistă

ar evita o asemenea imprudență. A doua eroare : Augustin Petrescu. Ce caută Augustin Petrescu în afacerea asta ? Un criminal abil nu se complică, se rezumă doar la complici strict necesari. Ce nevoie avea el de Augustin Petrescu odată ce exista pictorul Mărtoiu ca intermediar între el și Bobu ? Ca să nu mai spun că nu era necesar nici un intermediar. De ce n-a stat el personal de vorbă cu Bobu ? În ce consta riscul ?

— Într-adevăr ! făcu Popișteanu.

Și nici unul din ei nu văzu licărul din ochii lui Stoica.

— Augustin Petrescu, urmă Dinu Vasiliu, se întîlnește de două ori cu Bobu, își lasă amprentele pe plicul cu bani, iar Bobu uită pe masă biletul scris de Mărtoiu, ca și cum ar fi fost vorba de un bilet de tramvai și nu de datele crimei din noiembrie.

Surprins la început de duritatea cu care, în ciuda tonului calm, Dinu Vasiliu ataca demonstrația lui Stoica, înțelegînd însă că asta era și regula jocului, Popișteanu interveni :

— Și erorile nu se opresc aici. Dar din cîte am înțeles eu, sînt erori făcute cu bună știință, marcaje false care să deruteze. Nu cumva îl supraestimăm ? Ideea, ce-i drept, e destul de ingenioasă, e chiar ingenioasă, totuși și-a pierdut capul și s-a încurcat în propria-i plasă.

— Dacă s-a încurcat, făcu Dinu Vasiliu. Dar nu văd de ce s-au scos din cauză alte persoane. Doctorul Marcu, de exemplu.

— Doctorul Marcu era de față cînd am împachetat pilulele, spuse Popișteanu.

— Ei și ? replică Dinu Vasiliu. Am impresia că celălalt a mers și mai departe.

Intenționînd probabil să arate printr-un gest cît de departe a mers celălalt, Dinu Vasiliu începu să descrie cu degetul în aer un arc, dar auzi soneria telefonului și lăsă mîna să-i cadă, iar el reveni tăcut la fereastră.

Stoica răspunse la telefon printr-un *da, da* și trecu receptorul lui Popișteanu. Apoi se ridică și făcu un pas spre Dinu Vasiliu. Auzind însă ce spunea Popișteanu, se întoarse brusc și rămase pe loc. Popișteanu spunea : „Vă mulțumesc, ați fost foarte amabil ! Și eu sper. Sigur, sigur. Dați-mi-l la telefon... Alo ! Domnul Mărtoiu ? Da. Exact, exact... Peste o jumătate de oră ?“ Popișteanu se uită la Stoica, îl văzu dînd din cap aprobativ, așa că zise : „E foarte bine peste o jumătate de oră. Vă aștept !“

— Ce-a fost asta ? întrebă Dinu Vasiliu.

— Era la Pașcanu, spuse sec Popișteanu. Și adăugă : Zicea că are treburi importante în seara asta.

— Chiar mai importante decît își închipuie, făcu Stoica, așezîndu-se din nou la birou și apropiindu-și telefonul. Esențialul s-a spus. Schimbul de priviri dintre cei doi, ca și expresia de pe fețele lor, îl făcură să adauge cu un surîs : Sau n-aveți impresia asta ?

Nu primi nici un răspuns. Înainte de a vorbi, își aprinse, fără grabă, o țigară.

— Ceva v-a rămas neclar, nu-i așa ? Pentru că vă obsedează încă persoanele cu care am avut de a face și pe care, într-o mai mare sau mai mică măsură, le-am suspectat. Aparențele nu le-au fost întotdeauna favorabile. Iar noi, atîta timp cît vinovatul rămînea

nedescoperit, eram îndrituiți să exagerăm. Dar, repet, nu erau decît aparențe.

— Și cineva, undeva, știa asta, spuse Popișteanu.

— Nu știa însă, reluă căpitanul, că senzația capcanei am avut-o cu toții, de la bun început. Ai întrebat, Dinule, de ce s-au scos din cauză alte persoane. Și l-ai dat ca exemplu pe doctorul Marcu. În privința lui, răspunsul lui Popișteanu e suficient. Era de față cînd s-au împachetat pilulele. De altfel, ar fi avut destul timp să se descotorosească de ele. Dar problema se pune altfel. Descoperirea asasinului mi-a oferit un nou unghi de vedere, din care toate persoanele apăreau în lumina lor reală. Temeiurile suspiciunii s-au spulberat de la sine.

— Și cosmeticiana ? întrebă Popișteanu.

— Deocamdată, nevinovăția ei nu poate fi dovedită cu probe. Dar e de datoria noastră s-o facem. Și o vom face în curînd. Demascîndu-l pe criminal și demascîndu-i manevrele.

— Atunci cine mai rămîne în perimetrul complicității ? Probabil că Augustin Petrescu și Corneliu Mărtoiu, opină Dinu Vasiliu fără multă convingere.

— Despre aceștia doi, ceva mai tîrziu. Și Stoica începu fără grabă, așa cum își aprinsese țigara, să formeze un număr de telefon.

33

Femeia oftă, își întinse picioarele, se întoarse pe spate și fără să-și deschidă ochii îl întrebă cît s-a fă-

cut ora. El spuse că e tîrziu, ar fi timpul să se îmbrace. Şi mai spuse că simte nevoia să iasă, să meargă undeva, poate la Eforie, la Eforie n-au fost de mult. Tot cu ochii închişi, ea îşi puse o mînă sub cap şi respiră adînc. Apoi, cu glasul încă somnoros, începu să povestească ce-a visat. Zicea că sorbea cu paiul dintr-un cruşon cu mult ananas şi cu cuburi de gheaţă în el. Era şi o orchestră de negri în vis, era şi un ring de dans, pe care bătea step un negru în haine roşii, mai era în vis o călugăriţă foarte frumoasă, care o îndemna să cumpere un crucifix. Povestind, femeia parcă se strecura din nou în visul cu miros de ananas şi el închisese ochii ca şi cum ar fi vrut s-o urmeze. Sonceria telefonului îi readuse la realitate pe amîndoi.

34

Pictorul Cornelius Mărtoiu refuză scaunul oferit de Stoica, spunînd că preferă să stea în picioare, se simte mai bine. Era un bărbat încă tînăr, plăcut la înfăţişare şi care, acum, nu încerca să-şi ascundă emoţia, părînd, în ciuda căldurii, înfrigurat.

— Nu v-aţi mai revenit?

— Am trecut prin cele mai sinistre zile din viaţa mea şi n-o să le uit cît oi trăi.

— Sînt convins de asta.

— Ar fi trebuit să vă caut imediat după ce mi-am dat seama în ce cursă am intrat. Dar totul a fost atît de neașteptat încît, pur și simplu, n-am știut ce să fac. Deși n-aveam nici o vină...

Stoica îl întrerupse :

— Nici o vină ? Pregătisem pentru dumneavoastră trei întrebări. Pentru că, mai devreme sau mai tîrziu, tot aici ați fi ajuns. Și dacă nu mi-ați fi telefonat din proprie inițiativă, întrevederea noastră ar fi decurs altfel. Totuși nu cred că este inutil că le aflați. Deci, v-aș fi întrebat ce v-a determinat să participați la uciderea lui Duma, de ce, pentru treaba asta, ați apelat la Augustin Petrescu și, în sfîrșit, cine este persoana care v-a comunicat datele pe care le-ați notat aici...

Și împinse spre el biletul găsit de Gil.

Cu ochii lipiți de bilet, pictorul se așeză, mai bine-zis, aproape căzu pe scaun. Și îngăimă :

— Dumneavoastră glumiți...

— Ceea ce mi-ați spus la telefon schimbă oarecum lucrurile. Ca să fiu mai precis, le poate schimba. Cu condiția să spuneți și de acum încolo numai adevărul, chiar și atunci cînd nu v-ar fi favorabil. Înainte de a intra în temă, aș vrea să elucidăm o problemă mai veche. Ați apelat odată la un avocat...

— Da, la Șarcu.

— Cunosc dosarul și știu că ați fost scos din cauză. Așa-zisele icoane vechi erau, în realitate, lucrări de artizanat și le-ați vîndut ca atare. N-ați avut nici o legătură cu faptul că au fost revîndute ca fiind autentice.

— Mai ales că le semnasem. Fiecare bucată avea pe spate semnătura mea.

— Atunci de ce ați recurs la serviciile unui avocat ?

— Propriu-zis, el s-a oferit. Eram cam scos din pepeni cînd ne-am întîlnit. Tocmai discutasem cu cineva care îmi spusese că o să fiu dat în judecată. Ar fi trebuit să vorbesc mai întîi cu Pașcanu, dar am fost bucuros să scap de povestea aceea stupidă. Abia pe urmă am aflat că n-ar fi trebuit să depun decît o mărturie.

— În cazul acesta, de ce ați acceptat șantajul ?

— Dar nu m-a șantajat nimeni. La ce vă referiți ?

— La biletul pe care îl aveți în față. Și aștept de la dumneavoastră adevărul...

— Adevărul e că am căzut în cursă. Mi s-a spus că e vorba de o farsă. Și nu-mi displăcea ideea să i se facă o farsă lui Duma.

— Cine v-a spus ?

— O femeie. La telefon. Nu știu cine este, dar ea mă cunoștea bine. A fost abilă, foarte abilă, abia mai tîrziu am înțeles de ce m-a convins atît de ușor.

— Și anume de ce ?

— Prima oară cînd mi-a telefonat, a vorbit despre niște lucrări de-ale mele. M-a lăudat, mi-a spus că vrea să-mi ia o *marină* și numai în treacăt a pomenit ceva despre o farsă grozavă, pe care urma s-o facă cuiva.

— Cum își explica anonimatul ?

— Cochetînd. Dar foarte discret ; distins, aș zice. Și m-a asigurat că mă așteaptă o surpriză. M-a făcut curios, evident, deși eram aproape convins că și mie mi se face o farsă și chiar mă gîndeam la una din prietenele nevestei mele. Cînd mi-a telefonat a doua oară m-a întrebat dacă n-aș fi de acord să colaborăm,

asigurîndu-mă că e ceva cu totul inofensiv și că ne vom amuza din plin. Ceea ce s-a întîmplat după aceea, v-am spus la telefon.

— Pe scurt, că ați acceptat să-i transmiteți lui Bobu un mesaj și un plic și că ați apelat la Augustin Petrescu pentru a nu vă afișa în tovărășia unui individ dubios. Dar ați susținut că la braserie nu v-ați mai dus. Cum s-ar explica acest brusc dezinteres pentru farsă?

— Eram la Mamaia cu niște prieteni, știți cum se întîmplă... Cînd m-am uitat la ceas, era prea tîrziu.

— Dar Augustin Petrescu nu-l cunoștea pe Duma.

— I l-am descris eu, i-am făcut și cîteva caricaturi.

— Cînd s-a consumat „farsa", a fugit...

— Știu, mi-a telefonat la Mamaia. El oricum urma să plece în noaptea aceea. Nu putea să spună precis ce se întîmplase, dar presupunea tot ce putea fi mai rău. Și din păcate... De altfel, abia după ce mi-a telefonat el, am început și eu să mă alarmez. Pentru că nu primisem nici o veste de la femeia aia, crezusem că din cine știe ce motive farsa nu s-a mai produs. Eu mă distram, habar n-aveam de nimic. Pe urmă, două zile și două nopți m-am zbătut ca un pește pe uscat. Dar tot timpul am sperat că va interveni ceva, nu știu ce anume, ceva care să descurce lucrurile. Nu puteam să cred că o simplă imprudență... Poate nu e cuvîntul cel mai potrivit. M-am lăsat tras pe sfoară, indus în eroare, amestecat în manevre de care eram cu totul străin... Dar dacă ați ști cum vorbea și cum îți zgîndărea vanitatea...

— E limpede, domnule Mărtoiu. Acum o să treceți alături și veți da o declarație în scris.

— Ce se va întîmpla mai departe?

— Vom vedea. Dar e timpul să vă liniștiți.

Condus de Popișteanu, pictorul ieși.

Stoica se mai uită în direcția ușii, cînd Dinu Vasiliu spuse :

— Mă întreb de ce l-a ales tocmai pe el.

— Nu ți-ai dat seama ?

— De loc. Aș zice chiar că e omul cel mai nepotrivit pentru astfel de treburi.

— Așa și este. Și nu are nici un alibi. Acuzat direct, i-ar fi imposibil să se dezvinovățească.

— Să-l aduc pe Augustin Petrescu ?

— Crezi că mai e cazul ?

— Nu știu. Mă întreb de ce și-a schimbat cămașa

— Asta, psihologule, aștept s-o aflu de la tine.

35

Orașul, în centru, vibra ca o uriașă cutie de rezonanță. Predominau adolescenții și puștanii, cei între două vîrste păreau mai tineri, vîrstnicii țineau și ei pasul, toți vorbeau tare, rîdeau, se strigau de la distanță, localnici și turiști, precum și marinari din toate punctele cardinale. Un carnaval fără măști. Numai el, compunîndu-și mereu altă expresie, indecis, nemulțumit, parcă alegea între diferite măști și nici una nu-i era pe plac. Traversă Bulevardul fără să se uite la nimeni, coti apoi pe o stradă paralelă, la cîțiva pași de forfota și larma serii, și totuși aproape pustie ; porni în sus, tot așa, fără să privească în jur, nu pentru că și-ar fi adunat gîndu-

rile, nu mai avea nici un rost să-şi adune gîndurile, sau nu era în stare, sau se temea s-o facă — capul îi era doldora de gînduri contradictorii — ci pentru că n-avea nimic comun cu nimeni, mai rău ca cei hăituiţi ; cei hăituiţi speră un adăpost, un ascunziş, un om care să-i înţeleagă sau măcar să-i fie milă, el nu aştepta nici milă, nici înţelegere ; rudă de sînge să-i fi fost cineva ori prieten, chiar şi cel mai bun prieten, şi tot i-ar fi întors spatele ; singurătatea devenise haina lui de fiecare zi, ştia asta, simţea asta, şi faptul că femeia mai era cu el nu schimba lucrurile ; lucrurile nu se mai puteau schimba, avea numai paiul de care se agăţa, acel pai al disperării, întotdeauna unic şi aproape întotdeauna iluzoriu, tributar miracolului, în cazul lui cu atît mai problematic cu cît nu unei oarbe forţe naturale trebuia să reziste, ci unui creier advers, care, ca la o vînătoare, avea toate avantajele şoimului, iar el doar şansa ilogică de a rămîne, sub ochii ageri, nevăzut.

36

După opinia lui Popişteanu, prezenţa necunoscutei punea toată afacerea într-o lumină nouă. Deşi n-o spunea direct, lăsa să se înţeleagă suficient de clar că demonstraţia lui Stoica trebuia revizuită în punctele esenţiale. Acum, zicea el, se explicau toate erorile, iar mobilul ambelor crime se dovedea a fi unul şi acelaşi : gelozia.

— Simplifici ! îi atrase atenția Dinu Vasiliu. Treci peste o seamă de amănunte.

— Simplific, bineînțeles, admise Popișteanu. Trebuie să simplificăm dacă vrem să înțelegem ceea ce a complicat ea, așa cum numai o femeie putea să complice.

Aici fu întrerupt. O bătaie în ușă. Un subofițer îl introduse pe avocatul Șarcu. Acesta făcu un pas, se opri și în loc de bună seara, luă o atitudine teatrală, declarînd pe un ton corespunzător :

— Ucigașul sînt eu !

Subofițerul, care dădea să iasă, încremeni cu mîna pe clanță. Își întoarse numai capul, holbîndu-se și căscînd gura, iar cînd pricepu că ceea ce auzise fusese spus în glumă, pe față îi apăru o expresie de mustrare, nu se știe însă la adresa cui : a cetățeanului care își permitea asemenea glume într-o instituție atît de serioasă, a ofițerilor care le acceptau, sau la propria sa adresă, pentru că nu se obișnuise încă să nu se mire de nimic...

Avocatului i se oferi scaunul din fața biroului și el se instală temeinic, ca pentru o discuție lungă. Țigara o refuză. Scoase una din ale sale, nici țigară, nici trabuc, pe care o aprinse cu bricheta roșie.

— Mi s-a părut mie sau invitația mea v-a cam surprins ? începu Stoica, punîndu-i scrumiera mai la îndemînă.

— Cum să zic ? Ei da, oarecum. Știam, bănuiam că ați ajuns departe, totuși nu mă așteptam să terminați atît de repede. În primul rînd, nu mă așteptam ca în împrejurarea asta să vă amintiți de mine. La ce oră începe ?

— Ce să înceapă ?

— Spectacolul. Nu vreau să vă fiatez, dar sînt convins că se va desfăşura ca un spectacol. Un prim indiciu în acest sens este că ne aflăm tot într-o seară de sîmbătă şi ne apropiem de aceeaşi oră. De ce rîdeţi ?

— M-aţi înţeles greşit, domnule Şarcu. Dumneavoastră vorbiţi despre reconstituire, nu-i aşa ?

— Nu ca să asist la reconstituire m-aţi invitat ?

— Reconstituirea va avea loc abia poimîine dimineaţă. La opt, tocmai ca să evităm spectacolul. Dar locul dumneavoastră este rezervat. Asta în orice caz.

— Şi atunci ?

— Am toate motivele să cred că scopul pentru care v-am invitat o să vă intereseze cel puţin în aceeaşi măsură. De fapt tot despre un fel de reconstituire este vorba. Şi dacă nu vă pot oferi un spectacol, vă pot propune, în schimb, un joc.

— Sînt la dispoziţia dumneavoastră.

— Prima condiţie a jocului constă în acceptarea rolului pe care de altfel vi l-aţi şi asumat.

— Cînd am declarat că ucigaşul sînt eu ?

— Exact ! Văd că vă amuză.

— Vreau să fiu un partener agreabil. Îmi îngăduiţi o întrebare ?

— Vă rog !

— Persoana în cauză, complicele lui Bobu adică, se află aici ?

— Persoana în cauză... De fapt, Bobu este complicele persoanei în cauză. Da. Se află aici. Chiar în faţa mea.

— Sînteţi un maestru al acestui joc. O să-mi fie cam greu să ţin pasul cu dumneavoastră. Dar am să

mă străduiesc. Ca o înlesnire, cred că ar trebui să știu cîte ceva despre mine...

— De acord. Descrierea mea o să fie cam sumară, dar pe parcurs imaginea se va completa de la sine. Sînteți așadar un bărbat între două vîrste, inteligent, chiar foarte inteligent, ceea ce nu vă oprește să aveți o prea bună părere despre dumneavoastră și să fiți necruțător în judecarea altora, pe care, cînd vă stă în putință, îi priviți de sus și de departe. Ciudat, orgoliul dumneavoastră nu e incompatibil cu gelozia. Ciudat, pentru că — nu-i așa ? — de regulă, marii orgolioși nu cunosc gelozia. În cazul dumneavoastră, gelozia e pe măsura orgoliului și iată-vă în situația de a nu suporta să împărțiți același soare cu fostul prieten al soției dumneavoastră.

— Jocul e dificil. Eu mă ocup de crime care s-au comis, nu de cele care urmează să fie comise. Dați-mi voie să fac o paranteză. S-a stabilit cu certitudine că Bobu a acționat numai în numele persoanei despre care vorbiți ?

— Cu toată certitudinea. În numele ei și constrîns de ea. Dar acum vă rog să-l uitați pe avocat și să rămîneți numai bărbatul care...

— Copleșit de gelozie...

— Exact.

— ...se decide să-l suprime pe fostul prieten al soției sale.

— Perfect ! Cu singura precizare că o moarte fulgerătoare, așa cum s-a întîmplat mai tîrziu, nu e soluția care să vă satisfacă. Deși copleșit de gelozie, aveți destule resurse de luciditate ca să concepeți planul acela pe cît de bine pus la punct, pe atît de odios... Știind de la soția dumneavoastră că Duma o ajuta pe doamna Iusuzoglu să-și plaseze piuele de

slăbit, v-a venit ideea de a-l face să treacă drept asasinul ultimei sale cuceriri, reală poate, poate numai presupusă : Adela Marcu.

— Adela Marcu ?

— Care avea toate motivele să accepte pilulele, întrucît, fapt bine stabilit, făcea deseori cură de slăbire, deşi soţul era ferm împotriva acestor cure. Ancheta ar fi conchis deci, în cele din urmă, că soţul e scos din cauză. Identificarea colegului dumneavoastră nu punea probleme, pentru că, străin de orice intenţie criminală, Duma nu-şi luase măsuri speciale. Odată ajunşi la sursa pilulelor, obţineam declaraţia că acestea i-au fost furnizate lui Duma, iar de la el confirmarea că le-a primit şi le-a transmis. Firește, pe lista suspecţilor ar fi figurat mai mulţi, dar singurul incapabil să se disculpe rămînea, în final, Duma. Şi chiar dacă eroarea judiciară nu s-ar fi comis, cel puţin de consecinţele morale nu putea să scape atîta timp cît adevăratul asasin nu era descoperit. *Cine* şi *de ce* să vă suspecteze pe dumneavoastră ? Evident, nimeni. Aparent, în nici un fel nu eraţi implicat în afacerea asta.

— Şi eu... cum am procedat ?

— Simplu. Ştiaţi tot ce se putea şti despre pilulele pe care le procura Duma, inclusiv sursa. Doamna Iusuzoglu este şi cosmeticiana soţiei dumneavoastră, căreia deci nu i-a fost greu să înlocuiască cutiuţa rezervată pentru Duma cu alta, identică, destinată de obicei unei creme, conţinînd însă pilulele cu otravă, pe care le-aţi preparat cu o pricepere remarcabilă. Iată-le ! Acestea sînt. Aveţi de pus vreo întrebare ? Nu ? Atunci să mergem mai departe !

— Spuneați că Adela Marcu...
— Vorbiți. Vă ascult !
— Spuneați că Adela Marcu avea toate motivele... Și totuși...
— În acest *și totuși* constă prima dumneavoastră eroare esențială. N-ați ținut cont de acest *și totuși*. Adela Marcu era o femeie capricioasă ; pentru o femeie capricioasă doi și cu doi nu fac întotdeauna patru. Deși avea toate motivele să se folosească de preparatul dumneavoastră, totuși n-a făcut-o. Și ați așteptat degeaba ca otrava să-și facă efectul și să-l vedeți pe Duma acuzat de omor. Radios, sigur de sine, Duma habar n-avea că se afla la un pas de banca acuzaților. Dacă ați mai fi așteptat cîteva zile... Dar n-ați așteptat. Cînd Adela Marcu s-a răzgîndit, asta s-a întîmplat vineri, zarurile fuseseră aruncate. Bobu... Iată-ne ajunși și la Bobu. De ce nu vă scoateți haina ? Povestea lui Bobu e lungă și n-are rost să stăruim asupra ei ; o melodramă banală cu trei oameni de la periferia vieții, pe care o cunoașteți tot atît de bine ca și noi.
— Adevărul...
— Un moment ! După un calcul aproximativ, în șapte cazuri din zece, ați pledat în favoarea unor oameni de teapa lui Bobu.
— Nu i-am ales eu. Și chiar dacă i-aș fi ales, trebuie să-i apere și pe ei cineva.
— De acord. Dar nu asta are importanță. Important e faptul că i-ați cunoscut bine și că, vrînd nevrînd, le-ați studiat mentalitatea, ceea ce v-a dat posibilitatea să le puteți presupune reacțiile într-o împrejurare sau alta.
— Asta așa este ! Nu văd însă legătura cu jocul pe care l-ați propus.

— Legătura constă în şantajarea lui Bobu. Autor nedescoperit al unei crime, Bobu acceptă să-l ucidă pe Duma, după ce e pus să aleagă între a fi demascat ca ucigaş fără nici o circumstanţă atenuantă şi a comite o nouă crimă, care avea să aibă, cel puţin aşa spera el, toate aparenţele nepremeditării. Văzîndu-se strîns cu uşa şi cîntărind pedepsele — oamenii aceştia, cînd au calmul s-o facă, se gîndesc întotdeauna la ce vor avea de plătit — a reacţionat, aşa cum aţi presupus.

— Ştiind că el, Bobu, este autorul nedescoperit al unei crime...

— Întocmai.

— Bine, dar ca să fie constrîns, trebuiau dovezi certe, care să-l sperie, care să nu-i lase nici o portiţă de ieşire.

— Şi le-aţi avut. Suficiente.

— Adevărul e că habar n-am despre ce vorbiţi.

— Fie. Anul trecut, toamna, Bobu l-a ucis pe unul Ibrahim Celebi, zis Cap de Mazăre. Răfuiala a pornit de la o fată, o fată cam nebună, de altfel aţi văzut cum arăta...

— S-o văd? Eu? Dar unde anume puteam s-o văd? Adică da, sigur, uit mereu regula jocului.

— Unde era să-şi bocească ea iubitul dacă nu la cimitir?

— Şi vreţi să spuneţi că eu...

— Da. Vreau să spun că aţi fost bine inspirat, deşi, fără îndoială, nu v-aţi aşteptat să-l găsiţi acolo pe ucigaş. I-aţi auzit însă numele. Cu minţile încîlcite, neînţelegînd că Bobu nu-i voise răul, fata îl blestema pe cel care îi ucisese iubitul... Faptul în sine nu mai are importanţă, totuşi presupun că pe

atunci nu aveați intenția să-l suprimați pe Duma. Cheia crimei de la Kilometrul 5 nu făcea decît să vă completeze colecția. Așa s-ar explica și intervalul de timp între ceea ce pare a fi ideea crimei și aplicarea ei.

— E o aluzie pe care...

— N-o înțelegeți. Îmi dau seama. În repriza a doua, regula jocului se schimbă. E vina mea că nu v-am atras atenția.

— Atunci trebuie să mă aștept ca în ultima repriză să-mi puneți cătușele...

— De ce anticipați ? Forma pe care o îmbracă finalul jocului este imprevizibilă. Știind că, alături de inexplicabil, imprevizibilul vă pasionează, sperăm să vă intereseze tocmai sub acest aspect.

— Mă interesează, într-adevăr. Dar nu înțeleg un lucru. Bobu putea să-l ucidă pe Duma cu mult mai multe șanse de a nu fi prins. De ce n-a făcut-o? Riscul pare să fie premeditat.

— Totul a fost premeditat. De la un moment dat, mereu se va pune întrebarea *de ce așa* și *de ce nu altfel*. De ce ? Pentru că intenția dumneavoastră a fost să ne faceți să credem că instigatorul a acționat orbește, orbește și prostește. Din exces de zel însă, ticluind povestea asta, ați folosit mai multă ață albă decît era necesar. Și acum fiți atent ! Ne apropiem de cea de a doua eroare esențială. Bobu e imobilizat de cetățeni, Augustin Petrescu dispare, iar pe masă...

— Augustin Petrescu ?

— Un nume care nu vă spune nimic. Augustin Petrescu a intrat în joc fără știrea dumneavoastră. Intermediarul intermediarului. Și iată-vă în postura

unui dirijor care nu știe că în orchestră a apărut un instrument dezacordat. Dar să revenim. Bobu e imobilizat de cetățeni, Augustin Petrescu dispare, iar pe masă sau sub masă, totuna, rămîne acest bilet. Vă rog să-l citiți !

— Incredibil !

— Și, din nou, imprevizibil. Dar explicabil. Individul în cauză, pur și simplu, nu se prea bizuia pe memorie și cum datele care i se comunicaseră erau destul de complicate, le-a notat. Asta-i tot ! Simplu ca bună ziua.

— Și trebuie să admit că i le-am comunicat eu ?

— Nu. Nici nu e cazul. În primul rînd, pentru că nu i le-ați comunicat dumneavoastră.

— Acum chiar că nu mai înțeleg nimic.

— O să înțelegeți imediat. Semnatarul biletului e pictorul Corneliu Mărtoiu. Intermediarul de care vorbeam mai înainte. Recurgînd la serviciile sale, ați comis cea de a doua eroare esențială, cu toate că, în mod voit, deliberat, alegerea s-a oprit la un om total neindicat pentru asemenea treburi.

— În mod voit... Asta ar însemna că mi-am săpat singur groapa...

— Nu. Groapa ați pregătit-o pentru el, pentru Mărtoiu. Nici o clipă nu v-ați îndoit că va fi depistat. El nu este omul care să treacă neobservat. Și e destul de cunoscut. El și nu Augustin Petrescu urma să intre în legătură cu Bobu, iar declarația lui Bobu ar fi conținut indicii suficiente pentru a-l identifica.

— Cam gratuită combinația...

— Numai în aparență. Ați scontat pe faptul că Mărtoiu nu va reuși să-și delimiteze complicitatea.

Totul, inclusiv aţa albă, pleda împotriva lui. Recunoscînd legătura cu Bobu şi fiind recunoscut de acesta, instigarea la crimă, cel puţin pentru un timp, iar dumneavoastră tocmai de timp aveaţi nevoie, atît cît mai era pînă la excursia în străinătate... Criza de timp explică şi propunerea făcută unui cunoscut boxer, dar să trecem peste asta. Rămînea, firesc, un semn de întrebare legat de telefonul prin care a fost atras în cursă, dar, ca şi în celălalt caz, cine şi de ce să se gîndească la dumneavoastră ? Telefonul l-a primit de la o femeie. Ce aveţi de spus, domnule Şarcu ? Nimic ? Atunci să trecem la ultima repriză. Durata ei depinde numai de dumneavoastră. Aici, alături, se află toate persoanele implicate, mai puţin necunoscuta de la telefon. O să-l chem pe Mărtoiu; iar pe dumneavoastră am să vă rog să-i telefonaţi soţiei. Pictorul nu va trebui decît să asculte convorbirea la receptorul secundar... Doamna Şarcu are o voce foarte personală, uşor de recunoscut... Ce s-a întîmplat ? Nu vă simţiţi bine ? Ar trebui să instalăm aici un ventilator. Doriţi puţină apă ? Să ştiţi că e rece, îi punem mereu cuburi de gheaţă.

Îşi imaginase în fel şi chip clipele acestea. În sinea lui ştiuse tot timpul că va ajunge aici ; planurile de plecare nu însemnaseră mai mult decît un tranchilizant la care recurgi din slăbiciune şi neputinţă. Se întrebase cum va suporta clipele acestea care, paradoxal, deşi le ştiuse inevitabile, i se păruseră ireale, ca bolnavului care, ştiind precis că i se vor amputa picioarele, totuşi nu poate să creadă că va rămîne fără picioare. Cînd acceptase jocul, presimţise sfîr-

ştiul ; după cîteva mişcări nu mai avea nici o îndoială. Continuase sperînd în şubrezenia dovezilor, într-o cît de mică posibilitate de a le respinge.

Clipele curgeau. Cîinele îşi înfipsese colţii adînc şi propriul său sînge îi făcea greaţă.

— Adevărat e că regret... Nu, nu e ceea ce credeţi. Regret că l-am ucis... aşa cum l-am ucis. Aproape că nici nu şi-a dat seama ce i se întîmplă. De ce nu-mi puneţi cătuşele ? Jocul s-a terminat. Jocul nu mai are rost...

colecția aventura

GHEORGHE ȘTEFAN

«Șarcu ridică mîna, gata să replice, cînd ușa mare, prevăzută cu draperii în motive orientale, se deschise și în cadrul ei apăru femeia pe care o reprezentau cele două fotografii din cabinetul avocatului. Cu mîna rămasă în aer, schimbînd doar intenția gestului, Șarcu făcu prezentările. Doamna Șarcu era o femeie la patru-

JOCUL NU MAI ARE ROST

zeci de ani, probabil cu vreo zece ani mai tînără decît soțul ei, parînd trecerea anilor cu dezinvoltura pe care i-o dădea conștiința frumuseții întreținute încă fără efort, sau cu efort minim. Tipul femeii cu forme pline, soția avocatului nu voia să pară altfel, și această lipsă de complexe îi conferea o siguranță pe care rivalele sale, fără îndoială, i-o invidiau.»

Lei 7,50